

VELDORNITHOLOGISCH JAARBOEK VAN NOORD-WEST-VLAANDEREN

Algemene coördinatie :
FRANK DE SCHEEMAEKER

Centralisatie veldwaarnemingen :
FRANK DE SCHEEMAEKER
GEORGES DE PUTTER

Eindredactie :
JAN SEYS

Typwerk en lay-out :
JAN SEYS

Illustraties :
BRUNO CALLEBAUT
HANS SOETE

Uitgever :
JEUGDBOND VOOR NATUURSTUDIE EN MILIEUBESCHERMING
afdeling Brugge vzw

Uitgave :
JUNI 1986

244079

VELDORNITHOLOGISCH JAARBOEK VAN NOORD-WEST-VLAANDEREN

Algemene coördinatie :
FRANK DE SCHEEMAEKER

Centralisatie veldwaarnemingen :
FRANK DE SCHEEMAEKER
GEORGES DE PUTTER

Eindredactie :
JAN SEYS

Typwerk en lay-out :
JAN SEYS

Illustraties :
BRUNO CALLEBAUT
HANS SOETE

Uitgever :
JEUGDBOND VOOR NATUURSTUDIE EN MILIEUBESCHERMING
afdeling Brugge vzw

Uitgave :
JUNI 1986

De samenstelling van het jaarboek 1984-1985 gebeurde door de leden en oud-leden van de Jeugdbond voor Natuurstudie en Milieubescherming afdeling Brugge in samenwerking met alle actieve veldornithologen van de volgende verenigingen of instellingen uit de regio :

JEUGDBOND VOOR NATUURSTUDIE EN MILIEUBESCHERMING
afdelingen Blankenberge en Knokke-Heist

WIELEWAAL afdeling Brugge

VOGELWERK GROEP BEERNEM

VOGELRESERVAAT HET ZWIN

TORENVALK TIELT

UILENSPIEGELVERENIGING VZW DAMME

BOND NATUURSTUDIE KNOCKE

Ook de franstalige ornithologische vereniging AVES en het LABORATORIUM VOOR OECOLOGIE DER DIEREN - GENT verleenden hun medewerking.

Volgende auteurs verzorgden de teksten :

Anny Anselin	Coupure Rechts 542	9000 Gent
Peter Bultinck	Brugse steenweg 160	8242 Roksem
Bruno Callebaut	Prins Karellaan 67	8320 Brugge
Luc Decat	Vloetenveld 14	8210 Zedelgem
Kris Decler	Legeweg 221	8020 Oostkamp
Leo Declercq	Veldmsk Fochstraat 3	8000 Brugge
Rik De Jaegher	Stationstraat 38	8220 Jabbeke
Jan Demulder	Groenepoortdreef 24	8200 Brugge
Georges De Putter	St-Jacobstraat 32	8000 Brugge
Thomas Defoort	Jachthoornlaan 15	8200 Brugge
Frank De Scheemaeker	Kard. Mercierstraat 23	8390 Kn-Heist
Thierry De Schuyter	Bondgenotenlaan 35	8390 Kn-Heist
Nicolas Endriatis	Coupure 47	8000 Brugge
Patrick Keirsebilck	Tillegemstraat 20	8200 Brugge
Eckhart Kuycken	Lindeveld 6	8030 Beernem
Johan Maeckelbergh	Popstaelstraat 75	8202 Varsenare
Luc Maertens	Duinviooltjesstraat 21	8300 Knokke
Patrick Meire	Dorpstraat 90	8200 Brugge
Guido Orbie	Rietlaan 33	8200 Brugge
Jan Seys	Ter Straten 4	8200 Brugge
Hans Soete	Dr. Zamenhoflaan 14	8310 Brugge
Peter Sys	Duivelsputlaan 13	8300 Knokke
Roland Vannieuwenhuyze	Bessendreef 7	8021 Loppem
Frederik Willemyns	Dianadreef 31	8200 Brugge
Christophe Wintein	Burggraafstraat 5	8310 Brugge

Deze zesde uitgave werd mede mogelijk gemaakt door de financiële steun van het Provinciebestuur van West-Vlaanderen.

Belangstellenden kunnen dit zesde jaarboek bekomen door overschrijving van 275 frank (25 fr. portonkosten zijn inbegrepen) op rekening-nr. 280-0566068-13 van Frank De Scheemaeker, Pastoriestraat 5, 8200 Brugge, met vermelding 'jaarboek 84-85'. De vorige vijf jaarboeken kunnen eveneens nog besteld worden door overschrijving van resp. 160,-, 250,-, 250,-, 250,-, 250,- bfr (inclusief portonkosten) op hetzelfde rekeningnummer.

VOORWOORD

Vóór u ligt het zesde Veldornithologisch jaarboek van NW-Vlaanderen, seizoen 1984-85. Maar deze keer mogen we stellen dat het een moeilijke bevalling is geworden : voor heel wat soorten werden geen kandidaat-auteurs gevonden, veel artikels kwamen pas maanden na de afgesproken tijdslimiet binnen - of werden gewoonweg niet gemaakt ! - en ook financieel rezen er problemen...

Het lijkt er hoe langer hoe meer op dat, willen we verder gaan met het publiceren van de vogelwaarnemingen uit onze streek, er zal moeten worden uitgekeken naar een andere formule. Door het bijna onvermijdelijke 'up- en down- karakter' van een jeugdbond - en we mogen gerust stellen dat JNM-Brugge in een gevaarlijke overgangsfase is beland - dreigt het uitgeven van verdere jaarboeken ons boven het hoofd te groeien. Er moet dan ook dringend worden uitgekeken naar een alternatief, vooraleer we vanzelf belanden in een uitzichtloze situatie. Misschien kunnen we wel steun verwachten uit de Wielewaal-hoek ?

Toch betekenen deze perikelen geenszins dat er tekort aan energie is binnen onze jeugdbondsafdeling : in dit zesde jaarboek werd het aantal verwerkte vogelsoorten immers nog verder uitgebreid en ook de kwaliteit van een aantal artikels ging er gevoelig op vooruit. Dit jaar werd er trouwens ook gestart met een broedvogelinventarisatie van de regio, en JNM-Brugge verleent daartoe zijn actieve medewerking. In de toekomst zullen de jaarboeken dan ook, nog meer dan vroeger, beperkt blijven tot doortrek- en winterwaarnemingen, daar waar het inventarisatieproject het broedvogelbestand zal bestuderen.

Laat ons hopen dat die twee initiatieven samen een waardevol en bruikbaar document zullen kunnen vormen ter bescherming van de weinige natuur die ons nog rest...

Jan Seys

INHOUDSTAFEL

Voorwoord	3
Inhoudstafel	4
Lijst van de waarnemers	6
Situering van de regio	7
Waarnemingsdichtheid	8
Weersoverzicht juli 84 - juni 85	8
Afkortingen in de tekst	10

ZWEMVOGELS

Afkortingen van zwemvogels gebruikt in de tabellen	11
Watervogels in de wetlands van NW-Vlaanderen, juli 84 - juni 85	12
I) Gebiedsbespreking	12
II) Midmaandelijkse watervogeltellingen 1984-85	38
III) Soortbespreking	39
IV) Broedgevallen watervogels	76
V) Literatuur	78
VI) Dankwoord	78
Overwinterende ganzen in de polders tussen Knokke, Brugge en Oostende : seizoen 1984 - 1985	79
De Kleine zwaan in NW-Vlaanderen : juli 1984-85	86
De Wilde zwaan in NW-Vlaanderen : juli 1984-85	89

STELTLOPERS e.d.

Scholekster (<i>Haematopus ostralegus</i>)	93
Goudplevier (<i>Pluvialis apricaria</i>)	93
Zilverplevier (<i>Pluvialis squatarola</i>)	94
Bontbekplevier (<i>Charadrius hiaticula</i>)	95
Kleine plevier (<i>Charadrius dubius</i>)	96
Strandplevier (<i>Charadrius alexandrinus</i>)	96
Kluut (<i>Recurvirostra avosetta</i>)	97
Strandlopers (<i>Calidris</i>)	98
Steenloper (<i>Arenaria interpres</i>)	106
Wulp (<i>Numenius arquata</i>)	106
Regenwulp (<i>Numenius phaeopus</i>)	106
Grutto (<i>Limosa limosa</i>)	107
Rosse grutto (<i>Limosa lapponica</i>)	108
Bosruiter (<i>Tringa glareola</i>)	108
Oeverloper (<i>Actitis hypoleucos</i>)	109
Witgatje (<i>Tringa ochropus</i>)	110
Tureluur (<i>Tringa totanus</i>)	111
Groenpootruiter (<i>Tringa nebularia</i>)	112
Zwarte ruiter (<i>Tringa erythropus</i>)	114
Kemphaan (<i>Philomachus paugnax</i>)	115
Snippen (<i>Scolopax, Lymnocyptes, Gallinago</i>)	118
Zeldzame steltlopers	123
Grote waadvogels in NW-Vlaanderen	126

ZEE- EN KUSTVOGELS

Waarnemingen van pleisterende meeuwen en sterns	131
Broedgevallen zee- en kustvogels	135
Zeetrekwaarnemingen	136

PROOIVOGELS

Sperwer (Accipiter nisus)	142
Wespendief (Pernis apivoris)	149
Buizerd (Buteo buteo)	151
Ruigpootbuizerd (Buteo lagopus)	158
Smelleken (Falco columbarius)	159
Torenvalk (Falco tinnunculus)	162
Boomvalk (Falco subbuteo)	165
Slechtvalk (Falco peregrinus)	167
Blauwe kiekendief (Circus cyaneus)	169
Grauwe kiekendief (Circus pygargus)	174
Bruine kiekendief (Circus aeruginosus)	175
Zwarte wouw (Milvus migrans)	178
Rode wouw (Milvus milvus)	179
Visarend (Pandion haliaetus)	180
Steppenkiekendief (Circus macrourus)	181
Roodpootvalk (Falco vespertinus)	181
Havik (Accipiter gentilis)	181
Ransuil (Asio otus)	182
Velduil (Asio flammeus)	184
Kerkuil (Tyto alba alba)	186
Bosuil (Strix aluco)	186
Prooivogels spec.	187

ZANGVOGELS & VARIA

Ijsvogel (Alcedo atthis)	188
Hop (Upupa epops)	190
Kwartelkoning (Crex crex)	190
Kwartel (Coturnix coturnix)	190
Spechten (Dryocopus, Jynx, Dendrocopus)	191
Boomklever (Sitta europea)	194
Kuifmees (Parus cristatus)	194
Boomleeuwerik (Lullula arborea)	195
Goudvink (Pyrrhula pyrrhula)	196
Barmsijs (Carduelis flammea)	197
Kleine barmsijs (Carduelis flammea cabaret)	197
Ijsgors (Calcarius lapponicus)	197
Sneeuwgorst (Plectrophenax nivalis)	198
Strandleeuwerik (Eremophila alpestris)	199
Frater (Carduelis flavirostris)	199
Vuurgoudhaantje (Regulus ignicapillus)	200
Piepers (Anthus)	201
Kwikstaarten (Motacilla)	202
Wielewaal (Oriolus oriolus)	207
Beflijster (Turdus torquatus)	208
Tapuit (Oenanthe oenanthe)	210
Paapje (Saxicola rubetra)	212
Roodborsttapuit (Saxicola torquata)	214
Europese kanarie (Serinus serinus)	215
Bonte vliegenvanger (Ficedula hypoleuca)	216
Grauwe vliegenvanger (Muscicapa striata)	218
Nachtegaal (Luscinia megarhynchos)	218
Fluiter (Phylloscopus sibilatrix)	219
Zeldzame zangvogels en varia	219
Rietvogels	222
Klauwieren	226

LIJST VAN DE WAARNEMERS

AA	Anny Anselin	LB	Luc Boudolf
ADL	Ann De Love	LD	Luc Decat
Aves	Aves	LDC	Luc De Coninck
AV	Ann Victor	LDq	Leo Declercq
BBu	Bart Burggraeve	LMa	Luc Maertens
BC	Bruno Callebaut	MaL	Marc Lievrouw
BDC	Barbara De Coninck	MaP	Marc Peeters
BJ	Bernadette Jansseune	MaS	Marc Seys
BN	Bram Naessens	ML	Michel Loeys
BV	Bart Vandepitte	MM	Maarten Marchau
CR	Chris Rotsaert	MP	Marcel Pottier
CW	Christoph Wintein	MS	Michel Seys
DC	Dirk Content	MSS	Mike Stoens
DH	Daniël Huisseune	NE	Nicolas Endriatis
DvD	Diane Vandaele	PA	Paul Ameloot
DVT	Dirk Van Torre	PaL	Patrick Lust
EE	Eddy Everaert	PB	Patrick Beirens
EK	Eckhart Kuyken	PBu	Peter Bultinck
EW	Els Willem	PD	Peter Devroye
FB	Filip Bogaert	PDC	Paul De Cuyper
FDR	Filip De Ruwe	PDM	Patrick Demaecker
FDS	Frank De Scheemaeker	PeL	Peter Lust
FS	Filip Seys	PI	Pieter Ingelaere
FV	Filip Vanhee	PK	Patrick Keirsebilck
FW	Frederik Willemyns	PM	Patrick Meire
GBu	Guido Burggraeve	PPi	Pieter Paul Van Laeke
GDP	Georges De Putter	PS	Peter Sys
GO	Guido Orbie	PT	Pierre Tavernier
GS	Geert Stael	PVDB	Paul Vandenbulcke
HDB	Hans De Blauwe	RDJ	Rik De Jaegher
HDO	Hans Dobbelaere	RP	Rik Pottier
HM	Hilde Maeckelbergh	RPi	Robrecht Pillen
HS	Hans Soete	RV	Roland Vannieuwenhuyze
ID	Inge Deloof	SK	Stefan Keereman
JD	Jan Desmet	SL	Stef Lammerant
JDM	Jan Demulder	TDF	Thomas Defoort
JLT	Jan Lammerant	TDS	Thierry De Schuyter
JM	Johan Maeckelbergh	VSM	M. Van Steenkiste
JNM	afdelingen - Kortrijk	VWG	Vogelwerkgroep Beernem Gent
	- Kneist		
	- Brugge	WD	W. Defruyt
JN	Johan Neyrinck	Wiel.Br.	Wielewaal Brugge
JS	Jan Seys	WIG	Wieme Gabriël
JVG	John Van Gompel	WLT	Wim Lammerant
JVi	Jasmijn Viaene	YB	Yves Baptiste
JVS	Jurgen Vansteelandt		
JzV	Jozef Vansteenkiste		
KD	Kris Decleer		
KV	Koen Victor		

Dank aan al deze mensen voor het doorsturen van hun waarnemingen !!

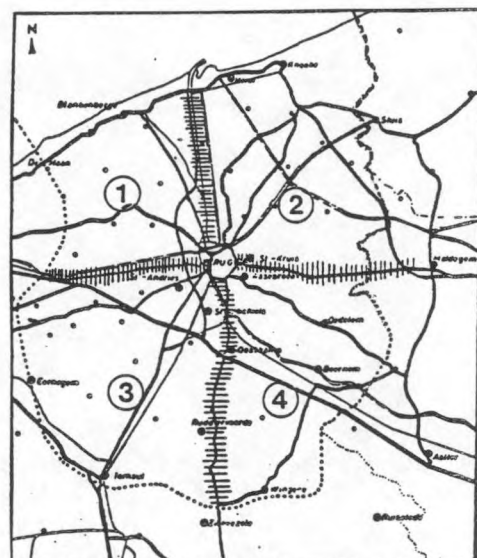
SITUERING VAN DE REGIO

Aartrijke
 Assebroek
 Beernem
 Bekegem
 Blankenberge
 Brugge
 Damme
 De Haan
 Dudzele
 Duinbergen
 Eernegem
 Ettelgem
 Heist
 Hertsberge
 Hoeke
 Houtave
 Jabbeke
 Knokke

Koolkerke
 Lapscheure
 Lissewege
 Loppem
 Meetkerke
 Middelburg
 Moerkerke
 Nieuwmunster
 Oedelem
 Oostkamp
 Oostkerke
 Ramskapelle
 Roksem
 Ruddervoorde
 Sijsele
 Snellegem
 Stalhille
 St-Andries
 St-Joris
 St-Kruis
 St-Michiels

De besproken regio omvat de polders en duinen van de Oostkust, de agglomeratie Brugge en een groot gedeelte van de bosrijke streek ten Z van Brugge (Fig 1). Voor het situeren van zeldzame broedgevallen werd de regio in 4 blokken ingedeeld (Fig 2). Hierna volgt een alfabetische lijst van alle betrokken gemeenten.

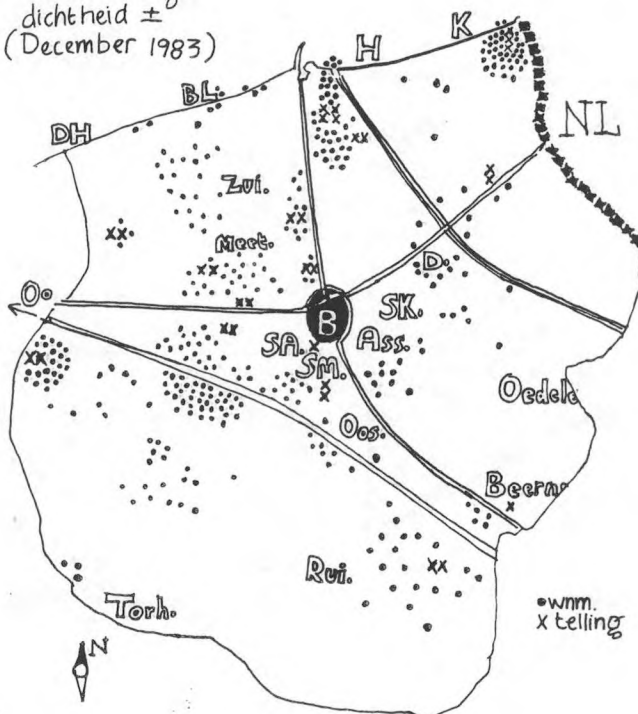

St-Pieters
 Torhout
 Uitkerke
 Varsenare
 Veldegem
 Vlissegem
 Waardamme
 Wenduina
 Westkapelle
 Wingene
 Zedelgem
 Zeebrugge
 Zerkegem
 Zuierenkerke

Waarnemingsdichtheid

Het jaarboek bestreek over de laatste 6 jaar nagenoeg hetzelfde gebied, zij het dan dat een deel van de regio

Waarnemings-
dichtheid \pm
(December 1983)

die in Nederland gelegen was, na het eerste werkjaar werd wegge-
laten.

Toch blijken steeds weer bepaalde gebieden veel meer bezocht te worden dan andere. Zo blijken bijv. het Zwin, de Damse Vaart, de bossen te St-Andries, en vooral dan het havengebied te Dudzele-Zeebrugge extra in trek te zijn bij de vogelliefhebbers. Ook het traject van de Oostendse Vaart en het poldercomplex van Meetkerke-Uitkerke krijgen de nodige aandacht. Dit blijkt ook duidelijk uit de fig. hiernaast, die een weergave is van de spreiding van de waarnemingen voor december 1983. Uiteraard is dit maar een

een momentopname en zijn er nog duidelijke seizoenale verschillen. Maar in elk geval illustreert deze fig. hoezeer bepaalde gebieden ondergewaardeerd worden ten opzichte van andere.

Moge dit dan ook een oproep zijn om de wanverhouding, die nu in extreme mate bestaat ten voordele van het havengebied te Zeebrugge, wat te milderen en zodoende andere mooie plekjes in de regio, die een veel grotere waarborg voor de toekomst vormen, terug wat meer aandacht te geven....

Weersoverzicht juli 84 - juni 85, voor de Oostkust

Juli bracht ons een vrij normaal weersbeeld voor de tijd van het jaar. De gemiddelde t° bedroeg $15,9^\circ \text{ C}$, met uitschieters van $33,0^\circ \text{ C}$ op 30.07 en $31,5^\circ \text{ C}$ op 08.07. De hoeveelheid neerslag lag iets boven normaal en de wind waaide meestal zwak en uit veranderlijke richtingen. Van 11 tot 14.07 was er een vrij krachtige ZO-ZW wind.

Augustus was gemiddeld iets warmer, met maxima van $29,2^\circ \text{ C}$ op 21.08 en $29,0^\circ \text{ C}$ op 20 en 23.08. Er viel opvallend weinig

neerslag (35 i.p.v. 65 mm per maand), en het aantal uren zonneshijns was vrij normaal. Naar de tweede decade toe, draaide de wind van ZW naar NO, om op het einde van de maand terug overwegend uit ZW te blazen.

September werd een natte en weinig zonnige maand. In de eerste week waaide een vrij krachtige wind, eerst uit ZW, later uit N-NO.

Oktober gaf ons nog een max- t° van 18° C en dit op 30.10. Overigens kunnen we het weertype voor deze maand normaal noemen. Op 06.10 noteerden we een krachtige NW-wind, en op 20.10 waren er windstoten tot 100 km per uur uit ZW-W, wat tevens de overwegende windrichting was deze maand (pas vanaf 27.10 draaiend naar ZO-O).

November was aan de warme kant, met o.a. nog $18,1^{\circ}$ C op 01.11 en $15,0^{\circ}$ C op 22.11. De laagst genoteerde t° bedroeg 2° C en dit op 27.11. De wind blies overwegend uit ZO-O en tussen 21 en 25.11 waren er rukwinden uit ZW, tot 140 km / uur.

December : iets zonniger en droger dan normaal, met een gemidd. t° van $4,8^{\circ}$ C. Op 13.12 noteerden we een minimum- t° van $-2,0^{\circ}$ C.

Januari zal met zijn gemidd. t° van $-2,1^{\circ}$ C, de geschiedenis ingaan als één van de strengste van deze eeuw ! Tot en met 03.01 bleven de t° ruimschoots boven het vriespunt, daar waar het op 02.01 begon te sneeuwen. Terzelfdertijd gingen de t° gevoelig dalen en vanaf 04 tot 22.01 kwamen de t° nog nauwelijks boven het nulpunt. Intussen lag er een sneeuwtapijt van ca 10 cm dikte. In die periode noteren we een minimum- t° (onder thermometerhut) van $-16,4^{\circ}$ C op 08.01, en waaide de wind uit oostelijke richting. Vanaf 22.01 draait de wind naar ZW-W en treedt de dooi in, met tussen 29 en 31.01 t° tot 10° C.

Februari start opnieuw vrij zacht met nog max- t° tot 10° C, maar vanaf 06.02 draait de wind opnieuw naar NO-O en dalen de t° gevoelig. Intussen is er ook wat sneeuw gevallen (vanaf 02.02), die blijft liggen tot 21.02, want van dan af begint de t° terug te stijgen. In de februari-koudegolf noteren we een minimum van $-13,4^{\circ}$ C op 16 en 19.02. Februari was met zijn gemiddelde t° van $-0,6^{\circ}$ C een koude maand, maar daarnaast ook een zonnrijke en zeer droge maand. I.p.v. de normale 43 mm neerslag viel er slechts 6,3 mm en de 117 uren zonneshijn overtroffen in ruime mate de normale 78 uur !

Maart was dan weer natter dan gewoonlijk en vrij fris. Zo noteren we slechts een max- t° van 14° C, en dit op 31.03.

April was eveneens vrij nat. Op 04.04 bereikten we de max- t° van 22° C, terwijl het kwik op 21.04 daalde tot 0° C.

Mei was dan weer eerder aan de droge kant, alhoewel er niet veel zon was : zo meldden we slechts 179 i.p.v. 227 uur zonneschijn. De eerste decade waaide de wind overwegend NW, later ruimend naar NO. De gemiddelde t° bedroeg $12,2^{\circ}$ C, wat fris is voor de tijd van het jaar. Slechts op 26.05 steeg de t° boven de 25° C ($29,2^{\circ}$ C).

Juni tenslotte, was een ideale maand voor alle blokkers... De zon scheen voor 20% minder en het regende dubbel zo veel als mag verwacht worden, en dit met een wind uit overwegend westelijke richting.

A F K O R T I N G E N in de tekst

- waarnemers : cfr lijst van de waarnemers
- watervogels : cfr tabel afkortingen watervogels
- maanden : jan, febr, maa, apr, jun, jul, aug, sept, okt, nov, dec.
- windrichtingen : NO, ZW, enz...
- plaatsnamen : SA St-Andries ; SM St-Michiels
 Zeebr. Zeebrugge ; Bl'ge Blankenberge
 Dudz. Dudzele ; OK Oostkamp ;
 OTBR of O.T.Br Opgespoten terrein Brugge ;
 Steenb. Steenbakkerij ; Voorh. Voorhaven ;
 ID of Internat. Dijk Internationale Dijk .
- termen : wnm waarneming(en) ; wnm-ers of wnms waarnemers ;
 TP ter plaatse ; ex exempla(a)r(en) ;
 spec. species ; zp zangpost ; m mannetje ;
 w wijfje ; imm. immatuur ; onv. onvolwassen ;
 k(p) koppels ; ad. adult ; max. maximum ;
 min. minimum ; tell. tellingen ; fig. figuur ;
 jb of jaarb. jaarboek ; mond. med. mondelinge
 mededeling ; gemidd. gemiddelde ; tot. totaal ;
 winterkl., enz. winterkleed, enz.

Afkortingen van zwemvogels gebruikt in de tabellen.

Initiales des oiseaux aquatiques utilisé dans les tableaux.

RD	Roodkeelduiker	Plongeon catmarin
PD	Parelduiker	Plongeon arctique
ID	Ijsduiker	Plongeon imbrin
DD	Dodaars	Grèbe castagneux
FU	Fuut	Grèbe huppé
RF	Roodhalsfuut	Grèbe jougris
KD	Kuifduiker	Grèbe esclavon
GF	Geoorde fuut	Grèbe à cou noir
AS	Aalscholver	Grand cormoran
KAS	Kuifaalscholver	Cormoran huppé
KZ	Knobbelzwaan	Cygne tuberculé
XZ	Kleine zwaan	Cygne de Bewick
WZ	Wilde zwaan	Cygne sauvage
RQ	Rietgans	Oie des moissons
XQ	Kleine rietgans	Oie à bec court
KQ	Kolgans	Oie rieuse
DQ	Dwerggans	Oie naine
GQ	Grauwe gans	Oie cendrée
BQ	Brandgans	Bernache nonnette
VQ	Rotgans	Bernache cravant
HQ	Roodhalsgans	Bernache à cou roux
NO	Nonnetje	Harle piette
YZ	Grote zaagbek	Harle bièvre
MZ	Middelste zaagbek	Harle huppé
CA	Casarca	Tadorne casarca
BE	Bergeend	Tadorne de Belon
SI	Smient	Canard siffleur
KE	Krakeend	Canard chipeau
WE	Wilde eend	Canard colvert
PY	Pijlstaart	Canard pilet
SE	Slobeend	Canard souchet
WT	Wintertaling	Sarcelle d'hiver
ZT	Zomertaling	Sarcelle d'été
KR	Krooneend	Nette rousse
TE	Tafeleend	Fuligule milouin
WO	Witoogeend	Fuligule nyroca
QE	Kuifeend	Fuligule morillon
TO	Toppereend	Fuligule milouinan
EE	Eidereend	Eider à duvet
IE	Ijseend	Harelde de Miquelon
ZE	Zwarte zeeëend	Macreuse noire
YE	Grote zeeëend	Macreuse brune
BD	Brilduiker	Garrot à l'œil d'or
MK	Meerkoet	Foulque marcoule

WATERVOGELS IN DE WETLANDS VAN NW-VLAANDEREN, juli 84 - juni 85

door Georges De Putter en Thierry De Schuyter

Inleiding

Een keiharde winter, met als gevolg een onovertroffen aantal watervogels voor onze regio, zelfs voor België!
Deze aantallen voor de regio werden uitsluitend genoteerd in het havengebied van Zeebrugge (De Schuyter T., De Putter G. 1985 Wielewaal jg 51) omdat tijdens de twee koudegolven alle waters in de regio waren dichtgevroren.

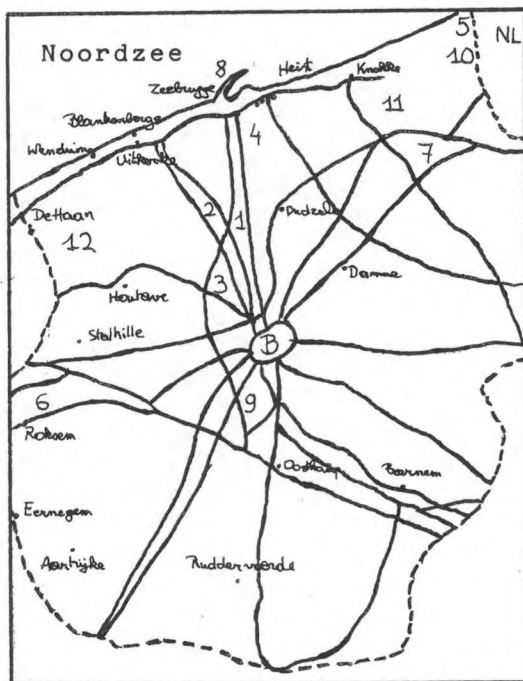
Het was voor velen een unieke kans om de anders zeldzamere soorten van zeer dichtbij en in grote aantallen te observeren. Dit wordt dan ook één van de belangrijkste watervogelverslagen voor onze regio.

Het zal velen opgevallen zijn dat het watervogelartikel van vorig jaar veel korter was dan normaal, dit heeft niets te maken met inkt- of papierbesparing, doch wel met de bedoeling meer ruimte te creëren voor o.a. gewone soorten, broedvogel-inventarisatie enz...

Vooraleer van start te gaan zou ik nogmaals sommige tellers willen smeken hun tellingen per gebied op telformulieren door te geven, het bespaart ons bergen werk!

I) GEBIEDSBESPREKING

door Georges De Putter

Situering van de belangrijkste gebieden:

- 1 = Blauwe Toren
- 2 = Polderwind Zuienkerke
- 3 = Surfput St-Pieters
- 4 = Achterhaven Zeebr.-Dudzele
- 5 = Het Zwin
- 6 = Roksempot
- 7 = Hoeke
- 8 = Voorhaven Zeebr.
- 9 = Vijverhof St-Mich.
- 10 = De Vrede te Knokke
- 11 = Zegemeer te Knokke
- 12 = Put Vlissegem

1. Blauwe Toren

Spijtig genoeg bezochten we deze put minder dan vorig jaar, de afstand zal hier wel niet vreemd aan zijn.

De aantallen van de hier pleisterende watervogels zijn eerder aan de lage kant te noemen ondanks de strenge winter. Het aantal Meerkoeten stijgt met moeite boven de 200 ex en de Tafeleenden doen het met een 60-tal ex al niet veel beter.

Voor de aantalsweergave van de Fuut in onderstaande tabel zijn tijdens het broedseizoen de juvenielen inbegrepen.

alle tellingen

	MK	FU	QE	WE	TE	WT	DD	BE	AS
04.07	8	15	-	-	-	-	-	-	-
08.07	7	18	-	-	-	-	-	-	-
08.08	14	12	-	-	-	-	-	-	-
04.10	39	8	1	7	-	-	-	-	-
11.10	28	7	-	26	-	-	-	-	-
14.10	34	7	4	71	5	-	-	-	-
04.11	38	4	-	0	3	2	-	-	-
18.11	49	4	2	225	34	-	-	-	-
28.11	72	4	8	6	2	-	-	-	-
02.12	83	3	2	69	8	1	-	-	-
13.12	84	4	-	16	-	-	-	-	-
10.01	201	-	-	4	-	-	-	-	-
24.02	205	-	-	9	-	-	-	-	-
10.03	134	5	-	22	59	1	-	-	-
17.03	59	3	-	7	65	-	-	-	-
31.03	33	3	9	8	6	-	-	-	-
02.04	33	3	2	15	36	-	1	2	-
03.04	17	6	4	12	6	2	-	-	1
01.05	3	5	-	6	-	-	-	-	-
13.05	4	10	-	4	-	-	-	-	-
26.05	10	11	-	6	-	-	-	-	-

tellers + aantal
tellingen:

GDP (17), FDS, NE (1)

2. Het Zwin

Het Zwin werd dit jaar frequenter bezocht en ook beter geteld dankzij het telwerk van o.a. Luc Maertens en Guido en Bart Burggraave. Ook hier waren de Zwinplassen tijdens de strenge vorstperiodes dichtgevroren, gevolg: weinig eenden.

Het aantal Smienten (3100 ex) in de omliggende polders tijdens de mid-januari-telling verraste ons aangenaam. De Ijseenden bleven dit jaar weliswaar achterwege doch de Krakeenden deden het des te beter: 39m, 46w op 12.11 en maar liefst 104 ex op 17.11.

alle tellingen

	WE	WT	SI	PY	SE	AS	FU	DD	KE	GF	BD	BE	QE	MZ	MK	TO	TE	RF	YZ
16.09	500	50	50	25	50	8	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
14.10	549	122	-	3	6	4	-	14	2	1	1	89	-	-	-	-	-	-	-
17.11	838	139	88	-	134	-	6	13	104	-	5	133	4	1	14	-	-	-	-
16.12	720	73	5	-	7	1	10	12	58	-	7	136	6	-	26	6	3	1	-
12.01	650	86	3100	3	-	-	-	1	-	-	3	189	-	-	21	-	-	-	3
17.02	111	-	ijsbedekking				-	-	-	-	1	57	-	-	1	-	-	-	-
17.03	47	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	166	-	-	13	-	-	-	-

eerder zeldzame wnm: Roodhalsfuut, Geoorde fuut

tellers + aantal tellingen: LMa (11),PDM (10),FV (5),GBu,
FW (3),BBu,GDP (2),FDS,GO,FDR,JM (1)

In deze tellingen zijn echter de vijver in de Zwinbosjes (Tobroek) en de parkvijvers niet inbegrepen. We schatten het aantal hier verblijvende Wilde eenden op ongeveer 2000 ex.

3. De Vrede

Het aantal bezoeken aan de Vrede blijft zoals elk jaar aan de lage kant, niettemin trachten we toch een beeld op te hangen van het aantal watervogels in en rondom deze kleiputten. Vermeldenswaard is zeker de aanwezigheid van 1m Nonnetje op 27.12 en 1m Toppereend op 16.07. De Bergeenden kwamen dit jaar talrijker voor de dag met max 59 ex op 04.06 (juv incl.). Voor de andere soorten zoals Meerkoet, Wilde eend en Winter-taling noteren we normale aantallen.

maxima per halve maand

	TO	PY	WT	NO	TE	EE	QE	DD	MK	SI	SE	BE	WE
JUL 1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
2	1	-	-	-	-	-	-	-	18	-	-	37	-
AUG 1	-	-	-	-	-	-	-	-	21	-	-	22	-
2	-	-	5	-	-	6	-	-	27	-	-	11	-
SEP 1	-	-	51	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	-	-	12	-	-	-	2	-	50	-	3	7	64
OKT 1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	-	-	51	-	-	-	-	-	64	-	19	24	58
NOV 1	-	-	10	-	-	-	-	-	77	-	-	8	110
2	-	-	92	-	15	-	1	1	118	34	85	7	-
DEC 1	-	-	100	-	1	-	-	-	131	-	33	-	-
2	-	-	73	1	1	-	3	-	131	-	2	-	7
JAN 1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
FEB 1	-	-	10	-	21	-	19	-	80	-	-	4	93
2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
MAA 1	-	10	9	-	5	-	25	-	75	-	-	21	-
2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
APR 1	-	-	4	-	9	-	6	1	9	-	-	3	-
2	-	-	-	-	-	-	9	-	-	-	-	8	-
MEI 1	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	22	-
2	-	-	-	-	-	-	4	-	1	-	1	21	14
JUN 1	-	-	-	-	-	-	5	-	-	-	-	59	-
2	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	17	-

eerder zeldzame wnm:

Nonnetje, Toppereend

tellers + aantal tell.:

FW (11),CW (8),LMa,TDF (6),
PDM (5),HS (4),FDS (3),
FDR,MM (2)

4. Surfput St-Pieters

De Dodaars kende op deze put geen vooruitgang zoals tijdens vorige jaren (cfr G.De Putter, T.De Schuyter jaarb. 1983-84). Dit is zondermeer te wijten aan de strenge winter en we kunnen nu reeds vooropstellen dat de aantallen van volgend jaar nog lager zullen uitvallen, ook voor wat betreft de andere pleistergebieden in onze regio.

De put werd regelmatig geteld van juli tot december, in jan-febr kregen we een stevige ijslaag en vanaf maart werd geen telwerk meer verricht als gevolg van de toenemende recreatie. We noteren opnieuw een broedgeval van de Fuut (1kp+3juv), het laatste broedgeval dateert uit 1981 (Desmet J. jb 1980-81).

maxima per halve maand

	TE	QE	MK	BE	FU	DD	SE	WE	WT	TO	SI	YZ
JUL 1	-	-	-	7	2	2	-	-	-	-	-	-
2	-	-	9	2	5	2	-	-	-	-	-	-
AUG 1	-	-	14	-	4	21	-	-	-	-	-	-
2	-	-	35	-	5	58	-	16	-	-	-	-
SEP 1	1	-	56	-	2	70	13	60	2	-	-	-
2	-	-	65	-	1	91	-	27	-	1	-	-
OKT 1	5	-	69	-	1	89	-	16	2	-	-	-
2	-	-	51	-	-	71	-	2	-	-	-	-
NOV 1	13	2	112	-	-	40	10	19	2	-	-	-
2	89	33	112	-	1	28	33	43	-	-	-	1
DEC 1	108	88	85	-	-	18	20	19	-	7	1	-
2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
MAA 1	110	25	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-
2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

tellers + aantal tell.:MS (53), GDP (4), FW (2),
TDF (1)eerder zeldzame wnm:

Toppereend, Grote zaagbek

5. Putje van Meetkerke

Nog steeds van weinig betekenis voor watervogels. Het huis langs de oever werd terug bewoonbaar gemaakt wat zeker geen toename van watervogels in de hand zal werken. Toch noteren we het pleisteren van enkele Smienten, Wintertaling, Fuut, Kuifeend, Tafeleend en Wilde eend. Een uitschieter zijn de 6 Kraakeenden op 13.02.

enkele totaalstellingen

	MK	WE	FU	WT	SI	KE	SE
14.11	11	36	-	-	-	-	-
03.02	13	35	3	4	-	-	-
13.02	35	87	-	19	8	6	-
31.03	9	-	2	-	-	-	7

tellers + aantal tellingen:FW (10), TDF (3), GDP (2), HS,
RDJ, LDQ (1)eerder zeldzame wnm:

Kraakeend

6. Meetkerke Moeren

Door overvloedige neerslag liepen vele polderweiden onder water, wat een ideaal biotoop voor watervogels creëerde. Zo kon men hier duizenden ganzen en heel wat Kleine zwanen aantreffen. Verder ook nog Meerkoeten, Wintertaling, Bergeend en Smienten. Kortom, de aantallen zijn hier veel groter dan tijdens normale winters. Het dichtvriezen van vele plassen en het uitzwermen naar geschikte voedselterreinen is hier zeker niet vreemd aan.

enkele tellingen

	MK	WE	WT	SI	BE
22.01	100	250	30	120	-
24.01	-	-	-	1330	5

tellingen van: FV, BJ, FW, GDP,
JM, FDR, MaP

7. Speien

Naast een 2000-tal ganzen vind men hier ook nog elk jaar Zomertaling (1 kp op 07.03), Wilde eend, Slobeend, Smient, Bergeend en vooral Wintertaling (max 96 ex op 02.12). De jachtdruk is hier vrijwel nihil zodat de vogels voldoende rust vinden. Ook de meeste Wilde eenden van de Brugse Vesten vinden hier s'nachts hun gading.

enkele tellingen

	WT	ZT	BE	SI	SE
07.10	38	-	-	-	-
07.03	-	2	6	-	-
13.03	14	-	11	-	-
17.03	-	-	4	1	3
19.04	12	2	8	-	2
10.05	-	-	8	-	2

tellers + aantal tellingen:

FW (21), GDP, TDF (4), HS, WLT, FDR (1)

eerder zeldzame wnm:

Zomertaling

8. Fonteintjes Blankenberge-Zeebrugge

Van dit prachtige natuurgebiedje bereikte ons wederom geen tellingen. Regelmatige bewoners van deze duinvijvers zijn Wilde eend, Dodaars en Meerkoet. Sporadisch treffen we er ook Tafeleend, Slobeend, Kuifeend en Zomertaling aan. Bij verstoring gaan de meeste eenden op zee pleisteren.

losse gegevens van: JVG, LMa, DC, GDP9. Blankenbergs Vaartje

Het traject Zuienkerke-Blankenberge wordt zeer weinig bezocht, daarom is de schatting van 10 overwinterende Dodaarsjes een minimum. We beschikken over slechts één enkele telling:

	YZ	NO	DD
23.01	2	3	A

losse gegevens van: FV, JVG, BJ, GDPeerder zeldzame wnm: Grote zaagbek, Nonnetje10. Polderwind

	WE	KE	MK	DD	QE	FU	SI	SE	XZ	WT	KZ	BD	MZ	RD	TE
14.10	3	1	1	23	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
04.11	0	-	-	40	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
18.11	78	-	-	33	3	-	5	9	2	-	-	-	-	-	-
28.11	68	-	3	28	2	-	5	-	-	1	1	-	-	-	-
10.01	21	-	80	29	1	-	-	23	-	43	2	4	-	-	-
13.01	-	-	45	29	1	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-
03.02	10	-	40	6	3	3	-	-	-	-	-	-	3	1	-
14.03	41	-	32	2	6	2	19	11	-	-	-	-	-	-	2
17.03	-	-	6	3	11	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
02.04	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-

tellers + aantal tell.:

GDP (9), NE, JVG (1)

eerder zeldzame wnm:

Krakeend, Middelste zaagbek, Brilduiker, Roodkeelduiker

11. Haven + havengeul Blankenberge

Dit gebied werd enkel bezocht tijdens de maanden januari en februari, wat begrijpelijk is gezien de toename van de zeilsport in het voorjaar.

We signaleren de aanwezigheid van enkele Kuifaalscholvers die zich soms terugtrekken in de nabijgelegen polders.

Zo verbleven er 3 juv ex van 26.07 tot 30.07 en nog 1 juv op 08.08.

Ook hier werden heel wat meer watervogels opgemerkt dan tijdens vorige jaren.

maxima per halve maand

		WT	BE	SI	TE	BD	PD	GF	RF	NO	RD	YZ	WE	MK	FU	DD	QE	TO	YE	MZ	EE
JAN	1	4	1	9	8	3	-	-	-	4	-	-	60	70	2	10	5	1	-	2	50
	2	-	-	1	2	5	-	-	-	5	1	1	17	48	13	2	12	1	1	4	47
FEB	1	-	-	-	2	6	1	1	1	4	-	1	10	30	9	3	4	1	1	6	55
	2	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	58	8	7	2	-	-	-	13	55
MAA	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	40	-	-	-

Voor de volledigheid vermelden we nog het max aantal Eider-eenden per maand: 3 ex op 21.10, 9 ex op 26.11, 40 ex op 22.12, 20 ex op 04.04 en tenslotte 4 ex op 12.05.

tellers + aantal tellingen:

JVG (15), MaP (14), BAY, GDP, TDS, CW (1)

eerder zeldzame wnm: Parelduiker, Kuifaalscholver, Geoorde fuut, Roodhalsfuut, Nonnetje, Roodkeelduiker, Grote zaagbek, Toppereend

12. Polders Uitkerke-Zuierenkerke-Nieuwmunster

Enkele fragmentarische gegevens laten vermoeden dat heel wat watervogels in deze polder fourageren.

enkele tellingen te Uitkerke

	BE	SE	SI	WE	DD	WT
30.07	6	10	1	-	-	-
01.08	8	10	1	-	-	-
07.08	1	15	-	5	-	-
27.09	-	-	-	10	1	20
18.11	10	-	70	40	-	60
02.12	6	-	-	-	-	40
27.03	-	-	55	-	-	16

enkele gegevens van Zuierenkerke

	SI	WT
28.10	263	56
27.11	-	120

gegevens van: JVG, MaP, MS, MaS

13. Vijver A.Z.St-Jan te St-Pieters

Mede door de aanhoudende vorst in januari en februari bleef dit ondiepe vijvertje tijdens deze periode lange tijd dichtgevroren. Gevolg: weinig of geen watervogels gedurende deze maanden. Zelfs de anders zo talrijk aanwezige Meerkoet had betere oorden opgezocht. Buiten deze periode noteren we nog onregelmatige gasten zoals Kuifeend en Tafeleend.

maxima per halve maand

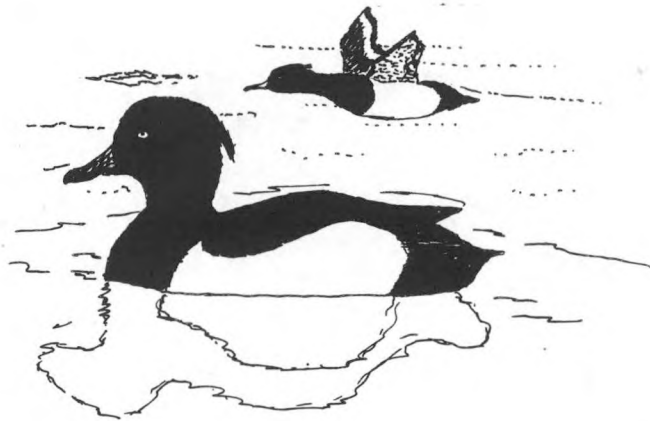
		QE	TE	MK	WE	DD	FU
JUL	1	-	-	-	-	-	-
	2	-	-	-	-	-	-
AUG	1	-	-	-	-	-	-
	2	-	-	12	79	5	-
SEP	1	-	-	-	-	-	-
	2	-	-	-	-	-	-
OKT	1	-	-	-	-	-	-
	2	2	-	23	119	2	-
NOV	1	-	-	-	-	-	-
	2	4	1	42	69	2	-
DEC	1	-	-	-	-	-	-
	2	-	-	43	-	5	-
JAN	1	-	-	-	-	-	-
	2	-	-	-	-	-	-
FEB	1	3	1	13	40	1	2
	2	1	1	-	-	1	-
MAA	1	5	17	-	-	-	-
	2	9	2	-	-	-	-
APR	1	9	-	-	-	-	-
	2	-	-	-	-	-	-
MEI	1	1	-	-	-	-	-
	2	-	-	-	-	-	-
JUN	1	-	-	0	-	-	-
	2	-	-	-	3	-	-

tellers + aantal tellingen:

FW (17), FDS (4), GDP (2)

14. Kleiputten Hoeke St-Donaas

Het gebied werd minder bezocht dan vorig jaar en spijtig genoeg viel het gros van de tellingen dan nog in dezelfde maand (maart). Hierdoor krijgen we slechts fragmentarische gegevens van de eigenlijke watervogelpopulatie in deze kleiputten. Fuut, Meerkoet, Kuifeend en Bergeend zijn nog steeds trouwe broedvogels alhier.

maxima per halve maand

		YZ	DD	FU	AS	KZ	MK	NO	BD	ZT	BE	PY	TE	QE	SE	KE	SI	WE	WT
JUL	1	-	-	1	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
	2	-	-	4	-	-	21	-	-	-	-	-	-	11	-	-	-	-	-
AUG	1	-	-	3	-	-	23	-	-	-	2	-	2	22	7	-	-	-	-
	2	-	-	1	-	-	17	-	-	12	3	-	1	6	20	-	-	4	-
SEP	1	-	-	4	-	-	20	-	-	-	3	-	-	18	-	1	-	15	-
	2	-	-	2	-	-	10	-	-	-	3	-	1	10	9	-	-	5	1
OKT	1	-	-	1	-	-	11	-	-	-	1	-	1	4	-	-	-	9	-
	2	-	1	-	-	1	16	-	-	-	-	-	1	5	1	-	-	4	-
NOV	1	-	-	1	-	3	10	-	-	-	1	-	1	5	28	-	-	25	4
	2	-	-	-	-	-	10	-	-	-	3	-	2	7	27	-	18	6	20
DEC	1	-	-	2	-	-	6	-	-	-	-	-	-	11	-	2	-	-	-
	2	-	-	1	-	1	16	-	-	-	3	-	-	11	1	-	-	4	-
JAN	1	-	-	-	-	-	7	-	-	-	8	-	-	-	-	-	-	-	1
	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
FEB	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	2	-	-	-	-	-	340	-	-	-	2	-	-	-	1	-	50	-	-
MAA	1	1	-	4	-	-	109	-	-	-	4	1	48	10	2	-	45	14	1
	2	-	-	6	-	2	120	3	1	-	18	2	44	27	44	-	24	25	57
APR	1	-	-	6	-	2	40	-	-	-	18	-	21	9	3	-	-	12	-
	2	-	-	4	-	-	4	-	-	-	4	-	-	8	6	-	-	-	-
MEI	1	-	-	3	-	2	8	-	-	-	17	-	1	10	10	-	-	14	-
	2	-	-	4	-	2	5	-	-	-	12	-	-	4	10	1	-	15	-
JUN	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-
	2	-	-	2	-	-	28	-	-	-	4	-	-	4	-	-	-	27	-

tellers + aantal tellingen: CW (16),

FW (15), HS (10), NE (7), TDF (4), WLT, FDR (2), RDJ (1)

eerder zeldzame wnm: Nonnetje, Grote zaagbek, Brilduiker

15. Hoeke Steenbakkerijen

Het gebied werd regelmatig geteld dan vorig jaar wat ons toelaat een tabel op te stellen. Broedvogels zijn nog steeds Fuut en Meerkoe.

maxima per halve maand

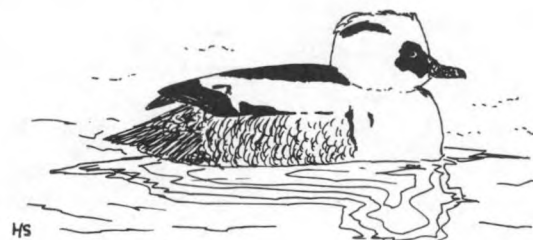
		KE	BE	NO	TE	SE	MK	FU	QE	DD	WE	KZ
JUL	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	2	-	-	-	-	-	-	4	18	-	-	-
AUG	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	2	-	3	-	-	20	-	1	6	-	-	-
SEP	1	-	-	-	-	-	9	-	-	-	-	-
	2	-	-	-	-	-	9	-	-	-	-	-
OKT	1	-	-	-	-	-	11	-	-	-	-	9
	2	-	-	-	-	-	20	-	2	-	2	-
NOV	1	-	-	-	-	-	26	1	-	-	24	-
	2	-	-	-	-	-	26	1	3	-	16	-
DEC	1	-	-	-	-	-	24	-	6	-	-	-
	2	-	-	-	4	-	24	2	6	1	13	-
JAN	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
FEB	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
MAA	1	-	-	1	-	11	106	3	8	-	10	3
	2	4	9	1	-	14	70	4	21	-	4	4
APR	1	-	2	-	-	-	-	1	8	-	-	-
	2	-	-	-	-	-	-	1	3	-	-	-
MEI	1	-	9	-	-	1	2	4	5	-	-	4
	2	-	1	-	-	-	3	2	-	-	-	-
JUN	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

tellers + aantal tell.::

CW (17), FW (5), NE, WLT (3), TDF, RDJ, HS, MM (1)

eerder zeldzame wnm:

Nonnetje

16. Lieveleed, Kaleshoek, Kwabettekreek, Hoekevaart,
Lapscheuregat, Plattekreek en Oostkerke

Deze streek werd omzeggens niet bezocht, laat staan geteld.
Voor het voorkomen van watervogels alhier verwijzen we naar
vorig jaarboek (De Putter G., De Schuyter T., jaarb. 83-84).

17. Kleiputten van Heist

Deze ondergelopen weiden sluiten in feite aan bij het Achter-
havencomplex. Daardoor krijgen we een konstante uitwisseling
met dit gebied en riskeren we dubbeltellingen.

18. Kust Zwin

Hier komen veelal de vogels van het Zwin zelf fourageren.
Daarnaast zijn er echter ook onze typische kustvogels
zoals: Eidereend (11 ex op 17.10 en 9 ex op 27.11), Fuut (-),
Zwarte zeeëend (30 ex op 29.08 en 12 ex op 17.11).
Soms treft men ook grote groepen Smienten aan op zee, zo bv.
387 ex op 27.01.

losse gegevens van: PDM, LMa

19. Dujardin

Slechts drie tellingen van deze put, hier verblijven soms
Wintertalingen, Wilde eend, Meerkooit en Fuut.

	BE	WT	QE	MK	FU	WE	SI
15.12	1	-	-	-	-	-	-
09.02	-	13	4	14	1	-	-
09.03	-	19	-	-	-	23	6

tellers + aantal tell.: PDM (3)

20. Cloedt Knokke

Eveneens een te klein aantal tellingen om conclusies te trekken.
Deze put is nochtans van groot belang voor watervogels,
tellingen in het verleden (T. De Schuyter, Filip Vanhee, e.a.)
hebben dit aangetoond.

	WE	SI	SE	TE	BD	AS	KD
15.12	12	25	3	10	-	-	-
09.02	69	39	-	9	-	-	-
09.03	51	12	-	2	3	-	-
15.04	-	-	-	-	-	1	2

tellers + aantal tell.: PDM (4)

eerder zeldzame wnm:

Kuifduiker, Brilduiker

21. Het Zegemeer

Dankzij Patrick Demaecker krijgen we een beter overzicht over het voorkomen van de watervogels alhier. Meerkoet en Wilde eend houden ongeveer dezelfde aantallen aan als vorig jaar.

	QE	DD	TE	SE	KZ	WE	MK	FU	CA
18.09	1	1	-	-	-	-	-	-	-
27.10	1	-	1	-	-	-	-	-	-
07.12	-	-	28	2	-	-	-	-	-
12.12	-	-	32	-	2	-	-	-	-
11.02	-	-	-	-	-	159	253	-	-
03.03	3	-	10	-	-	-	-	1	-
09.03	1	-	9	-	-	117	183	1	-
14.03	-	-	8	-	-	79	153	2	-
18.03	1	-	3	-	-	-	-	1	-
20.03	-	-	3	-	-	-	-	1	-
12.05	-	-	-	-	-	-	-	-	1
18.05	-	-	-	-	-	-	-	-	1

tellers + aantal tellingen:

PDM (14)

eerder zeldzame wnm:

Casarca (waarsch. ontsnapt ex)

22. Laguna Beach Heist

Eén van de belangrijkste pleisterplaatsen voor Kuifeend in onze regio. Sporadisch ook Tafeleend, Slobeend en Fuut. Meerkoet en Wilde eend zijn regelmatige bezoekers.

	QE	KA	SE	TE	WE	MK	FU
17.11	100	1	-	-	-	-	-
20.11	113	1	2	3	-	-	-
15.12	209	1	4	1	203	22	-
09.02	-	-	-	-	96	44	1
09.03	-	-	-	-	29	40	-
12.03	5	-	-	2	-	-	1
14.03	-	-	-	-	26	35	-

tellers + aantal tellingen:

PDM (7)

eerder zeldzame wnm:

Kuifaalscholver

23. Damse Vaart + weiden

Op de Damse Vaart treffen we vooral Meerkoeten, Wilde eenden en Bergeenden aan. Andere soorten zijn zeldzamer. De omliggende weiden zijn vooral belangrijk voor Wintertaling. Zo kan men soms honderden ex waarnemen. Het vermoeden bestaat reeds geruime tijd dat deze ex afkomstig zijn van het nabijgelegen havencomplex. Hier kunnen tot 1200 ex en meer voorkomen. Daarbij komt ook dat de afstand Achterhaven-Damme in vogelvlucht zeer klein is.

	WT	WE	SE	SI	MK	BE
06.10	60	-	-	-	-	-
15.11	80	160	7	12	-	-
23.11	140	-	-	-	-	-
03.12	200	-	1	45	-	-
22.12	420	-	-	-	-	-
17.03	-	-	2	15	11	-
17.04	-	195	-	-	9	-
08.05	-	-	3	-	7	9

gegevens van: CW, NE, FV, BJ, FW

24. Oostkerke kleiputten

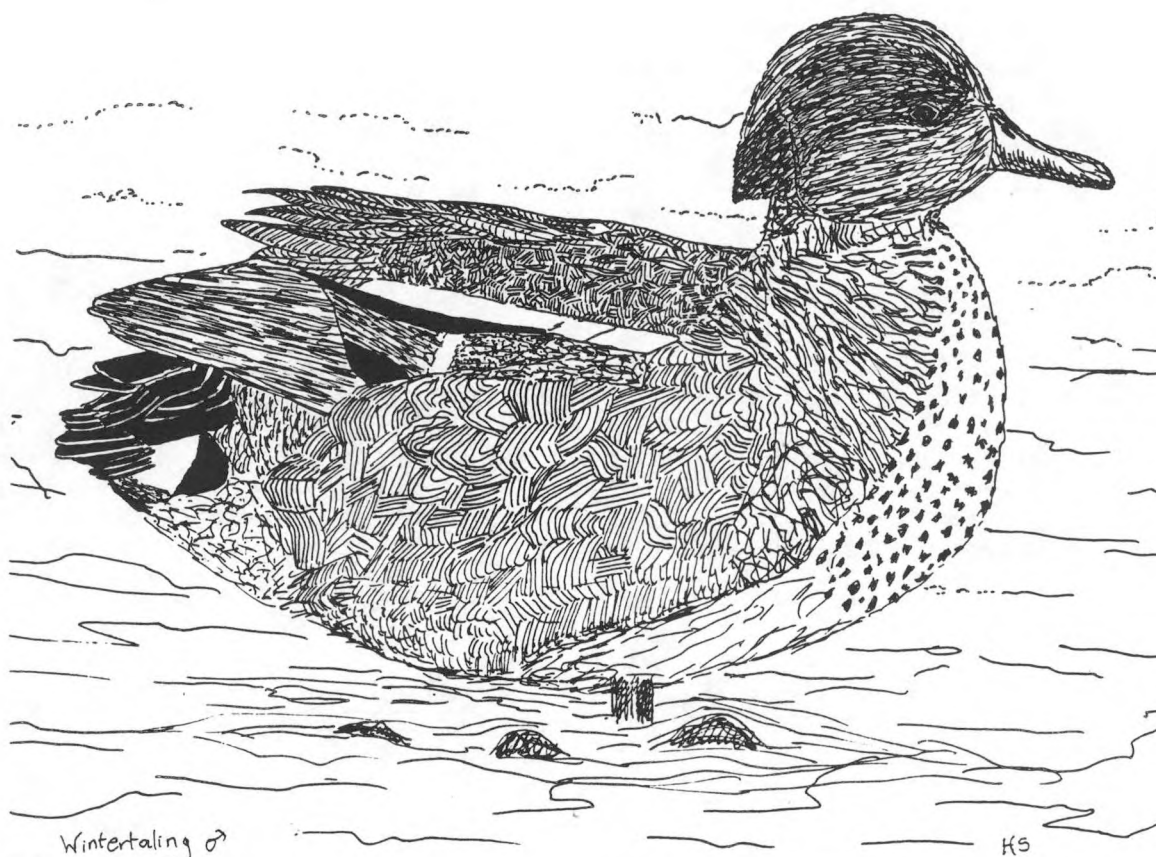
Een gebied dat vorig jaar zelfs niet ter sprake kwam, nochtans noteren we hier zeer interessante aantallen (cfr tabel).

maxima per halve maand

	KZ	PY	SI	WT	MK	BE	TE	DD	QE	SE	ZT	WE
FEB 1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	13	5	83	3	-	-	-	-	-	-	-	-
MAA 1	-	13	210	15	-	4	20	-	10	5	-	12
2	2	7	20	13	4	2	12	-	13	10	-	8
APR 1	8	-	-	5	3	3	2	-	8	8	-	2
2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
MEI 1	9	-	-	-	1	6	-	1	2	1	1	4
2	-	-	-	-	1	8	-	-	2	6	1	4

tellers + aantal tellingen:

CW, FW (8), TDF (2), NE, HS (1)

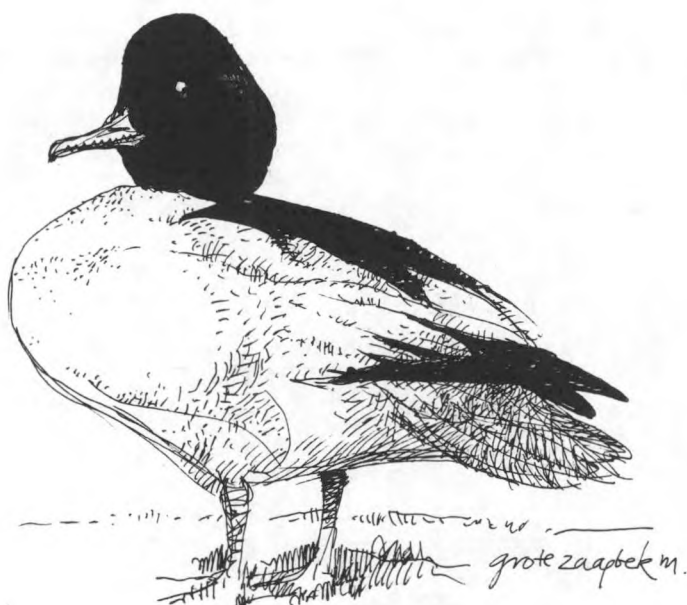

Wintertaling ♂

HS

25. Havencomplex Zeebrugge-Dudzele

De Havengebieden waren veruit het interessantst deze winter. Op een bepaald moment was enkel het Boudewijnkanaal en een gedeelte van het Insteekdok ijsvrij, de rest van de regio was letterlijk dichtgevroren! Ook in Nederland waren de meeste waters dichtgevroren, zodat er een rush van watervogels ontstond naar het zuiden toe. Vele van deze doortrekkers zochten hun toevlucht in de ijsvrije dokken en op het Boudewijnkanaal (cfr soortbespreking). Van vorstgevoelige soorten zoals Slobeend en Wintertaling kreeg men met moeite enkele ex voor de lens, terwijl bijvoorbeeld Grote zaagbek en Nonnetje met honderden aanwezig waren. Nog nooit werden in het havencomplex zulke aantallen waargenomen.

Zoals we vorig jaar reeds meldden, werden de mooiste polderweiden definitief onder het zeezand bedolven (ten NW van café 'Den Overzet'). Ook het Insteekdok en de Palingpotten ondergingen een grote gedaantewisseling (zie tekening en cfr vorig jaarboek).

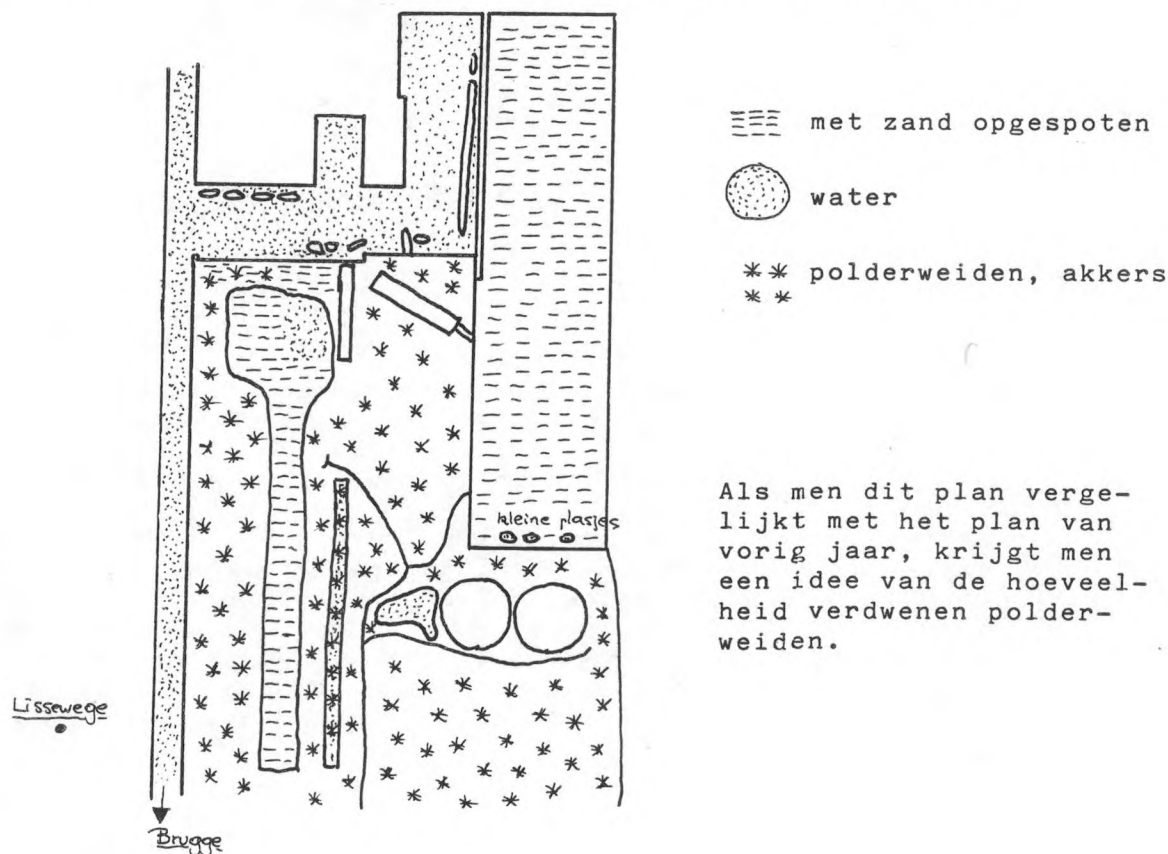
In januari 1986 zou men moeten starten met de aanleg van een nieuw Zuidelijk Insteekdok richting Distrigaz. Dit zal dan de komplette ondergang betekenen van onze welgekende 'Smientenweiden' nabij de schuilhutten. Verder staat ook nog een eventuele verbreding van het Boudewijnkanaal op het programma (dit kan echter nog enkele jaren duren), en het opspuiten van een prachtig rietveldje (slaapplaats Kiekendieven) tussen de twee spoorwegen nabij Heist.

Van nu af aan worden alle gebieden (Distrigaz, Filipisdok, Boudewijnkanaal, enz...) als één deel beschouwd, nl de Achterhaven. Voor een correcte weergave van de watervogelaantallen in dit gebied zijn enkel totaaltellingen waardevol. Zo is bijvoorbeeld het OTBR (Herdersbrug) en de haven van Brugge een onderdeel van het havencomplex (zie tekening). Honkvaste bewoners van het OTBR zijn Meerkoet en Bergeend, voor andere soorten noteren we een sterke uitwisseling met de rest van het havengebied.

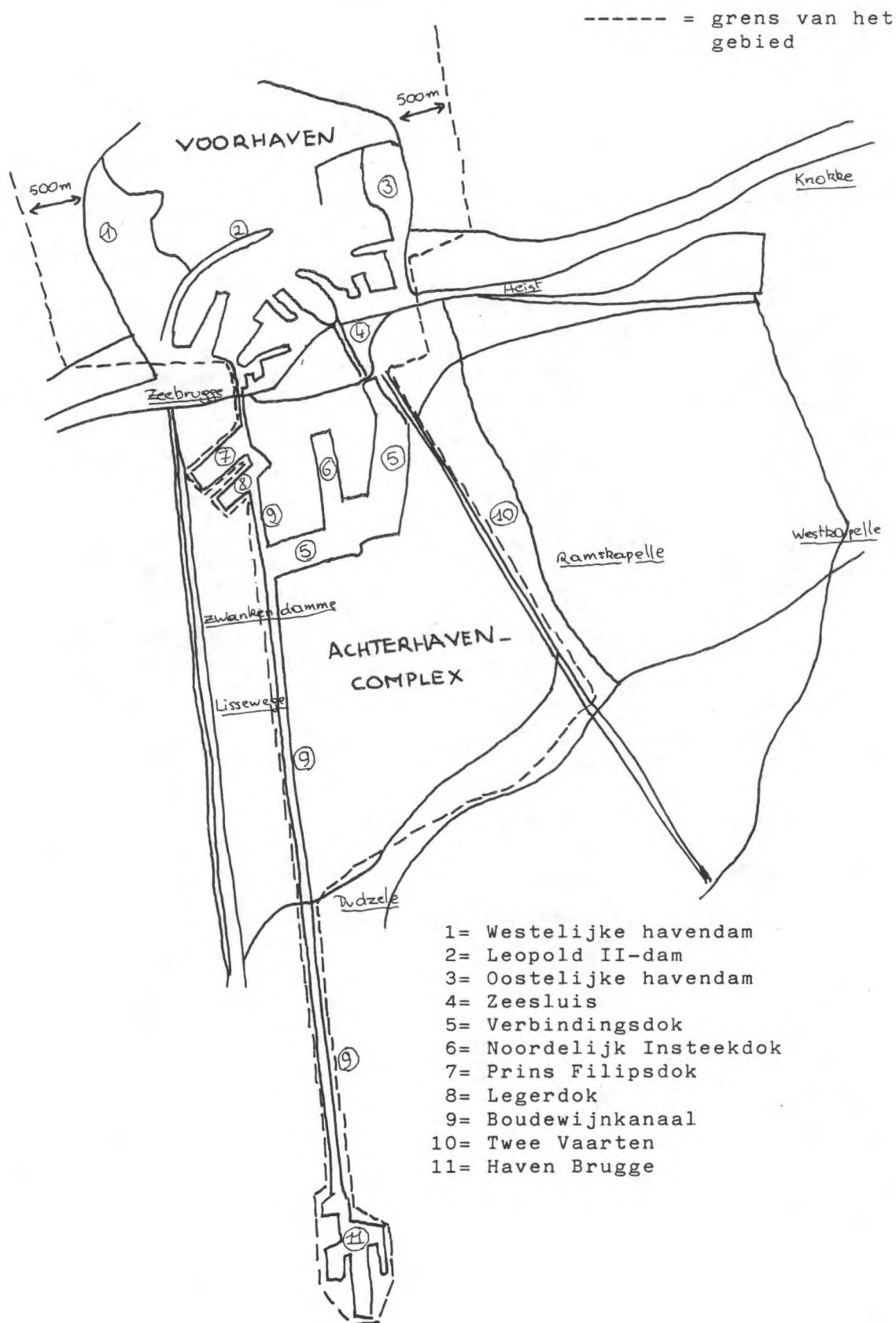
Een tweede groot onderdeel van het havengebied is de Voorhaven. De nieuwe Westelijke Havendam heeft zijn eindpunt bereikt, als laatste fase rest er nu nog enkel de verdere afwerking. In de luwte van deze strekdam en in de verschillende dokken vonden heel wat watervogels beschutting tegen de ijzige wind. Op sommige dagen noteerden we ook een grote uitwisseling met de Achterhaven (vooral Futen en Zaagbekken). De Oostelijke Havendam daarentegen, fungeert als uitstekende telpost voor zeevogeltrek. Vaste bewoners van dit havengebied zijn Eidereend en Aalscholver. Voor verdere details betreffende de vogelwereld alhier verwijzen we eveneens naar de soortbespreking.

Een spijtig voorval was wellicht de lozing van olie in de Achterhaven (januari) door een cargo, met als gevolg: één dode zwaan spec, 7 Futen, 2 Aalscholwers en één Grote zaagbek (mond. mededeling J. Van Gompel).

Plan van de Achterhaven (gedeelte naar Brugge toe, OTBR en Boudewijnkanaal, ontbreekt)

HET HAVENKOMPLEX VAN ZEEBRUGGE-DUDZELE-BRUGGE

Tabel Achterhaven periode 1984-85 : maxima per maand

	7	8	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6
AS	14	40	38	52	10	4	17	19	5	7	5	6
BE	206	345	292	109	75	43	165	150	162	126	239	52
BD	0	0	0	0	4	13	74	105	70	1	0	0
CA	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
DD	9	60	97	95	83	72	136	120	85	48	A	2
EE	0	0	8	0	0	0	1	1	0	0	0	0
FU	17	24	26	25	31	20	325	339	345	28	40	31
GF	1	4	4	2	1	1	2	2	0	1	2	0
YZ	0	0	0	0	1	0	851	97	2	1	0	0
YE	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0
KZ	-	-	-	-	-	-	12	10	5	3	8	7
KE	0	0	11	10	14	14	14	21	7	8	2	2
KR	1	8	2	0	0	0	1	0	0	0	0	0
KAS	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0
KD	0	0	0	0	2	0	1	2	1	1	0	0
QE	29	23	28	27	24	5	2104	1000	50	54	40	19
MK	43	195	538	980	982	854	3071	1650	1650	91	36	25
MZ	0	0	0	0	1	6	176	408	184	5	4	0
NO	0	0	0	0	0	3	839	220	105	0	0	0
PY	0	2	11	45	85	125	88	128	75	4	0	0
RF	0	1	3	1	1	1	2	2	0	1	1	0
RD	0	0	0	0	0	2	1	1	0	0	0	0
SE	16	115	280	263	263	446	140	128	137	56	15	24
SI	1	14	273	615	2287	1700	8880	3060	695	57	1	1
TE	1	36	45	102	119	102	1512	748	437	42	1	0
TO	2	2	4	0	7	14	116	63	19	1	0	0
WE	A	143	1877	1800	2080	3989	1202	2000	124	A	A	150
WT	20	250	800	1188	478	980	735	138	59	28	3	20
ZT	7	7	1	0	0	0	0	0	2	0	2	3
ZE	0	0	0	0	2	2	4	0	0	0	0	0

aantal tellingen TDS: 123

verder ook tellingen van: GDP,GO,FV,NE,FW,JM,JNM-Brugge,HS,

MM, VW Gent,Wielewaal-Brugge,en vele anderen....

Tabel Voorhaven periode 1984-85 : maxima per maand

	7	8	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6
YZ	-	-	-	-	-	1	27	3	-	-	-	-
NO	-	-	-	-	-	-	1	2	-	-	-	-
MZ	-	-	-	-	3	4	24	75	20	0	2	0
WZ	-	-	-	-	-	-	6	-	-	-	-	-
KZ	8	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-
QE	-	-	-	-	-	-	68	45	-	-	-	-
TE	-	-	-	-	-	-	210	41	-	-	-	-
BD	-	-	-	-	1	-	11	24	17	-	-	-
YE	-	-	-	-	-	2	2	1	-	-	-	-
TO	1	1	-	-	1	-	154	300	22	-	-	-
ZE	-	-	-	-	2	4	1	1	1	-	-	-
EE	101	100	96	18	35	59	116	110	83	50	108	112
KE	-	-	-	-	-	-	30	22	-	-	-	-
SE	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-
SI	-	-	-	-	-	-	166	-	-	-	-	-
MK	-	-	-	-	-	-	150	-	-	-	-	-
PY	-	-	-	-	-	-	5	-	-	-	-	-
WE	-	-	5	10	31	81	164	170	23	6	-	-
BE	1	-	-	-	8	10	77	79	3	-	-	-
WT	-	1	-	-	-	-	1	3	-	-	-	-
DD	-	-	-	-	-	-	34	1	-	-	-	-
FU	5	1	7	1	29	39	255	210	17	2	7	7
RF	-	-	-	-	1	2	2	-	-	-	-	-
KAS	1	1	1	-	-	1	1	2	-	-	-	-
AS	-	-	2	5	6	2	4	12	12	5	-	4
PD	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-
RD	-	-	-	-	1	4	3	3	-	-	-	-

Verder ook nog 1 duiker spec in december.

aantal tellingen TDS: 92

verder ook tellingen van: GDP,GO,JNM-Brugge

26. Eendekooi Lissewege

In dit jachtgebied noteren we als broedvogels Dodaars, Meerkoet, Wilde eend en Kuifeend. Tijdens de wintermaanden kunnen hier zelfs zeer interessante wnm verricht worden (zie tabel).

	DD	WE	QE	MK	FU	TE	BE	WO
28.12	10	22	1	8	-	-	-	1
05.04	1	-	3	10	-	-	-	-
25.05	3	40	5	-	2	1	4	-
25.06	6	-	-	24	1	-	-	-

tellers + aantal tellingen:

FW (10), HS (3), FDR, WLT (2), MM,
JLT, PDM, GDP (1)

eerder zeldzame wnm:

Witoogeend

27. Vijverhof St-Michiels

Er hoeft in feite geen uitleg meer bij deze put, de gegevens van vorige jaarboeken zeggen genoeg. Merkwaardig voor dit zeer kleine putje zijn de zeldzame wnm van Roodkeelduiker, Brilduiker en Grote zaagbek. Deze plas ligt immers middenin de bebouwde kom.

maxima per halve maand

	WT	QE	FU	MK	BD	PY	SE	WE	RD	YZ	TE	SI	KE	DD
OKT 1	-	-	6	18	-	-	-	192	-	-	-	-	-	-
2	-	1	4	19	-	-	-	283	-	-	-	-	-	-
NOV 1	2	1	4	36	-	-	-	528	-	-	-	-	1	1
2	-	-	1	36	-	-	-	834	-	-	-	10	-	-
DEC 1	-	-	1	40	-	-	-	811	-	-	-	1	-	1
2	-	-	2	40	-	-	-	2 753	-	-	-	-	-	-
JAN 1	11	1	2	194	-	-	-	2 811	1	1	4	4	-	-
2	1	-	-	134	-	-	-	337	-	2	6	-	1	-
FEB 1	6	1	6	121	1	-	-	1 744	-	1	74	2	-	1
2	-	2	2	112	2	1	1	769	-	2	-	-	-	-
MAA 1	-	6	6	98	-	-	-	273	-	-	40	3	-	-
2	-	-	8	44	-	-	-	69	-	-	-	-	-	-
APR 1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Opmerkelijk zijn ook de grote aantallen Tafeleend, nooit eerder werden zulke waarden genoteerd op deze put. Bij nader toezien blijkt ook de grote verscheidenheid aan watervogels, liefst 14 soorten!

tellers + aantal tellingen: SK (85), JDm (33), JD (1)

eerder zeldzame wnm: Roodkeelduiker, Grote zaagbek, Brilduiker

28. Vestingen Brugge

We beschikken spijtig genoeg over slechts 6 totaaltellingen.

totaaltellingen

	WE	MK	QE	BD	NO	DD	TE
29.12	1237	86	-	-	-	-	-
16.01	2088	219	4	1	1	1	-
18.01	-	-	-	1	1	1	-
30.01	-	-	75	-	-	-	18
14.02	-	-	153	-	-	1	85
16.02	2116	298	58	-	3	1	41

tellers + aantal tell.: CW (5), NE (1)

eerder zeldzame wnm: Nonnetje,

Brilduiker

29. Stil Ende - Minnewater

De aantallen van deze plaatsen zitten reeds verwerkt in de totaalstellingen van de 'Vestingen' (zie 28).

Stil Ende

	WE	MK	TE	SE	QE
02.09	862	-	-	-	-
10.12	309	18	-	-	-
27.03	-	-	1	1	1
22.03	-	-	2	-	4

tellers + aantal tellingen:

GDP (2), CW (5)

eerder zeldzame wnm:

Slobeend

Minnewater

	TE	QE	FU	BD
29.01	18	47	-	-
30.01	18	61	-	-
14.02	85	145	1	-
25.02	-	-	-	1
28.02	34	47	-	-
01.03	33	53	-	-
07.03	5	3	-	-

tellers + aantal tellingen:

CW, NE (19)

eerder zeldzame wnm:

Brilduiker, Fuut

30. Lac van Loppem

Zelfs tijdens zeer strenge winters valt er op deze put niet veel te beleven.

	MK	FU	TE	WT	WE	SI	QE
12.01	16	-	-	-	-	-	-
09.02	-	1	14	4	13	-	-
09.03	-	-	8	-	-	-	-
06.03	-	-	-	-	-	1	-
27.03	-	1	2	-	-	-	4

tellers + aantal tellingen:

WLT (6), PDC (3)

31. Expresswegput St-Andries

Niet veel verschuivingen vergeleken met vorige jaren, als broedvogels noteren we Fuut, Wilde eend en Meerkoet. Het koppel Futen kwam tijdens het voorjaar tot broeden (3 juv). Honkvaste overwinteraars van dit putje zijn Wilde eend en Meerkoet.

enkele tellingen

	WE	FU	SI	MK
16.08	44	5	-	-
01.09	60	5	-	-
14.10	490	0	-	-
04.11	225	-	1	-
18.11	150	-	-	-
16.01	200	-	-	2
12.02	185	-	-	14
20.02	220	-	-	-
04.04	-	2	-	6
05.05	-	2	-	-

tellers + aantal tellingen:

FDS (16), FW (3), TDF (1)

32. Vlissegem put

Van deze zeer interessante put bereikten ons spijtig genoeg geen gegevens (voor uitleg zie G.De Putter, T.De Schuyter '85).

33. Zevenkerke put

Wim Lammerant zorgde opnieuw voor regelmatige tellingen, waardoor een juiste weergave van het aantalsverloop alhier mogelijk is. We kunnen wederom gewag maken van een grote verscheidenheid aan watervogels. Vooral soorten zoals Dodaars, Wilde eend, Meerkoet, Kuifeend en Tafeleend doen het hier, rekening houdend met de grootte en de ligging van de put (drukke verkeersader), uitstekend.

maxima per halve maand

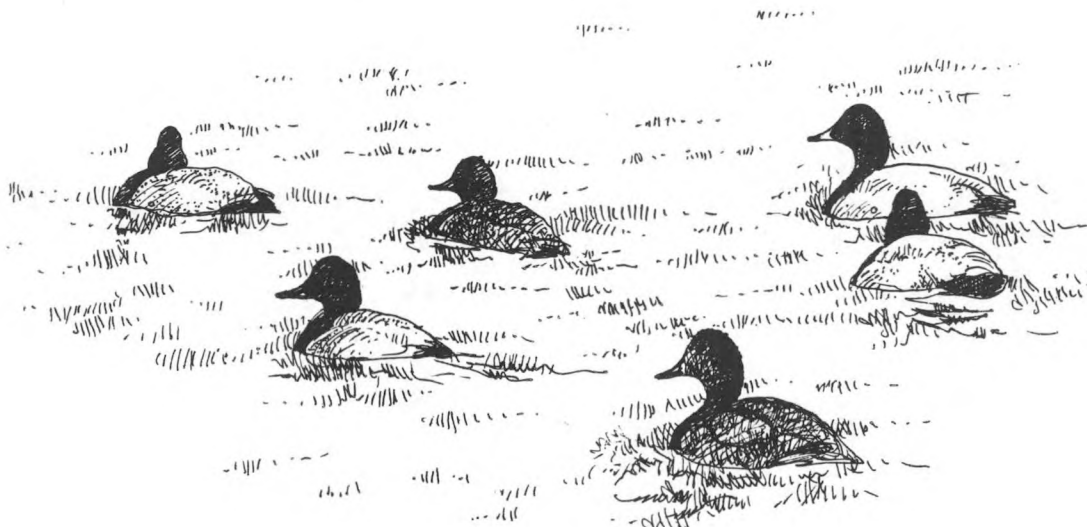
		KE	DD	WE	WT	FU	MK	QE	SE	TE	PY	BE	SI
JUL	1	-	-	55	-	-	9	-	-	-	-	-	-
	2	-	-	90	-	1	12	-	-	-	-	-	-
AUG	1	-	3	307	-	1	20	-	-	-	-	-	-
	2	-	5	334	-	-	38	-	-	-	-	-	-
SEP	1	-	9	300	-	1	47	1	-	-	-	-	-
	2	-	10	268	-	1	80	1	-	1	-	-	-
OKT	1	-	12	387	-	1	92	3	-	3	1	1	-
	2	-	7	392	-	-	116	15	-	3	-	-	-
NOV	1	-	4	391	2	-	134	21	-	2	-	-	-
	2	-	4	495	-	-	145	40	-	1	-	-	-
DEC	1	-	-	369	-	-	176	-	-	2	-	-	-
	2	-	1	563	1	-	185	12	-	-	-	-	-
JAN	1	-	1	640	-	-	187	12	2	5	-	-	9
	2	2	-	145	-	-	102	9	-	-	-	-	-
FEB	1	2	-	400	-	-	108	9	-	1	-	-	3
	2	-	-	285	-	-	135	-	-	-	-	-	-
MAA	1	-	-	60	3	-	81	7	12	10	-	-	-
	2	-	-	58	-	2	63	19	-	18	-	-	-
APR	1	-	-	20	-	3	2	18	-	4	-	-	-
	2	-	-	29	-	2	1	3	-	1	-	-	-
MEI	1	-	-	53	-	1	2	6	-	-	-	-	-
	2	-	-	45	-	2	2	1	-	-	-	-	-
JUN	1	-	-	-	-	-	2	7	-	-	-	-	-
	2	-	-	50	-	-	6	4	-	-	-	-	-

tellers + aantal tell.:

WLT (58), JDM, LD (5),
PDC, FW (4), FDS, GDP (1)

eerder zeldzame wnm:

Krakeend, Pijlstaart

34. Put van Roksem

Roksem blijft één van de grootste watervogelgebieden uit onze regio, en dit dankzij de inzet en beschermingsmaatregelen van vele mensen o.l.v. Pierre Tavernier.

Grote afwezig en dit jaar op de Roksempuut waren Duikers en Ijs-eend. We mogen niettemin terugblikken op uitzonderlijk hoge aantallen watervogels, zo bijvoorbeeld de Smient: 2500 ex op 13.02, Fuut: 57 ex op 23.12, Slobeend: 335 ex op 30.12, Tafeleend: 222 ex op 30.12, Meerkoe: 905 ex op 24.02,....

maxima per halve maand

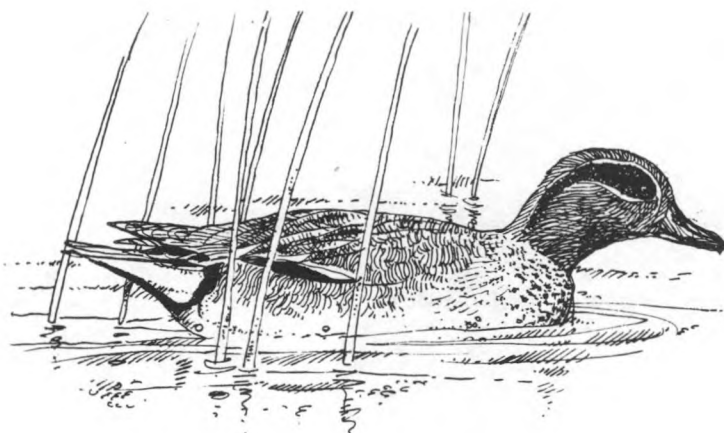
	YE	KZ	YZ	FU	AS	MZ	MK	DD	NO	BD	BE	KD	GF	TE	QE	PY	SE	SI	KE	WT	WE	ZT
JUL 1	-	-	-	25	-	-	205	-	-	-	6	-	-	7	14	-	-	1	-	-	50	-
2	-	1	-	35	-	-	280	-	-	-	-	-	-	7	11	-	-	1	-	-	150	-
AUG 1	-	1	-	51	-	-	336	-	-	-	-	-	-	3	16	-	10	-	-	-	300	-
2	-	-	-	40	-	-	297	-	-	-	-	-	-	4	15	-	10	-	2	1	450	-
SEP 1	-	-	-	26	2	-	166	-	-	-	-	-	-	22	12	-	49	3	-	24	1465	-
2	-	-	-	20	1	-	150	1	-	-	7	-	-	15	25	-	180	25	5	51	1170	5
OKT 1	-	-	-	12	1	-	152	1	-	-	7	-	-	18	40	2	320	94	7	201	2500	-
2	-	-	-	13	-	-	-	-	-	-	3	-	-	42	67	-	191	107	-	98	1977	-
NOV 1	-	-	-	29	2	-	200	-	-	1	-	-	-	15	113	-	250	100	-	80	3000	-
2	-	-	-	28	-	-	243	-	-	4	-	-	-	120	98	-	253	785	11	35	2220	-
DEC 1	-	-	-	2	34	-	-	-	-	1	5	-	-	189	100	1	206	-	-	115	-	-
2	1	-	-	3	57	4	-	387	-	-	3	12	-	222	116	5	335	815	13	340	2000	-
JAN 1	-	-	-	1	17	3	-	230	-	3	0	8	-	0	-	21	300	500	1	500	2200	-
2	-	-	-	0	-	-	ijs	-	-	-	-	ijs	-	-	-	-	-	ijs	-	-	-	-
FEB 1	-	-	-	2	16	-	-	170	-	3	5	13	1	35	15	1	30	2500	-	500	1200	-
2	-	-	-	0	-	-	905	-	ijs	-	-	ijs	-	-	-	-	-	1500	-	-	-	-
MAA 1	-	-	-	4	18	-	-	400	1	1	4	7	-	15	24	2	29	2	-	3	130	-
2	-	-	-	17	-	1	-	-	-	4	2	-	-	-	-	-	-	-	-	12	-	-
APR 1	-	-	-	8	4	-	35	-	-	2	5	-	1	-	67	-	17	4	-	-	22	-
2	-	-	-	9	-	-	6	-	-	2	-	1	2	20	-	1	-	1	-	-	-	-
MEI 1	-	-	-	7	-	-	1	-	-	1	7	-	-	4	26	-	-	-	-	-	14	-
2	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	13	-
JUN 1	-	-	-	10	-	-	9	-	-	-	4	-	-	-	9	-	-	-	-	-	64	-
2	-	-	-	2	-	-	2	-	-	-	4	-	1	-	2	-	-	-	-	-	120	-

tellers + aantal tellingen:

JM (14), PBU (12), FDS (10), LD, FW (4), RDJ (3), TDF (2), GDP, NE (1)

eerder zeldzame wnm:

Grote zeeëend, Grote zaagbek, Nonnetje, Kuifduiker, Geoorde fuut, Zomertaling

35. Koude Keuken

Vooral de Meerkoet komt hier voor in grote aantallen, max 270 ex op 24.01. Ook de Wilde eend komt hier regelmatig voor.

maxima per halve maand

	FU	TE	MK	QE	PY	WE	KE	WT	KR
SEP 1	-	-	3	-	-	50	-	-	-
2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
OKT 1	-	-	19	-	-	60	-	-	-
2	-	-	24	-	-	-	-	-	-
NOV 1	-	-	65	-	-	35	-	-	-
2	-	-	89	-	-	60	-	-	2
DEC 1	-	-	106	-	-	-	-	-	2
2	-	-	110	-	-	-	-	-	2
JAN 1	-	-	200	1	-	130	-	-	-
2	-	-	270	-	-	100	-	1	-
FEB 1	-	-	270	1	1	70	2	-	-
2	-	-	251	-	-	270	-	-	-
MAA 1	-	2	192	6	-	60	-	-	-
2	-	-	129	-	-	10	-	-	-
APR 1	-	-	15	-	-	-	-	-	-
2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
MEI 1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	1	-	2	-	-	2	-	-	-
JUN 1	-	-	-	-	-	30	-	-	-
2	-	-	-	-	-	-	-	-	-

tellers + aantal tellingen:

FDS (43)

eerder zeldzame wnm:

Krooneend, Krakeend, Pijlstaart

36. Fribona Oostkamp

Deze put werd wederom niet geteld (slechts 2 tellingen), dus geen overzicht alhier.

	FU	MK	WE
06.09	4	-	2
23.12	-	12	16

tellers + aantal tellingen:

WLT (2)

37. Spoorwegputten Oostkamp

Slechts 4 tellingen, we noteren enkel de aanwezigheid van Wilde eend en Meerkoet.

	WE	MK
18.11	24	-
09.12	13	5
16.12	12	-
18.02	8	5

tellers + aantal tellingen:

SK (4)

38. Spoorwegputten Steenbrugge

Deze kleine vijvers werden iets beter geteld. Regelmatige bewoners zijn Meerkoet, Dodaars, Fuut en Wilde eend.

enkele tellingen

	WE	FU	DD	MK
19.07	22	4	-	-
23.07	28	4	-	-
31.10	75	-	-	-
18.11	101	1	4	5
02.12	104	1	-	5
16.12	64	1	2	-
28.12	96	1	1	7
02.01	119	-	1	8
05.01	189	-	4	11
10.02	103	1	-	6
19.02	25	-	-	2

tellers + aantal tellingen:

JDm (14), SK (4)

39. Drie Koningen Beernem

Deze visvijver is vooral tijdens de wintermaanden interessant voor Wilde eend en Meerkoet. Eerder toevallige bezoekers zijn hier o.m. Tafeleend, Kuifeend, Fuut en Dodaars.

	WE	MK	FU	DD	TE
14.10	14	-	-	-	-
18.11	2	15	1	1	-
16.12	34	26	-	-	-
13.01	264	34	-	-	8
17.02	156	52	-	-	-
17.03	7	23	2	-	-

tellers + aantal tellingen:

WIG (6)

40. Visvijver Van Haelewyn Beernem

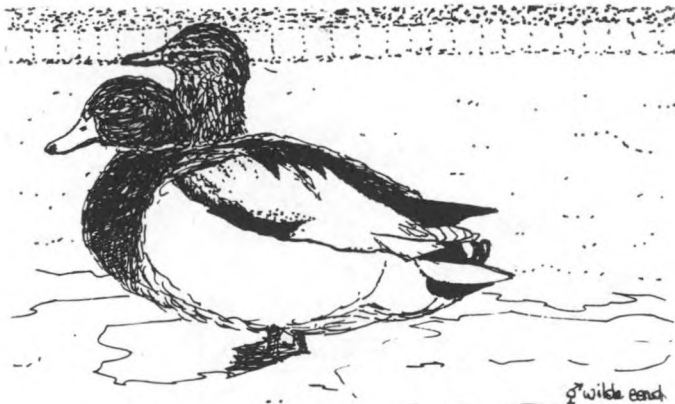
Zoals vorige put doch iets grotere aantrekkingskracht bij de minder algemene soorten. Meerkoet en Wilde eend zijn vaste klanten.

enkele tellingen

	WE	MK	PY	SI	QE	TE	FU
14.10	32	4	-	-	-	-	-
18.11	240	27	-	-	-	-	-
16.12	176	54	-	-	-	-	-
13.01	38	9	2	-	-	-	-
17.02	80	48	-	5	-	-	-
17.03	54	26	-	-	10	3	5

tellers + aantal tellingen:

WIG (6)

41. Kijkuit Beernem

De nieuwe zwaai kom in het nieuwe kanaal Gent-Brugge is wel één van de interessantste plaatsen in deze streek tijdens de wintermaanden. Vooral tijdens strenge winters zien we hier heel wat Tafel- en Kuifeenden opduiken. Eerder zeldzaam zijn Brilduiker en Krakeend.

enkele tellingen

	WE	WT	SI	TE	KE	QE	BD
09.02	66	18	3	58	-	-	-
03.03	22	-	-	193	1	43	4

tellers + aantal tellingen:

WIG (2)

eerder zeldzame wnm:

Brilduiker, Krakeend

42. Zandwinningsgebied Beernem

Overwegend fourageergebied van Wilde eend, maar tijdens deze strenge winter noteren we ook zeldzamere soorten.

enkele tellingen

	WE	WT	QE	MK	BE	SI	BD	KE	TE
14.10	61	3	1	-	-	-	-	-	-
18.11	26	1	-	1	-	-	-	-	-
16.12	28	2	-	-	1	-	-	-	-
13.01	138	3	-	-	-	3	1	-	-
17.02	158	-	-	-	-	-	-	-	-
17.03	19	-	21	3	-	-	2	1	45

tellers + aantal tellingen:

WIG (6)

eerder zeldzame wnm:

Brilduiker

43. Monding Rivierbeek (kanaal Gent-Brugge)

Steeds in trek bij voedselzoekende watervogels, Tafel- en Kuifeend komen hier eveneens aan hun trekken.

enkele tellingen

	WE	WT	QE	TE	MK	BD
17.02	46	14	1	1	23	-
23.02	8	-	15	28	23	3
24.02	14	-	22	31	23	5

tellers + aantal tellingen:

WIG (3)

eerder zeldzame wnm:

Brilduiker

44. Kanaal Brugge-Gent (traject St-Joris-Beernem)

één telling

	WE	WT	SI	TE	MK
06.01	200	2	34	4	21

tellers + aantal tellingen:

WIG (1)

45. Ettelgem put

Vooral interessant voor Wilde eend, Meerkoet en Wintertaling.

enkele tellingen

	DD	WE	WT	QE	MK	BE	SI	TE
27.10	1	2	57	1	-	-	-	-
24.12	-	23	144	-	4	6	-	-
10.02	-	56	46	-	35	2	2	-
24.02	-	28	50	-	-	-	12	25
03.03	-	14	38	7	34	1	1	61
13.04	-	-	-	7	4	-	-	-
31.05	-	-	-	2	-	-	-	-

tellers + aantal tellingen:

PBu (6), JM (5), LD, RDJ (2)

Opmerkelijk waren wel de 61 Tafeleenden in maart.

46. Snellegem put

Dit kleine putje werd omzeggens niet geteld, we beschikken over slechts één wnm, nl 2 Futen op 01.08.

47. Stortput Roksem

We moeten hier wel rekening houden met voortdurende uitwisseling met de Roksempuut, niettegenstaande dit heeft het gebiedje een zeer grote aantrekkingskracht op watervogels.

alle tellingen

	KZ	MK	FU	DD	KE	QE	WE	TE	WT	SI	YZ	SE
15.07	2	7	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-
26.09	2	-	-	2	4	2	-	-	-	-	-	-
29.09	2	-	-	2	6	-	-	-	-	-	-	-
13.10	2	25	-	7	2	2	1	7	-	-	-	-
14.12	2	24	-	-	1	1	-	1	-	-	-	-
29.12	2	28	-	1	-	5	2	-	-	-	-	-
09.02	-	-	-	-	-	4	9	5	-	1	-	-
03.03	-	5	-	1	4	3	4	-	-	2	5	-
09.03	-	25	-	1	-	3	6	-	-	-	-	-
22.03	-	25	-	1	-	6	2	-	-	-	-	-
29.03	-	9	1	1	-	12	1	-	-	-	-	-
01.04	-	14	1	3	-	12	3	-	-	-	-	-
13.04	-	7	1	3	-	16	4	-	-	-	-	-
24.04	-	4	-	2	-	15	2	-	-	-	-	1
01.06	-	2	1	-	-	8	-	-	-	-	-	-

tellers + aantal tell.:

PBu (15)

eerder zeldzame wnm:

Grote zaagbek, Krakeend

48. Bekegem put

Hier overwinteren vooral Meerkoeten, sporadisch noteren we ook Krakeend, Kuifeend, Tafeleend en Dodaars.

tellingen

	WE	KZ	MK	DD	KE	QE	TE
05.08	3	2	15	4	-	-	-
10.11	-	2	6	-	-	-	-
13.10	1	2	25	4	2	2	7

tellers + aantal tellingen:

FDS (2), JM (1)

eerder zeldzame wnm:

Krakeend

49. Zerkegem put

We beschikken over slechts 2 tellingen, dus weinig of geen overzicht.

	QE	MK	FU	DD
06.07	3	2	3	-
05.08	1	1	-	1

tellers + aantal tellingen:

FDS, JM (1)

50. Oedelem put

Dit putje evolueert opnieuw in gunstige zin en dan vooral wat betreft het aantal Futen (tot 14 ex!).

Verder noteren we regelmatig Meerkooet en Wilde eend.

tellingen

tellers + aantal tellingen:

CW (15)

	WE	SE	MK	FU	SI	QE	YZ	TE	WT
15.11	110	16	5	2	-	-	-	-	-
24.11	300	-	12	4	-	-	-	-	-
01.12	61	-	15	7	-	-	-	-	-
03.12	181	-	19	7	2	1	-	-	-
16.12	57	-	22	5	-	-	-	-	-
29.12	63	6	28	4	-	-	2	-	-
30.12	91	-	28	3	-	-	2	1	-
31.12	243	-	28	3	-	-	2	3	1
02.01	354	-	30	2	-	-	-	-	1
03.01	386	-	-	-	3	-	-	-	5
02.03	67	-	48	1	-	-	-	-	2
06.03	30	-	-	5	-	-	-	-	-
17.03	89	-	22	11	-	-	-	-	-
20.03	50	-	18	14	-	-	-	-	-
19.04	-	-	-	5	-	-	-	-	-

eerder zeldzame wnm:

Grote zaagbek

51. Eernegem statieput:

We beschikken over slechts 4 tellingen wat een degelijk inzicht in het voorkomen van watervogels alhier onmogelijk maakt.

tellingen

tellers + aantal tellingen:

PBu (4)

	WE	PY	TE	MK	FU
14.12	124	-	-	-	-
22.12	112	1	1	1	-
29.12	175	-	-	3	-
30.03	14	-	-	-	2

52. Assebroekse Meersen

Dit gebied wordt zelden of nooit besproken, nochtans kunnen hier bij strenge winters en bij hoge waterstanden (ondergelopen weiden) heel wat watervogels hun toevlucht zoeken. Vooral het aantal Wilde eenden en Smienten verbaasde.

	PY	SI	WE	WT
27.01	4	500	-	-
02.02	4	100	1300	50
03.02	-	120	-	-

tellers + aantal tellingen:

BC (2), DXR, WVG (1)

53. Westkerke visvijver

Eén van de vele privé-visvijvers. Langzame doch zekere ontwikkeling van een rietgordel. Vooral tijdens de wintermaanden zijn deze vijvers belangrijk (cfr vijvers van Beernem).

tellingen

	KD	WE	SI	QE	TE	NO	MK	FU	WT
05.02	1	-	-	-	-	-	-	-	-
06.02	1	17	12	10	7	2	3	2	-
10.02	1	16	4	5	15	-	7	1	5
06.03	-	7	-	13	1	-	-	1	-
29.03	-	-	-	-	2	-	3	2	-

tellers + aantal tellingen:

PBu (5)

eerder zeldzame wnm:

Kuifduiker, Nonnetje

54. Ryckevelde putje

Op dit kleine bosputje verblijven enkel Meerkoeten en Wilde eenden.

enkele tellingen

	MK	WE
01.12	1	242
03.12	1	134
16.12	1	307
29.12	-	364
14.02	-	169
17.03	-	28

tellers + aantal tellingen:

CW (6)

55. Oostendse Vaart (traject Scheepsdale-Nieuwege brug)

Het is vooral tijdens de wintermaanden dat dit traject van enig belang is voor watervogels (vuil water blijft langer ijsvrij). Ook is er voortdurend uitwisseling met het putje van het A.Z.St-Jan en met de Moeren.

	WE	FU	WT	SI	QE	NO	MK	FU	TE
18.11	100	-	-	-	-	-	-	-	-
02.02	10	1	-	-	-	-	-	-	-
03.02	30	-	-	-	-	-	-	-	-
10.02	305	-	32	13	1	1	1	2	-
17.02	-	-	-	-	-	-	-	1	-
18.02	-	-	-	-	7	-	-	1	11
03.03	-	-	-	-	-	-	-	1	-
01.05	-	-	-	-	-	-	-	2	-

tellers + aantal tellingen:

JM (3), FDS, PBu, RDJ (1)

eerder zeldzame wnm:

Nonnetje

II) MID-MAANDELIJKSE WATERVOGELTELLINGEN 1984-85 (I.W.R.B.)

SOORTEN	OKT	NOV	DEC	JAN	FEB	MAA
Roodkeelduiker	-	-	1	3	1	-
Parelduiker	-	1	-	-	1	-
Ijsduiker	-	-	-	-	-	-
Dodaars	159	130	55	172	74	75
Fuut	46	83	111	174	317	71
Roodhalsfuut	-	-	2	1	-	-
Geoorde Fuut	1	1	-	1	-	-
Kuifduiker	-	-	-	-	-	-
Aalscholver	57	9	1	14	7	12
Kuifaalscholver	-	1	1	-	-	-
Knobbelzwaan	4	-	2	3	10	5
Kleine Zwaan	-	15	-	-	59	-
Wilde Zwaan	-	-	-	13	9	-
Bergeend	209	252	186	279	122	305
Smient	775	3236	1865	10755	5415	504
Krooneend	-	2	2	-	-	-
Krakeend	19	119	75	21	11	6
Wintertaling	1585	759	212	483	575	107
Wilde Eend	5626	10087	8545	7879	6162	761
Pijlstaart	32	25	101	90	52	39
Zomertaling	-	-	-	-	-	-
Slobeend	483	630	323	91	11	100
Tafeleend	101	290	319	838	859	310
Kuifeend	73	265	285	388	262	132
Ijseend	-	-	-	-	-	-
Toppereend	-	-	7	36	207	41
Eidereend	2	30	108	91	153	65
Zwarte Zeeëend	-	12	1	-	1	-
Grote Zeeëend	-	-	-	1	-	-
Brilduiker	-	12	17	46	96	27
Nonnetje	-	-	-	116	86	1
Middelste Zaagbek	-	8	6	18	171	17
Grote Zaagbek	-	-	-	9	19	-
Meerkoet	1242	1670	1715	3640	2651	1125
TOTAAL :	10414	17637	13940	25162	17331	3703

De teldata van het IWRB vielen telkenmale buiten de echte topdagen, zodat de weergave van deze aantallen slechts een relatief beeld vormt van de reële aantallen overwinterende watervogels in onze regio.

De momentopname van deze aantallen blijft echter zeer belangrijk in de kontekst van een gecoördineerde internationale watervogeltelling tijdens éénzelfde periode. Dit geeft dan een tamelijk juiste weergave van het aantalsverloop der watervogelpopulaties.

III) SOORTBESPREKING

door Georges De Putter

Thierry De Schuyter

ROODKEELDUIKER (*Gavia stellata*)

=====

Er pleisterden duidelijk minder Roodkeelduikers in het Achterhavengebied. De strenge koude dreef de meeste vogels zuidelijker dan normaal. Doordat de meeste binnenwaters dichtgevroren waren treffen we bijna alle ex aan in de directe omgeving van de kuststrook.

06.11	1 ex	Zeebrugge Voorhaven (pleisterend tot 30.11)	TDS
25.11	1 ex	Zwinplas (pleisterend tot 02.12)	GDP
01.12	4 ex	Zeebr. Voorh.	TDS
02.12	3 ex	Zeebr. Voorh.	TDS
08.12	2 ex	Zwinplas (pleisterend tot 26.12)	LMa
16.12	1 ex	Zeebr. Voorh. (pleisterend tot 26.12)	TDS, MaP
27.12	1 ex	Zeebr./Dudzele (1 ex tot 14.02)	JM, FDR, HS, VWG
29.12	2 ex	Zeebr./Dudz. (1 ex tot 31.12)	TDS, GDP, JM, FDR, LMa
	2 ex	Zeebr. Voorh. (pleisterend tot 13.01)	TDS
13.01	3 ex	Zeebr. Voorh.	GDP, TDS
02.01	1 ex	Vijverhof St-Michiels (pleisterend tot 04.01)	JD, SK
19.01	1 ex	Zwinplas (pleisterend tot 03.02)	RDJ, FDR
25.01	1 ex	Blankenberge haven	JVG
03.02	1 ex	Polderwind Zuienkerke	JVG
14.02	1 ex	Zeebr. Voorh.	TDS, GDP
19.02	2 ex	Zeebr. Voorh.	TDS

PARELDUIKER (*Gavia arctica*)

=====

De Parelduiker had schijnbaar evenveel last van de koude als zijn illustere voorganger, we noteren slechts 2 wnm voor de regio wat bitter weinig is.

17.11	1 ex	Zeebr. Voorh. (pleisterend tot 07.12)	TDS
11.02	1 ex	Blankenberge haven	JVG, PS

DUIKER SPEC. (*Gavia spec.*)

=====

We noteren 2 niet nader gedetermineerde vogels :

25.11	1 ex	Zwinplas	PDM
25.12	1 ex	Zeebr. Voorh.	MaP

DODAARS (*Tachybaptus ruficollis*)

=====

De Dodaars doet het de laatste jaren zeer goed in onze regio, maar met de voorbije strenge winter valt echter te bezien of de soort zich in de toekomst even goed zal weten te handhaven. Zeker is dat vele Dodaarsjes deze strenge vorstperiode niet zullen overleefd hebben, een gevoelige aantalsvermindering zal hiervan het gevolg zijn.

fig 1 : Achterhaven gemiddelde per decade

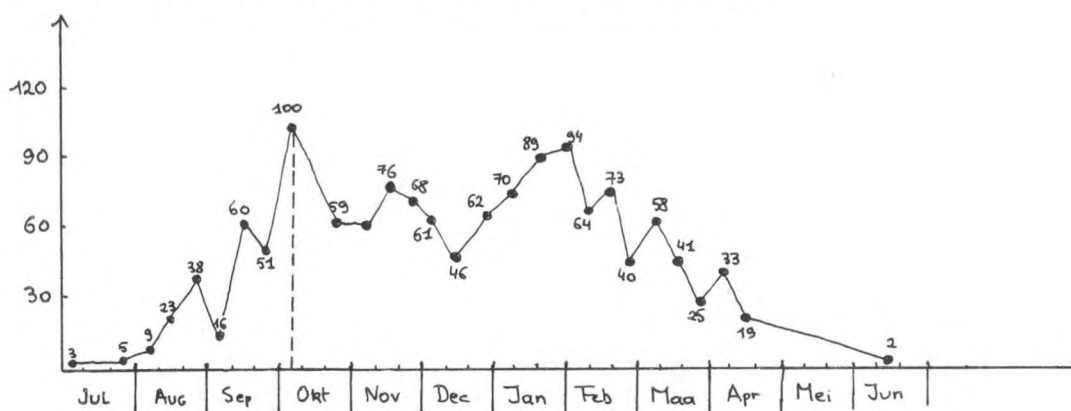

fig 2 : Put St-Pieters gemiddelde per decade

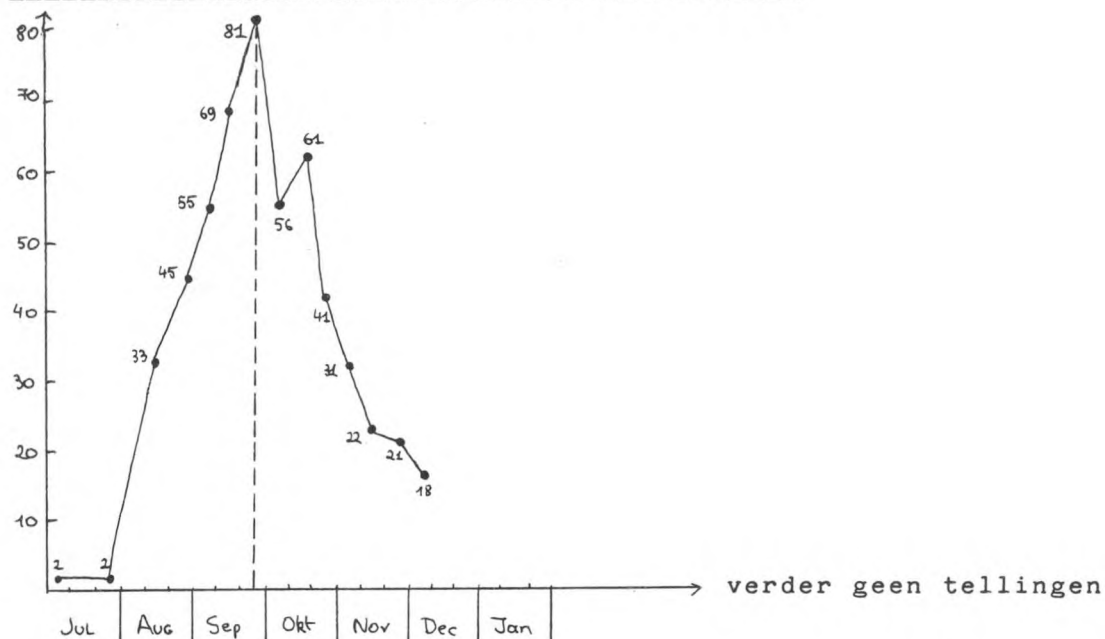
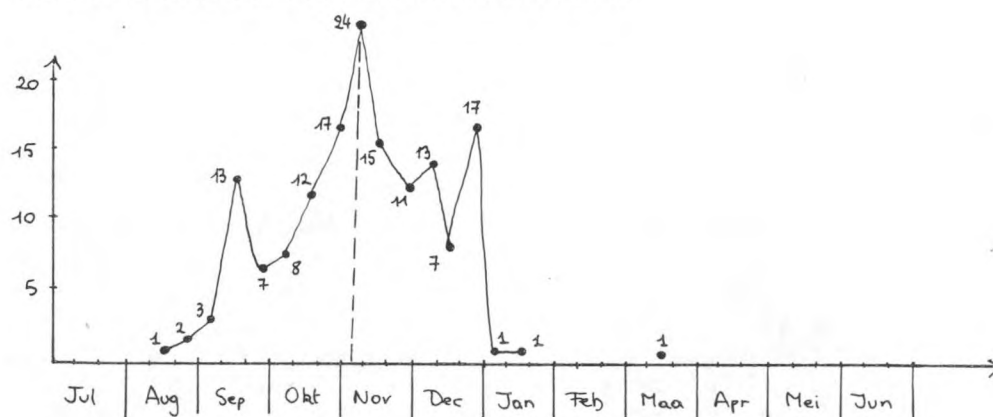

fig 3 : Zwin gemiddelde per decade

- Put van Zevekerke

De Dodaars is hier aanwezig vanaf augustus: 1 ex op 08.08 en max 5 ex op 27.08. Vooral in het najaar kunnen de aantallen hier gevoelig oplopen: 9 ex op 09.09, 10 ex op 29.09, 12 ex op 03.10 en 7 ex op 27.10.

Vanaf de maand november lopen de aantallen dan geleidelijk terug: 4 ex op 26.11 en 1 ex op 27.12. Het laatste ex wordt waargenomen op 02.01. Nog steeds geen oeverbegroeiing op deze put (riet), zodat een eventueel broedgeval uitgesloten blijft.

- Polderwind Zuilenkerke

De aantallen schommelen weinig met vorig jaar, max 23 ex op 14.10, 40 ex op 04.11, 29 ex op 10.01, 6 ex op 03.02 en 3 ex op 17.03. De eerste vogels worden gesignaleerd bij het staken van alle surfactiviteiten, bij de hervatting tijdens de paasvakantie verdwijnen de vogels op slag.

- Achterhaven Zeebrugge

Dit blijft veruit het meest interessante gebied voor Dodaars in onze regio. Het max van vorig jaar (166 ex) werd dit jaar echter niet bereikt. Dit heeft zeker te maken met het verder uitdiepen van het Insteekdok en het steeds drukker wordende scheepsverkeer.

- andere gebieden: enkele maxima

Zeebrugge Voorhaven: 34 ex op 13.01, Blauwe Toren: 1 ex op 02.04, De Vrede: 1 ex op 02.04 en 29.11, Blankenberg's Vaartje: een 10-tal overwinteraars, Blankenbergse haven: 10 ex op 06.01, 7 ex op 17.02 en 6 ex op 17.11, A.Z.St-Jan: 5 ex op 16.08, 2 ex op 21.10, 5 ex op 30.12, 1 ex op 03.02 en 24.02, Hoeke St-Donaas: 1 ex op 21.10, Hoeke Steenb.: 1 ex op 21.12, Lissewege eendekooi: 1 ex op 16.09, 10 ex op 28.12 en 6 ex op 25.06, Oostkerke kleiputten: 1 ex op 10.05, Vijverhof: 1 ex op 13.02, 05.11 en 02.12, Brugse Vesten: 1 ex op 16.01, 16.02, Roksem: 1 ex op 15.03, 16.09 en 13.10, Spoorwegputten Steenbr.: 4 ex op 18.11, 2 ex op 16.12 en 4 ex op 05.01, Beernem 3 Koningen: 1 ex op 18.11, Ettelgem: 1 ex op 27.10, Stortput Roksem: 1 ex op 03.03, 3 ex op 01.04, 7 ex op 13.10, Bekegem put: 4 ex op 05.08 en 13.10.

MEERKOET (Fulica atra)

=====

Onze 'Marollen' kregen het hard te verduren, overal vond men koudeslachtoffers. Gelukkig hielden de koudegolven niet te lang aan, anders was bijvoederen misschien noodzakelijk geweest.

- Achterhaven

Deze zeer vorstgevoelige soort 'overspoelde' het terrein reeds vanaf begin januari 1985 (met 1195 ex op 06.01). Elk type open water werd benut, tot zelfs de meest vervuilde afvoerkanalen en open riolen. Na het dichtvriezen van deze wateren trokken de Meerkoeten noodgedwongen naar de polderweiden wat het telwerk in het gebied zeker niet vereenvoudigde. Tijdens de mid-januari telling noteren we maar liefst 3701 ex. Dit aantal wordt tijdens de 2°koudegolf niet meer bereikt.

Na de eerste koude-inval en tot begin maart krijgen we een weinig schommelend aantalsverloop, tussen de 1500 en 1700 ex. Begin maart komt de terugtrek op gang zodat de 470 vogels op 05.03 het laatste wapenfeit vormen voor deze winterperiode. De meeste verbleven in de Achterhaven. In de koudste periodes verbleven er tot iets meer dan 200 in de Voorhaven. In verhouding tot vorige koudeperiodes verbleven er in het gebied minder Meerkoeten (De Schuyter T., De Putter G.: Wielewaal 1985).

fig 1 : aantalsverloop in de Achterhaven gemiddelde per decade

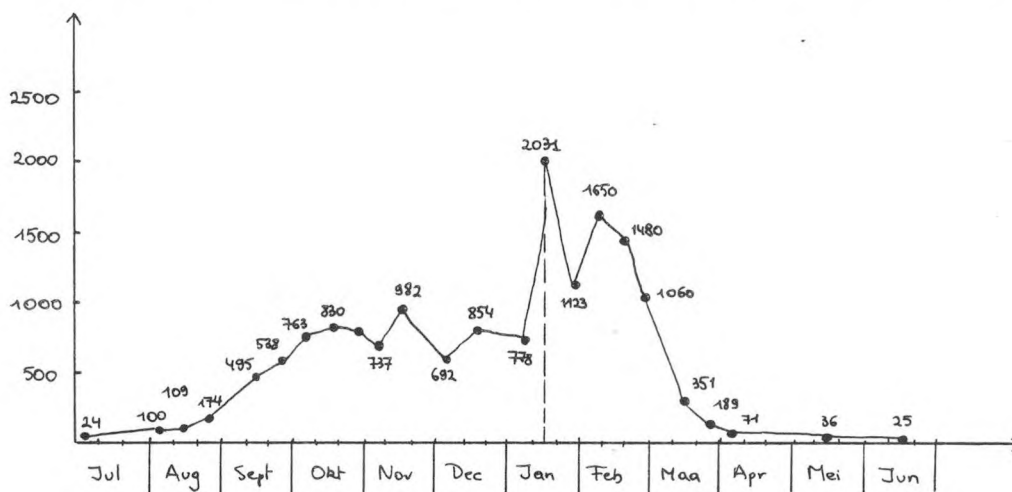

fig 2 : aantalsverloop op Put St-Pieters gemiddelde per decade

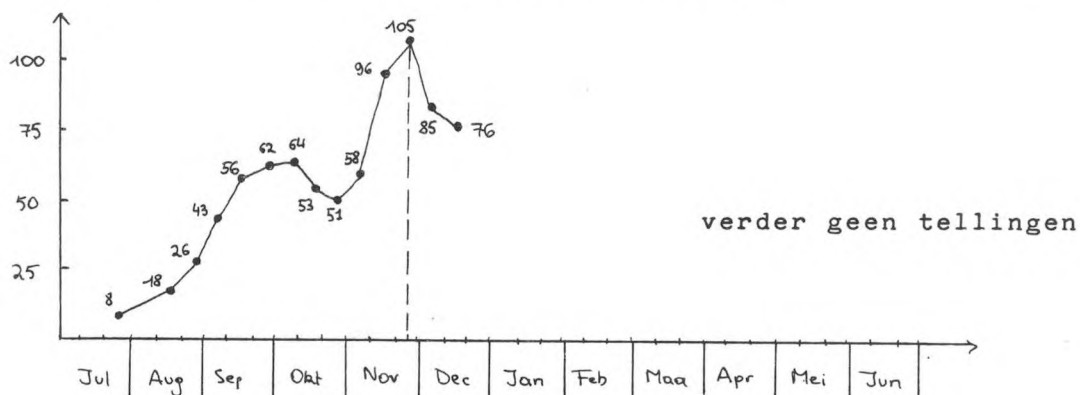

fig 3 : aantalsverloop op Blauwe Toren gemiddelde per decade

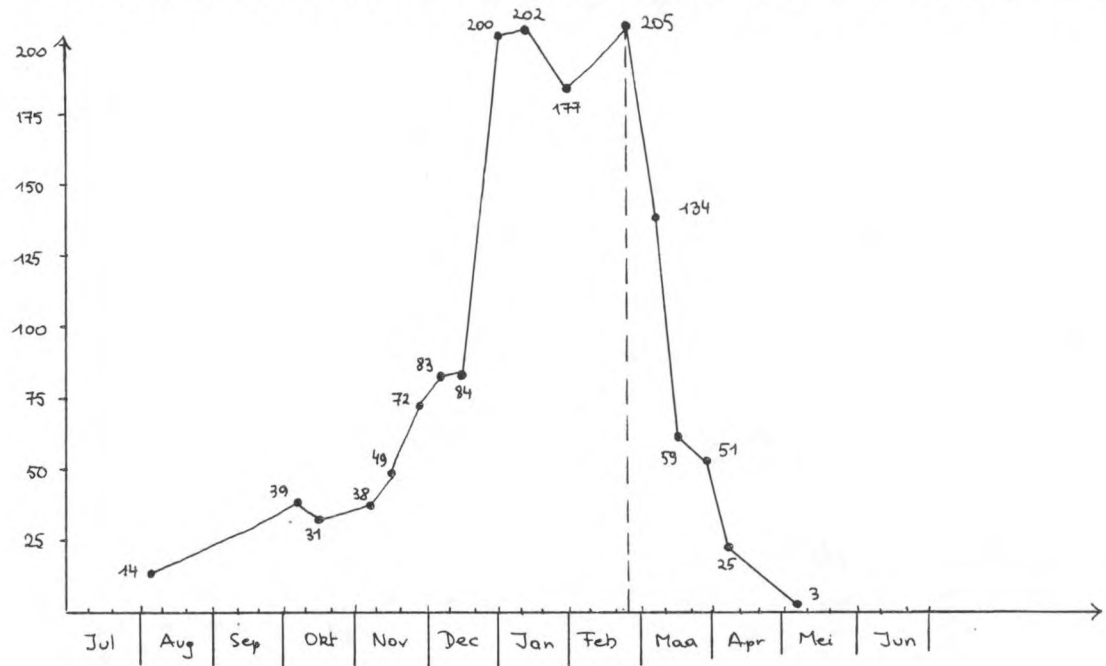

fig 4 : aantalsverloop op het Vijverhof gemiddelde per decade

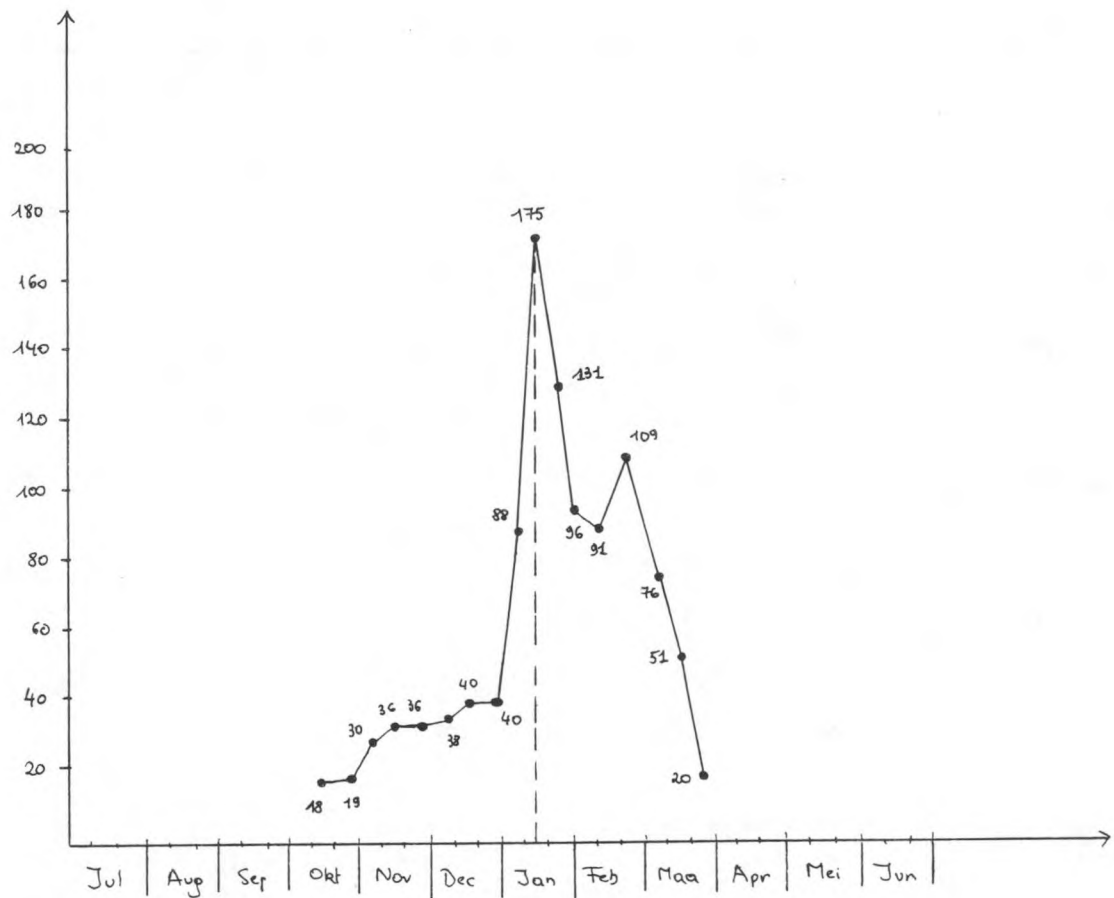

fig 5 : aantalsverloop op Put Zevenkerke gemiddelde per decade

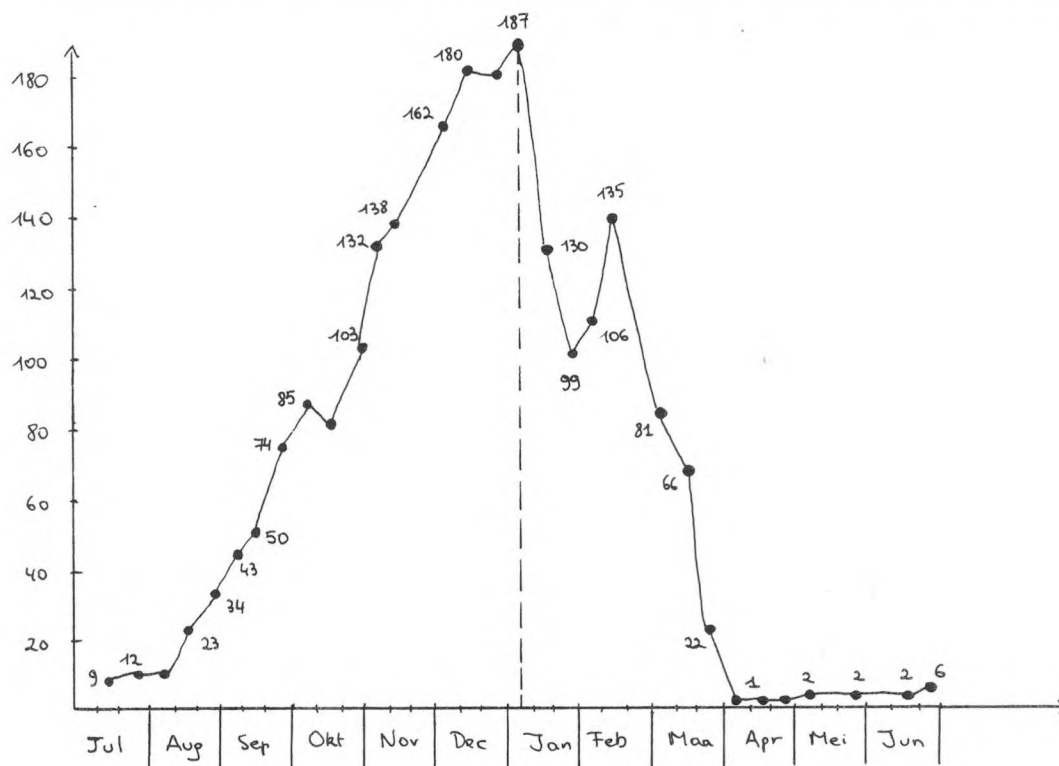

fig 6 : aantalsverloop op Put van Roksem gemiddelde per decade

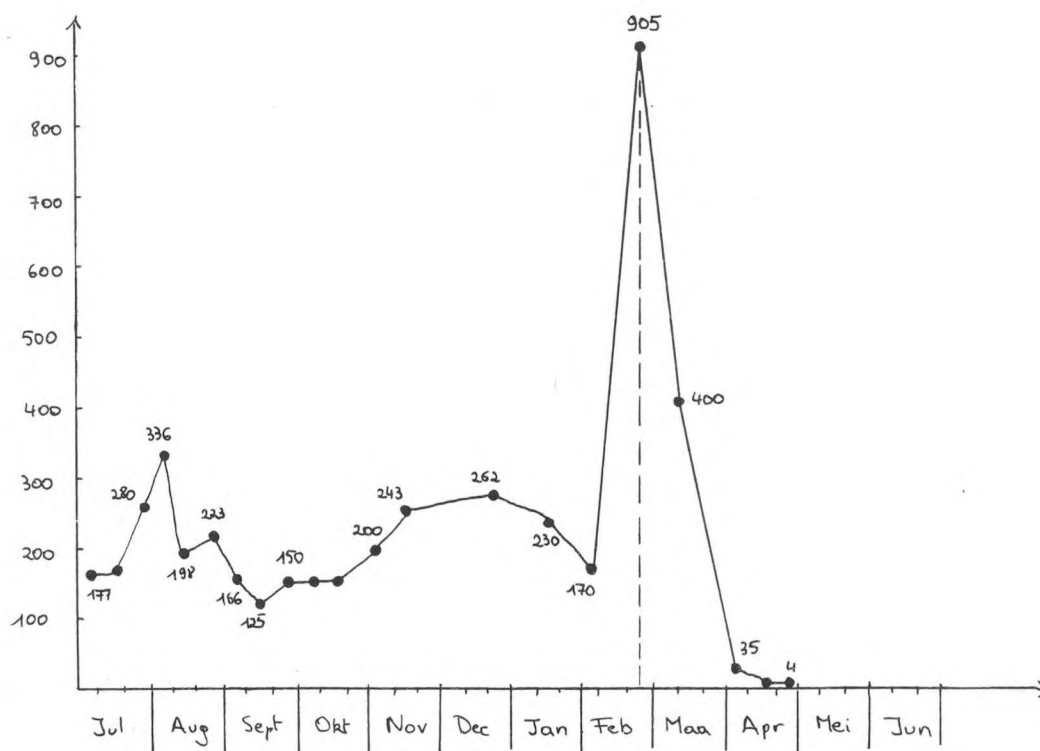
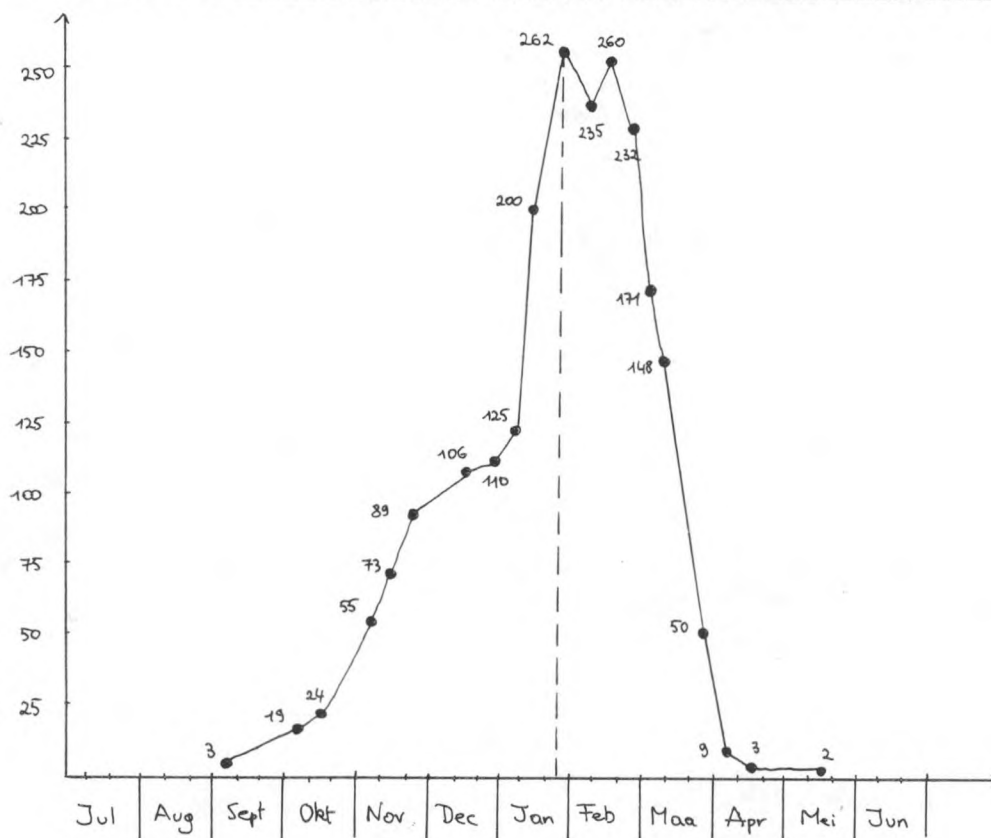

fig 7 : aantalsverloop op Put Koude Keuken gemiddelde per decade

- minder bezochte gebieden: enkele maxima

Zwin: 14 ex op 17.11, 26 ex op 16.12, 21 ex op 12.01, 13 ex op 17.03, Lage Moeren: 100 ex op 22.01, 35 ex op 02.02, OTBR: 700 ex op 12.01, 70 ex op 25.03, 20 ex op 28.12, Zegemeer: 253 ex op 11.02, 183 ex op 09.03, Hoeke steenb.: 20 ex op 21.10, 26 ex op 09.11, 106 ex op 02.03, Dujardin: 14 ex op 09.02, Hoeke St-Donaas: 340 ex op 26.02, 120 ex op 20.03, AZ St-Jan: 23 ex op 21.10, 42 ex op 18.11, 43 ex op 30.12, Blankenbergse haven: 70 ex op 15.01, 58 ex op 17.02, Polderwind: 80 ex op 10.01, Meetkerke put: 35 ex op 13.02, Vesten Brugge: 298 ex op 16.02, Kleiputten Oostkamp: 4 ex op 24.03, 3 ex op 11.04, Damse Vaart: 11 ex op 17.03, 11 ex op 07.04, Laguna Beach: 44 ex op 09.02, 40 ex op 09.03, Eendekooi Lissewege: 10 ex op 05.04, 24 ex op 25.06, Fribona: 12 ex op 23.12, Oostkamp Spoorwegputten: 5 ex op 16.12, 5 ex op 18.02, Steenbrugge: 11 ex op 05.01, Loppem lac: 16 ex op 12.01, 7 ex op 17.02, Voorhaven Zeebr.: 150 ex op 16.01, Expresswegput: 14 ex op 12.02, 6 ex op 06.04, Oedelem put: 48 ex op 02.03, Statieput Eernegem: 3 ex op 29.12, Westkerke visput: 7 ex op 10.02, 8 ex op 13.03, Bekegem put: 25 ex op 13.10.

FUUT (*Podiceps cristatus*)

=====

De harde winter zorgde ervoor dat hoge aantallen van deze soort in de regio werden vastgesteld (De Schuyter T., De Putter G., 1985); de laatste jaren kon een duidelijke tendens vastgesteld worden bij overwinterende vogels: steeds meer Futen brengen de winter door op zee of in het havengebied.

- Voorhaven

In alle maanden waargenomen, de maximale aantallen zijn verwerkt per maand in de tabel:

07	08	09	10	11	12	01	02	03	04	05	06
5	1	7	1	29	37	255	210	17	2	7	7

Interessant is wel dat er in de zomerperiode niet broedende Futen in de Voorhaven verblijven, het gaat weliswaar om zeer kleine aantallen maar toch is het een nieuw feit in het voorkomen van de soort in de regio. Januari en februari scoren hoog door de koudeperiodes, toch blijkt hierdoor ook het belang van dit gebied voor de soort.

- Achterhaven

Eveneens in alle maanden vastgesteld, voor de max aantallen zie tabel:

07	08	09	10	11	12	01	02	03	04	05	06
17	24	26	25	31	20	325	339	345	31	40	31

Zowel voor voor- als najaar zien we slechts lage aantallen, meestal zelfs minder dan 40 ex. Jan, febr en maart springen hier duidelijk uit de band met honderden vogels als gevolg van de koude. Totaaltellingen van zowel Voor- als Achterhaven samen leverden zeer interessante resultaten op, enkele hoogtepunten waren: 172 op 13.01, 323 op 19.01, 387 op 23.01, 354 op 02.02, 514 op 20.02 en nog 345 op 02 en 05.03 (De Schuyter T., De Putter G., 1985).

- Roksem

Gedurende de volledige periode aanwezig, max aantallen per maand in tabel:

07	08	09	10	11	12	01	02	03	04	05	06
35	51	26	13	29	57	17	16	18	9	7	10

Mooie aantallen Futen voor een put in het binnenland, de hoogste aantallen worden bereikt in aug en dec, tijdens jan en febr slechts kleine aantallen, tussen de koudeperiodes door. Hoogste aantallen zijn 51 ex op 05.08 (een zeer vroege piek) en 57 ex op 23.12 (voorbode van de naderende koude ?).

- Vijverhof

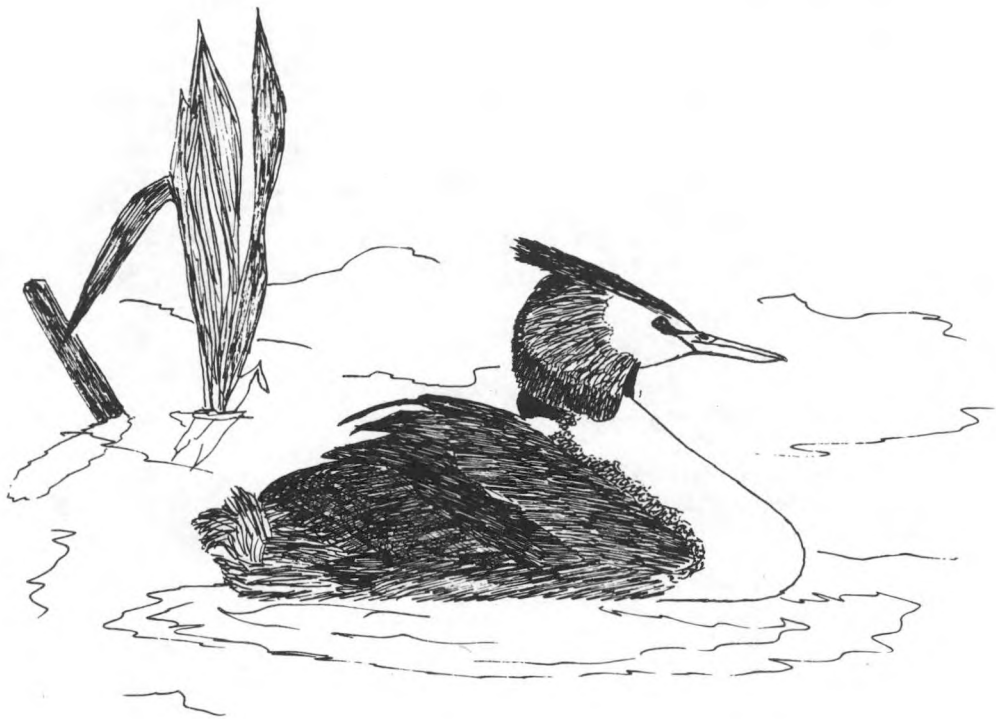
Regelmatig van okt tot in april, ontbreekt van 05.01 tot 01.02, eerste vogels 6 op 13.10, in nov tot 4 ex (10 en 11.11), dec 1 à 2, begin jan nog 2 ex. Daarna volgt een onderbreking door de koude, op 02.02 terug 2 ex, max 6 ex in febr, nl op 12.02. Maart is zowat de beste maand met gemidd. 4 ex en max 8 op 23.03, nog 4 ex op 20.04.

- Steenbakkerij Hoeke

In juli en aug verblijven er tot 4 (broed-)vogels. In nov 3x1 ex en 2 ex op 27.12. Van maart tot mei: 1 à 4 ex.

- St-Donaas Hoeke

Broedvogels van in het gebied aanwezig tot in sept (max 4 ex). Enkele wnm in nov en dec van max 2 ex. Ontbreekt volledig in jan en febr door de koude. Terug 1 ex op 06.03, in maart en begin april tot 6 ex, daarna regelmatig 1 à 4 tot in juni.

HS

- Haven Blankenberge

Vooraf tijdens de koude aanwezig in jan en febr, hoogste aantal 13 op 16.01 en 9 op 10 en 14.02, nog 4 op 19.03.

- Zwin

Pleistert vooral van juli tot begin jan en in mei en begin juni. Enkele maxima: 5 ex op 20.07, 3 ex op 05.08, 3 ex op 30.09, 4 ex op 07.10, 8 ex op 15.11, 13 ex op 02.12, 1 à 2 eind mei, begin juni.

- Blauwe Toren

Op 08.08: 14 ex, 8 ex op 04.10, 3 à 4 in nov-dec. Geen gegevens uit jan-febr. Van maart tot begin mei 3 à 5 ex, 6 ad en 4 juv op 13.05.

- Put Oedelem

In nov en dec 3 tot 7 (01 en 03.12) vogels. Ontbreekt bijna volledig in jan-febr, 11 en 14 vogels op resp. 17 en 20.03, nog 5 ex op 19.04.

- Put St-Pieters

In juli tot eind sept aanwezig met 1 à 5 ex, nog één wnm in okt en nov van 1 ex.

- andere gebieden: maxima

Expresswegput: 5 ex op o.a. 05.08, Steenbrugge spoorwegput: 4 ex in juli, Zevekerke: 3 ex op 12.03, Meetkerke Put: o.a. 3 ex op 28.07 en 03.03, Oostendse vaart: 2 ex op 10.02, Westkerke visput: 2 ex in febr en maart, Sijsele meibosvijvers: 1 ex in april en mei, Statieput Eernegem: 2 ex op 30.03, Zerkegem: 3 ex op 06.07, Stortput Roksem: enkele malen 1 ex in voorjaar, 1 ex op 15.07, Snellegem: 2 ex op 01.08, Van Haeleweyn Beernem: 5 ex op 17.03, Beernem 3 Koningen: 2 ex op 17/03, Fribona: 4 ex op 06.09, Koude Keuken: 4x1ex in mei, Lac Loppem: 1 ex op 27.03, Minnewater: 1 ex op 14.02, Brugse Vesten: 1 ex op 14.02, Eendekooi Lissewege: 2 ex op 25.05 en 08.06, Laguna Beach: 2x1 ex in febr en maart, Zegemeer: 5 wnm van max 2 ex in maart, Dujardin: 1 ex op 09.02, AZ St-Jan: 2 ex op 10.02, Polderwind: enkele wnm in feb-april, max 3 ex.

ROODHALSFUUT (Podiceps grisegena)

=====

Ook voor deze periode werden terug een vrij hoog aantal wnm doorgegeven, nl 52 betreffende 61 ex. De verdeling per maand is als volgt:

	07	08	09	10	11	12	01	02	03	04	05	06
aantal wnm	-	5	1	1	4	15	14	9	-	1	2	-
aantal ex	-	5	3	1	4	16	18	11	-	1	2	-

Zoals bijna jaarlijks worden de eerste vogels reeds in aug waargenomen, tot eind nov zijn er maar weinig gegevens. Het grootste aantal meldingen komt uit dec, jan en febr. Interessant is wel dat de niet-koude dec-maand ongeveer evenveel gegevens oplevert als de koude jan-maand. Dit kan erop wijzen dat overwinteraars en trekkers bij zacht weer pas laat aankomen en/of doortrekken. Nog enkele gegevens uit april en mei. Geen late voorjaarswnm.

- Voorhaven

Op 30.11 één ex en 5 wnm in dec met max 2 ex op 01.12; in de laatste decade 2 wnm met max 2 ex. Het is niet uitgesloten dat dit ex betreffen die tijdelijk uit de Achterhaven kwamen.

- Achterhaven Dudzele-Zeebrugge

Het belangrijkste gebied in de regio voor deze soort met 36 wnm. Een eerste vogel wordt gezien op 15.08 en blijft tot 19.08, 3 ex op 02.09, 1 ex op 07.10, voor nov-dec telkens 3 wnm van 1 ex. Tussen 06.01 en 20.02 continu aanwezig met max 2 ex. Nog één wnm op 21.04 en op 01 en 05.05 van 1 ex.

- Zwin

Van 08 tot 27.12 één ex.

- Blankenberge haven:

Op 10 en 14.02 één ex.

KUIFDUIKER (Podiceps auritus)

=====

Zoals gewoonlijk was ook voor deze periode de Kuifduiker de zeldzaamste van de 5 soorten futen in de regio, toch werden een niet onaardig aantal gegevens verzameld: 31 wnm betreffen de 39 ex, dit wijst er meteen ook op dat het meestal solitaire vogels betreft. De verdeling van het aantal gegevens is als volgt:

	07	08	09	10	11	12	01	02	03	04	05	06
aantal wnm	-	-	-	-	5	-	3	15	3	5	-	-
aantal ex	-	-	-	-	7	-	3	18	3	6	-	-

De gegevens zijn afkomstig uit nov en jan-april, opvallend is het ontbreken van dec-gegevens. Door het zachte weer geen vroege aankomst in sept of okt, pas in nov aanwezig. Typisch is het groot aantal wnm tijdens koudeperiodes en de nasleep ervan.

- Achterhaven Dudzele/Zeebrugge

Het grootste aantal gegevens is uit dit gebied afkomstig, nl 23. Eerste wnm op 19.11, tussen de 19° en de 28° 5 wnm, 3x1 ex, 2 ex op 20 en 28.11. Pas terug vastgesteld op 04.01, 10 en 24.01 met telkens 1 ex. Acht gegevens uit febr, 6x1 ex en 2 ex op 03 en 17.02. Drie wnm van 1 ex begin maart en 4 wnm van 1 ex in de eerste helft van april.

- Roksem: 3 wnm in febr, op de 3°, 6° (1ex) en 10° (2ex)

- Westkerke put: 1 ex van 05 tot 10.02.

- Put Cloedt: 2 ex op 15.04.

GEOORDE FUUT (Podiceps nigricollis)

=====

Niet minder dan 64 wnm betreffende 129 ex liggen voor voor deze periode, een vrij hoog aantal. De verdeling van de gegevens over de periode is als volgt:

	07	08	09	10	11	12	01	02	03	04	05
aantal wnm	2	18	14	6	7	2	6	3	0	2	4
aantal ex	2	56	34	8	7	2	8	4	0	2	6

Uit de tabel is direkt af te leiden wanneer het grootste aantal wnm en ex in de regio waargenomen is, aug en sept zijn duidelijk topmaanden. Dec en het volledige voorjaar is bijzonder kalm voor deze soort.

- Achterhaven Dudzele/Zeebrugge

Dit is zeker het belangrijkste gebied in de regio voor deze soort, niet minder dan 60 wnm!! Tabel: max aantallen per dec.

	07	08	09	10	11	12	01	02	03	04	05	06
dec. 1	-	1	4	1	1	1	1	2	-	1	2	-
dec. 2	-	4	2	-	1	-	2	1	-	-	2	-
dec. 3	1	4	3	2	1	-	-	-	-	-	-	-

Het grootste aantal gegevens en de hoogste aantallen in aug-sept. Kontinu aanwezig van 29.07 tot en met 24.09.

In okt, nov en begin dec regelmatig wnm, ook in de twee eerste decaden van jan en twee wnm in febr.

Eén ex op 04 en 05.04, 2 ex op 01 en 11.05.

- Zwin

Op 14.10 één ex.

- Blankenberge haven- Sijsele Meibosvijvers

Op 30.05 vertoefde hier 1 ex in zomerkleed : late wnm !

- Roksem put

Hier pleisterde 1 ex (waarschijnlijk reeds) vanaf 05.04 tot 30.06 !

OPM: Deze laatste wnm werd niet opgenomen in het totaal aantal wnm en het totaal aantal ex.

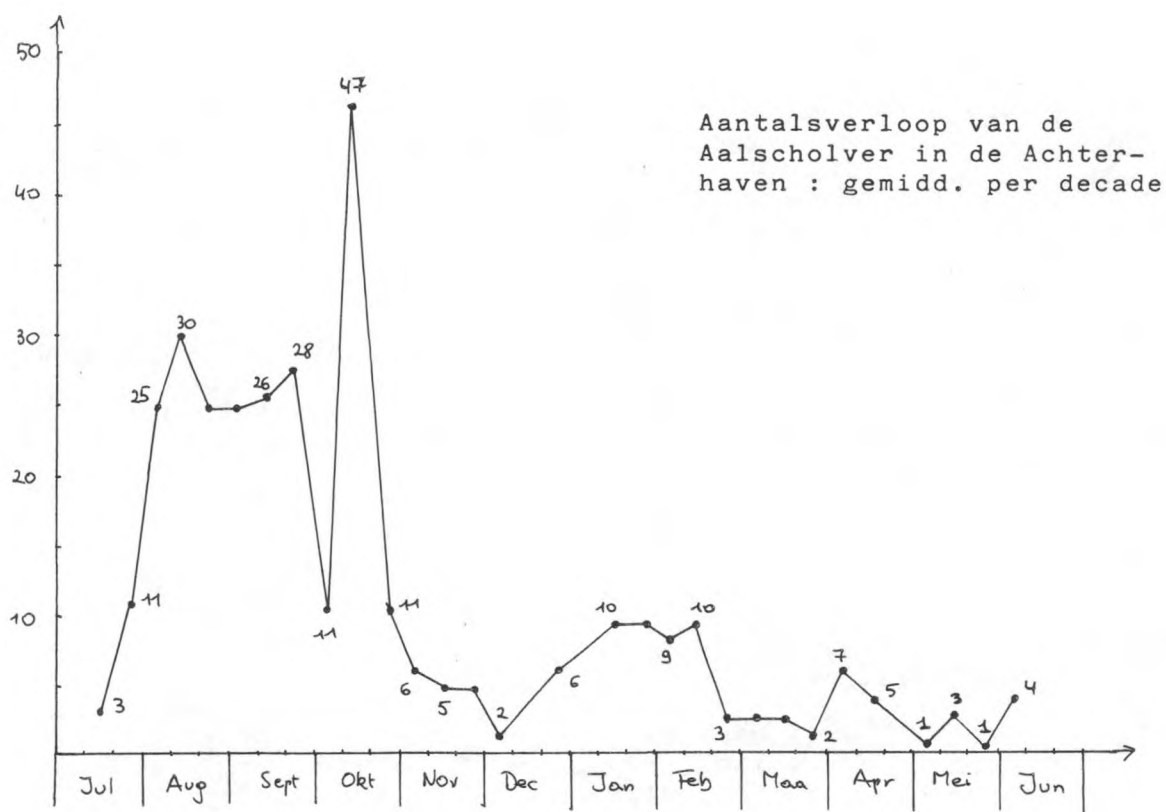
AALSCHOLVER (Phalacrocorax carbo)

=====

- Achterhaven Zeebrugge-Dudzele :

Zoals vorig jaar veruit het belangrijkste pleistergebied voor deze soort in onze regio. In de maand juli noteren we ongeveer een 10-tal ex (max 14), daarna komt de najaarstrek stilaan op gang en verblijven er tot max 40 ex in aug, sept en zelfs tot 52 ex op 14.10. Nov en dec doen het al een heel stuk minder goed, met slechts een 10-tal ex.

In het voorjaar zijn de Aalscholvers nooit zo talrijk, max 15 ex op 22.01 en 21 ex op 20.02, 5 ex op 03.03, en tenslotte regelmatig een 6-tal ex tot in juni aanwezig.

- Voorhaven

Tijdens het najaar verblijven hier vanaf de maand sept tot en met dec regelmatig 2 à 5 ex. Januari geeft omzeggens hetzelfde aantalsverloop (2 à 5 ex) maar vanaf febr noteren we max 12 ex op 23.02 en 12 ex op 02.03. Op 07.04 worden nog 5 ex waargenomen en tot slot nog 4 ex op 03.06. We moeten hier wel rekening houden met uitwisseling met de Achterhaven.

- enkele gegevens uit andere gebieden :

Roksempuut : 3 ex op 05.01, 4 ex op 06.04, 2 ex op 15.09,
4 ex op 21.12.
Cloedt : 1 ex op 14.04.
Hoeke St-Donaas : 1 ex op 14.10.
Zwin : 3 ex op 05.01, 6 ex op 26.08, 12 ex op 23.09, 8 ex op
07.10, 2 ex op 31.10 en 09.12.
Blaauwe Toren : 1 ex op 03.04.

Najaarstrek

10.07	2 ex NO	Blankenberge kust	MaP
19.07	2 ex NO	Blankenberge kust	MaP
24.07	1 ex NO	Blankenberge kust	MaP
08.08	10 ex NO	AZ St-Jan Brugge	HDB
27.09	46 ex W	Achterhaven Z-Dudz.	GDP, FV
30.09	47 ex W	Achterhaven Z-Dudz.	GDP, GO
31.10	31 ex Z	Zwin	PDM
01.11	15 ex ZW	Zeebrugge 13u30	MaP
09.12	3 ex ZW	Achterhaven Z-Dudz.	GDP, GO

We noteren slechts 157 trekkende Aalscholvers, waarvan 142 ex overwegend Z-ZW en 15 ex NO. Het hoogtepunt ligt zoals steeds eind sept, begin okt.

Voorjaarstrek

06.04	3 ex ONO	Heist	PDM
10.04	10 ex NNO	Loppem park 17u05	HDB, FV, FDR
19.04	1 ex NO	Blankenberge polders	MaP
25.04	3 ex NO	Fonteintjes 7u10	MaP
04.05	3 ex NO	Zeebrugge 7u48	PaL, DC
	9 ex ZW	Zeebrugge 8u17	PaL, DC
	2 ex NO	Zeebrugge 8u57	PaL, DC
06.05	1 ex W	Fonteintjes 7u45	MaP
15.05	3 ex NO	Fonteintjes	MaP
16.05	6 ex NO	Fonteintjes	MaP
	1 ex NO	Fonteintjes	MaP
17.05	2 ex NO	Fonteintjes 10u40	MaP

Het voorjaar deed het al niet veel beter met slechts 44 trek-
kende vogels waargenomen, hiervan vlogen 34 ex overwegend N-NO
en 10 ex W-ZW.

KUIFAALSCHOLVER (Phalacrocorax aristotelis)

=====

Na de fameuze influx eind 1983 - begin 1984 is in deze periode hier de nasleep nog merkbaar. (Colin D., De Schuyter T., in voorbereiding). Tot 04.09 wordt regelmatig nog 1 ex (imm) waargenomen in de Voorhaven van Zeebrugge (TDS).

Eind juli en begin aug (op 26 en 30.07 telkens 3 ex en op 08.08 nog 1 ex, allen imm) doet JVG drie wnm in de polders achter Blankenberge, die mogelijks betrekking hebben op vogels die voordien in de Voorhaven gepleisterd hebben. In de periode 07.12 tot 12.02 worden 10 wnm verricht in de Voorhaven die meestal betrekking hebben op één vogel in eerstewinterkleed. Op 25.12 echter, verblijft hier 1 ad (MaP) en op 02.02 twee ex (TDS).

In de Achterhaven zitten op 08.01 twee ex (FV,BJ). Verder 1 ex op 17 en 20.11 en 15.12 op de Laguna Beach (PDM) en 2 ex op 06.10 in het Zwin (PDM).

BERGEEND (Tadorna tadorna)

=====

- Roksem

Nooit geen hoge aantallen, maar toch bijna het volledige jaar aanwezig. In juli nog 2 ad en 4 juv aanwezig. Maximum per maand:

	07	08	09	10	11	12	01	02	03	04	05	06
aantal wnm	3	0	2	2	0	6	2	1	5	4	3	2
aantal ex	6	0	7	7	0	12	8	13	7	5	7	4

- Zwin

Slechts zeer summiere gegevens die niet toelaten een correct aantalsverloop te reconstrueren, daarom doorgegeven maxima per maand in de volgende tabel:

07	08	09	10	11	12	01	02	03	04	05	06
-	8	-	89	133	136	189	57	166	206	220	-

Het Zwin is normaal het belangrijkste gebied voor deze soort in de regio.

- De Vrede

Zelfde opmerking als voor het Zwin, daarom eveneens maxima per maand (wel meer gegevens om tabel samen te stellen):

07	08	09	10	11	12	01	02	03	04	05	06
37	22	7	24	8	-	-	4	21	8	22	59

- Achterhaven Dudzele-Zeebrugge

In juli tot sept hoge aantallen door het groot aantal juv dat hier wordt grootgebracht, max 345 op 23.08, nog 287 op 16.09. Hierna volgt een geleidelijke afname tot begin januari. Door de vorst zijn er plotseling terug een 100-tal op 05.01, 165 op 23.01, 142 op 13.02 en 150 op 20.02, de hoogste aantallen steeds in de koudste periodes (zie ook De Schuyter T., De Putter G., 1985). Eind maart terug 162 (voorjaarstrek) en op 15.05 zelfs 239 ex, nog 52 op 17.06.

- Voorhaven

Op 10.11: 8 ex en 10 ex op 02.12. Vanaf begin jan tot begin maart continu aanwezig, door de koude max 77 op 19.01 en 79 op 18.02, beide pieken vallen samen met de koudste periodes.

- OTBR

Van half okt tot begin jan en van maart tot begin juni waargenomen, voor max aantallen per maand zie tabel:

07	08	09	10	11	12	01	02	03	04	05	06
-	-	-	7	30	27	19	-	21	13	8	4

- St-Donaas

In aug-nov regelmatig tot 3 ex, begin jan: 8 ex. Vanaf eind febr talrijker: 16 ex op 17 en 20.03, 18 ex op 22.03, 18 ex op 11.04, 17 ex op 10.05, nog 10 ex op 26.05.

- Oostkerke kleiputten

In het voorjaar tot 8 ex.

- andere gebieden

Ettelgem, Zuienkerke, Zandwinning Beernem, Eendekooi Lissewege, Damse Vaart + omgeving, Lage Moeren, Blauwe Toren, Putje Meetkerke, Fonteintjes, Dujardin, Molentje Uitkerke, Haven Blankenberge, Put St-Pieters, Speien zowel in voor- als najaar (max 17 ex op 14.11), Steenbakkerij Hoeke.

WILDE EEND (Anas platyrhynchos)

=====

In tegenstelling tot vorige jaren werd heel wat minder aandacht besteed aan deze 'gewone' soort. Een weergave van het aantalsverloop was slechts mogelijk voor enkele gebieden : o.a. de Achterhavne, de Roksempuut en de put van Zevenkerke. Belangrijke pleisterplaatsen zijn o.a. het Vijverhof, de Brugse Vesten en de Lage Moeren (zie gebiedsbespreking).

- Achterhaven

Naargelang de geschiktheid van enkele terreinen in de Achterhaven komt de soort massaal of slechts in zeer klein aantal voor. De hoogste aantallen kunnen soms reeds in aug-sept genoteerd worden, zeer grote aantallen (meer dan 5000 ex) worden doorgaans in de winterperiode vastgesteld en dan nog vooral bij vorst.

Deze winterperiode was het pover gesteld met de Wilde eend. Na een max van 3989 ex op 09.12, daalde dit aantal aanzienlijk. Tot het einde van jan 1985 verblijven hier slechts zeer kleine aantallen, die na de eerste koudeperiode iets opliepen : van een 75 ex naar 240 ex. Ook begin febr nog 339 (03.02), daarna terug een daling naar een 200 vogels in het begin van de tweede koudegolf. Naar het einde toe van deze koudegolf stegen de aantallen terug naar 303 ex (20.02). Dit bleef zo tot begin maart. (De Schuyter T., De Putter G. 1985 - De Wielewaal)

- Roksempuut

Het hoogtepunt valt dit jaar opnieuw in de maand nov, met 3000 ex, wat heel wat minder is dan normaal.

- Zevenkerke

Ook hier blijven de aantallen ondermaats, 600 ex op 01.01 vormen hier het grootste wapenfeit.

- andere gebieden : enkele maxima

St-Donaas Hoeke :
27 ex op 16.06.

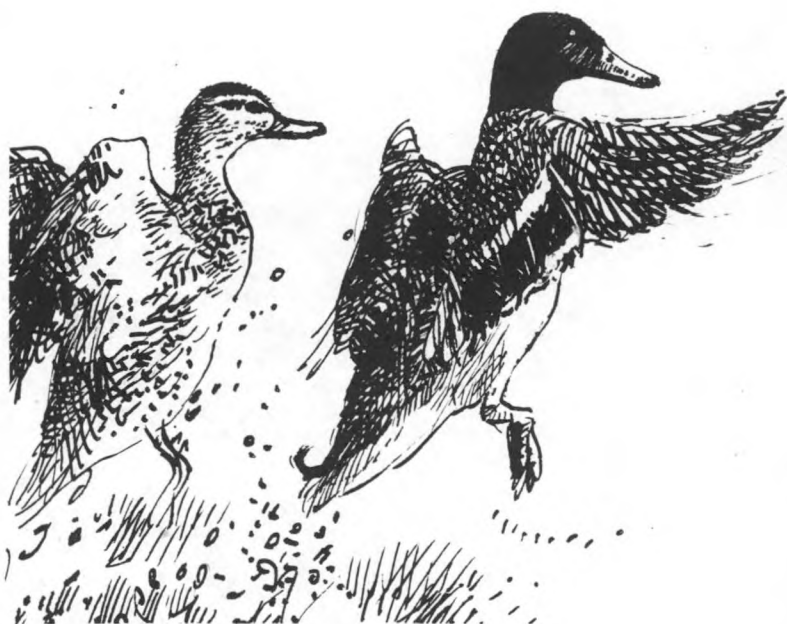
AZ St-Jan : 119 ex op
21.10.

Lage Moeren : 250 ex
op 22.01.

Haven Blankenberge :
60 ex op 08.01.

St-Pietersput : 60 ex op 07.09.

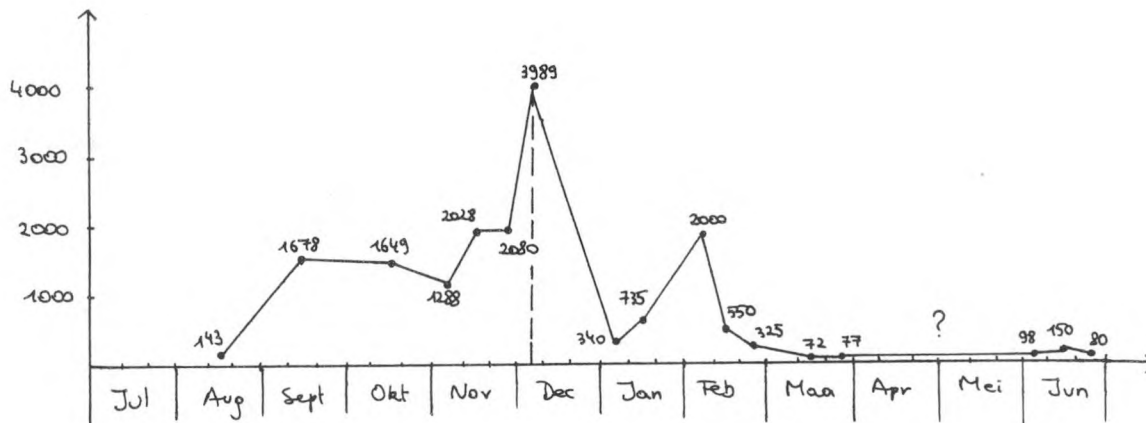
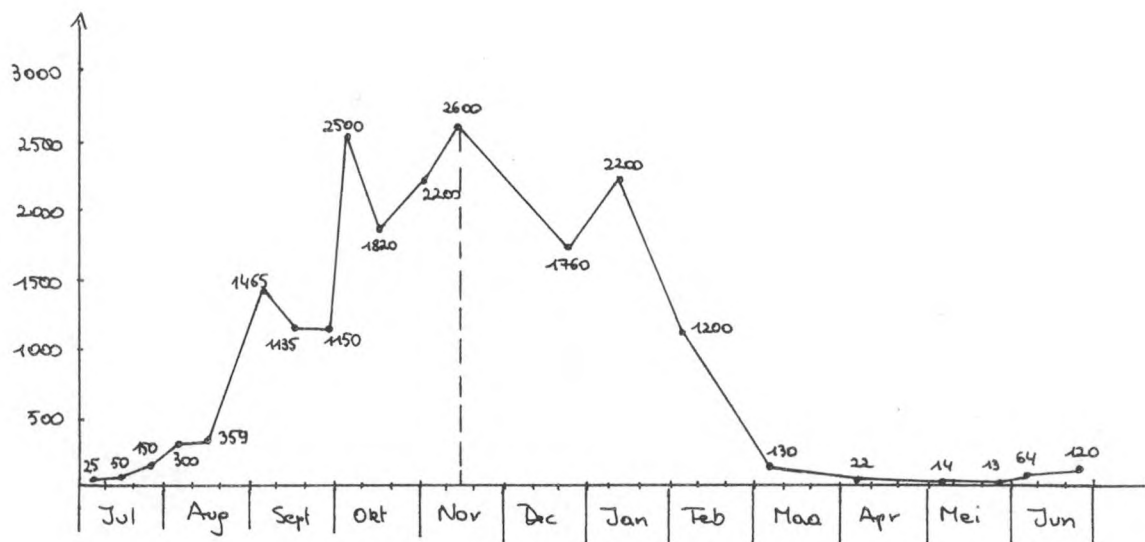
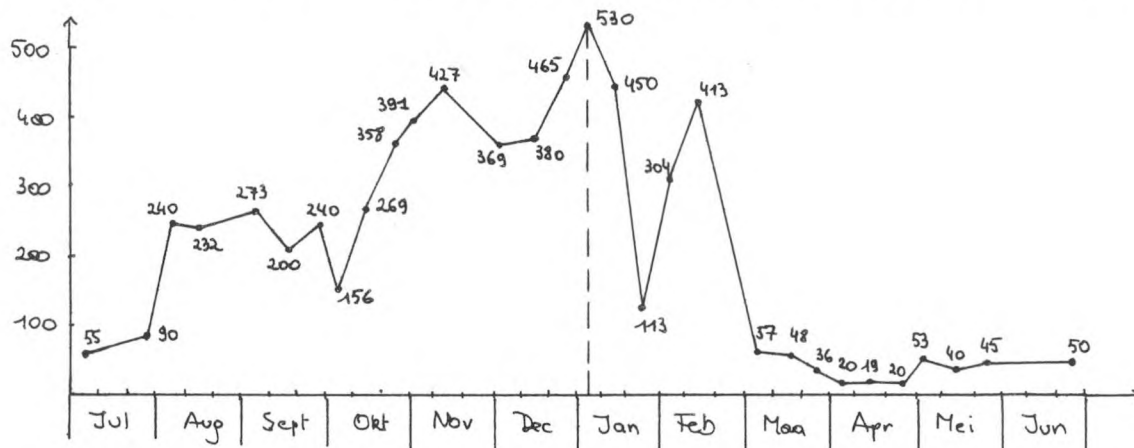
Vijverhof : 769 ex op 16.02, 811 ex op 01.12.

Molentje Uitkerke : 40 ex op
18.11.

Zwin : 838 ex op 17.11.

Voor de andere gebieden verwijzen we naar de gebiedsbespreking.

Aantalsverloop in de Achterhaven, gemiddelde per decade.Aantalsverloop op de Roksempuut, gemiddelde per decade.Aantalsverloop op de put van Zevenkerke, gemiddelde per decade.

PIJLSTAART (Anas acuta)

=====

Deze prachtige eenden worden de laatste jaren in hogere aantallen en regelmatig gezien dan vroeger, dit vooral dankzij de aanwezigheid van een aantal voor deze soort interessante biotopen in het Achterhavengebied. In totaal kwamen er 131 gegevens binnen betreffende 3300 ex. De verdeling van de gegevens per maand ziet er als volgt uit:

	07	08	09	10	11	12	01	02	03	04	05	06
aantal wnm	0	5	7	18	13	21	21	18	24	4	0	0
aantal ex	0	7	54	362	590	522	694	714	349	8	0	0

Uit deze tabel zijn een aantal interessante conclusies af te leiden: 1) de trek neemt reeds in aug een aanvang om in nov een eerste piek te bereiken die samenvalt met de najaarstrek. Tijdens de koude in jan hogere aantallen. Het hoogste aantal wordt bereikt in febr, deels door de koude en deels door de voorjaarstrek die op het einde van de maand volop begint en nog doorgaat tot begin april. 2) het hoogste aantal gegevens is afkomstig uit maart, te wijten aan de voorjaarstrek.

Belangrijkste plaatsen zijn :

- Havengebied Brugge-Zeebrugge

Uit dit gebied: 84 gegevens. Aanwezig vanaf 15.08 (2ex) tot 24.04 (1ex), de hoogste aantallen worden genoteerd op 09.12: 125 ex, 11.01: 88 ex en 128 ex op 13.02. In maart nog 75 ex op 02.03, geleidelijk dalend tot enkele ex in april. Voor een zeer gedetailleerde beschrijving tijdens de koudeperiodes in jan-febr zie : De Schuyter T., De Putter G., 1985.

- Zwin

Slechts 8 gegevens betreffende 48 ex in de periode half sept-half jan. Max 25 ex op 16.09.

- Roksem

Elf gegevens betreffende 39 ex in de periode begin okt - begin maart. Interessant voor deze interessante zandwinningsput zijn zeker de 21 ex op 05.01.

- Kleiputten Oostkerke

Een geliefkoosde pleisterplaats van deze soort in het voorjaar met vooral wnm tussen eind febr en eind maart, in totaal 7 wnm betreffende 50 ex (vgl Zwin en Roksem). Maximum 13 ex op 06.03.

- andere gebieden waar Pijlstaarten werden vastgesteld :

De Vrede (max 10 ex op 02.03), St-Donaas, OTBR (7wnm, max 8 ex op 28.12), Zevenkerke, Vijverhof, Koude Keuken, Van Haelewyn, Ettelgem, Assebroekse Meersen, Statieput Eernegem.

SLOBEEND (Anas clypeata)

=====

Dit jaar werden in geen enkel gebied zeer hoge aantallen vastgesteld. Het ontbreken van geschikt terrein in de Achterhaven is hier zeker niet vreemd aan. In totaal werden 229 gegevens verzameld betreffende 8389 ex.

Het verwerken van deze gegevens per maand levert een interessant zicht op het aantalsverloop in de regio. In onderstaande tabel staan bovenaan de betreffende maand, daaronder het aantal wnm en tenslotte het aantal ex.

07	08	09	10	11	12	01	02	03	04	05	06
3	17	18	17	30	24	21	13	33	33	20	10
31	473	1726	1994	2086	1806	982	243	632	236	81	99

Een duidelijke stijging van het aantal vastgestelde vogels is reeds in aug merkbaar en neemt fors toe in sept, om een hoogtepunt in nov te bereiken. Ook dec geeft nog een hoog aantal te zien. Slobeenden zijn vrij vorstgevoelig en verdwijnen dan ook grotendeels uit de regio in jan en zeker in febr.

De op gang gekomen voorjaarsstrek eind febr zet zich door in maart (hoogtepunt) en eindigt begin mei. De hoogste aantallen gegevens komen uit nov (30) wat correspondeert met het hoogtepunt van de najaarsstrek en uit maart-april (telkens 33), samenvallend met de voorjaarsstrek.

In juni worden regelmatig groepen mannetjes waargenomen in de Achterhaven.

Belangrijkste gebieden waar Slobeenden werden vastgesteld- Havengebied Brugge-Zeebrugge

Komt slechts zelden in de Voorhaven. In het Achterhavengebied het hele jaar aanwezig.

Op 01.09 reeds 280 ex, pas op 16.12 een hoger aantal nl, 446 ex. Verder: 140 ex op 03.01 en 128 ex op 13.02, nog 137 ex op 31.03. Daarna in kleinere aantallen aanwezig tot eind mei. Begin juni opnieuw een toename door pleisterende groepjes mannetjes.

- Roksem

Aanwezig van begin aug tot eind april. Op 23.09 reeds 180 ex, toenemend naar 320 ex op 07.10. In dec 335 ex op 30.12 en nog 300 ex op 05.01, daarna steeds minder dan 50 ex.

- Zwin

Vooral gegevens uit het najaar vanaf half sept tot half dec met als maxima 134 ex op 17.10 en nog 70 ex op 02.12.

- De Vrede

Regelmatig van eind sept tot begin dec met de hoogste aantallen half nov - begin dec, o.a. 85 ex op 17.11.

- Kleiputten Oostkerke

Aanwezig van begin maart tot half mei, in maart tot een 10-tal.

- St-Donaas

Van half maart tot eind mei, talrijkst eind maart met o.a.
44 ex op 30.03.

- OTBR

Regelmatig van half okt tot eind dec met o.a. 70 ex op 01.11
en van begin maart tot begin mei met o.a. 20 ex op 09.03.

- Put St-Pieters

Pleistert van nov tot begin jan , talrijkst half nov met max
33 ex op 16 en 21.11.

- andere plaatsen waar Slobeenden werden waargenomen

Oedelem : 16 ex op 15.11
Stortput Roksem
Stil Ende Brugge
Vijverhof
Zevenkerke : 40 ex op 26.11
Put Cloedt
Damse Vaart + omgeving
Laguna Beach
Eendekooi Lissewege
Steenbakkerij Hoeke : 20 ex op 20.08
Zegemeer
Hoeke : 28 ex op 09.11
Molentje Uitkerke
Polderwind Zuienkerke : 25 ex op 10.01
Speien Meetkerke
Fonteintjes
Putje Meetkerke

SMIENT (Anas penelope)

=====

De Oostkust vervult een belangrijke rol voor deze soort binnen de Belgische watervogelgebieden; ook deze winter werd dit eens te meer overduidelijk bewezen. Duizenden Smienten kwamen door de koude terug een gedeelte van de winter bij ons doorbrengen; reeds jaren vervult het Achterhavengebied hier een sleutelpositie.

- Havengebied Brugge-Zeebrugge

Op 28.07 was er al een w aanwezig, in aug valt er al een duidelijke toename te constateren met o.a. 14 ex op 17.08. In sept is er een snelle toename, van 150 ex op 09.09 naar 273 op 16.09, 615 ex op 13.10, 2300 ex op 21.11 en gedurende dec 2500 à 3500 ex. Begin jan volgt een rush van Smienten, met als resultaat 9500 ex op 13.01.

Met de warmere dagen eind jan volgt een fikse daling naar 3000 vogels. De nieuwe koudeperiode brengt geen verhoging van de aantallen meer mee en er volgt een snelle afname met eind maart nog 695 Smienten. Daarna nog slechts zeer lage aantallen. Interessant is de mei-wnm en de twee juni-wnm. (De Schuyter T., De Putter G., 1985).

- Roksem

Op 30.07 was hier 1 m aanwezig. Vanaf half sept tot begin april regelmatig present op de put. In de tabel zijn de max aantallen per maand verwerkt:

07	08	09	10	11	12	01	02	03	04	05	06
1	-	25	107	785	815	500	2500	2	4	-	-

Interessant is dat de hoogste aantallen hier pas tijdens de tweede koudegolf genoteerd worden, nl op 13.02 met 2500 ex, een zeer hoog aantal voor deze put. Ook lonen de 785 ex op 18.11 en de 815 ex op 30.12 de moeite.

- Zwin

Ook in deze omgeving pleisteren bij vriesweer soms duizenden Smienten. Op 27.08 zijn er al 19 vogels aanwezig. In de eerste helft van sept geen wnm, het hoogste aantal tot eind dec zou reeds op 23.09 genoteerd worden, 114 ex. Dit is eerder te wijten aan het ontbreken van verdere gegevens. Ook voor de rest van 1985 is het eerder pover gesteld met wnm. Het gegeven van 3100 ex op 12.01 wijst er wel op dat hier redelijke aantallen verbleven hebben.

- andere gebieden waar de soort werd waargenomen:

Kleiputten Oostkerke: vooral eind febr tot eind maart, max 210 ex op 02.03, Oedelem, Assebroekse Meersen: 500 ex op 27.01, 120 ex op 03.02, Put Westkerke, Put Ettelgem, Stortput Roksem, Zandwinning Beernem, Van Haelewyn Beernem, Expresswegput, Kijkuit Beernem, Oostendse Vaart, kanaal Brugge-Gent: 34 ex op 06.01, Vijverhof: 8 wnm max 10 ex op 26.11, Zevenkerke: 7 wnm, Lac van Loppem, Put Cloedt: max 39 ex op 09.02, Damse Vaart + omgeving: o.a. 45 ex op 09.11, OTBR: max 152 ex op 01.11, Putten Dujardin, St-Donaas: 8 wnm met max 50 ex op 26.02, Haven Blankenberge, Polders Zuierenkerke: 263 ex op 28.10, Lage Moeren: o.a. 1330 ex op 24.01, Molentje Blankenberge: o.a. 70 ex op 18.11, Polderwind Zuierenkerke.

KRAKEEND (Anas strepera)

=====

De status van de Krakeend in de regio is de laatste jaren aan het veranderen: in de zestiger en zeventiger jaren was deze vrij zeldzaam en toen was de Krakeend doortrekker en wintergast. De laatste jaren zijn er vrij regelmatig gegevens uit de periode juni-juli, het is niet uitgesloten dat in de nabije toekomst de eerste broedgevallen in de regio zullen kunnen worden genoteerd. Momenteel is de soort dus een jaarvogel.

In totaal kwamen er 120 gegevens binnen, betreffende 1108 ex. (alle mogelijke dubbeltellingen werden uitgesloten)

De verdeling per maand is zoals vermeld in de tabel:

	07	08	09	10	11	12	01	02	03	04	05	06
aantal wnm	0	1	10	15	16	15	29	16	9	3	3	3
aantal ex	0	2	43	62	339	243	191	170	32	17	4	5

Uit de tabel blijkt dat de eerste najaars-wnm reeds in aug gebeuren en dat van in sept-okt de trek goed op gang komt, om zijn hoogtepunt in nov te bereiken. Daarna dalen de aantallen geleidelijk tot begin april; enkele ex tot in juni. Het grootste aantal gegevens komt uit jan, toen pleisterden hier en daar kleine groepjes ten gevolge van de koude. Belangrijkste plaatsen zijn:

- Zwin

Vooraf in nov (max 104 ex) en dec (max 58 ex) hoge aantallen, ook begin jan nog 36 ex. Te weinig gegevens om een correct aantalsverloop te schetsen.

- Havengebied Brugge-Zeebrugge

Het gros van de wnm (72) was uit dit gebied afkomstig. Vooraf tijdens de koudeperiodes waren er tot 34 ex in het gebied aanwezig; interessant was ook dat de meeste Krakeenden tijdens de koudste dagen op zee verbleven (De Schuyter T., De Putter G., 1985). Reeds in sept worden de eerste ex genoteerd op 11.09, daarna is de soort bijna onafgebroken aanwezig tot in juni. De aantallen blijven vrij constant in de periode eind sept tot begin dec. Met de koude is er een duidelijke toename naar 34 ex op 19.01, een daling tussen de twee koudeperiodes en opnieuw een piek met de koude in febr op 14.02 met 31 ex. Zie ook de fig. in Wielewaal 51 : 213. Tot begin april regelmatig wnm van kleine aantallen.

- Roksem

Eerste wnm, 1 k, op 26.08, daarna terug twee wnm eind sept (max 5 ex) en drie wnm begin okt met 7 ex op 13.10. In nov: 11 ex op 13.11. Eind dec-begin jan regelmatig, met max 13 ex op 23 en 25.12. Nog één gegeven eind april (1 ex).

- andere gebieden waar Krakeenden werden vastgesteld:

Putje Meetkerke (6 ex op 13.02), Polderwind, St-Donaas, Steenbakkerij Hoeke, Zevenkerke, Vijverhof, Koude Keuken, Bekegem put, Kijkuit Beernem, Zandwinning Beernem, Stortput Roksem (o.a. 6 ex op 29.09).

WINTERTALING (Anas crecca)

=====

Wintertalingen worden wel goed geteld in de grote en veel bezochte gebieden, maar 90% van de polders blijft voor deze (en andere) ongeteld, denken we hierbij maar aan de weiden rond Damme, Hoeke, Lapscheure, Oostkerke, Westkapelle, Uitkerke, Zuienderke, Houtave,...

Het zou ons niet verwonderen dat er zich hier nog eens zoveel Wintertalingen ophouden als in de getelde gebieden.

Het zou natuurlijk interessant zijn eens juist te weten hoeveel Wintertalingen er nu eigenlijk in de kustpolders verblijven, en meer dan 2000 is waarschijnlijk niet onmogelijk.

- Achterhaven

In alle maanden vastgesteld, geen broedvogel.

Maximale aantallen per maand zijn in een tabel verwerkt:

07	08	09	10	11	12	01	02	03	04	05	06
20	250	800	1188	478	980	735	138	59	28	3	20

Reeds vrij vroeg het hoge aantal van 800 ex op 16.09, en reeds op 13.10 wordt het max van 1188 ex bereikt, wat zeer vroeg is. Slechts 478 in nov als max, en nog 980 op 26.12. Daarna volgt een sterke daling door de koude en trekken de meeste vogels weg, op sommige dagen in jan en febr is het werkelijk zoeken naar Wintertalingen. Begin jan toch nog 735 ex vóór de koude. Het voorjaar geeft zoals gewoonlijk geen aanleiding tot hoge aantallen. In juni terug al een 20 vogels, vnl mannetjes.

- Zwin

Vroeger het belangrijkste gebied voor deze soort, nu slechts lage aantallen die zeker geen correct beeld geven van de aantallen in dit gebied. Enkele maxima: 50 ex op 16.09, 160 op 14.10, 139 op 17.11, 73 op 16.12, 86 op 12.01.

- Roksem

Aanwezig van aug tot in maart, max aantallen per maand zijn in tabel verwerkt:

07	08	09	10	11	12	01	02	03	04	05	06
-	1	51	201	80	340	500	500	12	-	-	-

Een eerste ex op 18.08, daarna pas terug aanwezig op 09.09 met 24 ex, 51 ex op 16.09, 201 op 13.10, 80 op 04.11, 340 op 30.12, 500 op 05.01 en 13.02. Als laatste gegeven 12 vogels op 22.03. Hier worden de hoogste aantallen dus juist tijdens de koudste maanden genoteerd in tegenstelling met de meeste andere gebieden !

- De Vrede

Voor al van aug tot dec regelmatig aanwezig, meestal minder dan 50 ex, enkele malen meer, o.a.: 99 op 17.11, 72 op 29.11, 100 op 02.12 en 73 op 27.12. Enkele voorjaarswrm van max 10 ex.

- Speien

Regelmatig in okt-dec en eind febr-april. In het najaar max 96 ex op 02.12, in het voorjaar max 14 ex op 13.03 en 01.04.

- OTBR

Vooraf tijdens de winterperiode regelmatig op het opgespoten terrein te zien. De eerste vogels op 01.11 : 35, 120 op 18.11, 95 op 25.12, nog 118 op 04.01, 20 op 12.01. Daarna pas terug op 09.03: 10 ex. In april enkele malen 1 k.

- Ettelgem

In okt 2x8 ex op 13.10 en 57 ex op 26.10. Niet minder dan 144 op 24.12. Afwezig in jan, 46 vogels op 10.02, 60 op 18.02, nog 38 op 03.03, enkele vogels tot begin april.

- Hoeke St-Donaas

Op 29.09: 1 ex. Voor nov max 20 ex, nl op 17.11. Terug in redelijke aantallen half maart met als belangrijkste gegeven 57 ex op 17.03, nog 12 ex op 02.04.

- Damse Vaart + weiden

Zeer interessante gegevens uit dit gebied en onverwacht hoge aantallen. Regelmatig van in sept tot begin jan. Belangrijke gegevens zijn : 12 op 23.09, 65 op 14.10, 140 op 23.11, 200 op 03.12, niet minder dan 420 ex op 22.12, nog 50 op 02.01. Belangrijkste voorjaarsgegevens: 36 ex op 07.04. Deze gegevens tonen duidelijk aan wat in de kustpolders mogelijk is.

- andere gebieden : max aantallen

Assebroekse meersen : 50 ex op 02.02.
 Westkerke put: 5 ex op 10.02.
 Jagersput Stalhille : 100 ex op 18.11.
 Zandwinning Beernem : 3 ex op 14.10 en 13.01.
 Stortput Roksem : 1 ex op 14.12.
 Put Oedelem : 5 ex op 03.01.
 Kijkuit Beernem : 18 ex op 09.02.
 Oostendse Vaart : 32 ex op 10.02.
 Kanaal St-Joris Beernem : 2 ex op 06.01.
 Koude Keuken : 1 ex op 24.01.
 Monding Rivierbeek : 14 ex op 17.02.
 Vijverhof : regelmatig in jan en febr, max 11 ex op 09.01.
 Loppem lac : 4 ex op 10.02.
 Zevenkerke : 3 ex op 01.01 en 06.03.
 Kleiputten Oostkerke : 15 ex op 06.03.
 Dujardin : 19 ex op 09.03.
 Molentje Uitkerke : 60 ex op 18.11, 120 op 26.11.
 Zuilenkerke polders : 56 ex op 28.10.
 Haven Blankenberge : 4 ex op 08.01.
 Polderwind : 43 ex op 10.01.
 St-Pieters : 1 à 2 ex in sept-nov.
 Lage Moeren : 80 ex op 22.12.
 Voorhaven : 3 ex op 20.02.
 Blauwe Toren : 2 ex op 04.11.
 Meetkerke putje : 19 ex op 13.02.

ZOMERTALING (*Anas querquedula*)

=====

Alhoewel de soort duidelijk overal achteruitgaat als broedvogel zijn er jaarlijks toch nog een vrij groot aantal wnm. Dit jaar in totaal 32 wnm betreffende 76 ex. De verdeling per maand ziet er als volgt uit :

	03	04	05	06	07	08	09
aantal wnm	6	4	6	7	2	5	2
aantal ex	9	8	7	12	11	23	6

Opvallend zijn de 6 maart-gegevens, niettegenstaande de strenge winter aankomst reeds op 02.03 (TDS)! Verder in het oog springend zijn de 23 ex in aug, dit in verband met de najaarsdoortrek.

Eerste wnm in het Achterhavengebied 2 ex op 02.03 en laatste wnm op 18.09. In juni regelmatig zeer kleine groepjes die uit mannetjes bestonden (max 3 ex). In juli en aug max 7 ex.

De omgeving Hoeke-Lapscheure-Oostkerke levert jaarlijks enkele interessante gegevens op : 5 voorjaarsgegevens betreffende max 1 kp en 1 najaarsgegeven betreffende 12 ex op 20.08 te St-Donaas.

Verder 1m op 01.05 in de Eendekooi te Lissewege, telkens 1 kp op 03 en 05.04 op het OTBR en 1 kp op 07.03 en 19.04.

Op de put van Roksem verbleven op 23.09 5 ex.

Op 05.05 tenslotte : 1 ex in de Fonteintjes.

CASARCA (*Tadorna ferruginae*)

=====

Op 27.08 zaten 2 ex in de Achterhaven (Aves), in maart-mei regelmatig 2 ex in het Zwin en op 12 en 18.05 1 ex op het Zegemeer. Verder waren er in april tot juni baltsende vogels aanwezig langs de Knokkestraat te Knokke, deze zaten het liefst op de daken van boerderijen en huizen en verbaasden menig automobilist door met veel vertoon laag over de weg te vliegen. Waarschijnlijk overbodig, maar toch de opmerking dat de kans zeer groot is dat het allemaal uit gevangenschap ontsnapte ex betreft.

TAFELEEND (Aythya ferina)

=====

Deze soort scoort steeds hoog tijdens strenge winters, vooral het havengebied van Zeebrugge-Dudzele en de Roksempuut zijn dan in trek. Andere eveneens belangrijke pleisterplaatsen zoals de St-Pietersplas en de Blauwe Torenput zijn tijdens strenge vorst meestal dichtgevroren.

- Havengebied Brugge-Zeebrugge

De Tafeleend is een jaarvogel in de Achterhaven, die vooral pleistert op enkele opgespoten terreinen en de put van Distri-gaz. Naargelang de weersgesteldheid in de winter kunnen de aantallen geweldig schommelen, gaande van enkele tientallen tot meer dan 1000 ex. Het hoogste aantal ooit genoteerd voor het gebied was 1302 ex op 02.01.82, tijdens een koudeperiode.

December '84 kende eerder een rustig aantalsverloop (een 100-tal), tot de koude-inval in de eerste helft van jan '85. We noteren een gevoelige toename vanaf 07.01 : 239 ex. Op 08.01 reeds 539 ex, 844 ex op 11.01, 1564 ex op 19.01 en niet minder dan 2195 ex op 23.01 ! (een historisch hoogtepunt voor de Tafeleend in NW-Vlaanderen). De meeste tellers hadden toen zelfs de moed niet om de soort te tellen die in dichte pakken langs het Boudewijnkanaal verbleef. Dit aantal werd nooit eerder in het gebied bereikt. Met het einde van de eerste koudegolf verdwijnen de grootste aantallen, nog 303 ex op 30.01. De tweede koude-inval, die vooral in de tweede decade van febr huishoudt, brengt een toename met zich mee, zij het minder spectaculair. Op 20.02 wordt een max van 748 ex bereikt. Naar het einde van deze koudeperiode is er terug een snelle afname, op 24.02 287 ex. Maart brengt terug normale aantallen : 295 ex op 03.03, 116 ex op 10.03, 80 ex op 30.03.

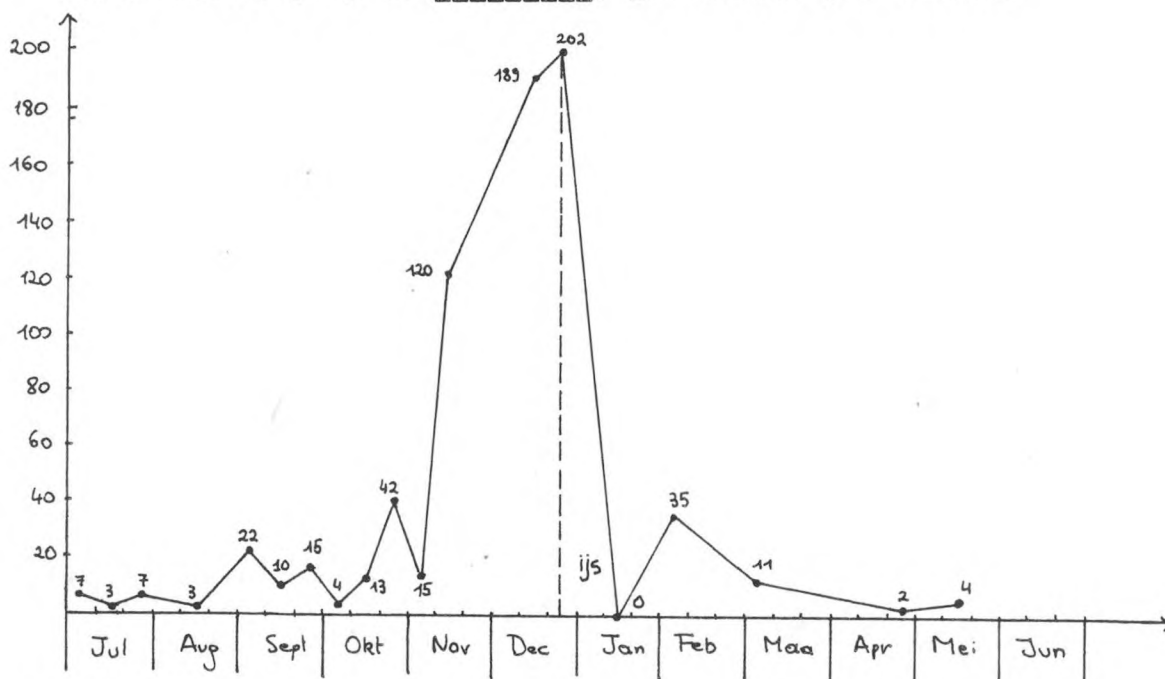
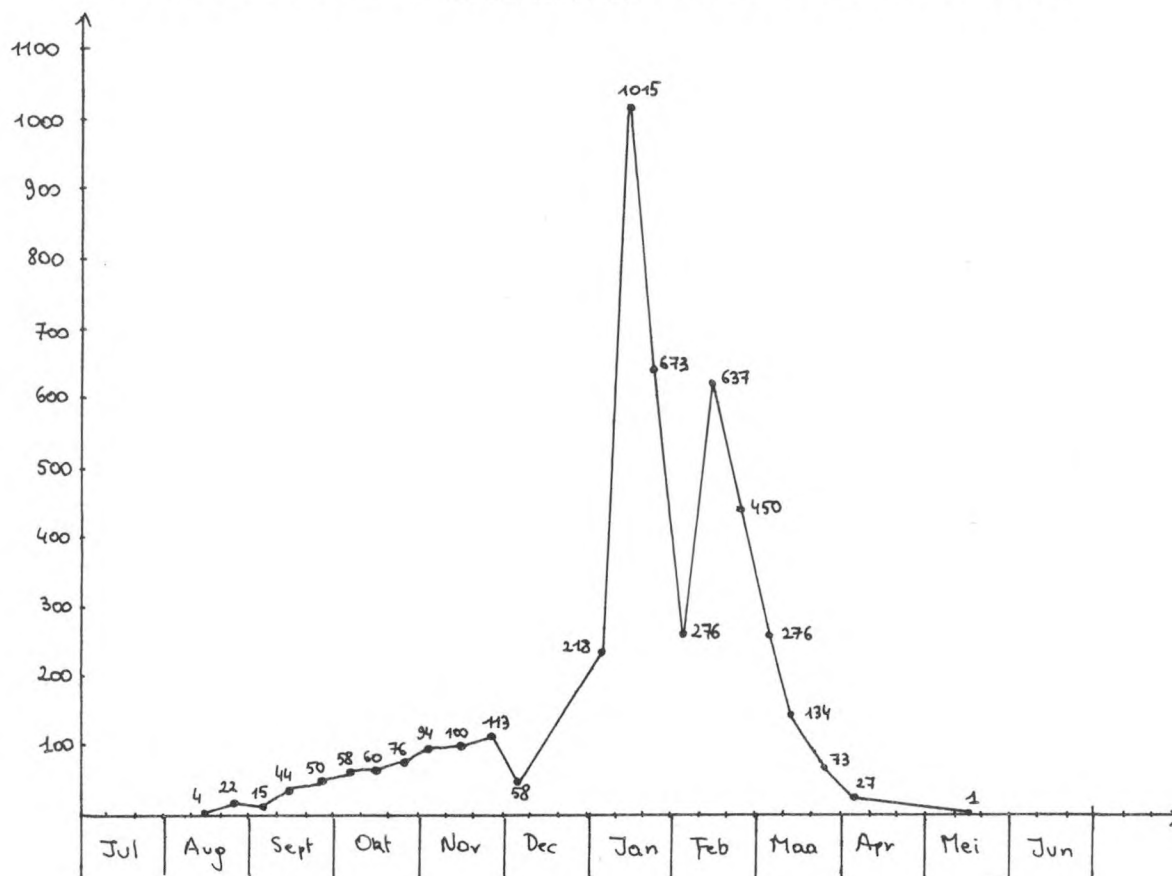
Zoals gewoonlijk verbleven tijdens de winter de Tafeleenden in de Achterhaven. Een belangrijke rol speelden het Boudewijnkanaal en het Insteekdok op de koudste dagen. Toen verbleven ook tot een paar 100 vogels in de Voorhaven, iets wat normaal zeldzaam is. Het is de tweede maal dat meer dan 1000 vogels in de Achterhaven voor langere tijd pleisteren tijdens koudeperiodes. Vermoed wordt dat dit gebied zijn opvangfunctie zal behouden bij dergelijk weer voor deze en andere soorten, niettegenstaande een voltooiing van de havenwerken (De Schuyter T., De Putter G. Wielewaal 1985).

- Roksempuut

We noteren een max van 222 ex op '30.12, daarna verdwijnen alle vogels van de put door ijsvorming. Na deze koudegolf sporadisch kleine aantallen aanwezig, tot max 35 ex begin febr.

- andere gebieden : enkele maxima

Blauwe Toren : 65 ex op 17.03, Zwin : 6 ex op 11.11, Zeebrugge Voorhaven : 210 ex op 11.01, De Vrede : 21 ex op 03.02, PSP : 110 ex op 03.03, AZ St-Jan : 17 ex op 07.03, Hoeke St-Donaas : 48 ex op 06.03, Zegemeer Knokke : 32 ex op 12.12, Zevenkerke : 28 ex op 23.03, Vijverhof : 74 ex op 12.02, Brugse Vesten : 85 ex op 14.02, overige gebieden zie gebiedsbespreking.

Aantalsverloop op de Roksempuut, gemiddelde per decade.Aantalsverloop in de Achterhaven, gemiddelde per decade.

KUIFEEND (*Aythya fuligula*)

=====

De harde winter zorgde ervoor dat nooit geziene aantallen Kuifeenden in de regio kwamen pleisteren gedurende de koudste periodes. Zoals voor de meeste soorten watervogels hielden het grootste deel zich op in het Havengebied van Brugge-Zeebrugge. Het dichtvriezen van bijna alle gekende pleisterplaatsen zorgde ervoor dat de soort tijdens de koudste dagen van elk plasje open water gebruik maakte, de kwaliteit van het water was daarbij van minder belang. Een mooi voorbeeld daarvan is het pleisteren van Kuifeenden op het Minnewater aan de rand van het centrum van Brugge.

- Roksem

Gedurende de volledige periode aanwezig met uitzondering van de koudste periodes in jan en febr. Max aantallen per maand zie tabel :

07	08	09	10	11	12	01	02	03	04	05	06
14	16	25	67	113	116	-	15	24	67	26	9

Vanaf half sept is er een duidelijke toename te merken naar 25 ex op 19.09, stijgend naar 67 ex op 31.10 en 113 ex op 11.11. Eind dec 116 vogels op 30.12. Ontbreekt in jan en febr geeft slechts één gegeven: 15 ex op 10.02. Vanaf begin maart terug aanwezig : 24 ex op 07.03. Nog een piek in april met 67 op 09.04.

- Zevenkerke

Van sept tot in juni zijn er vogels aanwezig, de max aantallen per maand zijn in de tabel verwerkt.

07	08	09	10	11	12	01	02	03	04	05	06
-	-	1	15	40	12	12	9	19	18	6	7

Vanaf 01.09 tot 13.10 één wijfje aanwezig, daarna stijgt het aantal pleisteraars. Reeds 15 op 31.10, 40 op 17.11, daarna valt het aantal terug naar 12 op 26.12, een tiental in jan en febr en de eerste helft van maart. Op 31.03 19 ex en nog 18 op 12.04. Nog enkele wnm in mei en juni met als max 7 ex op 15.06.

- Laguna Beach

Normaal één van de belangrijkste gebieden voor deze soort. De eerste wnm betreft 14 ex op 24.10, dit loopt op naar 28 op 05.10 en stijgt dan snel naar 100 ex op 17.11, 146 op 30.11, 175 op 02.12, 207 op 09.12 en als max 209 op 15.12, nog 168 op 22.12. Het is opmerkelijk dat er hier zoveel Kuifeenden komen pleisteren, tot meer dan 200 ! Slechts enkele voorjaarsgegevens.

- Minnewater

Van 27 tot 30.11 1m. Daarna aanwezig tijdens de koudeperiodes in jan-febr, 47 ex op 29.01, 68 op 31.01. Dan volgt een daling naar 29 op 01.02 en 2 ex op 04.02. Op 14.02: 145 ex, 47 op 28.02, 53 op 01.03 en als laatste gegeven 3 ex op 07.03.

- Steenbakkerij Hoeke

In juli 18 ex op 30.07 en 6 ex op 20.08. In okt tot dec steeds minder dan 10 ex evenals in maart-mei, met uitz. van 22.03: 21 ex.

- St-Donaas

Gedurende de volledige periode aanwezig, uitgezonderd jan-febr. Maximale aantallen, zie tabel:

07	08	09	10	11	12	01	02	03	04	05	06
11	22	18	5	7	11	-	-	27	9	10	4

Meestal minder dan 15 ex. Enkel in aug, sept en maart meer met maxima op : 15.08: 22 , 06.09: 18 en 24.03: 27.

- Havengebied Brugge-Zeebrugge : Voorhaven + Achterhaven

Voor de duidelijkheid worden de gegevens uit beide gebieden samen genomen. Samen geven deze een beter beeld van de aantalsfluctuaties tijdens de twee opeenvolgende koudeperiodes in jan en febr (de meeste gegevens zijn naar De Schuyter T., De Putter G., 1985).

De Kuifeend is broedvogel in het gebied en werd gedurende de volledige periode in wisselende aantallen waargenomen. De max aantallen zijn verwerkt per halve maand in de tabel :

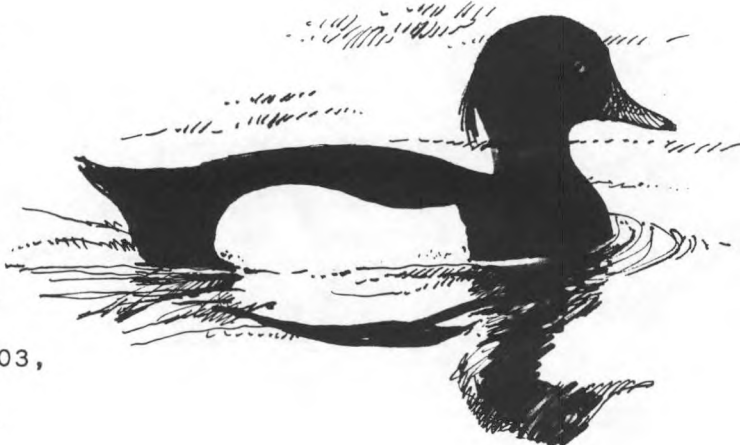
	07	08	09	10	11	12	01	02	03	04	05	06
1	1	-	3	27	24	50	566	1025	22	54	40	19
2	29	23	28	-	5	21	2172	600	50	43	14	18

Het volledige najaar geeft lage aantallen, enkel in dec is er een lichte stijging tot een 50 ex. Bij de eerste vorst is er een duidelijke verandering merkbaar van 170 op 07.01 naar 376 op 08.01, 473 op 11.01, 566 op 14.01, 1163 op 17.01 en bijna een verdubbeling met slechts twee dagen verschil nl 2172 ex op 19.01 : een historisch hoogtepunt voor de streek !
Op 23.01 nog 2000, daarna volgt een snelle afname door een toename van de t°, eind jan nog 450 ex en 210 à 250 ex de eerste dagen van febr. De tweede koudegolf veroorzaakt terug een zeer snelle toename : 1000 ex op 13.02 en nog 600 enkele dagen later. Eind febr nog 150 ex. Tot eind april - begin mei 40 à 50 ex.

- andere gebieden waar Kuifeenden werden vastgesteld

Put Westkerke: max 10 ex op 16.02, Put Oedelem, Expresswegput, Zandwinning Beernem: max 21 op 17.03, Stortput Roksem: max 16 ex op 13.04, Put Ettelgem: max 7 ex op 03.03 en 13.04,

Put Zerkegem, Put
Bekegem, Oostendse
Vaart: max 7 ex op
18.02, Kijkuit Beernem:
43 ex op 03.03, Van
Haelewyn Beernem: 10 ex
op 17.03, Koude Keuken:
6 ex op 05.03, Rivier-
beek monding: max 22
op 24.02, Stil Ende:
max 4 ex op 22.03,
Vesten Brugge: 153 ex
op 14.02 !!, Vijverhof:
max 6 ex op 06.03,
Loppem lac: 4 ex op 27.03,
Zegemeer, Dujardin,
Haven Blankenberge: max
12 ex op 17.01, Eende-
kooi Lissewege: 5 ex op
25.05, AZ St-Jan: 9 ex
op 30.03, Kleiputten
Oostkerke: 13 als max
op 17 en 24.03, Polderwind: 11 ex op 17.03, Put St-Pieters:
vooral in nov en dec met als max 88 ex op 13.12, De Vrede:
max 19 ex op 03.02, Putje Meetkerke: 3 ex op 31.05,
Blauwe Toren: max 20 ex op 24.03, Zwin: max 14 op 26.08.

WITOOGEEND (Aythya nyroca)
 =====

Op 25, 28 en 29.12 verbleef één ex in de Eendekooi te Lissewege, waarschijnlijk ging het om een geleewiekte vogel. Mogelijks hetzelfde ex werd in jan op het nabije Boudewijnkanaal waargenomen.

TOPPEREEND (Aythya marila)
 =====

- Havengebied Brugge-Zeebrugge

De laatste jaren worden vrij frequent mannetjes waargenomen in de zomerperiode, zo ook dit jaar : een eerste wnm op 09.07, vervolgens op 16.07 : 2m die regelmatig gezien worden van 20.07 tot 18.08.
 In sept 4 gegevens met max 4m op 12.09. Pas op 04.11 opnieuw 2m, vanaf dan zijn er regelmatig meldingen voor nov en dec, het hoogste aantal voor die periode (14 ex) valt op 02.12. Begin jan zijn er 4 ex aanwezig. Naarmate het kouder wordt, stijgt het aantal Toppers onverwacht hoog met een eerste piek op 19.01 : 191 ex, juist na de koudste dagen van koudeperiode 1.

Tijdens de warmere dagen eind jan - begin febr viel dit aantal terug tot 54 ex op 29.01 en 46 ex op 03.02. Tijdens de tweede koudeperiode is er terug een duidelijke toename : 72 op 10.02, 212 op 14.02 en als hoogste aantal 310 (!) op 20.02, nog 205 op 23.02. Daarna neemt het aantal snel af met nog 80 ex op 02.03. Tot eind maart zijn er 15 à 20 ex aanwezig, ook nog 1 ex begin april (De Schuyter T., De Putter G., 1985).

Lippens en Wille vermelden voor België als hoogste aantal 400 ex te Oostende op 16.02.56. We zitten dus niet ver daar meer vanaf in het Havengebied, zelfs dit aantal werd deze winter veel scherper gezet langs de Belgische kust (De Schuyter T., in voorbereiding).

- andere gebieden waar Toppers werden vastgesteld

Zwin: tussen 27.09 en 27.10 5 wnm van 1 ex. Op 31.03 nog 1 ex.

De Vrede: 1 m op 16.07.

Put St-Pieters: 1 w op 17.09 en 7 w op 09.12.

Haven Blankenberge: 7 wnm van 1 m tussen 15.01 en 10.02.

Kust Blankenberge: 40 ex op 19.03.

KROONEEND (*Netta rufina*)

=====

In de Achterhaven verbleven : 1w op 05.07 (PB), 8 ex op 29 - 31.08 en 2 ex tot 09.09 (PB,FDR,HS,FW,TDS,VWG Gent, Aves,WLT,GDP). Vervolgens 1m op 08.01 en 1 ex op 12.01.

Op de Koude Keuken 1 kp op 18.11, 25.11, 16 en 25.12 (FDS).

ZWARTE ZEEEND (*Melanitta nigra*)

=====

Geen enkele wnm buiten de kuststrook. In de haven van Bl'ge 6 wnm : 10 op 06.09, 3 op 26.09, 4 wnm in maart met max 4 ex. In het Zwin 1w op 27 en 29.11, resp. 6 en 4w op 26 en 27.12.

Overzomering van 1m. Op zee voor het Zwin 30 ex op 29.08 en 12 ex op 17.11. De overige gegevens zijn afkomstig uit het Havengebied Brugge-Zeebrugge : 24 gegevens tussen 21.11 en 14.03 met als max telkens 4 ex op 25.12 en 03.01.

GROTE ZEEËEND (Melanitta fusca)

=====

De belangrijkste wnm-plaats voor Grote zeeëenden is en blijft het Havengebied Brugge-Zeebrugge, hierbuiten slechts 5 gegevens nl : 1m op 19.01 en 1w op 10 en 14.01 telkens in de haven van Blankenberge. In het Zwin verbleef (12.05) 1m en op de Put van Roksem eveneens 1m op 30.12. In het Havengebied Brugge-Zeebrugge in totaal 22 wnm betreffende 24 ex waarvan het grootste gedeelte mannetjes betrof. Max 1 k op 25.12 en 18.01, wnm tussen 25.12 en 18.02; slechts 2 wnm uit de Achterhaven. Een ad m dood op 11.02. Het aantal winterwnm neemt gevoelig toe.

EIDEREEND (Somateria mollissima)

=====

- Havengebied Brugge-Zeebrugge : zowel in Voor- als Achterhaven vastgesteld. Belangrijkste plaats in de regio voor deze soort. Voor het aantalsverloop zie tabel (max aant. per maand):

07	08	09	10	11	12	01	02	03	04	05	06
101	100	96	18	35	59	116	110	83	50	108	112

De hoogste aantallen worden genoteerd in de zomerperiode juli-sept en mei-juni en tijdens de koudegolven in jan-febr. In deze laatste periode vallen de hoogste aantallen telkens samen met de koudste periodes. Verschillende koudeslachtoffers werden toen gevonden, wat wijst op vorstgevoeligheid van de soort. (De Schuyter T., De Putter G., 1985).

- Blankenberge haven

Konstant aanwezig van half nov tot eind febr, buiten deze periode werden 5 wnm verricht met max 20 ex op 04.04. In deze periode werden de volgende maxima opgetekend: 9 ex op 26.11, 40 ex op 22.12, 50 ex op 05.01, 55 op 10.02 en 22.02.

- Zwin + kust ervoor

Over de volledige periode gespreid 9 wnm, met als max 13 ex op 25.05. Bijzonder is de wnm van 6 ex op 31.08 in de Vrede.

BRILDUIKER (Bucephala clangula)

=====

- Havengebied Brugge-Zeebrugge

De eerste vogels werden pas op 12.11 waargenomen, op 21.11 : 4 ex. Half dec verbleven er ca 15 ex. Van bij het begin van de eerste koude lopen de aantallen op : 28 ex op 10.01, op 14.01 : 62 ex, 19.01 : 72 ex (eerste piek).

Er treden sterk schommelende aantallen op eind jan - begin febr. Door de tweede koudegolf stijgt het aantal tot 120 ex, daarna blijven de aantallen vrij stabiel, 126 ex op 20.02 en 118 ex op 23.02 (De Schuyter T., De Putter G., 1985).

Begin maart nog 70 ex en op 30.03 nog 39 ex. In april nog enkele wnm.

De 126 ex op 20.02 is het hoogste aantal ooit in de regio vastgesteld.

Verder is het interessant te vermelden dat er tijdens de koudeperiodes ook groepjes Brilduikers in de Voorhaven verbleven (max 29 ex).

- Zwin

Een eerste wnm van 1w op 14.10, vanaf begin nov tot half jan regelmatig waargenomen met max 12 ex op 05.01. Daarna nog enkele wnm van meestal solitaire vogels.

- Roksem

Nov en dec geven samen 11 gegevens betreffende max 4 ex op 18.11. Slechts vanaf 03.02 tot 07.04 nog 9 wnm met hoogste aantal 5 ex op 03.02. Bijzonder is wel dat er op 11.05 nog 1w vertoefde op de put : een late doortrekker.

- Blankenberge haven

Constant aanwezig tussen 05.01 en 19.02, max 6 ex op 14.02.

- andere plaatsen waar de soort werd vastgesteld

Polderwind Zuierenkerke : max 4 ex op 10.01.

St-Donaas : 1w van 16 tot 24.03.

Put Cloedt : 3w op 09.03.

Brugse Vesten.

Vijverhof : 5 wnm, max 2 ex op 19.02.

Minnewater.

Monding Rivierbeek : resp. 3 en 5w op 23 en 24.02.

Kijkuit Beernem : 2 kp op 03.03.

Zandwinning Beernem.

GROTE ZAAGBEK (Mergus merganser)

=====

Dat het zo'n vaart zou nemen met de Grote zaagbekken, dat had zeker niemand verwacht voor de winter. De aantallen schoten werkelijk voor Belgische normen naar ongekende hoogten, hoelang zal het nog duren eer we terug dergelijke troepen bij ons kunnen bewonderen ? Het zicht van honderden zaagbekken bracht toch een beetje warmte in de meestal bittere kou tijdens de tellingen in het havengebied.

- Havengebied Brugge-Zeebrugge

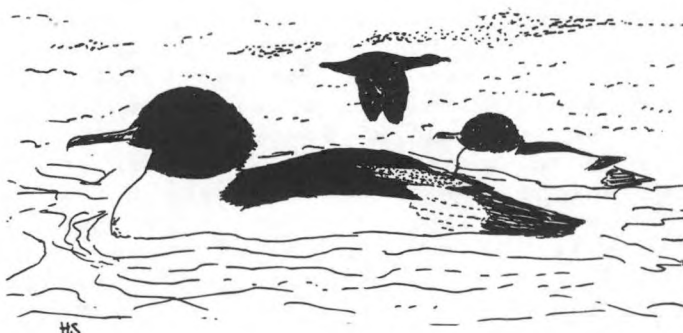
Op 28.11 verbleef hier 1w en tot en met 10.01 waren er geen andere wnm meer ! Pas op 11.01 één ex, op 13.01 zijn er reeds 5 ex, voorzichtig gaat het verder naar 30 vogels op 15.01. Dan barst het los en is er geen houden meer aan : 333 ex op 16.01, 728 ex op 18 en niet minder dan 851 ex op 20.01 ! Nooit geziene aantallen in België. Daarna volgt door het warmere weer een even snelle terugval, nog 167 ex op 28.01. De tweede koudegolf zorgt voor geen spectaculaire aantallen meer, slechts 97 ex op 23.02, daarna nog enkele tot begin april. Tijdens de koudste dagen ook regelmatig in de Voorhaven. (zie ook De Schuyter T., De Putter G., 1985).

- Roksem

Normaal de belangrijkste overwinteringsplaats voor de soort in de regio, nu slechts 8 wnm tussen 09.12 en 06.03 met max 4 ex op 02.03.

- Vijverhof

Tussen 05.01 en 23.02 noteren we hier 26 wnm, meestal 1w, enkele malen 2w.

- andere plaatsen waar de soort werd vastgesteld

Zwin: 3w op 12.01, Put St-Pieters: 1w op 21.11, Blankenberge haven: 3 wnm van 1w en één wnm van 1m tussen 16.01 en 14.02, Blankenbergs vaartje: 2w op 23.01, Kanaal Brugge-Gent: 3w op 18.01, Stortput Bekegem: 2m + 3w op 03.03, Oedelem put: 2w op 28-30.12, St-Donaas: 1w op 02.03.

MIDDELSTE ZAAGBEK (*Mergus serrator*)

=====

- Zwin

Op 06.10 : 1w en van 11 tot en met 17.11 : 1m. Op 29.12 : 3 kp en 4 ex op 21.03. In feite vrij weinig wnm voor dergelijke strenge winter uit dit gebied.

- Zwin kust

Op 17.11 : 2m + 5w NO en 1w op 13.02.

- Haven Blankenberge

Tussen 15.01 en 24.02 in totaal 15 wnm, meestal minder dan 6 ex, enkele malen meer : 13 op 17.02, 8 op 19.02, 10 op 22.02.

- Roksem

Op 22 en 30.03 telkens 1w.

- Polderwind

Op 03.02 : 3w.

- Havengebied Brugge-Zeebrugge

Vanaf 17.11 regelmatig tot eind dec zowel in de Voor- als de Achterhaven, maxima zijn : 3 ex op 20.11, 4 op 24.11, 7 op 02.12, 10 op 29.12.

Met de koude in jan kwam er nogal wat verandering in de aantallen : 12 ex op 03.01, 22 op 15.01, 102 op 24.01 en niet minder dan 176 ex op 25.01. Daarna volgt een snelle daling naar een twintigtal ex op 10.02. Pas op 13.02 is er opnieuw een toename door de vorst, dan zijn er een 50 ex. Daarna volgt een opzienbarende toename in korte tijd : 170 ex op 14.02, 477 ex op 18.02 (zeer hoog aantal !) en nog 362 op 20.02, op 23.02 nog 254 en op 03.03 nog 184, daarna volgt een snelle afname, nog 20 ex op 24.03 en enkele ex tot begin mei. Eind mei nog 1 kp op 25.05 en 1w op 27.05.

Bij de verwerking van de gegevens zijn dus toch nog enkele interessante gegevens naar voor gekomen, zeker wat de Middelste zaagbek betreft. Door het combineren van reeds gepubliceerde gegevens met nieuwe gegevens komen we nu tot de vaststelling dat er niet minder dan 477 vogels zouden verbleven hebben in het gebied op 18.02, dit is nog 115 ex meer dan aanvankelijk gedacht werd.

NONNETJE (*Mergus albellus*)

=====

Het Nonnetje scoort evenals de andere zaagbekken hoog, zeer hoog volgens Belgische maatstaven !

- Havengebied Brugge-Zeebrugge

Eind dec waren er sporadisch al wnm. Vanaf de eerste koude is er een duidelijke toename te constateren : 19 ex op 03.01, 24 op 05.01, 29 op 06.01, 35 op 08.01, 56 op 10.01, 68 op 11.01, 80 op 13.01, 141 op 14.01, 401 op 16.01, 504 op 17.01, 670 op 18.01, en niet minder dan 845 prachtige Nonnetjes op 22.01 ! Het hoogste aantal ooit in België vastgesteld ! De volgende dag zijn er nog 60C ex, daarna volgt een snelle afname naar 200 ex eind jan en nog 18 op 04.02. De tweede koudegolf geeft geen zo'n hoge aantallen meer te zien : 30 op 10.02, 59 op 11.02, 64 op 14.02, 185 op 18.02, daarna volgt een daling : 144 op 24.02 en 109 op 26.02, 105 op 02.03 en nog slechts 6 ex op 05.03, nog korte tijd blijven enkele ex ter plaatse (De Schuyter T., De Putter G., 1985). Door deze aantallen is het gebied van internationaal belang voor deze soort.

- andere plaatsen

Roksem : 5 wnm tussen 05.01 en 02.03, max 3 ex.
Westkerke visput : 2w op 06.02.
Oostendse Vaart : 1w op 10.02.
Brugse Vesten : 4 wnm tussen 16.01 en 16.02, max 3 ex.
Hoeke : 8 wnm van w. tussen 02.03 en 29.03, max 3 ex.
De Vrede : 1m op 27.12.
Haven Blankenberge : 5 wnm tussen 15.01 en 14.02, max 5 ex.
Blankenbergs vaartje : 3w op 23.01.

KNOBBELZWAAN (Cygnus olor)

=====

- Achterhaven Dudzele-Zeebrugge

Het ganse jaar aanwezig, meestal minder dan 10 ex, in jan en febr tot een 20-tal.

- St-Donaas

Telkens één wnm in okt, nov en dec van resp. 1, 3 en 1 ex.
In het voorjaar 2 ex van 20.03 tot 18.05.

- Steenbakkerij Hoeke

Op 06.10 : 9 ex, in maart en mei tot 4 ex, broedgeval alhier.

- Kleiputten Oostkerke

Op 26.02 : 15 ex, 8 ex op 11.04 en 9 op 10.05.

- andere plaatsen

Zuierenkerke Polderwind: max 2 ex, Voorhaven: max 8, Roksem: max 1 ex, Zegemeer: max 2 ex, Bekegem Put: max 2 ex, Stortput Roksem: max 2 ex.

IV) BROEDGEVALLEN WATERVOGELS

door Georges De Putter

MEERKOET (*Fulica atra*)

=====

Blauwe Torenput	2 kp (4 juv)	GDP
Achterhaven	12 kp	GDP
Hoeke polders	4 kp	HDB
Minnewater Brugge	1 kp (+ 2° ronde)	JD
Stalhille pompje	1 kp (2 juv)	FW, FDR
Da Costa Knokke	2 kp (3 + 2 juv)	FW, HS
Lissewege eendekooi	2 kp (8 juv)	FW
Van Haelewyn Beernem	1 kp (5 juv)	WIG
De Vrede Knokke	3 kp (3+2+2 juv)	FDS
Damse Vaart	2 kp	FDS, EW
Hoeke Wielewaalreservaat	3 kp	FDS, EW
Hoeke Steenbakkerijen	1 kp (1 juv)	FDS, EW
Roksempuut	1 kp	FDS
Bekegem put	2 kp (2+3 juv)	FDS
Zwaenehoek	1 kp (3 juv)	JNM

Totaal : 38 kp

Belangrijke gegevens zoals van de Fonteintjes, Hoekevaart en het Zwin ontbreken, ook de Moeren en omliggende polders werden niet onderzocht.

DODAARS (*Tachybaptus ruficollis*)

=====

Bekegem putje	1 kp (3 juv)	FDS
Villa St-Andries	1 mogelijk kp	FDS
Wielewaalreservaat Hoeke	3 kp (2+2+1 juv)	FDS
Bulskampveld Beernem	1 à 2 kp	WIG
Achterhaven Zeebrugge	1 kp (5 juv)	FDR
Lissewege jagersputje	1 kp (2 juv)	FW, HS, HDB

Totaal : 8 kp

Naar alle waarschijnlijkheid heeft de Dodaars ook met enkele kp in de Fonteintjes gebroed, wat het totaal op hetzelfde niveau brengt van vorig jaar.

FUUT (*Podiceps cristatus*)

=====

Blauwe Toren	4 kp (3+3+2+2 juv)	GDP
Expressweg-put	1 kp (5 juv)	FDS
Vloetenveld	1 kp (2 juv)	GBu, BDc
Steenbakkerijen Hoeke	1 kp (2 juv)	RDJ
Jabbeke visput	1 kp	RDJ
Snellegem put	1 kp (1 juv)	LD
Zevenkerke put	1 kp (mislukt)	LD
Zerkegem put	1 kp (mislukt)	LD
Bekegem stortput	1 kp (2 juv)	PBu
Westkerke put	1 kp (3 juv)	PBu
Drie Koningen Beernem	1 kp (mogelijks)	WIG
Van Haelewyn Beernem	1 kp (1 juv)	WIG

Hoeke Kleiputten	1 kp (1 juv)	FDS
Oedelem put	3 kp (3+3+2 juv)	FDS
Wielewaalreservaat Hoeke	1 kp (2 juv)	FDS
St-Michiels Vijverhof	2 kp (2+1 juv)	FDS

Totaal : 22 kp (40 juv)

We krijgen opnieuw een tamelijk compleet overzicht van het aantal broedparen in onze regio. Het aantal komt overeen met dat van vorig jaar.

KUIFEEND (*Aythya fuligula*)

=====

Wielewaalreservaat	1 kp (mogelijks)	FDS
Hoeke kleiputten	1 kp (3 juv)	FDS,EW
Hoeke Damse Vaart	1 kp (8 juv)	FW,HS,NE,FDR
Achterhaven Zeebrugge	1 kp (9 juv)	FDR

Totaal : 4 kp

Er moeten in onze regio zeker enkele koppels meer tot broeden zijn gekomen (o.a. in de Achterhaven).

BERGEEND (*Tadorna tadorna*)

=====

Da Costa Knokke	2 kp (11+12 juv)	FW,HS
Achterhaven Zeebrugge	2 kp (9+10 juv)	GDP,FW,HS
Roksempuut	1 kp (4 juv)	GDP,FDS
Jagersputje	1 kp (7 juv)	RDJ

Totaal : 6 kp (53 juv)

Voor de Bergeend is dit een zeer onvolledig beeld van het aantal broedkoppels in onze regio, daar van het Zwin, Vlissegem put, De Vrede, enz. geen gegevens werden ingezonden.

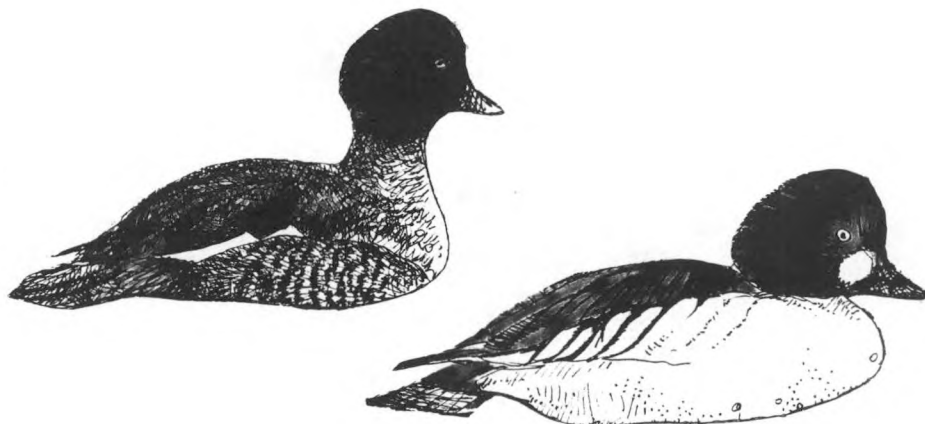
Noot : Opmerkelijk is dat van de Zomertaling dit jaar geen enkel gegeven binnenkwam, en dat de Slobeend eveneens over het hoofd werd gezien.

V) LITERATUUR

- DESMET J., 1983 : Watervogels in de wetlands van NW-Vlaanderen, juli '81 - juni '82. Ornith. Jb Brugge.
- DE PUTTER G., 1984 : Watervogels in de wetlands van NW-Vlaanderen, juli '82 - juni '83. Ornith. Jb Brugge.
- DE PUTTER G., DE SCHUYTER T., 1985 : Watervogels in de wetlands van NW-Vlaanderen, juli '83 - juni '84. Ornith. Jb Brugge.
- DE SCHUYTER T., DE PUTTER G., 1985 : Watervogels in het havengebied Brugge-Zeebrugge in de winter '84-'85. Wielewaal jg. 51 - juni '85 blz. 203.

VI) DANKWOORD

Het is gebruikelijk geworden onze dank te betuigen aan al de Brugse watervogeltellers, het is immers grotendeels dank zij hen dat dit prachtige werk wederom tot een goed einde kon worden gebracht. Enkelen onder hen zouden we speciaal willen vernoemen : Thierry De Schuyter, Frank De Scheemaeker, Filip Vanhee, Michel en Marc Seys, Guido Orbie, Thomas Defoort, Hans De Blauwe, Stefan Keereman, Frederik Willemys, Nicholas Endriatis, Wieme Gabriël, Christoph Wintein, Chris Rotsaert, Johan Maeckelbergh, Peter Bultinck, Bart Burggraeve, Guido Burggraeve, Hans Soete, Filip Deruwe, Aves, VWG-Gent, VWG-Brugge, Rik De Jaeger, Luc Decat, Luc Maertens, Marc Peeters, Jozef Vansteenkiste, en nog vele anderen ...

OVERWINTERENDE GANZEN IN DE POLDERS TUSSEN KNOKKE, BRUGGE
EN OOSTENDE : seizoen 1984-85.

° door Eckhart Kuyken,
Patrick Meire en
Marc Lievrouw

Inleiding

Met het seizoen 1984-85 wordt de reeks van uitzonderlijke winters voortgezet; na 1981-82 en 1978-79 moesten we teruggaan tot 1962-63 en 1955-56. Het eventueel massaal optreden van watervogelpopulaties, in dit geval diverse ganzensoorten, hangt in zulke barre jaargetijden af van een combinatie van factoren. Vooreerst de weersomstandigheden en de daarvan afhangende bereikbaarheid van voldoende voedsel en van open water. Daarnaast is ook het aspect rust van wezenlijk belang: afwezigheid van jacht of van al te opdringerige vogelkijkers en fotografen, die hun nefaste invloed vaak onderschatten.

Tijdens de winter 1984-85 werd intensief naar ganzen gekeken; M.Lievrouw onderzocht gedragsaspecten in het kader van zijn licentiaatsverhandeling, terwijl E.Kuyken en P.Meire door opdeling van de polderdriehoek Oostende-Brugge-Knokke zowat wekelijks een betrouwbare totaaltelling tot stand konden brengen. De overvloedige aanvullende gegevens van vele JNM-leden konden meestal goed ingepast worden in het verkregen aantalsverloop en zijn voor de studie van de verspreidingspatronen in de polder zeer belangrijk. Speciale vermelding verdienen de tellingen van Filip Vanhee, die ten dele in Roerdomp 25 (2) van februari 1985 al werden verwerkt.

In dit verslag zal traditiegetrouw vooral een beschrijving van aantallen en verspreiding gegeven worden van de belangrijkste soorten en dit in relatie tot de weersomstandigheden.

Aantalsverloop van Kol- en Kleine rietgans (Anser albifrons en A. brachyrhynchus)

Op 13.10 werden de eerste 37 Kleine rietganzen in Damme opgemerkt, een uitzonderlijke datum die een trend van vervroegde aankomst in recente jaren doorzet en die weinig blijkt af te hangen van temperatuur of windrichting. Samen met de eerste 3 Kolganzen op 03.11 verblijft deze groep in de meest traditionele Damse polder, waar ze al sedert 1960 en vroeger altijd eerst neerstreken. Vanaf de tweede week van november worden ze heel sporadisch waargenomen in Speien of Uitkerke, maar ook de nieuwe aankomsters houden het bij Damme : op 10.11 zijn er 55 kollen en 375 kleine rieten, een week later al resp. 410 en 1245 ex. In de derde novemberdecade bezoeken de kleine rieten afwisselend Damme en Speien; hun aantal steeg tot ca 2500 op 28.11. De relatief hoge november-t° van gemidd. 6 à 10° zakt

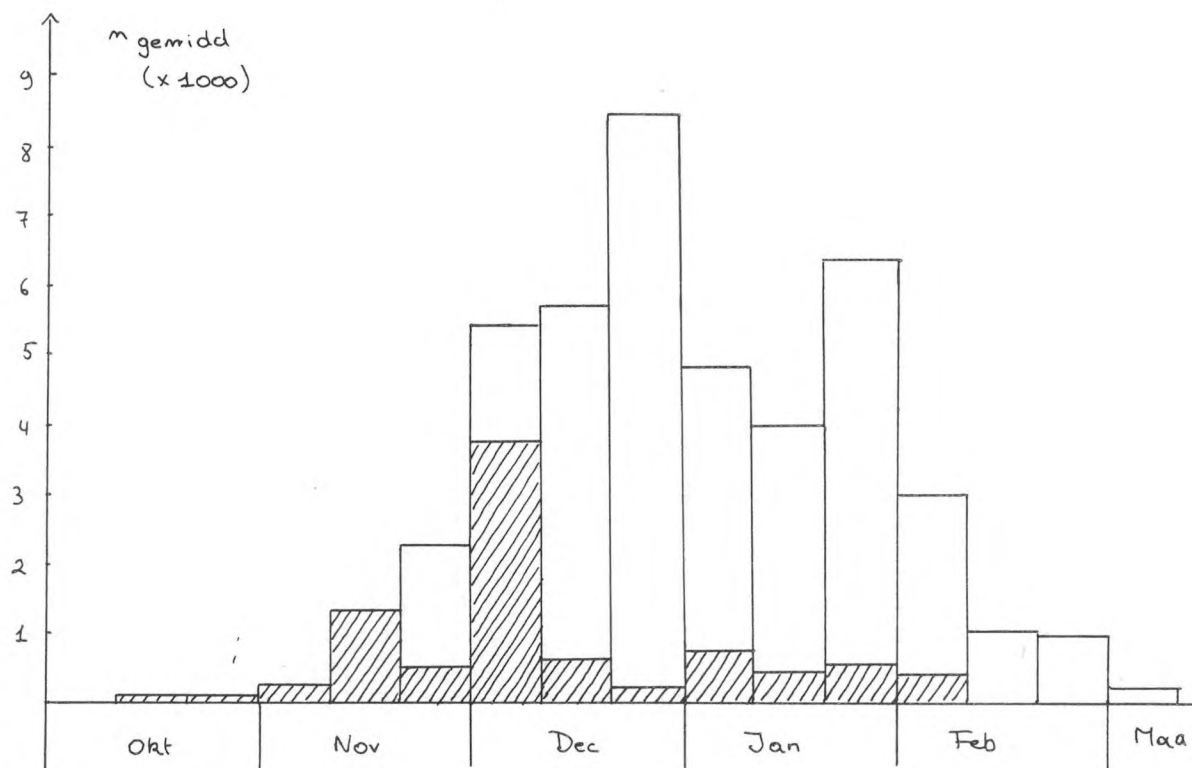
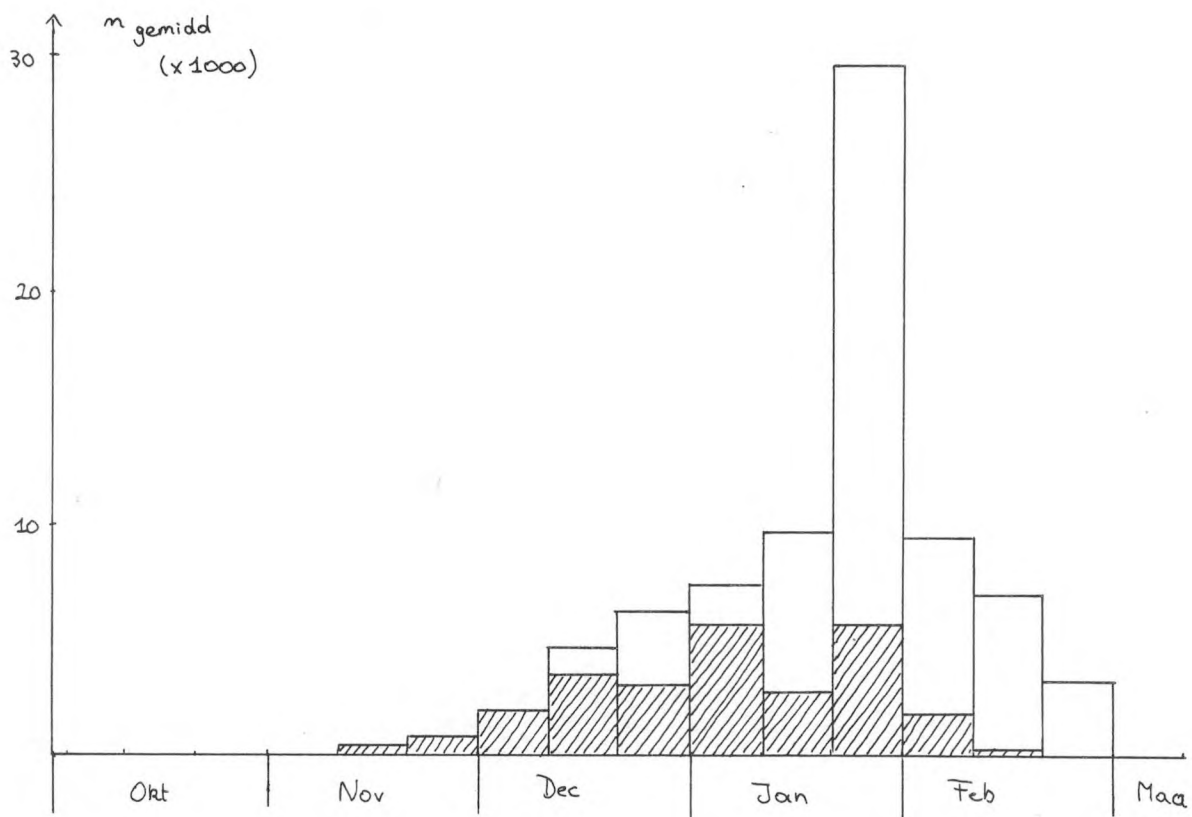

Fig.: Gemiddeld aantal Kleine rietganzen (boven) en gemidd. aantal Kolganzen (onder) per decade. Gearceerde deel = Damme.

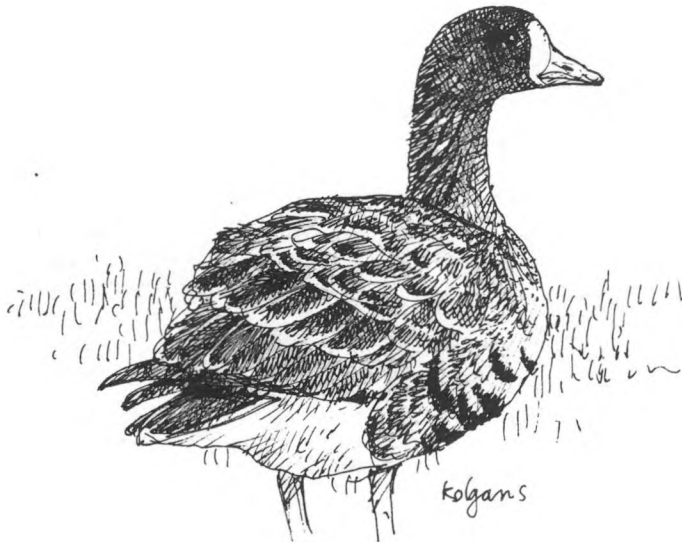

slechts langzaam. Toch brengt de eerste decemberdecade een merkbare toename : 1140 Kol- en 4320 Kleine rietganzen op 02.12, een week later aangegroeid tot resp. 2075 en 6180. Vanaf dit ogenblik worden de graslanden tussen Uitkerke-Wenduine-Nieuwmunster en Zuinkerke (verder de 'Blankenbergse Polders' genoemd) door een belangrijk percentage van beide soorten permanent in gebruik genomen. Vanaf half december wordt Speien tijdelijk verlaten en zullen de Lage Moeren en het gebied bij Strooienhaan dagelijks bezocht worden, vooral door Kleine Rietganzen. Half december klimmen de Kolganzen op tot 4500 à 5000 ex; op 27.12 bereikt de Kleine rietgans haar wintermaximum met 9820 ex; dit is zowat 40% van de Spitsbergse populatie! Merkwaardig is wel dat deze soort vanaf 08.12 zelden of nooit meer in grote aantallen (+1000) in Damme verblijft, maar duidelijk een voorkeur voor de kustpolders en de Moeren vertoont. Eind december worden de gebieden rond het Zwin en in de Zeebrugse achterhaven geleidelijk in gebruik genomen, vooral door Kolganzen.

Na enkele frisse nachten overvalt ons kort na Nieuwjaar een echte koudegolf, vergezeld van hevige sneeuwbuien waardoor de vegetatie op veel plaatsen overdekt geraakt. Gedurende bijna 3 weken komen de dagmaxima niet boven de -10°C en worden extreme nachttemperaturen rond -20°C genoteerd. De ganzen reageren op deze omstandigheden door zich in vaak kleinere groepen sterk te gaan verspreiden. Soms zitten ze half ingegraven in de sneeuw op zoek naar groen; andere blijven zoveel mogelijk slapen om energie te sparen. Hierdoor wordt het tellen sterk bemoeilijkt, wat ook uit de totaalcijfers blijkt. Vooral de Kleine rietgans neemt in aantal af (wegtrek uit de regio ?). Op 04.01 tellen we ca 7500 Kol- en 5500 Kleine rietganzen, op 15.01 resp. 8885 en 3650 ex. Pas wanneer na 20.01 de dooi plots inzet krijgen we de echte invasie van beide soorten. De aantallen op resp. 19.25 en 26.01 illustreren dit : 15.300, 27.200 en 38.250 kollen met daarbij resp. 4380, 8100 en 7300 kleine rieten. In totaal blijven we tot eind januari met zo'n 40.000 ganzen zitten. Zodra deze dooi begon werden nieuwe poldergebieden bezet : Vlissegem, Klemskerke, Stalhille, Ettelgem en Oudenburg. De streek van Oostkerke en de achterhaven waren al vanaf 08.01 sterk in trek. Ook Damme zelf blijft druk bezocht, met een winterpiek van 9282 kollen en 437 kleine rieten op 26.01. Deze datum bracht trouwens het maximum voor het gehele studiegebied, met ruim 46.000 ganzen. Speien kreeg eveneens grote aantallen tussen 06 en 26.01, met een top van 4180 ex.

Zo begint februari met nog bijna 2000 kollen en 6230 kleine rieten, die wel spoedig in aantal afnemen. Vanaf 09.02 krijgen we opnieuw gedurende 10 dagen een strenge vorstperiode, dit keer met veel minder sneeuw; hierdoor was het voedsel beter bereikbaar, maar ook veel gevoeliger voor vorstschade. Op 10.02 verbleven nog maar 4275 Kol- en 675 Kleine rietganzen in het hele gebied. Met de nieuwe koudegolf liepen deze aantallen kortstondig op tot resp. 8075 en 1400 (17.02). Opmerkelijk was dat Damme en Speien niet meer in trek waren; ook de Moeren en Strooienhaan liepen vrijwel leeg. Alles concentreerde zich in de Blankenbergse polders en streek van Stalhille, Vlissegem en Klemskerke. Zodra in de derde decade

de dooi inzette, volgde de definitieve wegtrek :
 op 27.02 werden nog
 3000 kollen en 500
 kleine rieten geteld.
 Een week later waren
 zowat alle ganzen uit
 de streek verdwenen.
 De laatste 35 kollen
 zaten op 06.03 bij
 Hoeke. Zoals bijna
 elk jaar is de omge-
 ving van Hoeke-West-
 kapelle-Zwin het
 laatst in gebruik in
 de wegtrekperiode.

Uit deze beschrijving
 van aantallen en ver-
 spreiding blijkt hoe
 de ganzen hun foera-
 geerdruk per afzonder-
 lijk terrein kunnen
 beperken door opmer-
 kelijke verschuivin-
 gen van concentraties
 en het laten 'rusten'
 van bepaalde polder-

complexen. Dit wordt in belangrijke mate geregeld door het
 voedselaanbod en de mogelijkheid om deze optimaal te gebruiken.
 De sterke wisseling van pleisterplaatsen (in totaal ruim 80
 afzonderlijke terreinen) is echter alleen efficiënt wanneer
 de ganzen niet door herhaalde verstoringen verplicht zijn
 telkens opnieuw de reeds begraasde plaatsen op te zoeken.
 Hier ontstaat daardoor kans op overbegrazing, ook omdat bij
 verstoring de totaal begraasbare oppervlakte beperkt wordt.
 Bovendien vergt herhaald opvliegen veel extra-energie en
 dus extra voedsel. Rust is de eerste vereiste.

° Laboratorium voor Oecologie der Dieren, Zoögeografie en
 Natuurbehoud. Ledeganckstraat 35, 9000 Gent.

Het voorkomen van andere soorten

RIETGANS (Anser fabalis)

=====

Vanaf half november sporadische enkelingen tussen andere
 soorten. Na 22.12 een groeiende aanwezigheid rond het Middel-
 hof en de omgeving van Nieuwmunster; 209 ex op 27.12, bijna
 600 op 29.01, 1009 op 26.01; begin febr max van 1803 op 02.02,
 waarvan 1127 ex in de Zwinpolders. Na sterke afname volgt een
 kortstondige (doortrek ?) piek met ruim 480 ex op 17.02.
 Op 02.03 de laatste 15 in de Blankenbergse polders.

GRAUWE GANS (Anser anser)

=====

Een klassieke vroege doortrekker van begin tot half oktober, soms al in sept, en tot half nov. Sporadisch in de winter (residente Zwin-vogels ?) en opnieuw doortrek van begin febr tot ver in maart. Dan herhaaldelijk pleisterend in kleine groepjes, vooral in de polders dicht langs de kust (tot max ca 200 ex) en rond Hoeke (FW,FDR,e.a.).

SNEEUWGANS (Anser caerulescens)

=====

eind aug	1 ex	Zwin	JM
18.09	1 ex	Zwinplas	PDM,RB
17.10	1 ex NO	Zwinplas	PDM,RB
28.11	1 ex	Ramskapelle dokken	FV,BJ
05.12	1 ex	Ramskapelle dokken	FV,BJ

DWERGANS (Anser erythropus)

=====

26.01	3 ex	Dudzele	EK
02.02	1 ex	Klemskerke	EK
08.02	2 ex	Nieuwmunster	EK
10.02	1 ex	Strooienhaan	EK
17.02	1 ex	Klemskerke	EK
19.02	3 ex	Klemskerke	EK
24.02	1 ex	Zielebrug	EK

INDISCHE GANS (Anser indicus)

=====

13.09	2 ex	Zeebrugge-Dudzele	GDP,GO
16.09	2 ex	Zeebrugge-Dudzele	GDP,GO
31.03	1 ex	Zwinbosjesweiden	JNM-Kneist
21.04	1 ex	Zwinbosjesweiden	JNM-Kneist
19.05	1 ex	Zwinbosjesweiden	JNM-Kneist

BRANDGANS (Branta leucopsis)

=====

Vanaf begin dec sporadisch een enkeling; op het einde van de eerste vorstperiode (19.01) tot begin febr enkele tientallen met een max van 118 ex op 24.01 (FV). Ook op het einde van de tweede vorstperiode (19 en 20.02) nog een 35-tal Brandganzen, die vooral in de Achterhaven frequent werden genoteerd.

ROTGANS (Branta bernicla)

=====

Sporadisch pleisterend meestal dicht langs de kust (Achterhaven, Zwin) in zeer kleine aantallen of als enkeling gedurende de hele winter; max 18 ex (w.o. groep van 11 ex Uitkerke) op 26.01.

WITBUIKROTGANS (Branta bernicla hrota)

=====

Op 26.01 twee ex te Stalhille (palingpot) (EK) en op 16.02 twee ex te Oudenburg (pompje) (Luc Boudolf, PBU, e.a.).

CANADESE GANS (Branta canadensis)

=====

31.10	1 ex	Zwinplas	PDM
18.11	20 ex	Zevenkerke put	JDM
02.11	14 ex	Oedelem put	CW
02.02	6 ex	Vijverhof St-Mich.	JDM
	1 ex	Klemskerke	EK
08.02	1 ex	Nieuwmunster	EK
10.02	1 ex	Nieuwmunster	EK
14.02	1 ex	Middelhof	EK
17.02	1 ex	Middelhof	EK
18.02	5 ex	Vijverhof St-Mich.	JDM
20.02	5 ex	Vijverhof St-Mich.	JDM
23.02	1 ex	Zielebrug	EK
20.04	1 ex NO	Vijverhof St-Mich.	JDM
16.05	2 ex ZW	Kleiputten Heist	PDM

ROODHALSGANS (Branta ruficollis)

=====

15.01	1 ex	Houtave	EK
02.02	1 ex	Nieuwmunster	EK
10.02	1 ex	Strooienhaan	EK

Besluit

Het belang van de Oostkustpolders voor overwinterende ganzen werd tijdens deze strenge winter nogmaals onderstreept. Vooral voor de Kleine rietgans, waarvan 40 à 50 % van de Spitsbergse populatie hier verbleef is deze regio van uitzonderlijke betekenis, temeer daar deze trend zich van jaar op jaar voortzet. Van de Kolgans zijn de aantallen meer afhankelijk van de weersomstandigheden. Waar vorig jaar het maximum slechts 7300 ex was lag dit nu op bijna 40.000 of zowat 13 % van de West Europese populatie.

Deze percentages bewijzen dat de grote Poldercomplexen zoals Damme, Blankenberge-Wenduine-Nieuwmunster-Zuilenkerke, Strooienhaan, Lage Moeren en Speien zonder twijfel van internationale betekenis zijn. Daarvoor moet immers geregeld 1 % van een populatie aanwezig zijn volgens de hoofdnorm van de RAMSAR-conventie voor het behoud van Wetlands met internationale betekenis voor watervogels. Deze conventie werd op 4 maart 1986 door ons land geratificeerd.

Het is de aaneengeslotenheid van de genoemde graslanden die het hele gebied zo aantrekkelijk maakt voor de ganzen. Het blijkt dat de verschillende Poldercomplexen sequentieel worden bezocht zoals onder andere blijkt uit fig 1. Dit is o.m. van essentieel belang om overbegrazing van een aantal percelen te voorkomen. Vergelijking met het gemiddeld winterbeeld van de laatste jaren toonde ons dat de maximale aantallen en het aantal gansdagen in Damme zelf niet hoger lagen, ondanks de toch uitzonderlijke piek van ca 50.000 ganzen in de totale Oostkustpolders.

Tenslotte konden we ook aantonen dat het gebruik van elk der poldercomplexen nauw samengaat met de verstoring wat op zijn beurt gecorreleerd is met de oppervlakte.

Tabel : Tellingen van het aantal Kol-, Kleine riet- en Riet- ganzen in de winter 1984-85, in de polders van Damme en in het ganse Oostkust-poldergebied.

datum	Damme			Totaal polders (incl.Damme)		
	KOLG	KL.RIETG	RIETG	KOLG	KL.RIETG	RIETG
13.10	-	37	-	-	37	-
17.10	-	37	-	-	37	-
27.10	-	37	-	-	37	-
01.11	-	37	-	-	37	-
02.11	-	37	-	-	37	-
03.11	3	46	-	3	46	-
10.11	55	375	-	55	375	-
15.11	95	1205	-	95	1205	-
17.11	410	1245	1	410	1245	1
23.11	445	905	-	445	1700	-
26.11	380	70	1	415	2035	1
27.11	450	380	-	450	2330	-
28.11	680	615	-	680	2485	-
02.12	1120	3610	-	1140	4320	1
03.12	1440	4330	-	1440	4430	-
08.12	1965	3880	2	2075	6180	5
15.12	3590	420	-	4630	5625	1
22.12	4500	70	-	6200	7030	38
24.12	1712	5	3	5747	7132	22
27.12	3120	210	-	6690	9820	209
31.12	3000	105	-	6696	9525	18
04.01	5870	40	-	7425	5520	40
08.01	5367	1141	-	6627	3906	35
12.01	1577	326	11	6400	4246	77
15.01	2680	281	58	8885	3632	410
19.01	3269	67	69	15311	4384	598
25.01	4270	300	-	27220	8100	560
26.01	9282	437	24	38261	7288	1009
02.02	3820	508	8	19743	6230	1803
08.02	-	-	-	5785	1850	296
10.02	90	-	-	4273	675	25
17.02	114	26	-	8077	1394	481
19.02	126	21	10	7350	703	63
24.02	2	11	-	3072	931	180
02.03	-	-	-	4	64	15
06.03	-	-	-	35	-	-

DE KLEINE ZWAAN IN NW-VLAANDEREN : juli 1984-85.

door Thomas Defoort

Inleiding

Dit jaar ontvingen we meer wnm dan gewoonlijk, wat uiteraard te danken is aan de strenge winter. Ter vergelijking : in de twee voorgaande zachte winters '82-'83 en '83-'84 waren er resp. 127 en 105 wnm, nu zijn het er 175. De verdeling van die aantallen toont al mooi de belangrijkste gebieden aan : 72 wnm in de Achterhaven (ook het drukbezochtste gebied), 55 in Houtave-Meetkerke, 21 in het Zwin-Hoeke-Oostkerke, 20 in Uitkerke-Zuierenkerke, daarnaast nog enkele minder belangrijke plaatsen.

Overzicht winterhalfjaar

De eerste zwanen komen eind okt aan en in de eerste helft van de winter verblijven ze vooral in de Achterhaven en Uitkerke-Zuierenkerke, voor de rest zijn er nauwelijks wnm. De aantallen zijn niet bijzonder hoog en dit nog nadrukkelijker in december dan in november (vooral in de Achterhaven), wat waarschijnlijk te maken heeft met het vrij zachte weer.

Eind dec komt dan de eerste echte grote groep zwanen aan in Meetkerke (39 à 40 ex), en even later (begin januari, tegelijk met de koudegolf) ook in de Achterhaven, hoewel niet zo veel (een 25-tal). Ondertussen is Uitkerke-Zuierenkerke verlaten en dit voor de rest van de winter. Ook de Zwinstreek is zwakjes. Vanaf febr pleistert wel een flinke groep in Oostkerke (tot 60 ex). Gedurende de tweede helft van jan en gans febr verblijven zeer veel Kleine zwanen aan de Oostkust, misschien constant meer dan honderd : op 23.01 98 ex, op 03.02 zelfs 123 ex (een historisch hoogtepunt !) en op 24.02 nog altijd 93 ex. Er is wel een accentverschuiving van de Achterhaven, met het hoogtepunt op 19.01 (87 à 88 ex), naar Meetkerke dat zijn maximum haalt op 13.02 (71 ex), bijna een maand later. Oostkerke haalt pas op 24.02 zijn hoogtepunt met 60 ex.

Of de zwanen zich ook zo verplaatsen is echter de vraag. Tussen Meetkerke en de Achterhaven zijn waarschijnlijk geen verschuivingen gebeurd; het is echter niet onmogelijk dat de zwanen van de Achterhaven en Oostkerke wél dezelfde zijn, aangezien zij in Oostkerke juist aankwamen wanneer in de Achterhaven de laatste zwanen vertrokken waren.

De zwanen blijven nog in Meetkerke tot half maart, en in Oostkerke tot eind maart. Tenslotte verblijft nog één Kleine zwaan met gebroken vleugel in de Achterhaven tot 29.05.

Om een beter inzicht te krijgen in de verplaatsingen van de zwanen binnen de regio, zou het erg nuttig zijn expliciet het aantal juveniele en adulte vogels te vermelden, dit maakt het herkennen van de verschillende groepen zwanen veel gemakkelijker.

Bespreking per gebied

- Uitkerke-Zuierenkerke :

Alleen wnm eind okt, nov en dec; de aantallen zijn ook niet bijzonder hoog. De meeste wnm (13 van de 20) hebben betrekking op groepjes van minder dan 10 ex en nu en dan duikt een grotere groep op. Enkele cijfers : 28.10 : 3 ad ZW (MS, MaS), 16.11 : 12 ex (MaP), 18.11 : 17 ex (JVG), 09.12 : 17 ad + 2 juv in Zuierenkerke en 20 ex in Uitkerke (JVG), wellicht dezelfde groep, 10.12 : 26 ex (JVG, PS), de laatste wnm 27.12 : 9 ex (JVG).

Er is één wnm van de Vagevuurvijvers in Zuierenkerke : 2 ex kwamen slapen op 18.11 (GDP). Eénmaal komen de zwanen van Meetkerke tot bij het Hagebos in Zuierenkerke, nl op 17.02 : 28 ad + 5 juv (JM, RDJ, PBu), en op 19.02 vliegen 21 ex 's avonds boven het Hagebos richting Vagevuurvijvers.

Het is erg opvallend dat juist op het moment dat de Kleine zwanen verdwenen zijn in Uitkerke-Zuierenkerke, zij net aankomen in Meetkerke. Een verband is in elk geval niet af te leiden uit de aantallen.

- Meetkerke-Houtave :

De eerste wnm in dit gebied is tegelijk de enige voor nov : 02.11 : 2 ad kerk Houtave. We moeten wachten tot half dec voor nieuwe wnm : 16.12 : 18 ad + 2 juv Lage Moeren (LDq, ID, TDF). Vanaf eind dec pleistert een sterke groep in de Lage Moeren, die zich wel af en toe over de streek verspreidt : 21.12 : 36 ex (HS, FW, JM), 22, 23 en 25.12 : 39 à 40 ex (JNM, JM, TDF, FW, RDJ, JN), 30.12 : 39 ex (RDJ), 05.01 : 41 ex (TDF). Dank zij de koudegolf stijgen de aantallen nog, de hoogtepunten : 22.01 : 35 ad + 12 juv (FDS), 23.01 : 58 ex (JM, TDF), 24.01 : 49 ad + 9 juv (LDq, FV) en 66 ex in Speien (GDP). Van deze wnm is het onduidelijk of ze elkaar overlappen. Verder ook nog : 02.02 : 65 ex (JM, PBu), 03.02 : 58 ex (JNM-FV, RP, MP). De put van Meetkerke wordt in die periode ook als slaappleats gebruikt : 10.02 : 49 ad + 8 juv (JNM), 13.02 : 49 ad + 10 juv (LDq, FW, TDF). Op diezelfde dag ziet JM echter 71 ex in Lage en Hoge Moeren, sommige zwanen komen misschien niet slapen, of komen zeer laat aan op de put. Dit is trouwens het maximum deze winter in Meetkerke. Na 14.02 : 59 ex in Houtave en de Moeren (LDq), nemen de aantallen af. Op 19.02 nog 29 ad + 5 juv te Houtave (LDq, ID), op 24.02 27 ad + 5 juv eveneens te Houtave (LDq, WLT), en vanaf dan alleen nog kleine groepjes : op 25 en 27.02 : 6 ad + 3 juv te Nieuwege (LDq, JM), 03.03 : 9 ad + 2 juv in de Moeren (JNM), 05.03 : 11 ad + 2 juv Lage Moeren (TDF), 10.03 : 9 ad + 1 juv te Nieuwege (JM). De laatste wnm valt op 14.03 te Meetkerke, nl 4 ex (PVDB).

- Oostkerke-Hoeke-Zwin :

Bijzonder weinig wnm tijdens nov, dec en jan hoewel dit normaal de beste periode is voor de Kleine zwaan in deze streek.

De wnm : 28.10 : 3 ex Zwin Z (PS), 01.11 : 10 ex Zwin (NE,PS),
21.12 : 4 ad + 2 juv Hoeke (CW), 05.01 : 5 ex kust Zwin (PDM),
27.01 : 19 ad + 2 juv Westkapelle (LMa).

Gedurende de maanden febr en maart echter, verblijft konstant een aanzienlijke groep Kleine zwanen (samen met Wilde zwanen) langs de Krinkeldijk te Oostkerke, een plaats waar vroeger zo goed als nooit zwanen werden gezien : 03.02 : 29 ad + 16 juv (FDS), 24.02 : 48 ad + 12 juv (BDC), 26.02 : 30 ad + 12 juv (LDq,FW), 02.03 : 32 ad + 10 juv (FW,TDF), 06.03 : 22 ad + 12 juv (FW,TDF), 13.03 : 34 ex, 20 en 22.03 : 20 ad + 12 juv (FW,LDq) en tenslotte 29.03 : 3 ex (CW).

- Achterhaven :

Vanaf eind okt tot eind nov verblijven hier konstant zwanen in sterk wisselende aantallen. Van 28.10 tot 01.11 : 5 ad + 3 juv (FV, e.a.), 02.11 : 14 ex (VWG-Tielt), 04.11 : 20 ex (LMa,PBu, VWG-Brugge), 05 tot 11.11 : 13 ad + 4 juv (FV,BJ,JS,DD,GO), 17.11 : 9 ad + 11 juv (FV,BJ) en 13 ex (VWG-Tielt), 19.11 : 20 ad + 8 juv (FV), 20.11 : 17 ex (FV) en 12 ex (PDM). Dan zijn de zwanen verdwenen tot 26.12 : 9 ad + 1 juv vliegend richting Zwin (CW).

Bij het begin van de koudegolf worden opnieuw zwanen gezien : op 04.01 : 12 ex ZW (12u55) en 4 ex ZW (17u01) (NE,TH), dus duidelijk vorsttrek, 05.01 : 16 ad + 7 juv (TDF,FW,FDR,GO) en 10 ad richting Zwin, aan het OTBR (FV). Voorlopig wordt de put van Distrigaz als slaappleats gebruikt : 12 en 13.01 : 5 ad + 4 juv.

Het is vrij moeilijk om het totale aantal pleisterende zwanen in dit gebied te geven, omdat overal kleine groepjes worden gezien, verspreid over het ganse gebied. Later wordt het Dok en het Zeekanaal als slaappleats gebruikt, en dan pas wordt het duidelijk hoeveel Kleine zwanen er eigenlijk wel zitten :

Op 19.01 : 87 à 88 ex (FW,TDF,FDR,RDJ). Dit is trouwens het maximum voor deze winter in de Achterhaven. Het is ook onduidelijk vanwaar al die zwanen komen, zeker niet alleen van de Achterhaven, misschien van Lissewege, Uitkerke, Zwinstreek. Overdag worden toch ook af en toe grote groepen gezien : 20.01 : 54 ex op Dok en Zeekanaal (TDF,WLT,JVi), 23.01 : 40 ex (FV,BJ,e.a.), later afnemend : 27.01 : 25 ad + 6 juv (CW,NE,JV), 03.02 : 30 ex (NE,CW) en 47 ex N (GO) op terugtrek, 14.02 : 9 ad + 8 juv. De laatste winter-wnm valt op 20.02 : 5 ad + 3 juv (CW,NE,TH). Van 04.04 tot 29.05 tenslotte verblijft hier nog een onvolwassen Kleine zwaan met een gebroken vleugel (vele waarnemers).

- Roksem-Ettelgem :

Meer wnm (10) dan gewoonlijk. Op 17.11 : 2 ad op de put van Roksem (PBu), 23.01 : 1 ex Ettelgem (RDJ), 30.01 tot 10.02 : 6 ad put Roksem (PBu,PT), 10.02 : 4 ad Ettelgem (JM), 21.02 : 1 ad + 1 juv Roksem (PBu), 24.02 : 2 ad + 3 juv Ettelgem (PBu).

- Assebroekse Meersen :

Twee wnm nl : 27.01 en 31.01 telkens 10 ad (R.Deloof,LDq). De Meersen waren in die periode overstroomd.

DE WILDE ZWAAN IN NW-VLAANDEREN : juli 1984-85.

door Thomas Defoort

Inleiding

Traditioneel is de Wilde zwaan bij ons een zeer zeldzame wintergast, die zelfs in koude winters slechts sporadisch waargenomen wordt. Dit jaar echter zijn er zomaar eventjes 56 wnm ! Waarom dit nu kan, en in vroegere koude winters niet, is een groot vraagteken.

Ongetwijfeld zijn sommige Wilde zwanen meegekomen met groepen Kleine zwanen, maar dit kan niet alles verklaren, want dikwijls bleven de groepjes Wilde zwanen gescheiden van de Kleine, ook al pleisterden ze in hetzelfde gebied (vb. in Dudzele-Zeebrugge). Zo ook werden in Meetkerke, waar toch veel Kleine zwanen verbleven, nauwelijks Wilde zwanen opgemerkt; bovendien komen er ook wnm uit gebieden nog nooit of slechts zeer zelden door Kleine zwanen bezocht, nl. Jabbeke-Stalhille-Oudenburg. Het ware interessant om, als er ooit nog zo'n 'invasie' van Wilde zwanen komt, te noteren of zij zich bevinden in een groep Kleine zwanen of niet.

Overzicht winterhalfjaar

De eerste Wilde zwanen kwamen bij ons aan even na het invallen van de kou : 11.01 2 ad + 1 ad en 3 juv Achterhaven (FV). Omstreeks half januari zitten in de Achterhaven, waar trouwens het gros van de wnm van afkomstig is, alleszins 20 ex. Dan dalen de aantallen en eind februari valt hier de laatste wnm. Ondertussen worden op vele andere plaatsen in de polders Wilde zwanen gezien, meestal kleine groepjes, vreemd genoeg meer in de streek Jabbeke-Roksem-Stalhille-Oudenburg (ook in Westkapelle) dan in Zuienkerke, Uitkerke of Meetkerke. Eind febr komen de Wilde zwanen aan in Oostkerke (langs de Krinkeldijk), en blijven hier een maand (max. 24 ex). De laatste wnm valt op 21.03, nl 7 ex (LMA).

Overzicht per gebied

- Dudzele-Zeebrugge (21 wnm) :

Dit was duidelijk het beste gebied voor de Wilde zwaan. Het is wel bijzonder moeilijk de echte aantallen op te geven. Nog meer dan de Kleine zwaan verblijven de Wilde zwanen in kleine groepjes of in families, verspreid over de polder. Het hoogtepunt valt hier half januari, bijna onmiddellijk na de aankomst, daarna dalen de aantallen langzaam, in febr zijn er al veel minder wnm en zijn de aantallen ook veel lager :

11.01	2 ad + 1 ad en 3 juv	FV
14.01	10 ad en 6 juv	FV
16.01	20 ex	FV
19.01	16 ad en 4 juv	JM,PDM

20.01	17 ex		GO,FW,WLT,JVi,TDF,JM,PBu
23.01	18 ex		FW,FV,TDF,LDq,JM,WLT
25.01	14 ex		FV
27.01	7 ad en 4 juv		CW,NE,JV
14.02	7 ex	Distri	?
20.02	2 ex		NE

- Oostkerke-Westkapelle (14 wnm) :

Korte tijd verblijven enkele Wilde zwanen in Westkapelle in de polders van de Hoekestraat (LMa) : 27.01 13 ad en 2 juv, 30.01 13 ad, 02.02 13 ex.

Van eind febr tot eind maart pleisteren een groep Wilde zwanen, samen met Kleine zwanen langs de Krinkeldijk in Oostkerke. Net als bij de Kleine zwaan komen de Wilde zwanen het aan op het moment dat zij in Dudzele-Zeebrugge verdwenen zijn. Het is echter zeer onwaarschijnlijk dat het dezelfde zwanen zijn : hier wordt max. 1 juv gezien, in de Achterhaven zijn het er altijd meer. De Wilde zwanen moeten zeker in de omgeving rondgezworven hebben, want de aantallen variëren enorm en dalen niet constant (of werden hier determinatiefouten gemaakt ?)

24.02	23 ad en 1 juv	BDC
26.02	19 ad	LDq,FW
06.03	9 ad	FW,TDF
09.03	20 ex	LMa,GBu,BBu
13.03	9 ad	CW
15.03	5 ad	CW,NE,LMa
21.03	7 ex	LMa

- Roksem-Ettelgem (13 wnm) :

Eerste wnm : 01.02 2 ad en 1 juv te Ettelgem (LD).
Van 17.02 tot 24.02 verblijft een groep van 10 ad en 1 juv in de streek van Roksem. Alleen 's morgens (tot ongeveer 10u) en 's avonds (vanaf ongeveer 17u) waren ze aanwezig in de weiden aan de Zeeweg in Roksem, zodat we mogen veronderstellen dat ze daar sliepen. Overdag werden ze waargenomen aan de Roksempuut, in Oudenburg en Ettelgem (PBu,PT,GB).
Op de Roksempuut verbleef 1 ad van 02.03 tot 10.03, met op 09.03 3 ad (PBu,GB,PT,RDJ,JM,LD).

- Jabbeke-Stalhille-Oudenburg (5 wnm) :

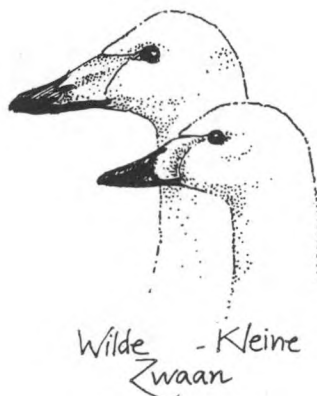
Niet onmiddellijk plaatsen waar je zwanen, laat staan Wilde, verwacht :

26 en 27.01	2 ad en 1 juv	Jagersputjes Stalh.	RDJ
03.02	3 ad	Jabbeke	RDJ
17 en 18.02	1 ad	Oostendse vaart Oudenburg	RDJ,PBu,JM
18.02	8 ad	Oostendse vaart Oudenburg	RDJ,PBu,JM
		(eventueel afkomstig van Roksem)	

- Meetkerke en Zuienkerke (5 wnm) :

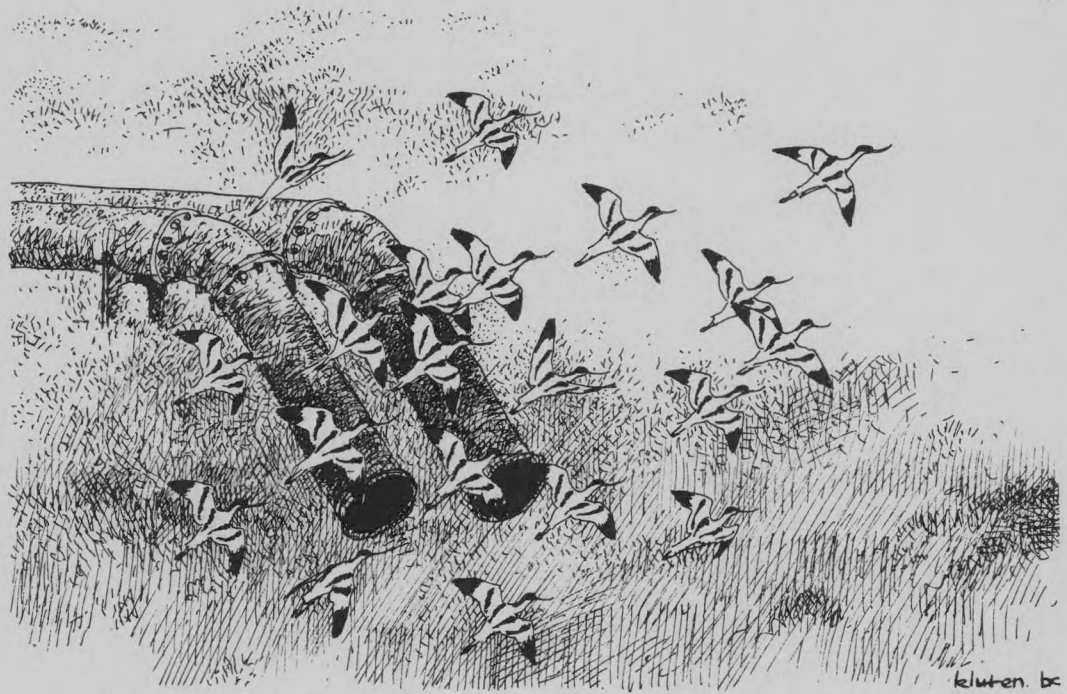
Slechts 5 wnm, hoewel dit traditionele Kleine zwanengebieden zijn. In Uitkerke zelfs geen enkele wnm.

25.01	7 ex	Meetkerke	KV
03.02	10 ex	Tussen Nieuweghe en Houtave (tussen Kleine zwanen)	JNM-FV
12.02	1 ad	Stalhille, langs Oostendse vaart	LD
18.02	6 ad	Hagebos (tussen Kleine zwanen)	RDJ, PBu, PT, JM
05.03	2 ad en 1 juv	Lage Moeren	TDF

Wilde - Kleine
Zwaan

STELTLOPERS E.D.

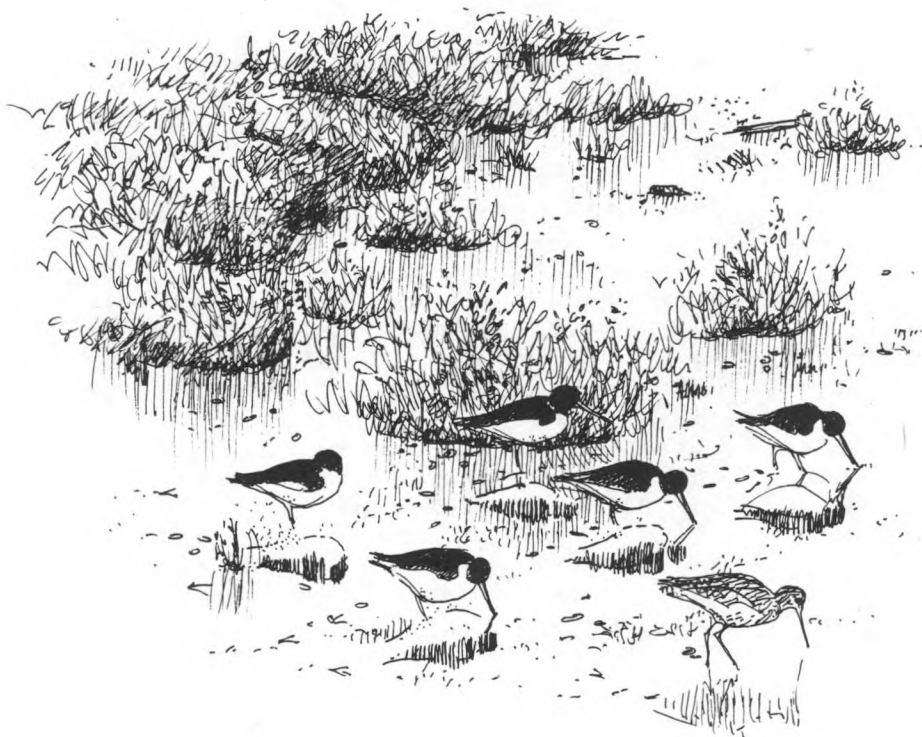
S T E L T L O P E R S I N D E B R U G S E R E G I O

Alvorens over te gaan tot de bespreking per soort, is het nuttig te vermelden dat de artikels, betreffende de 'meer gewone' steltlopers, gebaseerd zijn op een zeer gebrekkig aantal binnengestuurde wnm.

Zo vindt schijnbaar niemand het nog de moeite om broedgevallen van bijvoorbeeld tureluur, kleine plevier en strandplevier te noteren, laat staan door te sturen!

En ook de aantallen steltlopers op doortrek, krijgen niet de aandacht die ze verdienen.

Ik wil dan ook iedereen oproepen in het vervolg alle steltlopers te noteren en de wnm in te zenden, zodat het mogelijk wordt een beter beeld te krijgen van de broedstand en het doortrekverloop van steltlopers in onze regio!

SCHOLEKSTER (*Haematopus ostralegus*) door Jan Seys
=====

De scholekster is een broedvogel van de Europese kusten en van Azië. Bij ons vertoont hij de neiging nu ook steeds meer en dieper in het binnenland te gaan broeden. Zo werden dit jaar o.a. broedgevallen vastgesteld in de Assebroekse Meersen alsook in het Beverhoutsveld te Oedelem (KD en DXR), nl telkens één koppel. Gegevens uit de polders en kuststrook ontbreken nagenoeg volledig, niettegenstaande daar zeker zo'n 100 koppel moet hebben gebroed.

In het Zwin waren max 216 ex aanwezig, op 16.08 (JM) en in de Achterhaven van Zeebrugge werden tot 93 ex geteld op 01.05 (FW, RDJ).

Op verschillende plaatsen in de polders waren gedurende gans de lente ex aanwezig, wat wijst op mogelijke broedgevallen. Zo o.a. aan de Vrede, de Eendekooi van Lissewege, het OTBR, de kleiputten van Oostkerke en van Hoeke, de Lage Moeren en Speien (FW). In Groot-Damme kwamen min 5 kp tot broeden (CW).

Verder is het gekend dat er bij strenge vorst soms duizenden scholeksters kunnen verschijnen aan de zeekust. Deze winter werd dat geïllustreerd met de min of meer hoge aantallen op het strand en in de Voorhaven van Zeebrugge. Enkele wnm:

05.01	49 ex	strand Zeebr-Blankenb	CW, NE
13.01	246 ex	strand Zeebrugge	GDP
23.02	210 ex	Oostelijke havendam Zeebr.	FW

GOUDPLEVIER (*Pluvialis apricaria*) door Jan Seys
=====

Deze noordelijke broedvogel van heide en toendra trekt bij ons door vanaf juli tot in november-december, en men treft hem vooral aan op akkers en weilanden in de polders. Bij zacht weer wordt er ook overwinterd en van februari tot april start dan de trek naar de broedgebieden. In het najaar zitten de grotere concentraties goudplevieren in het poldercomplex van Meetkerke-Uitkerke en in de weilanden langs de as Brugge-Westkapelle.

In het eerstgenoemde gebied werden op 31.08 reeds ca 50 ex genoteerd te Meetkerke (AVES) en op 07.11 stijgt het aantal te Uitkerke tot ca 2400 ex (FDR). De laatste ex (50) worden hier op 26.12 gemeld, aan het Hagebos te Zuierenkerke (FW, TDF, HS).

Ook in de Achterhaven van Zeebrugge worden vanaf eind aug regelmatig kleinere groepjes waargenomen, en dit tot 26.12 met 300 ex (=max) (CW) en 02.01 met 1 ex aan het OTBR (FW, FDR).

In de weiden van Damme en omgeving worden max 900 ex gesignaleerd, en dit op 05.12 (BBu, JvD). De laatste ex verdwijnen hier op 03.01, nl 200 ex te Oostkerke (CW).

O.i.v. de strenge vorst begin januari, zijn alle goudplevieren weggetrokken. Dit wordt trouwens mooi geïllustreerd door de 30 ex die op 30.12 over Bulskampveld trokken, richting zuid (DXR, WIG).

Pas vanaf eind februari verschijnen terug goudplevieren in onze streek. (uitz: op 02.02, drie ex aan de Hoge Moeren te Meetkerke: FW, TDF, RDJ). En in de maand maart worden terug grotere concentraties vastgesteld, dit o.i.v. de terugtrek die op gang is gekomen. Zo verbleven o.a. terug kleinere groepjes te Uitkerke (tot 65 ex op 17.03) en in Achterhaven (70 ex op 09.03), en in Westkapelle-weiden zaten op 20.03 zo'n 800 ex (BBu, JvD). De grootste groepen vinden we echter in het gebied Oostkerke-Hoeke, nl:

06.03	ca 4000 ex	Hoeke-Oostkerke	BBu, JvD
09.03	ca 3500 ex	Oostkerke	GBu, BBu, LMa
24.03	ca 2500 ex	Hoeke	JvD, BBu

Tenslotte kunnen we nog twee late wnm aanhalen:

12.05	1 ex in zomerkleed	Zwin	PBu, JNM
23.06	1 à 2 ex	Achterhaven Zeebr.	FDR

ZILVERPLEVIER (*Pluvialis squatarola*) door Jan Seys

=====

Deze broedvogel van de Noordrussische toendra, trekt bij ons door vanaf augustus tot in de winter, en dan terug van begin april tot begin juni. Bij strenge vorst trekt de zilverplevier weg naar het zuiden. Op doortrek is het een typische kustvogel die men dan bijna uitsluitend aantreft op slikken, schorren en op het strand.

Dit jaar werd één wnm gedaan van een zilverplevier (bijna volledig in zomerkleed) in Speien, waar het ex de ganse namiddag van 01.05 verbleef (JM).

Alle overige wnm komen uit het Zwin en uit het Zeebrugse havencomplex.

In het Zwin werd het eerste ex gesignaleerd op 20.07 (LMa) en van dan af steeg het aantal tot 10 à 20 ex in aug-sept. Op 27.08 waren het er zelfs 36 (JM, BBu). Half oktober noteerden we dan het hoogste aantal ex, nl ca 300 op 14.10 (BBu, GBu, JvD), en tot begin januari (04.01) waren zo'n 30 à 120 ex permanent aanwezig.

Dit was tevens het begin van de eerste koude-inval, en alle zilverplevieren trokken verder weg zuidwaarts. De wnm van 32 ex op het strand van Zeebrugge-Blankenberge op 05.01 (CW, NE) wijst in die richting. Pas op 17.02 verschenen de eerste ex opnieuw in het Zwin, nl 17 (LMa) en op 17.03 en 20.03 telde men er resp. 41 en 7 ex (BBu, LMa, JvD en JvD, BBu).

Van begin april tot half mei werden tot max 40 ex geteld (op 04.04 en 16.05) en daarna nog hoogstens 20 ex op 02.06 (LMa, JvD, BBu).

In het Achterhavengebied lagen de aantallen merkkelijk lager. Daar werden op 17.08 de eerste drie zilverplevieren gezien (FW, FDR, MM, HS) en vanaf begin oktober steeg dit aantal tot max ca 20 ex op 02.01 (FW, FDR), waarschijnlijk o.i.v. vorsttrek. Ook hier werd geen enkele zilverplevier meer waargenomen tussen 02.01 en 23.02 (4 ex Voorhaven FW). Tussen 01 en 25.05 werden nog regelmatig 1 à 2 ex gezien in dit gebied (FW, RDJ, MM).

BONTBEKPLEVIER (*Charadrius hiaticula*)

door Jan Seys

=====

De bontbekplevier is bij ons een zeldzame broedvogel aan de kust. Ook dit jaar weer werd een broedgeval vastgesteld in het Zwin. Op 12, 18 en 26.05 werd daar telkens 1 ex waargenomen, zittend op het nest (FW, MM, CW, TDS, e.a...).

Slechts twee wnm komen niet uit het Zwin of uit het Achterhavengebied van Zeebrugge, nl: 1 ex op 05 en 23.08 in het Zandwinningsgebied te Beernem (VW Gent en DXR, WIG). In de Achterhaven werden ex gezien van begin aug tot begin nov en van half maart tot half mei. De maxima voor de twee periodes zijn:

31.08	82 ex	Achterhaven	FW, FDR, HS
17.03	10 ex	OTBR	GDP

In het Zwin werden nauwkeuriger tellingen verricht, vooral dan in aug, met volgend resultaat:

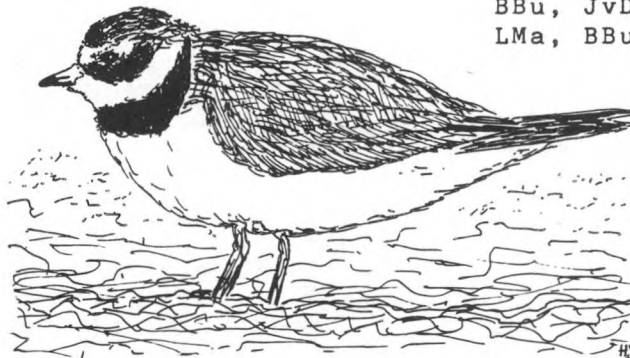
27.07	15 ex	LMa
29.07	30 ex	LMa, GBu, PS
05.08	66 ex	LMa
16.08	64 ex	JM
17.08	193 ex (o.a. 1 juv)	JM
18.08	206 ex	JM
19.08	174 ex	JM
20.08	148 ex	JM, BBu
21.08	210 ex	JM
22.08	70 ex	JM
23.08	25 ex	JM, BBu
24.08	45 ex	JM, BBu
25.08	97 ex	JM
26.08	159 ex	JM, BBu
27.08	120 ex	JM, BBu
30.08	122 ex	JM, BBu
02.09	90 ex	BBu, GBu, e.a.

Tot 07.10 (10 ex) waren er ex aanwezig (LMa, GBu) en de wnm van één ex op 16.12 (LMa) en 05.01 (PDM, BV) wijzen op een (poging tot) overwintering.

In het voorjaar liggen de aantallen merkkelijk lager, nl:

03.03	84 ex	LMa, BBu, GBu
17.03	42 ex	LMa, BBu, JvD
20.03	22 ex	BBu, JvD
24.03	24 ex	LMa, BBu, JvD

en tenslotte
nog enkele ex in mei.

KLEINE PLEVIER (Charadrius dubius)

door Jan Seys

=====

De kleine plevier is een typische broedvogel van zandige of met kiezel of stenen bedekte vlakke en open terreinen, liefst nabij zoet water.

Opgespoten terreinen beantwoorden dan ook perfect aan de biotoopkeuze van deze soort. Zo kwamen ook dit jaar weer 1 à 2 kp tot broeden op het Opgespoten Terrein van Brugge (FW, GDP). Overigens zijn de ingezonden wnm zeer fragmentarisch, wat een juist beeld van de totale broedpopulatie onmogelijk maakt. Nauwelijks 3 à 4 meldingen van broedkoppels werden ons doorgestuurd, nl:

OTBR:	1 à 2 kp	(FW, GDP: cfr boven)
Novotel St-Michiels:	1 kp	(GDP)
Zandwinningsgebied Beernem:	1 kp	(WIG)

Uit de zomer 1984 bereikte ons nog de volgende wnm:

Ettelgem put:	2 à 3 kp	(PBu)
---------------	----------	-------

Zo werden daar op 01.07.84 een 10 à 12 ex geteld, waaronder 8 juv ex.

De vroegste wnm dateert van 25.03, nl 2 ex aan het OTBR (FW, LDq) en de laatste kleine plevieren werden op 06.10 signaleerd, nl 3 ex in de Achterhaven van Zeebrugge (PDM, EE). In dit laatste gebied werd ook het grootste aantal ex geteld, zijnde 49 ex op 25.08 (FDR).

STRANDPLEVIER (Charadrius alexandrinus)

door Jan Seys

=====

Deze plevier is van nature uit een broedvogel van zandige zeestranden, maar gezien de huidige massale kustrecreatie heeft hij zijn toevlucht moeten nemen tot opgespoten terreinen of kustreservaten. Zo broedt hij in onze regio frequent in het Zwin en op de opgespoten terreinen van de Achter- en Voorhaven van Zeebrugge.

Jammer genoeg werden ons slechts zeer onvolledige gegevens doorgestuurd, nl:

OTBR:	1 à 3 kp	(GDP, FW)
Voorhaven:	6 kp	(GDP)

en dit terwijl de eigenlijke broedpopulatie waarschijnlijk ergens rond de 50 kp moet hebben gelegen! In dit verband vermelden we de 43 ex die op 04.04 in de Voorhaven van Zeebrugge vertoefden (GDP, TDS).

Verder werd wel aandacht geschonken aan de fenologie van de soort. Het eerste ex werd signaleerd op 25.03 op het OTBR (FW, LDq) en op 31.03 zaten 2 ex in het Zwin (LMA).

KLUUT (Recurvirostra avosetta)

door Jan Seys

=====

De kluut is een typische broedvogel van het zoutwatermilieu, en dit in Z- en W-Europa, C-Azië en Afrika. Hij bouwt zijn nest op vlak en open terrein zoals opgedroogde modder, met kiezel bestrooide zandbanken, grasland met zeer korte begroeiing, vers gezaaid akkerland, enz...

Ook in onze regio is hij een vrij gewone broedvogel, met als gevolg dat niemand het schijnbaar de moeite vond om broedgevallen van deze prachtige vogel te signaleren en door te sturen. We kregen enkel meldingen van:

Cantelmolinestraat Knokke	1 kp (o.a. 2 ad + 1 juv op 18.05)	FDS
Hoeke	1 mogelijk broedgeval	CW
Ettelgem put	3 kp	PBu

Van deze laatste plaats kwamen ook nog wnm binnen van drie geslaagde broedgevallen (resp. 1,2 en 6 juv: JM) uit de zomer van 1984.

De najaarstrek begint in België pas duidelijk in augustus, en duurt tot in december. Bij strenge kou trekken heel wat kluten verder naar zuidelijker regionen.

Bijna alle wnm komen uit het Zwin en omgeving en uit de Achterhaven van Zeebrugge. Uit de streek Hoeke-Westkapelle bereikten ons een viertal voorjaarswnm van solitaire ex en op 21.04 trokken 2 ex hoog over Rijkkevelde (BC).

In het Zwin waren in de tweede helft van aug gemiddeld zo'n 20 kluten aanwezig (JM), met maxima van 34 ex op 21.08 (JM) en 40 ex op 29.08 (JaE). In oktober-december gaan de aantallen de hoogte in met o.a.:

21.10	55 ex	PDM,RB,EE
17.11	66 ex	LMa
02.12	75 ex	GBu,BBu,gel.w.
16.12	70 ex	GBu,BBu,DVD,gel.w.

Tijdens de vorstperiodes in jan-febr worden nog max 12 ex geteld, nl op 10.02 (LMa,GBu), en o.i.v. de voorjaarstrek (vooral in maart-april) stijgt het aantal daarna terug tot max 72 ex op 13.04 (LMa).

In de Achterhaven worden in aug regelmatig zo'n 20 à 30 ex gezien. Vanaf november dalen de aantallen terug, tot max 12 ex op 04.01 (CSO,PAT,RAD,HEP). En in het voorjaar worden hier af en toe vrij grote groepen gesignaleerd. Zo o.a.:

25.03	132 ex	FW,LDq
29.03	75 ex	FW,HS
15.05	55 ex	CW

BONTE STRANDLOPER (*Calidris alpina*)

door Rik De Jaegher

=====

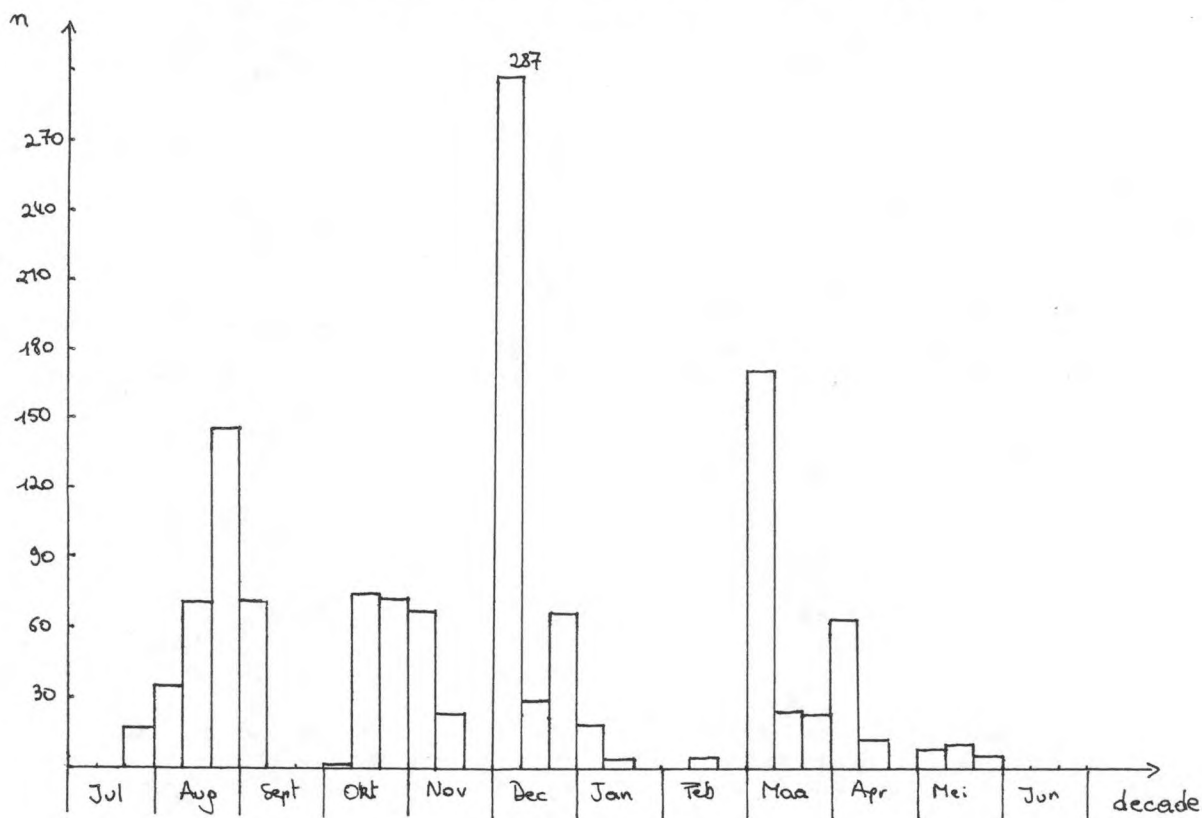
Deze vogel wordt vooral in Ramskapelle en in het Zwin waargenomen, hoewel hij zowat overal voorkomt. Jammer genoeg zijn de gegevens soms wat onvolledig, zodat een volledig overzicht onmogelijk wordt. Hier volgt een tabel met het aantal wnm en het aantal ex volgens de voornaamste gebieden :

	Wnm	Max.	Aantallen
Zwin :	51	287	ca 2282
Dudzele-Zeebr. :	32	250	ca 1724
OTBR :	7		93
Overige gebieden :	4		531
Totaal :	94		ca 4630

Bespreking per gebied (we beperken ons hier tot enkele tabellen)a) Zwin :

Dit gebied neemt het leeuwenaandeel van de wnm voor zijn rekening. Nu volgt een tabel met de spreiding van de wnm en de aantallen per maand voor dit gebied :

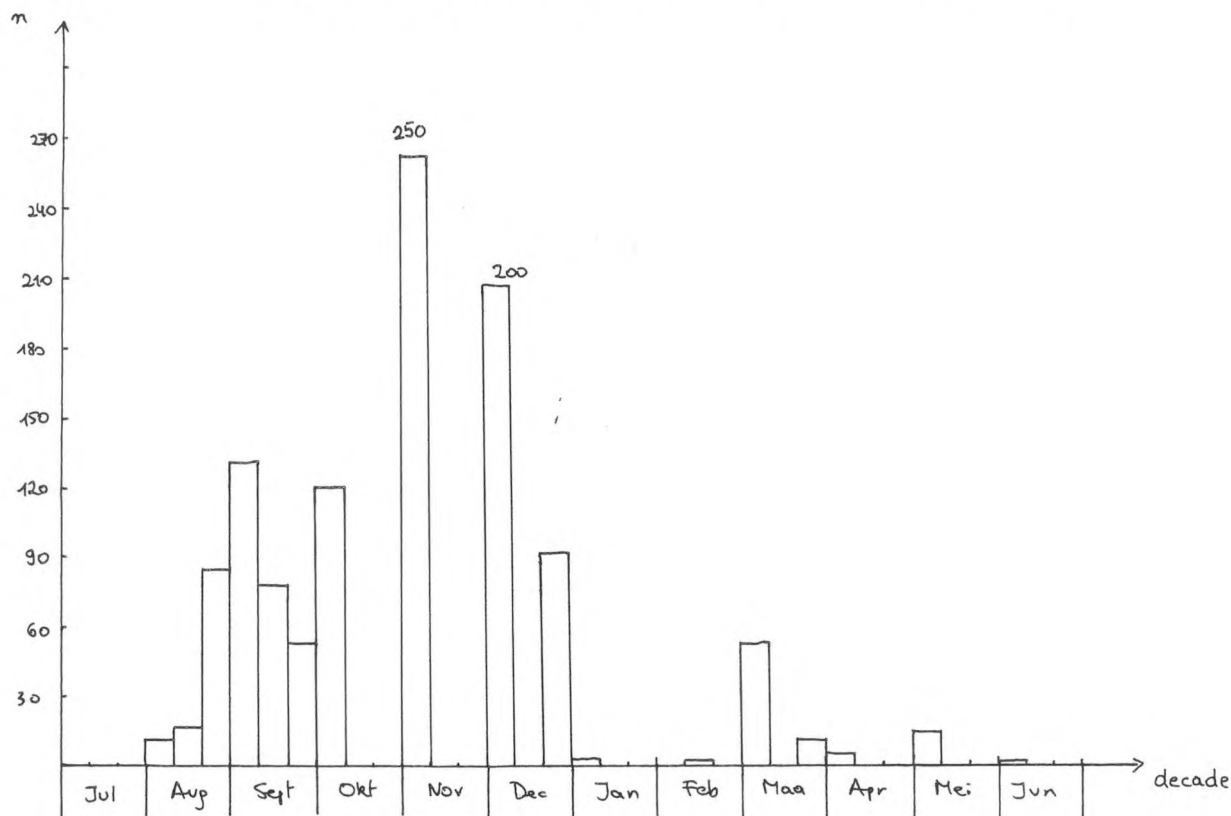
maand	07	08	09	10	11	12	01	02	03	04	05	06
wnm	3	15	2	2	5	7	3	1	4	4	5	-
ex	33	847	120	93	254	548	28	4	218	81	56	-

b) Dudzele-Zeebrugge :

Voor dit gebied volgt eveneens een tabel :

maand	07	08	09	10	11	12	01	02	03	04	05	06
wnm	-	10	9	1	1	4	1	1	2	1	1	1
ex	-	201	627	120	250	360	90	2	58	4	11	1

c) OTBR :

Toch nog zeven wnm, goed voor 93 ex in dit gebied dat de laatste tijd heel wat van haar waarde heeft verloren. De wnm komen vooral van FW en GDP, en allen komen ze uit het voorjaar. De eerste wnm kwam op 27.03 (22 ex : FW,LDq), op 29.03 zijn er dat slechts 4 (GDP,NE), maar op 02.04 stijgt het aantal naar 23 ex. (FW) en dit blijft ongeveer hetzelfde voor een week. De laatste wnm komt op 01.05 (FW,RDJ : 3 ex). Jammer genoeg hebben we hier weer te doen met een zeer onregelmatige telling.

d) Overige gebieden :

Zeer weinig wnm uit andere gebieden dit jaar, hoewel er zeer veel interessante gebieden zijn zoals de kleiputten van Hoeke. e.d. We beperken ons dus tot een opsomming :

Traject Bl'ge-Wenduine	04.01	230 ex	HVP
Traject Zeebr.-Bl'ge	05.01	297 ex	CW,NE
Oostel. havendam	20.04	1 ex	FW
Fonteintjes	05.05	3 ex	CW

KROMBEKSTRANDLOPER (*Calidris ferruginea*)

door Rik De Jaegher

=====

Van deze vogel, die voor velen nog een buitenbeentje is in de trekperiodes, liepen weerom heel wat wnm binnen. In het totaal 58 wnm in ex uitgedrukt. Zoals steeds komen de wnm vooral uit het Zwin (19 wnm) en uit Dudzele-Zeebrugge (38 wnm). Er is ook nog één wnm uit Uitkerke.

Hieronder volgt een tabel waarin het aantal wnm en het aantal vogels per maand zijn opgesplitst :

	07	08	09	10	11	04	05	totaal
aantal wnm	1	24	25	4	1	1	2	58
aantal ex	2	102	128	52	2	1	3	290

- Dudzele-Zeebrugge

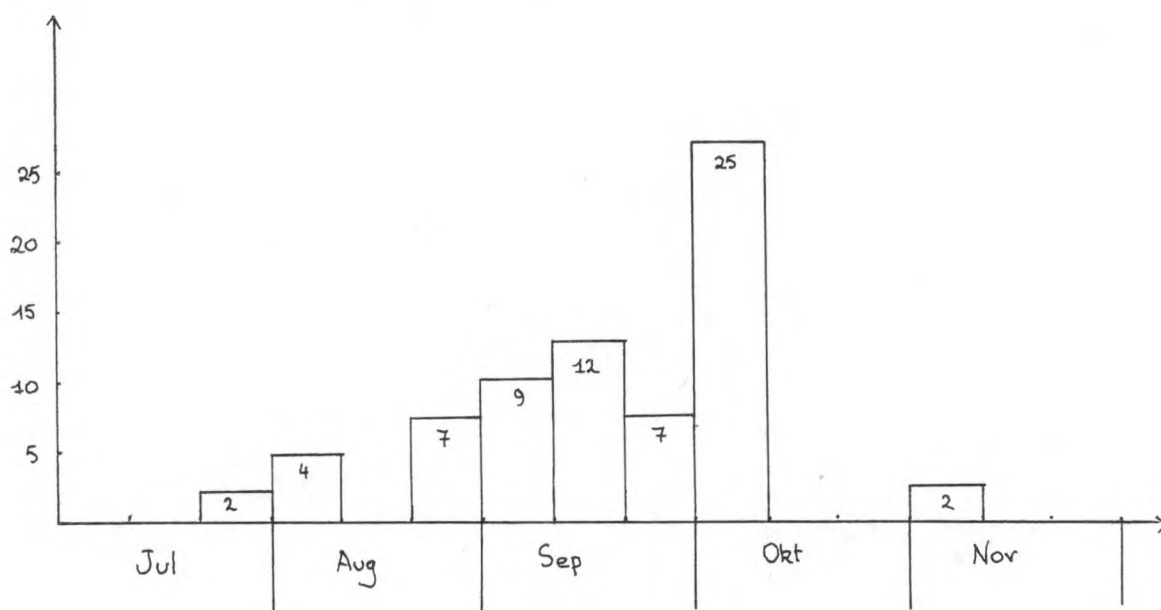
Er is één juli-wnm uit dit gebied (2 ex op 29.07 : LMa) en meteen is het startschot gegeven : van nu af aan zijn de krombekken geen zeldzaamheid in de Achterhaven en het gemiddelde hangt zo rond de drie ex, met het maandmax op 28.08 : 7 ex (FW, e.a.).

Traditioneel levert sept ons heel wat wnm (21) en het gemiddelde is wat gestegen naar 4 ex, en de getallen liggen iets hoger. Op 12.09 worden er 12 ex waargenomen (VW Gent) en op 16.09 wordt hetzelfde getal waargenomen (JM).

Okt brengt ons 2 wnm met hoge aantallen, op 06.10 : 25 ex (FW, JM, SL, e.a.) en 6 ex op 07.10 (VW Gent).

Er is ook nog één wnm uit nov : 2 ex op 01.11 (PBu, e.a.). Voorjaarswnm zijn er hier niet.

Hier volgt een grafiek met het aantalsverloop per decade :

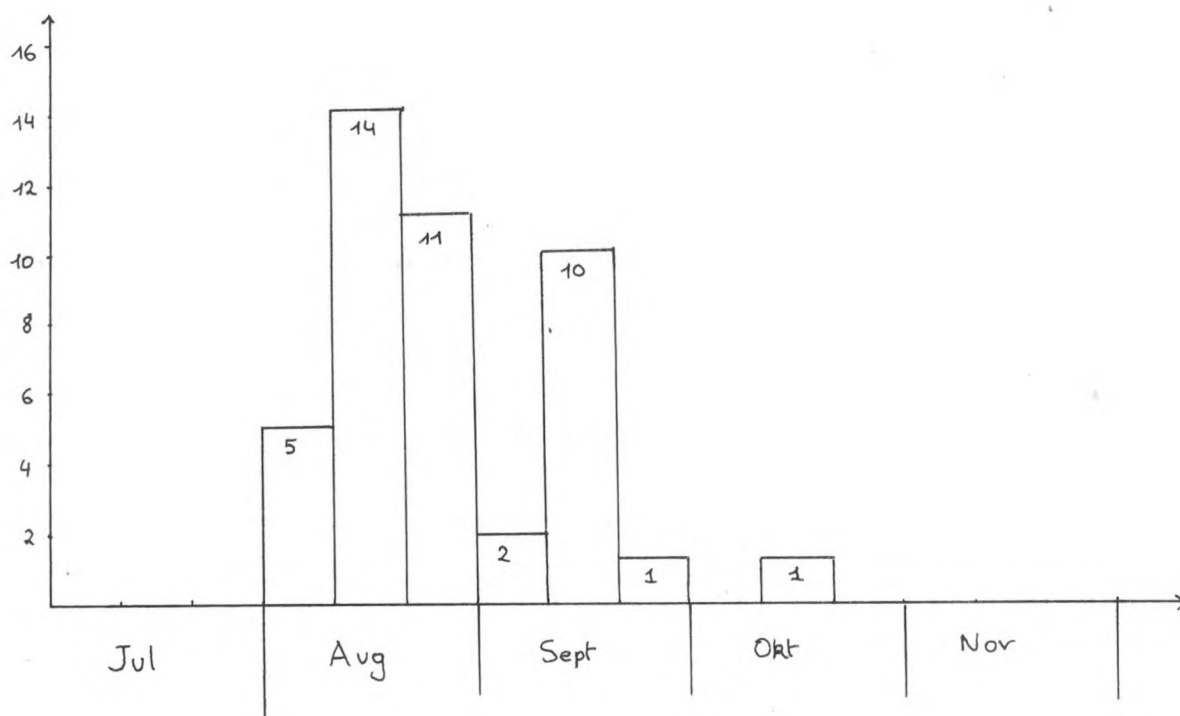

- Zwin

Dit gebied is zoals steeds van groot belang voor de Krombekstrandloper. Niet zo ver van de Westerschelde, komen hier soms mooie aantallen pleisteren. De eerste ex werden hier waargenomen op 05.08 : 3 ex (BBu, LMa, GBu). Het max voor aug wordt op 20.08 bereikt, met 14 ex (BBu, JvH).

Sept is kalm in het Zwin, met amper 3 wnm. Het maandmax valt op 18.09 met 10 ex. Er is ook nog één okt-wnm (meteen ook de laatste voor dit gebied) op 14.10 : 1 ex (GBu, BBu, e.a.).

Hier volgt een grafiek met het aantalsverloop per decade in het najaar :

Er zijn ook nog 3 voorjaars-wnm uit het Zwin : één uit april en 2 uit mei :

04.04	1 ex	GBu, BBu, e.a.
12.05	1 ex	GBu, LMa
26.05	2 ex	BBu, JvH

- andere gebieden

Er kwam één wnm van deze soort uit het gebied Uitkerke, wat reeds vroeger zijn waarde voor de diverse strandlopers heeft bewezen :

27.09	2 ex	Uitkerke	JvH
-------	------	----------	-----

KANOETSTRANDLOPER (*Calidris canutus*)

door Rik De Jaegher

=====

In het totaal zijn er 52 wnm , goed voor 296 ex van deze vogel. Het Zwin neemt de meeste wnm voor zijn rekening nl : 31. Vervolgens Dudzele-Zeebrugge met 19 wnm en dan nog twee occasionele wnm. Hieronder volgt een tabel waarin het aantal wnm en het aantal vogels per maand zijn opgesplitst :

	07	08	09	10	04	05	06	totaal
aantal wnm	1	26	9	2	1	11	2	52
aantal ex	1	165	62	5	1	55	7	296

- Zwin

Eén juli-wnm nl : 1 ex op 13.07 (LMa). Dan wordt het hier zowat een halve maand rustig tot op 05.08 (BBu, 1 ex). De volgende wnm komt op 15.08 (FDR,HS,FW) en is met 7 ex zowat het gemiddelde voor deze maand (soms zijn de aantallen iets lager). Het max voor de maand aug valt op 26.08. JM en Aves namen op die dag 25 ex waar.

In sept is het Zwin blijkbaar heel wat minder bezocht, want er zijn slechts 4 wnm, waardoor we ook geen nauwkeurig aantalsverloop van de maand sept kunnen reconstrueren. Het max valt op 02.09 met 12 ex (GBu,BBu). Maar waarschijnlijk is het gros van de kanoeten reeds voorbijgetrokken. Er zijn ook nog 2 wnm uit okt : op 13.10 en 14.10 resp. 2 ex (GBu,BBu) en 3 ex (LMa).

Er zijn nogal wat voorjaars-wnm uit het Zwin binnengekomen (11): één wnm uit april door GBu,BBu,LMa (1 ex 04.04), 8 wnm uit mei met als uitschieters 15 ex op 01.05 (GBu,LMa,e.a.) en 14 ex op 21.05 (GBu). Dan zijn er nog de 2 wnm uit juni die nog als late voorjaarstrek kunnen worden beschouwd. Het betreft hier resp. 3 en 4 ex op 01 (GBu) en 02.06 (GBu,BBu,e.a.).

- Dudzele-Zeebrugge

Het eerste ex wordt hier op 04.08 waargenomen door BBu, en gedurende de rest van de maand blijft de soort, weliswaar in klein aantal in de streek aanwezig. Het grootste aantal in aug valt op 25.08 : 25 ex (FDR). Het hoogste aantal van dit seizoen valt op 02.09 : dan worden er 27 ex waargenomen door GDP,G0 en TDS.

De laatste wnm is hier op 12.09 : 6 ex (FDR), wat eigenlijk nog tamelijk vroeg is.

In het voorjaar werd de soort hier 2 keer waargenomen : op 12.05 : 1 ex (GDP,G0) en op 27.05 : 2 ex (TDS,GDP).

- andere gebieden

De kanoet werd nog twee keer in andere gebieden gezien. Het gaat hier om losstaande wnm maar waarschijnlijk komt de soort hier wel meer voor, vooral in gebieden zoals geïllustreerd door de tweede wnm hieronder (kleiputten, zandwinningsputten...):

17.08	6 ex	Boudewijnkanaal	FDR
18.05	2 ex	Kleiputten Heist	LMa

DRIETEENSTRANDLOPER (Calidris alba) door Rik De Jaegher
=====

Helaas ontvingen we maar weinig volledige gegevens van deze, zeker niet minder interessante soort. Hopelijk zal men in de volgende jaren wat meer aandacht aan deze vogel besteden. Hier volgen de gegevens per gebied :

- strand voor het Zwin

Door de onregelmatige tellingen is het moeilijk een globaal beeld te vormen van dit gebied. Waarschijnlijk is de soort hier tijdens de wintermaanden nooit helemaal afwezig, maar de gegevens ontbreken jammer genoeg.

25.08	3 ex	JM, Aves
26.08	1 ex	Aves
27.08	7 ex	Aves
28.08	20 ex	Aves
29.08	2 ex	Aves
16.12	2 ex	LMa, GBu, BBu
28.12	3 ex	PBu
05.01	3 ex	VW Gent
13.02	7 ex	VW Gent

- traject Blankenberge-Wenduine

Traditiegetrouw zijn er hier grote aantallen aanwezig, maar ook hier ontbreken de regelmatige tellingen :

07.10	50 ex	JVG
04.01	150 ex (ca)	HUP

- traject Blankenberge-Zeebrugge

27.12	41 ex	YB
05.01	75 ex	CW, NE

- plaatselijke gegevens

02.09	1 ex	Ramskapelle	FDR, FW
11.10	100 ex (ca)	Pier Blankenb.	GDP, GO
27.01	52 ex	Den Haan strand	RDJ
11.02	7 ex	Duinbergen-Heist	PDM

BREEDBEKSTRANDLOPER (Limicola falcinellus) door Rik De Jaegher
=====

Eén wnm : 1 ex op 03.09 te Dudzele-Zeebrugge (VW Gent, N.Deregge).

KLEINE STRANDLOPER (*Calidris minuta*)

door Rik De Jaegher

=====

Zoals steeds werd het leeuwenandeel van Kleine strandlopers waargenomen in het gebied Dudzele-Zeebrugge en dit vooral in de maanden aug en sept (58 wnm). De voorhaven van Zeebrugge was goed voor 7 wnm en het Zwin draait ook goed mee met 18 wnm. Opvallend is wel het ontbreken van wnm uit gebieden zoals de kleiputten van Heist of Hoeke. Waarschijnlijk gaat de interesse in de nazomer bijna volledig uit naar Dudz.-Zeebr. en de omliggende streken. Het aantal wnm dit seizoen bedroeg 86, en dit is goed voor 754 à 755 ex.

In de volgende tabel werden het aantal wnm en het aantal ex per maand opgesplitst :

	07	08	09	10	11	12	04	05	totaal
aantal wnm	2	40	31	5	3	2	1	2	86
aantal ex	17	324	201	200	5	1	4	2	754 à 755
		à 325							

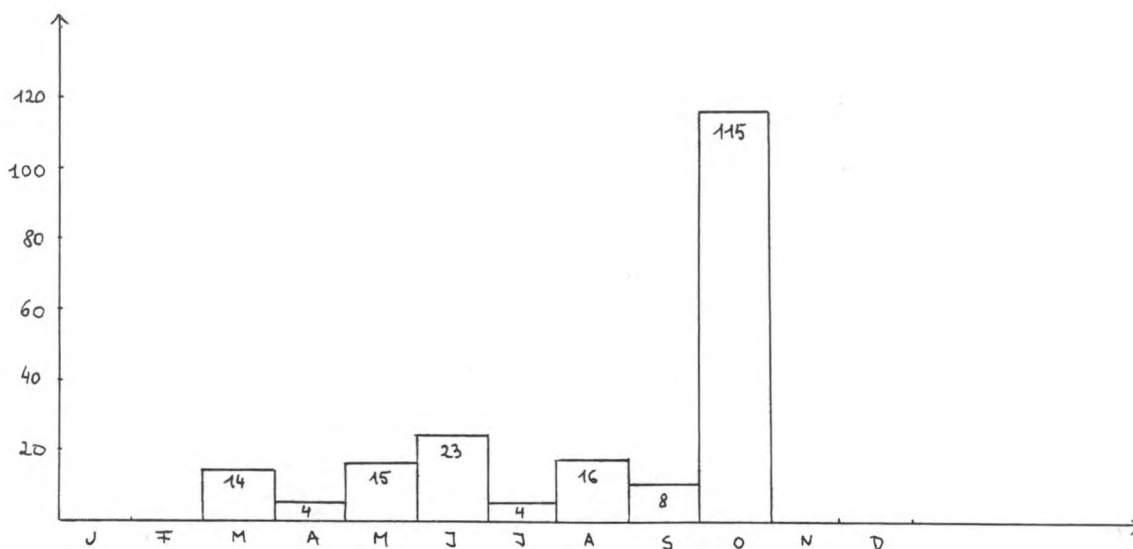
- Dudzele-Zeebrugge

De eerste vogels werden hier waargenomen op 18.07 : 3 ex (GO). Vanaf dat moment vallen de vogels geregeld te zien, maar de getallen blijven in de maand aug betrekkelijk laag, (gemidd. zo'n 4 ex) maar toch zijn er enkele hoogtepunten zoals op 28.08 : 20 ex (Aves) en op 26.08 : 34 ex (GDP,GO).

Sept levert ons sterk wisselende aantallen, variërend van 1 tot 18 ex : 16.09 (FDR,RDJ), wat meteen het maandelijks max is. Er zijn slechts 3 wnm uit de maand okt : 46 ex op 06.10 door FW,JM en SL en op 07.10 werden er resp. door JM en CW,NE 45 en 115 ex waargenomen !

Dit is dus het hoogste aantal van dit seizoen en tevens de voorlaatste wnm van de soort in dit gebied. Op 11.11 worden hier nog 2 ex opgemerkt (GO).

Hier volgt een grafiek met de maandmaxima voor dit gebied :

- Zeebrugge Voorhaven

Uit dit 'nieuwe' gebied bereikten ons 7 wnm. De gegevens van bepaalde personen ontbreken hier echter, wat een duidelijker beeld onmogelijk maakt...

22.08	1 ex	GO
02.09	3 ex	GDP,GO,TDS
03.09	30 ex	BOP
22.09	20 ex	DNG
29.09	25 ex	DNG
07.10	35 ex	DRN
01.11	2 ex	DNG

- Zwin

In tegenstelling met vorig jaar is hier dit jaar een betere telling voorhanden : 10 wnm uit aug, 2 uit sept, 1 uit okt, 1 uit nov en 2 wnm uit dec.

De eerste wnm valt op 15.08 : 5 ex (FW,FDR,HS). Dit aantal blijft gedurende aug en sept ongeveer gelijk. Zo o.a. 4 ex op 16 en 23.09, resp. door JM en GDP,GO.

Op 14.10 zijn er nog 4 ex aanwezig (BBu,GBu,e.a.) en op 25.11 nog één ex. In dec werden er nog 2 wnm gedaan : op 09.12 : 2 ex (GBU) en dan nog een echte winterwnm op 30.12 : 1 ex (BBu). Er werden hier ook in het voorjaar wnm verricht, nl op 26.05 : 1 ex (FW,TDS,FDR,e.a.).

TEMMINCKS STRANDLOPER (Calidris temminckii)
=====

door Rik De
Jaegher

Ook dit jaar zijn er heel wat wnm van deze strandloper (27). Helaas blijven die bijna uitsluitend beperkt tot de streek van Dudzele-Zeebrugge : slechts 1 wnm uit een ander gebied, nl 1 ex in het Zwin op 15.08.

Naar gewoonte vallen de hoogste aantallen in de maanden aug en sept en er blijken deze keer geen voorjaarswnm te zijn.

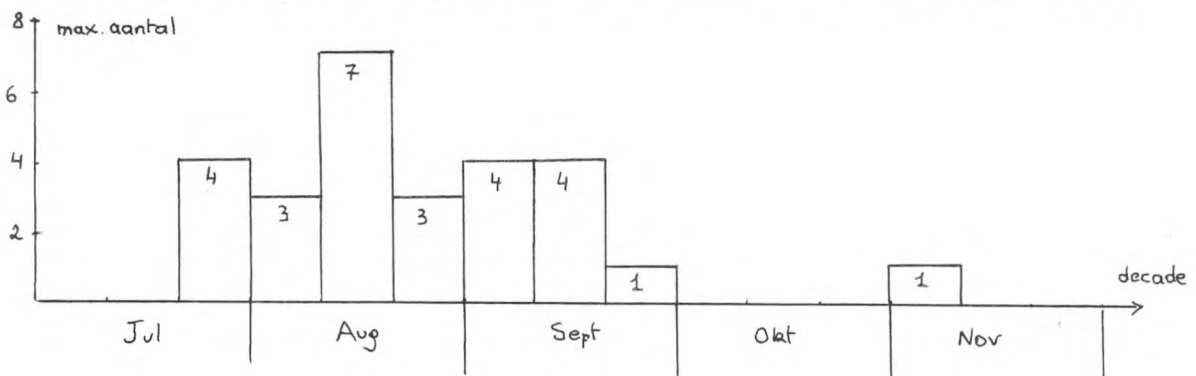
- Havengebied Zeebrugge-Dudzele

Het vroegste najaarsgegeven is er op 18.07 : 1 ex (FDR,FW).

Van dat moment af worden er heel wat wnm gedaan met gemidd.

3 ex. Soms zijn er dat ook wel meer en op 17.08 krijgen we dan ook het maximum voor deze periode : 7 ex (JM).

Het laatste ex wordt waargenomen op 07.10 (VW Gent,N.Deregge).

STEENLOPER (Arenaria interpres)

door Jan Seys

=====

Bewoont kale rotsige zeekusten en eilandjes van Scandinavië, Azië en Noord-Amerika. Tijdens de trek windt men hem vooral op golfbrekers, waar hij leeft van allerlei kleine week- en schaaldiertjes.

Toch bereikten ons slechts gegevens van een zeer beperkt aantal gebieden, nl van het Zwin, het Zeebrugse havencomplex en het strand tussen Blankenberge en Zeebrugge.

In België begint de najaarstrek in juli en duurt tot september en later. Ook 's winters zijn er nog onregelmatige verplaatsingen, vooral na strenge vorst. Dit wordt mooi geïllustreerd door de 98 ex die op 05.01 op het strand tussen Zeebrugge en Blankenberge vertoefden (CW, NE).

De eerste wnm geschiedde op 20.07, nl 18 ex aan het Zwin (LMA). Eind augustus werden daar tot max 200 ex geteld (JM), en op 14.10 waren er nog zo'n 150 ex aanwezig (GBu, BBu, JvD), waarna de aantallen duidelijk daalden met het invallen van de vorst of beter gezegd met de winter.

De voorjaarstrek gebeurt vooral in mei, uitzonderlijk nog begin juni. O.i.v. die trekbewegingen stegen de aantallen in het Zwin tot 87 ex op 12.05 (GBu, BBu, LMa, e.a.).

In de Achterhaven van Zeebrugge werden slechts af en toe enkele steenlopers waargenomen (1 à 3 ex), en in Voorhaven telde men max zo'n 80 ex, op 23.02 (FW).

Overigens was er ook één wnm uit het binnenland, nl:

28.04	2 ex	Put Roksem overvliegend	FW, TDF, JM, RDJ, e.a.
-------	------	-------------------------	---------------------------

WULP (Numenius arquata)

door Jan Seys

=====

De wulp is een typische broedvogel van heidegebieden van Noord- en Oost-Europa en westelijk Centraal-Azie.

Na de broedtijd vliegen de wulpen naar de zeekust waar ze kunnen foerageren op slikken en schorren of in de kustpolders. Daar verzamelen ze zich 's avonds op gemeenschappelijke slaappleatsen, zoals in het Zwin en te Beernem al jaren het geval is. Volgende tellingen liggen voor uit resp. het Zwin en Beernem:

a) Zwin

22.07	625 ex	Zwin om 15u00	CW, NE
21.08	264 ex	Slaaptrek naar Zwin	CVN, LMa
23.08	394 ex	Slaaptrek naar Zwin	CVN, LMa
02.11	921 ex	Zwin slaappleats	GBu, BBu
18.12	192 ex	Slaaptrek naar Zwin	GBu, LMa
05.01	400 ex	Zwin	GBu, BBu

b) Beernem

30.09	32 ex	WIG
20.10	179 ex	WIG
30.11	300 ex	WIG
dec	300 ex	WIG
jan-febr	14 ex max!	WIG
23.03	37 ex	WIG

En op 19.04 vlogen ca 40 ex op slaaptrek richting NO in de Lage Moeren te Meetkerke (trek?) (FW, NE, e.a.). Overdag werden verspreid over de polders regelmatig ex waargenomen, o.a. in de weiden te Hoeke, alsook in het Achterhavengebied. Daar werden o.i.v. de strenge vorst begin januari grote aantallen vastgesteld: zo o.a. een 400 ex op 02.01 en min 550 ex op 05.01 (FW, FDR, TDF).

REGENWULP (Numenius phaeopus) door Jan Seys
=====

De regenwulp is een noordelijke broedvogel van heide- en graslandschappen en tijdens de trek vindt men hem vooral langs de zee kust, in slijkerige stroommondingen en in weilanden. Trekt in België door vanaf eind juni tot in september, met nog enkele achterblijvers in oktober en zelfs later. Volgende wnm illustreren dit:

06.10	1 ex	Achterhaven Zeebrugge	FW, TDS, JM, SL
14.10	26 ex	Hoeke St-Donaas, naar Zwin	CW, NE
12.11	1 ex	Zwin	PDM, RB

De eerste najaarstrekkers werden gesignaleerd op 22.07 aan het Zwin, nl 2 ex (PDM, DVT, RB, BV, PA, AG). Een uitzonderlijke wnm was het ex dat op 28.12 aanwezig was in de Achterhaven (FW, HS)! Dit zou één van de allereerste decwnm zijn voor onze streek!

De voorjaars trek bereikt zijn hoogtepunt van 20.04 tot 10.05, met reeds enkele vogels vanaf begin april. Zo verbleef op 02.04 één ex aan de O.T.Kromme Aderweiden tussen Oostkerke en Hoeke (PeL).

Ook uit het binnenland werden meerdere wnm ingezonden, nl:

21.04	60 ex	Beverhoutsveld Oedelem foeragerend	DXR
	60 ex	Ryckvelde NO	BC
03.05	3 ex	Akkerstraat Beernem foeragerend	VUG, WIG
04.05	7 ex	Sijsele 'de Zwaan' NO	FDS
05.05	1 ex	Sijsele 'de Zwaan' NO	FDS
27.06	2 ex	St-Michiels ZW	FW, FDR

Deze laatste wnm, alsook de 3 ex op 22.06 te Westkapelle (GBu, BBU), zijn waarschijnlijk de eerste doortrekkers van het najaar 1985.

GRUTTO (Limosa limosa)
=====

door Kris Decleer

Inleiding

We beschikken over relatief weinig wnm. Ongetwijfeld geven vele personen hun Grutto-gegevens niet door en dit valt te betreuren.

Winterhalfjaar 1984

Grote groepen Grutto's werden alleen in juli gezien : 50 ex op 09.07 (JM) en 87 ex op 15.07 (PeL,BD,JVS) in de Achterhaven. Daarna verminderen de aantallen sterk. Eind aug - begin sept in de Achterhaven regelmatig nog een troepje van een tiental ex (PVo,PPi,JoE,DH,DRN). Driemaal werd een late pleisteraar opgetekend in de Achterhaven, nl op 28.10, 01.11 en 04.11 (DNG,VLF,WA-Brugge). Ondanks het strenge winterweer ook nog 1 ex op het strand op 05.01.85 (DST).

Zomerhalfjaar 1985

Eén dag vroeger dan verleden jaar werden de eerste Grutto's verwelkomd : 17 ex vliegen in westelijke richting boven 'de Peereboom' te St-Andries op 25.02 (FW). Op 03.03 onmiddellijk al 85 ex in de Achterhaven (GO,GDP). Langzaam worden nu de verschillende broedgebieden bezet. Na half april zijn vrijwel alle doortrekkers 'doorgetrokken'. Behalve te St-Andries op 25.02 werden er ten Zuiden van Brugge geen Grutto's waargenomen.

Broedgevallen (wellicht een vrij volledig overzicht)

- Achterhaven Zeebrugge : ca 30 kp (GDP,TDS)
- Meetkerke Lage Moeren : 1 kp (FW)
- Meetkerke Speien : 4 à 5 kp (GDP,FW)
- Snellegem Kwetshaag : 1 kp (FW)
- Lissewege eendekooi : 2 à 3 kp (FW)
- Zerkegem Paddegat : 1 kp (KD)
- Damme Broek : 1 kp
- Damme Zeuge : 3 kp
- Damme Rombautswervedijk : 1 à 2 kp
- Oostkerke Krinkeldijk : 1 à 2 kp
- Oostkerke Kleiputten : 3 kp
- Hoeke St-Donaas : min 1 kp
- driehoek Hoeke-Oostkerke-Westkapelle : 7 kp (GBu)
- Westkapelle Vrede : 1 kp (GBu)
- Uitkerke polders : 15 kp (JVG)

Met een totale score van ongeveer 75 koppels blijft het broedbestand van de Grutto in onze polders t.o.v. 1984 vrij constant.

ROSSE GRUTTO (*Limosa lapponica*)

door Jan Seys

=====

De rosse grutto broedt in de vochtige toendra van N-Europa, N-Azië en NW-Amerika.
Bij ons trekt deze vogel door van half juli tot sept-okt, en in april-mei.

Het eerste ex werd waargenomen op 13.07 aan het Zwin (LMa), waar op 24.07 reeds ca 35 ex aanwezig waren (BBu). Voor het Zwin is dit trouwens het hoogste aantal dat werd waargenomen dit najaar.
Tot 25.11 (2 ex: GBu, BBu, JvD) worden hier regelmatig 1 à 15 ex geteld.
Er is ook één winterwnm uit het Zwin, nl 1 ex op 12.01 (LMa) en vanaf maart blijken al weer een drietal ex aanwezig te zijn (BBu, GBu, e.a.).
De voorjaarsstrek start pas goed eind april met 27 ex op 26.04 (LMa), en duurt voort tot eind mei, o.a. 5 ex op 27.05 (BBu, GBu, JvD).

Alle andere wnm van rosse grutto's komen uit Zeebrugge. Van eind aug tot eind okt worden af en toe kleine groepjes opgemerkt van 1 à 4 ex. Uitschieter daarbij zijn de 58 ex die op 12.09 in de Achterhaven vertoefden (FW, FDR, VW Gent, FV). Daarna werden maar weinig wnm meer gedaan in dit gebied, waaronder enkele winterwnm:

16.12	2 ex	Zeebrugge (o.a. 1m in zomerk1.)	VW Gent
	1 ex	Nieuwe dokken	JNM-Kneist
05.01	5 à 6 ex	Achterhaven	FW, TDF, FDR
18.01	1 ex	Herdersbrug	FV
01.05	4 ex	Achterhaven	FW, RDJ
18.05	1 ex	Voorhaven-Oost. havendam	FW, CW

BOSRUITER (*Tringa glareola*)

door Jan Seys

=====

De bosruiter broedt in de noordelijke moeraswouden en veenmoerassen van Europa en Azië, en trekt bij ons door van eind juni tot in november en van eind april tot eind mei. Tijdens het voorjaar zouden de meeste wnm gebeuren in het binnenland, terwijl de bosruiter langs de kust tijdens het najaar gewoner is dan in de lente. Dit wordt trouwens treffend geïllustreerd door de 42 wnm dit najaar in onze regio, tegenover slechts 3 wnm in het voorjaar.

Bijna alle wnm komen uit de Achterhaven van Zeebrugge: de eerste wnm gebeurde op 05.07, nl 4 ex (JM, FW, RDJ) en de laatste bosruiter verbleef aldaar op 16.09. Op 17 en 18.08 werden tot max 6 ex geteld (FW, FDR, HS, JM, MM). Uit het voorjaar bereikten ons slechts één wnm uit dit gebied, nl: 1 ex op 24.04 aan de Kleiputten van Heist (PDM). En heel uitzonderlijk is de wnm van 2 ex op 02.12 in de Achterhaven (RDJ)! Een homologatie-aanvraag lijkt dan ook gewenst.

Uit andere gebieden is het aantal wnm eerder beperkt:

08.07	1 ex	Zwaenhoek	JM
09.08	2 ex	Zandwinning Beern.	WIG
19.08 tot 28.10	1 ex	Zandwinning Beern.	DXR, WIG
22.08	1 ex	Zwin	JM
06.05	2 ex	Male ondergelopen weide	FDS, EW
12.05	1 ex	Male idem	FDS, EW

OEVERLOPER (Actitis hypoleucos) door Jan Seys
=====

Het broedgebied van de oeverloper strekt zich uit over gans Europa en Centraal-Azië.

In Nederland komt hij slechts sporadisch tot broeden en in België was dit het geval tot rond 1900, met name nabij de Hoge Venen (en ook nog enkele malen erna).

De najaarstrek in België begint vanaf begin juli, bereikt zijn toppunt in augustus en eindigt meestal in september. Deze noordelijke vogels trekken dan verder langs de kusten van de Atlantische Oceaan, richting Afrika.

De eerste oeverloper bij ons werd gesignaleerd op 05.07 aan de put van St-Pieters (MS), en op 20.07 (2 ex) en 30.07 (13 ex) in resp. het Zwin en de Achterhaven van Zeebrugge (FW, FDR). De maxima voor deze gebieden waren:

08.08	40 ex	Achterhaven	LMa
05.08	38 ex	Zwin (normaal zo'n 10 ex)	LMa
02.09	15 ex	Put St-Pieters	MS

Ook aan de Zwaenhoek te Oudenburg werd op 26.08 een respectabel aantal oeverlopers geteld, nl 25 (FW, LDq, ID). Verder werden op verschillende plaatsen in de polder en in mindere mate ook in de Zandstreek, oeverlopers gesignaleerd, veelal in groepjes van 1 à 10 ex. Tot half oktober blijven meerdere ex aanwezig in de streek.

Ook deze winter, niettegenstaande zijn strenge koude, werden oeverlopers waargenomen, nl:

<u>Zwin:</u>	18.12	1 ex		LMa
<u>Achterhaven:</u>	29.11	1 ex	Kleip. Heist	PDM
	25.12	1 ex	RK weiden	WLT, JLT
	19.01	1 ex	Voorhaven	FW, TDF, FDR
<u>Uitkerke:</u>	11.11	1 ex		FW
<u>St-Michiels:</u>	24.12	1 ex	Tillegembos	FW, MM
<u>Beernem:</u>	gans dec	1 ex	Zandwinning	WIG
<u>Damme:</u>	06.01	1 ex	t.h.v. Fort Beieren	FW, TDF, WLT

De voorjaarsstrek begint volop vanaf begin mei en dit tot begin juni. In maart werden de eerste ex gemeld:

17.03	1 ex	Zwinbosjesweiden	JNM-Kneist
31.03	1 ex	Kerk Heist NO 13u30	PeL

Het grootste aantal oeverlopers voor het voorjaar bedroeg 21 ex, nl in Zandwinningsgebied te Beernem op 18.05 (WIG). Overigens liggen de aantallen merkkelijk lager dan in het najaar. Opmerkelijke wnm: melanistisch ex te Zeebr. op 21.08 (DVR).

WITGATJE (Tringa ochropus)

door Jan Seys

=====

Het witgatje is een broedvogel van vochtige naald- of kreupelhoutbossen in Noord- en Oost-Europa en C-Azië. In België trekt hij door van eind juni tot in september, en van eind maart tot half mei, en men treft hem dan aan langs waterplassen, rivieroeveren of in moerassen.

Vandaar ook dat een groot deel van de wnm (65 van de 181) afkomstig is uit de Achterhaven van Zeebrugge, met zijn talrijke grachtjes en plassen. Op 01.07 noteerden we hier het eerste ex (JDM). Daarna steeg het aantal aanwezige ex, o.i.v. trekbewegingen, tot max 10 ex op 08.08 (HDB). Diezelfde dag werden aan het Boudewijnkanaal ook nog 15 ex gemeld trekkend richting NW (HDB). In sep, okt, nov en dec waren permanent zo'n 1 à 5 ex aanwezig, en dit tot begin januari, met als laatste wnm:

02.01	3 ex	FW, FDR
03.01	2 à 3 ex	WLT, FV
04.01	3 ex	WLT, JLT
05.01	5 ex	TDF, FW, FDR
06.01	5 ex	TDF, FW, WLT

Daarna is het wachten geblazen tot 05.04 alvorens het eerste ex zich terug aanmeldt in dit gebied (Patentestraat Lissewege: FW, MM). Hieruit blijkt dus heel duidelijk dat witgatjes bij ons alleen overwinteren als het weer dat toelaat. Tenslotte zijn er nog enkele trekwnm te Zeebrugge, nl telkens 1 ex NO op 10.04, 30.04 en 09.05 (PeL, PAL, MSS).

Een ander gebied waar regelmatig witgatjes werden waargenomen is Meetkerke en omgeving. We mogen zeggen dat hier quasi permanent zo'n 1 à 5 ex aanwezig waren van eind juni tot begin januari. Eén ex werd tijdens de eerste koude-golf in januari tot drie maal toe waargenomen in een grachtje langs de Koestraat te Zuierenkerke, nl op 09, 13 en 14.01 (TDF). Maar buiten dit ene ex werden geen witgatjes meer gesignaleerd en dit tot 14.03 (Lage Moere: FW).

Ook uit de polders tussen Damme en Westkapelle kwamen meerdere wnm van veelal solitaire ex binnen. Alleen op 20.08 was er sprake van 4 ex, en dit aan de Kleiputten van Hoeke (FW, FDR, WLT).

Tussen 05.07 en 21.11 verbleven ook 1 à 4 ex aan de put van St-Pieters. Uit dit gebied bereikten ons 34 wnm, waarvan er 22 betrekking hebben op solitaire ex en 10 op twee ex samen. Slechts op 19.08 en 29.09 waren meer dan twee witgatjes aanwezig, nl resp. 4 en 3. Alle wnm zijn van Michel Seys.

Uit de Zandstreek kwamen ook nogal wat wnm, vooral dan uit Eernegem, Ettelgem-moeras (JM), de Kerkebeek te Loppem (WLT, JLT), het Zandwinningsgebied te Beernem (WIG) en de put van Zevekerke (WLT) en Roksem (LD). Veelal betrof het hier solitaire ex of kleine groepjes van max 4 ex, en dit voor de periode juli tot begin januari. Tijdens de strenge vorst in jan-febr werden toch nog enkele wnm verricht, allicht van doortrekkende ex uit noordelijker streken:

13.01	4 ex	Weiden ten noorden van Ettelgem	PBu
	1 ex	St-Kruis	HS
14.01	2 ex	St-Kruis	HS
15.02	1 ex	Jagerstraat St-Michiels	WLT
18.02	1 ex	Hertsberge	LD

En tenslotte zijn er nog enkele trekwnm, die het vermelden waard zijn:

24.08	7 ex	Loppem ZO	WLT
14.11	3 ex	Dianadreef St-Michiels 0	FW

TURELUUR (Tringa totanus) door Jan Seys
=====

De nominaatvorm van de tureluur is in West- en Centraal-Europa een broedvogel van schorren, weiden en vochtige heide.

In België treft men hem vooral aan langs de kust.

Jammer genoeg werden dit jaar omzeggens geen gegevens doorgestuurd van broedende tureluurs.

Enkel voor de Eendekooi van Lissewege en voor Speien wordt melding gemaakt van een waarschijnlijk broedgeval (wnm in april-mei: FW).

Overigens zijn er op doortrek tureluurs waargenomen in gans de polderstreek, met de grootste aantallen in het Zwin, nl: 114 ex op 27.08 (JM, BBu).

Ook uit de streek van Hoeke-Westkapelle en de Achterhaven van Zeebrugge kwamen wnm binnen, zij het dan veel kleinere aantallen (max 35 ex op 09.07 in de Achterhaven: JM, RDJ). In het voorjaar tenslotte zijn er ook enkele meldingen van doortrekkende tureluurs in de Zandstreek.

Naast de jaarlijks overwinterende ex, was deze winter merkwaardig vanwege zijn grote aantallen tureluurs die op het strand vertoefden tijdens de strenge vorstperiodes in jan-febr. Daarbij was het trouwens markant hoeveel ex sneuvelden in hun poging om alsnog aan de strenge kou te ontsnappen! Enkele wnm:

04.01	ca 80 ex	Zwin	BBu, HDo
05.01	125 ex	Zeebrugge strand	CW, NE
10.01	40 ex	Fonteintjes	MaP

GROENPOOTRUITER (Tringa nebularia) door Guido Orbie
 =====

De Groenpootruiter is één van de grootste waadvogels uit de Tringa-familie maar is over het algemeen een eerder zeldzame en solitaire vogel. Zijn broedgebied ligt noordelijker dan dit van de Tureluur, zo ongeveer tussen de 55 en 65° NB (in Noorwegen zelfs boven 70° NB).

Het biotoop zelf varieert van toendra en heidegebieden tot open denne- en berkebossen met veel vennen, plassen en grotere wateroppervlaktes. Na de broedperiode verlaten de vogels dit terrein en zoeken de estuaria en beschutte kustgebieden op. Eén van de trekroutes loopt zuid-west van de Baltische Zee tot de Europese Atlantische kust; een andere trekroute loopt landinwaarts naar Griekenland en dan waarschijnlijk dwars door de Sahara tot in het overstromingsgebied van de Niger in West-Afrika. Sommige vogels echter overwinteren niet ver van hun broedgebied; andere trekken tot Zuid-Afrika, Sri Lanka, Indonesië en zelfs tot in Australië.

Als we weten dat het nestbouwen begint vóór eind april, dat de eieren 24 à 25 dagen bebroed worden en dat de jonge vogels in minder dan 4 weken leren vliegen, kunnen we gerust aannemen dat de in juli, bij ons waargenomen ex aan de terugweg toe zijn. Ter vergelijking: in 1972 werden uiterst secure tellingen op de Britse en Ierse kusten verricht waaruit bleek dat de dagpiek - in september - op ong. 1300 ex werd geschat. (NB: in dat jaar werd de Finse broedpopulatie op ca 30.000 paren geschat). Interessant genoeg dus om even te vergelijken met de tellingen in het stukje kuststrook en hinterland tussen Zeebrugge en het Zwin, zijnde ca 10 km. Representatief zijn, ook al omdat daar de meeste tellingen werden verricht, het Achterhavencomplex, het Zwin en de put van St-Pieters.

Dat de terugtrek bij ons vooral intens is tijdens de maanden augustus en september moet blijken uit onderstaande cijfers:

- 17.08	5 ex	Zwin	JM	
	13 ex	Achterh.	FW, FDR, MS, MM	
	1 ex	PSP	MS	<u>tot:</u> 25 ex
- 18.08	12 ex	Zwin	JM	
	13 ex	Achterh.	CW, NE	
	1 ex	PSP	MS	<u>tot:</u> 26 ex
- 24.08	9 ex	Zwin	JM	
	15 ex	Achterh.	FDR	
	1 ex	PSP	MS	<u>tot:</u> 25 ex
- 26.08	15 ex	Zwin	JM	
	18 ex	Achterh.	GDP, GO	
	3 ex	PSP	MS	<u>tot:</u> 36 ex
- 30-31.08	13 ex	Zwin	JM	
	19 ex	Achterh.	FW, FDR, HS, NE	
	2 ex	PSP	MS	<u>tot:</u> 34 ex

septembermaxima:

- 02.09	6 ex	Zwin	BBu, JM	
	7 ex	Achterh.	FW, FDR	
	2 ex	PSP	MS	<u>tot:</u> 15 ex
- 23.09	3 ex	Zwin	BBu, GBU	
	20 ex	Achterh.	JNM	
	1 ex	PSP	MS	<u>tot:</u> 24 ex

Bij ons valt de piek dus in de derde decade van augustus (met 36 ex op 26.08) met een heropflakking op 23.09: 24 ex. Daarbij mag gerust gesteld worden dat het reële aantalcijfer in deze strook wel wat hoger moet liggen gezien alleen op drie plaatsen intensief werd geteld. De conclusie is dat in vergelijking met de Britse gegevens ons telgebied toch wel van uitzonderlijk belang moet zijn als doortrekgebied en foerageergebied voor deze soort.

Opmerkelijk is de decemberwnm in 't Zwin: 1 ex op 18.12 (GBu, TDS).

Voorjaarswnm:

Vanaf 17.04 (1 ex Eendekooi Lissewege FW, FDR en 1 ex in de Achterhaven FW, FDR) zijn de Groenpootruiters terug. Ze worden meestal solitair of per twee waargenomen in Hoeke, het Zwin, langs de Zwinvaart te Westkapelle, te Male en in de Achterhaven.

Maxima zijn:	26.04	8 ex	Westkapelle Zwinvaart	BBu, HDo
	01.05	5 ex	Hoekevaart	BBU, GBU, MS
	08.05	2 ex	Damme	CW

De vele tellingen (128 in totaal) werden o.m. verricht door: BBu, FW, GBU, JM, RDJ, LMa, GO, GDP, FDR, MS, FDS, TDS, TDF, NE, MM, HS, CW, ...

ZWARTE RUITER (Tringa erythropus)

door Guido Orbie

=====

Deze ruiter kan soms in vrij grote groepen doortrekken hoewel hij meestal in kleine groepjes en solitair aan te treffen is. De terugtrekpiek uit de Finse, Noorse en Scandinavische broedgebieden situeert zich vooral tussen juli en half nov. Belangrijk is wel dat de Zwarte ruiter meer en meer wordt waargenomen tijdens de wintermaanden, hoewel zijn aanwezigheid ongetwijfeld afhankelijk is van min of meer zachte klimatologische omstandigheden. De voorjaarsstrek heeft plaats in de periode april-juni.

a) najaarsstrek : juli-half november

Maandmaxima:

juli	05.07	3 ex	Achterh.	FW, JM, RDJ
aug	17.08	5 ex	Achterh.	JM
	18.08	3 ex	Zwin	JM
	24.08	7 ex	Achterh.	FW, FDR, HS
sept	01.09	10 ex	Achterh.	JM, RDJ
	23.09	17 ex	Achterh.	PDM, RB, EE
okt	06.10	25 ex	Achterh.	JM, FW, SL
	13.10	29 ex	Achterh.	GO
nov	04.11	17 ex	Achterh.	Wielewaal Brugge
	11.11	20 ex	Achterh.	GO

b) winterwnm

dec	01.12	7 ex	Achterh.	PDM, DVT
jan	06.01	6 ex	Achterh.	GO, GDP
	05.01	1 ex	Roksem	LD
	11.01	3 ex	Achterh.	LD
	23.01	2 ex	Achterh.	FW, TDF
	29.01	1 ex	Achterh.	GO
feb	03.02	1 ex	Achterh.	GO

Belangrijk is vast te stellen dat 1 à 2 ex overwinterden in het Achterhavencomplex tijdens de koudegolf van begin jan.85 met min-t° schommelend tussen -11 (op 05 en 06.01) -16 (op 08.01) -10 (op 11.01) en -15,4 (op 16.01) (gegevens meteostation MOW-Knokke-Heist).

c) voorjaarswnm

Maandmaxima:

april	06.04	17 ex	Achterh.	VEL
	17.04	18 ex	Achterh.	FW, FDR
	21.04	15 ex	Achterh.	FW, TDF
mei	01.05	8 ex	Achterh.	FW, RDJ
	12.05	8 ex	Achterh.	FW, MM
juni	25.06	14 ex	Achterh.	HS, FW

Vermelden we nog dat deze soort zowat 91 maal geteld werd voor een totaal van 417 ex (gemidd. 4,5 ex per telbeurt). De belangrijkste telgebieden waren alweer (vgl graad van belangrijkheid): Achterhavencomplex, Zwin, Westkapelle Zwinvaart, Vrede, OTBR, Ettelgem, Roksem, Stalhille, Heist kleiputten, Lapscheure, Beernem.

KEMPHAAN (Philomachus paugnax) door Guido Orbie
=====

Inleiding

We weten dat de status van de Kempphaan in onze regio a.h.w. een waardemeter is met betrekking tot het biotoop van de soort, inzonder voor wat betreft hun voorkomen in de vochtige weidegebieden ('wetlands') van de noordelijke broedgebieden van o.m. Nederland tot Scandinavië. Daar onze regio volop op de trekroute van de Kemphanen ligt, zijn de bij ons schaarse foerageergebieden uiteraard belangrijk. Dit zijn in de eerste plaats het Zwin (veeleer als slaappleats, in mindere mate als foerageergebied), de Maritieme Polders (het foerageergebied bij uitstek) en het Achterhavengebied (zowel foerageergebied als secundaire slaappleats).

De laatste jaren werd vooral het fenomeen van de overwinterende ex belicht; wat in die mate interessant is daar we een kijk krijgen op een afwijkend gedragspatroon van een soort die in regel in Centraal- en Zuid-Afrika overwintert. Ook nu weer zullen vooral deze winterwrm worden besproken.

Voor het teljaar 1984-85 werden niet minder dan 134 wnm door- gestuurd (tegen 95 voor het teljaar 1983-84). Ze zijn afkomstig uit het Achterhavengebied, het Zwin, de Blankenbergse polders, de OTBR en verder uit Damme, Speien, de Lage Moeren... Zoals in vorige jaarboeken worden de gegevens vooral geïnterpreteerd in functie van de trekgedragingen en van het overwinteringsfenomeen.

Najaarswnm (half juni tot begin nov - vgl. Avifauna van België)

* alle gegevens zijn maxima

ACHTERHAVEN		ZWIN	
<u>juli</u>		<u>juli</u>	
05.07	min 20 (FW,RDJ,JM)		
07	83 (GO)		
09	51 (JM,RDJ)		
15	48 (BD,JVS)		
27	min 50 (LMa)	31.07	4 Vrede (FW,FDR,RDJ)
<u>aug</u>		<u>aug</u>	
13.08	40 (CW,NE)	15.08	32 Vrede (FW,FDR,HS)
26	173 (GDP,ML,GO)	21	74 slptrek (LMa)
28	ca 200 (FDR)	23	131 slptrek (BBu,LMa)
29	124 (JM)	31	38 slptrek (LMa)
<u>sept</u>		<u>sept</u>	
22.09	100 (FW,FDR)	28.09	35 Vrede (LMa)

okt-novokt-nov

Naar het einde van het jaar toe verminderen de aantallen stelselmatig, hoge maxima worden vooral in het Zwin genoteerd.

13.10	9 (GO)	14.10	ca 100 (BBu,GBu)
18.11	27 (GDP,GO)	02.11	112 (BBU,GBu)
24.11	20 (GO)		

Opm: 31.10 - 20 ex Blankenbergse polders (MaP)

Winterwnm (begin dec-eind febr)

POLDER		ACHTERHAVEN		ZWIN	
05.12	4 (Damme,GBu,BBu)	26.12	5 (GO)	09.12	35
02.01	34 (Damme,CW)	12.01	21 (FW,TDF,FDR, FV,FDS)	15.12	73
23.01	15 (OTBR,LDq)	13.01	12 (Wiel.Br)	Wnmrs: GBu, BBu	
24.01	19 (Lage Moeren, LDq)	23.01	50 (FW,TDF,LDq)		
24.02	2 (Lage Moeren, FW,JVZ)	03.02	12 (CW,NE)		

Grafiek, voorstellend de minimale januaritemperaturen uit de Kuststrook (periode 1-31jan 85) - Weerstation M.O.W. Dienst der Kust, Knokke-Heist.

01.01	2.0	17.01	-15.0
02.01	1.6	18.01	-14.8
03.01	-2.6	19.01	-7.0
04.01	-5.0	20.01	-11.0
05.01	-11.6	21.01	-7.0
06.01	-11.2	22.01	-1.8
07.01	-8.5	23.01	-1.0
08.01	-16.4	24.01	0.7
09.01	-14.0	25.01	1.2
10.01	-12.4	26.01	2.0
11.01	-10.0	27.01	0.0
12.01	-4.6	28.01	-1.0
13.01	-7.4	29.01	-0.2
14.01	-9.2	30.01	2.2
15.01	-10.0	31.01	4.9
16.01	-15.4		

Uit bovenstaande gegevens blijkt niet zo onmiddellijk dat er een duidelijke aantalsvermindering is tussen 03 en 21.01, zijnde een periode met zeer lage temperaturen (tot -16.4 op 08.01). Hier worden maxima weergegeven die veeleer als uitschieters mogen bestempeld worden. Meestal echter worden 1 tot 9 ex signaleerd.

Interessant en merkwaardig zijn de 21 ex op 12.01 en de 12 ex op 13.01, beide in de Achterhaven; hierbij dient opgemerkt dat de minimale temp. resp. -4.6 en -7.4 bedroeg, minder koud dus.

Vraag is waar de vogels zich dan wel ophouden ?
 In de polder, op beschutte of vooral op voedselrijke plaatsen ?
 Als we weten dat deze toch kieskeurige vogel waarvan het voedsel hoofdzakelijk bestaat uit insecten (sprinkhanen, wantsen, kevers en vliegen) en uit slakken, wormen en kreeftachtigen, in de winter ook wel zaden eet, ligt het voor de hand dat ook onze overwinteraars soms noodgedwongen overschakelen op een granenvoeding. Dit verklaart meteen hoe een groepje van 7 à 8 Kemphanen regelmatig kon geobserveerd worden bij een silo voor ingekuuld rundervoer in de Achterhaven. Daar deze silo's met stro en ander strooiselmateriaal worden afgedekt en in de winterperiode dagelijks worden opengemaakt moeten onze Kemp-hanen daar wel aan de kost geraken.

Voorjaarswnm (begin maart-eind mei)

* alleen maximale aantallen en representatieve tellingen worden geciteerd

POLDER		ACHTERHAVEN		ZWIN	
<u>maart</u>					
25.03	6 OTBR (FW,LDq)	17.03	13 (GDP)		
		24.03	70 (GO,GDP)		
<u>april</u>		25.03	60 (FW,LDq)		
06.04	40 OTBR (FW,FDR)	08.04	49 (CW,NE)	20.04	12 (BBu)
19.04	7 Speien (TDF,e.a.)	21.04	40 (FW)	21.04	3 (BBu)
20.04	59 OTBR (FW)	24.04	84 (FW,TDF)	aan de bosjes	
24.04	170 OTBR (FW,TDF)				
	9 Heist (PDM)				
28.04	2 Roksem (JM,TDF,RDJ)				
<u>mei</u>					
15.05	17 Hoeke (BBu)	01.05	41 (FW,RDJ)	12.05	20 trek (FW,MM)
				18.05	2 (CW,FW)

Hieruit blijkt dat de hoogste aantallen te noteren vielen eind maart en vooral in de derde decade van april.

Waarnemers

FW,RDJ,JM,BD,JVS,MaP,FDR,BBu,GBu,NE,WLT,TDF,SL,LMa,CW,HS,ML,LDq,JVZ,SK,PDM,GO,e.a.

HOUTSNIP (Scolopax rusticola)

door Luc De Cat

=====

Wnm per gebied- Kuststreek

26.09	1 ex	Zwinbosjes	PS, LMa
31.10	1	Piersweiden Knokke	PDM
12.11	3	Zwinbosweiden	PDM, RB
13.11	1	Zwinbosweiden	PDM, RB
15.11	1	Heist vuurtoren	BOP, VW Gent
17.11	3	Zeebrugge	DNG, VW Gent
25.11	1	Zwinbosweiden	JNM
	3	Zwinbosweiden	PeL, e.a.
12.12	17	Zwinbosweiden	PDM
13.12	1	Zwinbosjes	PaL, PDM
16.12	1	Zwinbosjes	PeL
27.12	10-11	Zwinbosjes	CW, FV, BJ
04.01	3	Zwinbosjes	PDM
05.01	1	Zwinbosjes	PDM, BV
08.01	1	Haven Blankenberge	MaP
10.01	7	Zwinbosjes	PDM
13.01	1	Golf Knokke	PDM
	1	Zwinbosweiden	PDM, AG, EE, BV
	1	Zwinbosjes	PDM, AG, EE, BV
	1	Strand De Haan	MaP
28.01	min 20	De Haan	LD, D. Taecke
	dode ex		
12.02	1	De Haan	LD
24.02	2	De Haan	D. Taecke

- Polders

03.09	1	Distrigaz	MS, TD, BBu
17.10	1	Ramskapelle	FV
25.11	1	Lapscheure Gat	FDS, EW
06.12	1	Jabbeke	PBu
05.01	1	Damme	HS
06.01	1	Herdersbrug Dudzele	FV
09.01	1	Overzet Lissewege	JD
11.01	1	Ramskapelle put	FV
13.03	1	Damme	CW

- Brugge

06.11	1	Minnewater	FW
18.11	1	AZ St-Jan	FW, FDR, JNM
14.01	1 uitgeput ex	Halletoren	JD
15.01	1 uitgeput ex	VHI	M. Goethals

- St-Andries - Doornstraat

Telkens 1 ex op 10 en 28.11, 01 en 16.12.	FDS, TDF, FW, AA
---	------------------

- St-Andries - Bloemendale

Telkens 1 ex op 19, 22 en 26.12	TDF, JN, FDR
---------------------------------	--------------

- Tillegembos

Telkens 1 ex op 26.07, 17.10, 24.12 en 04.01. JS,LDq,ID,FW,MM

- Rijckvelde

20.11 2 + 1 dood ex (geschoten) LDq
03.12 en 31.01 telkens 1 ex CW,LD

- St-Kruis

01.05 1 HS

- Beernem

01.11	1	Bulskamp	DXR,WIG
04.11	1	Bulskamp	WIG
18.11	2	Woonwijk A-weg	WIG
08.12	1	Bulskamp	WIG
22.12	1	Park H.Hart	WIG
29.12	3	Bulskamp	WIG
13.01	2	Park H.Hart	WIG
16.02	1	Bulskamp	WIG

Tijdens een klopjacht in nov 84 werden er 17 ex geschoten (WIG).
Op 21.12 werd er in Hertsberge 1 ex geschoten, dat als pullus
werd geringd in Finland op 24.07.84 (WIG).

- Vloetenveld

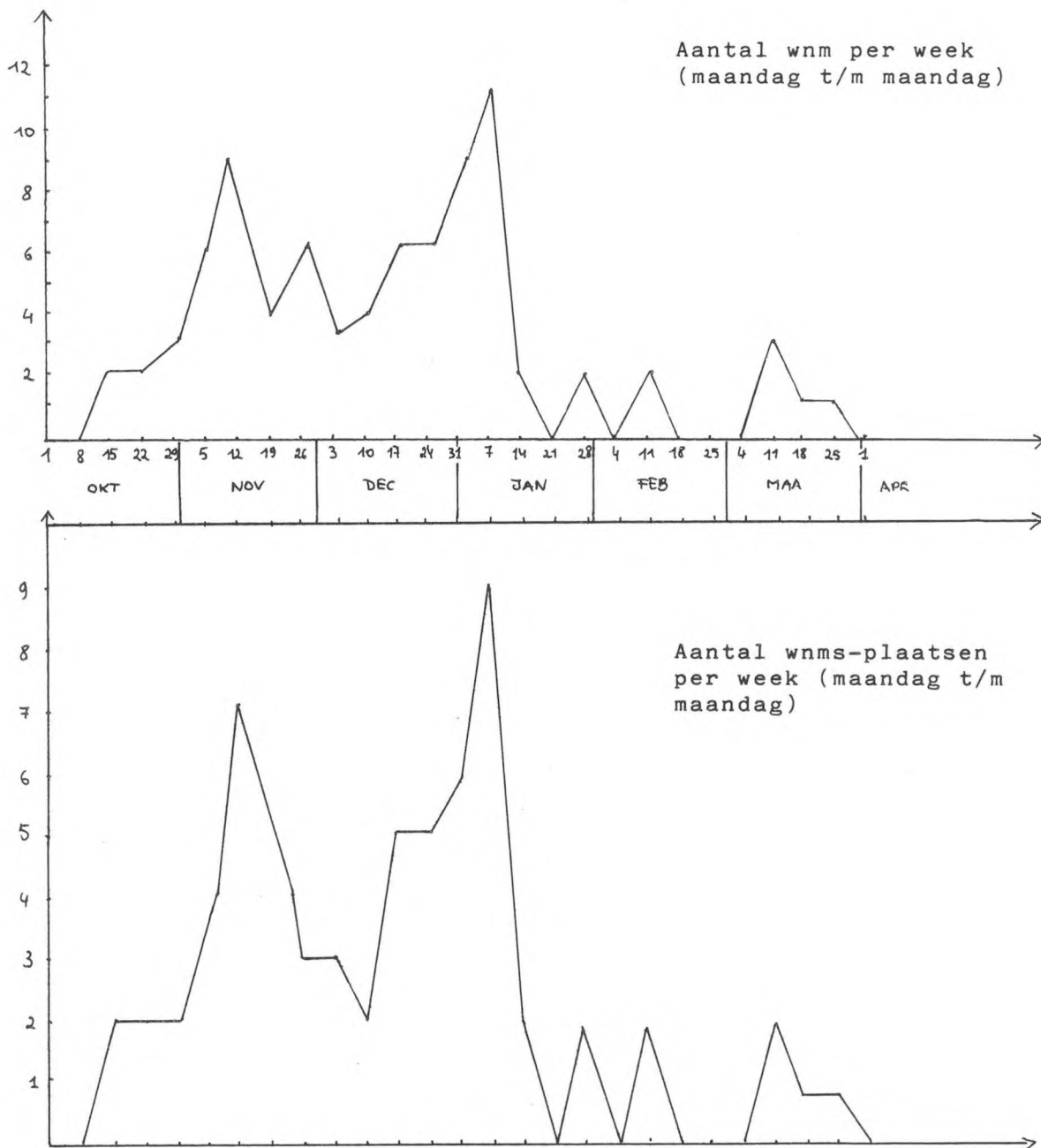
25.10	2		LD
05.11	1		LD
07.11	1		LD
09.11	3		LD
12.11	1		LD
16.11	8		LD
20.11	3		LD
27.11	1		LD
30.11	2		LD
19.12	4-7		LD
20.12	1		LD
27.12	1		LD
30.12	2		LD
02.01	4		LD
03.01	2		LD
04.01	2		LD
11.01	1		LD
16.03	1		LD
17.03	1		LD
18.03	1		LD
27.03	2		LD

- andere wnm

26.10	1	Zerkegem	LD
06.11	1	Zedelgem - Loppemstraat	LD
13.11	1	Aartrijke kerkhof	LD
26.11	1	Loppem - Smisjesbos	LD
06.12	39	ex geschoten tijdens klopjacht Kampveld	PK
04.01	1	Merkenveld	KD
12.01	1	Snellegem	LD

Bespreking

Voor de grafiekjes ben ik niet uitgegaan van het aantal ex omdat dit een bedriegelijk beeld kan geven als er op één bepaalde plaats veel ex worden gezien (bij een grondige telling of tijdens een klopjacht, enz..). De perioden werden per week genomen omdat de meeste wnm tijdens het weekend gebeuren (met inbegrip van de maandag voor feestdagen of vervangende dagen). Indien een ex tijdens een week verschillende malen op dezelfde plaats werd gezien werd dit slechts voor één wnms-plaats gerekend. De periode strekt zich uit van 01.10.84 tot en met 01.04.85, gezien er slechts sporadisch wnm zijn buiten deze periode.

De hoofdvloot van de Houtsnippen schijnt begin tot half nov te arriveren. Volgens sommige jagers wordt de datum van 11.11 vooropgesteld (dit is de dag van de wapenstilstand volgens de kalender). Nadien daalt het aantal wnm iets en blijft bij een niet te strenge winter rond hetzelfde aantal schommelen om meestal in maart iets te stijgen (terugtrek). Bij strenge vorst zoals deze winter, krijgen we echter opnieuw een toename door trek, in de richting van de kust - waar het meestal iets zachter weer is - en naar het zuiden. Bij aanhoudende vorst kunnen de snippen op de meest onwaarschijnlijke plaatsen gevonden worden. De vogels zijn dan ook op zoek naar plaatsen waar de grond niet bevroren is, want hun bek kan dan niet meer in de grond. Er kan dan ook massale sterfte optreden (zie ondermeer de talrijke dode Houtsnippen in De Haan) omdat bij gebrek aan voedsel de gehele vetvoorraad opgebruikt wordt. Omdat er in geheel Europa een strenge winter heeft plaatsgehad, is de populatie dan waarschijnlijk ook sterk uitgedund (naar het zuiden vliegen was voor de vogels ook geen oplossing). Het is dan ook verwonderlijk dat de jacht op de Houtsnip in het seizoen 85-86 een maand langer duurde dan in het voorgaande jaar ! Daar er geen cijfers voorhanden zijn (enig inzicht is maar te verkrijgen als er in schemering tijdens de voedsel-trek geteld wordt; de andere wnm zijn eerder toevallig) is argumentatie ter bescherming van de Houtsnip niet eenvoudig en draait het meestal uit ten voordele van de jagers (er zijn er toch genoeg, het is een trekvogel en komt ieder jaar terug, dus bescherming is hier zagezegd niet nodig).

BOKJE (*Lymnocryptes minimus*)

door Jan Seys

=====

Van het Bokje kwamen 14 wnm binnen voor dit seizoen, en dit tussen 07.10 en 16.03. Opmerkelijk zijn de wnm op 06 en 13.01 en op 09.02, gezien de strenge vorst.

07.10	4 ex	Zeebrugge	VW Gent
	1 ex	Zwin	GBu, LMa
28.10	2 ex	Zandwinning Beernem	DXR, WIG
29.10	1 ex	Zeebrugge	VW Gent
06.11	1 ex	Achterhaven weiden dok	FV
25.11	1 ex	Zwin	GBu, BBu, JVD, e.a.
16.12	1 ex	Ramskapelle polders	JNM-Kneist
23.12	1 ex	Zwin	GBu, BBu, HDO, e.a.
30.12	1 ex	Roksempuut	FW, TDF, PBu, JM
01.01	1 ex	Roksempuut	PBu
06.01	3 ex	Achterhaven	FW, TDF, WLT
13.01	1 ex	Uitkerke gracht Koestraat	TDF
09.02	1 ex	Hoekevaart	HDO, BBu
16.03	1 ex	Leiemeersen	KD

=====

Inleiding

Dit jaar werden zo'n 150 wnm van deze soort doorgestuurd, door een twintigtal verschillende waarnemers. Dit wijst erop dat nog steeds zeer vele wnm niet genoteerd of ingezonden worden, vandaar ook dat het vrij moeilijk is om een volledig beeld te verkrijgen van het aantalsverloop. Het gros van de wnm, zo'n 80% komt uit de meest bezochte excursiegebieden : het Zwin, de achterhaven van Zeebrugge, het Uitkerke-Meetkerke-weidecomplex en de polders van Damme-Hoeke. Ze situeren zich alle tussen eind juli en begin mei, met een duidelijke onderbreking van begin januari tot eind februari, o.i.v. de vorst.

Bespreking per gebied

a) Zwin + omgeving : Wnm van 16.08 tot 05.01, met als maxima :

10.11	ca 150 ex	MS, BBu
11.11	ca 300 ex	BBu, JvD, GBu, e.a.
17.11	112 ex	LMa
18.11	ca 100 ex	JvD, BBu, GBu, e.a.
26.12	ca 200 ex	LMa

b) Achterhaven Zeebrugge : Wnm van 02.08 tot 06.01 en van 27.02 tot 21.04.

Eind aug worden hier zo'n 250-300 ex gesignaleerd (FDR, FW, HS), overigens max zo'n 100 ex tot begin nov en max 25 ex tot begin jan. In het vroege voorjaar nog slechts enkele wnm.

c) Uitkerke-Meetkerke-complex : Wnm van 20.07 tot 03.01 en van 10.03 tot 17.03.

Maxima :	11.11	ca 50 ex	Uitkerke	FW, FDR
	03.01	71 ex	Uitkerke	DC

d) Damme-Hoeke : Wnm van 20.08 tot 05.01 en van 02.03 tot 01.05.

Maximum 15 ex, nl op 05.01 aan Damme (CW) (vorsttrek).

e) andere gebieden :

Put St-Pieters : 1 à 8 ex van 19.08 tot 14.09 (MS).

Leiemeersen : tot ca 40 ex op 22.12 (KD).

Ettelgem-Roksem : tot 80 ex Ettelgempuut, op 20.11 (JM, FDS).

Ook één wnm tijdens koudegolf, nl : 1 ex op 13.01 in de weiden van Ettelgem (FDS).

Beernem zandwinning : tot max 68 ex op 02.12 (VWG).

Tillegem kasteel : 4 ex op 09.01 en 1 ex op 13.01 (vorst!) (FW, FDR)

Strand Bredene-Wenduine : min 14 ex W-ZW (FW, FDR, BN).

Loppem, Oedelem, St-Michiels : éénmalige wnm, o.a. 7 ex op 22.12 aan de Jagerstraat St-Mich. overvliegend (FDR) en 1 ex Dianadreef N op 09.01 (FW).

MORINELPLEVIER (Charadrius morinellus)

=====

door Frederik Willemyns

Deze zeldzame doortrekker werd op één plaats in het najaar waargenomen, nl op de opgespoten terreinen rond de 'Palingpot' in de Achterhaven van Zeebrugge, waar van 07 t.e.m. 10.09 1 ad ex in overgangskleed pleisterde. Deze wnm kadert in de normale doortrekperiode.

Waarnemers: TDS,FW,TDF,JM,WLT,JLT,PBu,FB,PB,HDB,VW Gent,e.a.

POELRUITER (Tringa stagnatilis)

=====

door Frederik Willemyns

Van deze soort werd er één wnm verricht, nl op 08.08 verbleef één ex in de Achterhaven van Zeebrugge-Dudzele.

ROSSE FRANJEPOOT (Phalaropus fulicarius)

=====

door Luc Maertens

Eén wnm: 06.09 1 ex in winterkleed Zeebrugge BOP,VBF,
VW Gent

GROTE FRANJEPOOT (Phalaropus tricolor)

=====

door Luc Maertens

Op 03 en 04.06 werd één ex in de Achterhaven van Zeebrugge waargenomen. Waarnemers waren: TDS,GDP,FB,FW,PB

KLEINE GEELPOOTRUITER (*Tringa flavipes*)

=====

door Frederik Willemyns

Op 17.08 werd heel waarschijnlijk één ex waargenomen in de Achterhaven van Zeebrugge-Dudzele. Ondanks de korte afstand (7 à 8 m) kon de vogel niet goed beschreven worden, omdat de steltloper verscholen zat in het gras. Toch konden enkele vitale kenmerken worden opgetekend:

- stuit: rechthoekig, wit, recht en scherp begrensd
- snavel: zeer fijn, recht, zwart en iets langer dan de lengte van de kop, ter hoogte van de snavel
- koptekening: opvallende witte wenkbrauwstreep en een zwarte oogstreep die doorliep tot iets achter het oog
- poten: geel en lang in verhouding tot het lichaam
- staart: wit met een dwarse beadering
- grootte: als een Tureluur (*Tringa totanus*)
- vleugels: egaal donkerbruin gekleurd

Opvallend was tevens het gedrag: we konden de vogel zonder problemen met vier man benaderen zonder dat hij zich verroerde!! Op grond van deze kenmerken kan men in feite alle andere steltlopers ter grootte van een ruiters uitsluiten, maar het is jammer dat de vogel zich niet beter liet observeren, waardoor een aantal kenmerken onopgemerkt bleven.

Waarnemers: FW, FDR, MM, HS

Bibliografie: Doedeljoe jg 9 nr 2 / april 85 p 50-51.

BLONDE RUITER (*Tryngites subruficollis*)

=====

door Frederik Willemyns

Op 27.08 werd door TDS in de Achterhaven van Zeebrugge-Dudzele, op de opgespoten terreinen aan de 'Palingpot' een Blonde Ruiters ontdekt. Het betrof een vogel in volwassen klee. Een gedetailleerde beschrijving verscheen in het maandblad van de Wielewaal. Vanaf 02.09 werd de vogel dagelijks door ettelijke tientallen waarnemers uit België en Nederland bestudeerd. De vogel werd voor het laatst waargenomen op 11.09. Het betrof het eerste geval voor België.

Bibliografie: Wielewaal jaargang 51 april 85 p 130-134.

STELTSTRANDLOPER (Micropalama himantopus)

=====

door Frederik Willemyns

Op 01.09 zag TDS een voor hem onbekende strandloper in de Achterhaven van Zeebrugge. De vogel verbleef in een opgespoten kanaal nabij het Verbindingsdok, samen met andere waadvogels. De onbekende viel op door zijn grootte (groter dan de Bonte Strandlopers - *Calidris alpina*) en door zijn gedrag: hij waadde voortdurend tot aan zijn buik in het water. De diepte van de plas deed vermoeden dat de vogel zeer lange poten moest hebben. Ook de lange vrij rechte, donkere, naar de top toe duidelijk gebogen snavel viel op en de overwegend grijze bovendelen en lichte onderdelen. Dezelfde dag 's avonds zagen enkele leden van Aves dezelfde vogel op 200 meter van de eerste waarnemingsplaats. De waarnemers van Aves en TDS waren afzonderlijk tot de conclusie gekomen dat het waarschijnlijk om een Steltstrandloper ging. De waarnemingsomstandigheden waren echter niet gunstig voor een zekere determinatie.

Pas op 06.09 werd de Steltstrandloper teruggevonden in het gebied door Peter Boesman, Gerald Broddelez en Filip Van den Bossche op een andere plaats, nl in de buurt van de 'Palingpot'. De lange periode tussen de eerste wnm en deze op 06.09 is mogelijks te wijten aan het verblijf van een Blonde ruiter (*Tryngites subruficollis*) in het gebied waar-naar de aandacht van de meeste waarnemers ging (Orbie 1984). Verschillende goede steltlopergebieden binnen de Achterhaven werden hierdoor niet of zeer weinig bezocht, zodat de vogel gemakkelijk in het gebied vertoefd kan hebben. De vogel kon zeer goed bestudeerd worden op 06.09 en definitief als Steltstrandloper gedetermineerd worden.

Voor een zeer goede beschrijving verwijs ik naar *Ornis Flandriae*.

Bibliografie: *Ornis Flandriae* 4^e kwartaal 84 jg 3 p 105-112.

OPMERKING: Het is opvallend dat er in een periode van amper een goeie veertien dagen 3 Amerikaanse dwaalgasten (Kleine geelpootruiter, Blonde ruiter, Steltstrandloper) werden gesignaleerd. Misschien speelden de weersomstandigheden een belangrijke rol ?

G R O T E W A A D V O G E L S I N N W - V L A A N -
D E R E N door Anny Anselin en Luc Maertens

Inleiding

In dit hoofdstukje worden achtereenvolgens het voorkomen in onze regio besproken - voor het seizoen 1984-85 - van de Lepelaar (*Platalea leucorodia*), de Kleine zilverreiger (*Egretta garzetta*), de Purperreiger (*Ardea purpurea*), de Blauwe reiger (*Ardea cinerea*) en de Ooievaar (*Ciconia ciconia*) door Anny Anselin en van de Kwak (*Nycticorax nycticorax*), en de Roerdomp (*Botaurus stellaris*) door Luc Maertens. Van de Zwarte ooievaar, de Kraanvogel, de Grote zilverreiger en het Woudaapje kwamen dit jaar geen wnm binnen.

Van deze soorten is enkel de Blauwe reiger en de Kwak (zij het voor deze soort in halfnatuurlijke omstandigheden) in onze regio als broedvogel te bestempelen. De andere soorten worden pleisterend of overtrekkend waargenomen, terwijl de Lepelaar en de Roerdomp ook wel 's winters worden waargenomen.

Bespreking per soort

LEPELAAR (*Platalea leucorodia*)
=====

Opnieuw enkele honderden wnm, vnl uit het najaar en de winter (3 ex overwinterend in het Zwin, die voor heel wat wnm zorgden). Lepelaars worden bij ons hoofdzakelijk waargenomen in het najaar in aug en sept, en in het voorjaar in april en mei, dan echter veel minder lang pleisterend (meestal enkel doortrek). Zoals verleden jaar is er ook nu weer een overwinteringsgeval.

Najaarswnm

De meeste wnm komen uit het Zwin en de Achterhaven van Zeebrugge.

- Zwin + omgeving :

Vanaf 01 tot 27.08 permanent wnm, met maxima van 15 ex op 21, 26 en 27.08 (PBu, JM, RDJ). Op 20.08 werd een ex met een rode kleurring boven de rechterknie, opgemerkt (TDF, FV, FLS, MM, FDS, HS, FW, FDR, PBu, PT, PDM, RB, Aves...).

In sept was er doortrek van 2-8 ex tussen 06 en 30.09. Een max. van 52 ex (!) werd op 30.09 waargenomen, trekkend richting W (G. Gurdebeke, GO).

- Ramskapelle-Dudzele-Achterhaven :

Op 17 en 19.08 verbleven hier 2 ex (HS,FW,FDR,MM,GDP,GO).
Van 23 tot 26.08 verbleef hier één ad ex (FW,HS,JM,GDP,WLT,
FDR,HDB,GO) en op 29.08 waren het er 3 (VON,LDC). Van 01
tot 29.09 tenslotte kregen we 13 wnm binnen van 2-9 ex, met
max 7 ex op 13.09 en 9 ex op 12.09 (DRN,DNG,FW,VLF,VUW,BEL,
CLS,BEC,BOP,JM,RDJ,FDR,GDP,TDS). Op 03 en 04.10 nog 1 ex (TDS).

Winterwnm

- Zwin :

Vanaf half okt tot half januari : 3 ex overwinterend (GBu,PDM,
RB,BV,PeL,TDS,BBu,JNM,LMa,DNG,BOP,PBu,HS,FW).

- Achterhaven :

Telkens 1 juv ex op 24.10 (JM,TDF,KV) en 12.01 (TDF,FW,FDR,
TN,NE,FV).

- Jabbeke-Ettelgem :

Op 10.02 (12u40) 2 ex ZW trekkend (=vorsttrek : JM,FDS).

Voorjaarswnm

Een totaal van 19 wnm, verdeeld over 3 maart-, 4 april-,
9 mei- en 3 juniwnm. Met uitzondering van twee wnm zijn ze
alle afkomstig uit de kust- en polderstreek en betreft het
overtrekkende ex.

- Fonteintjes en polders Blankenberge :

27.03	8 ex	NO	Uitkerkse polder	YB
	2 ex		Uitkerkse polder	YB
04.04	2 ad	ZW	Fonteintjes	DC
	2 ex		Polder Blankenb.	MaP
18.04	1 ex	NO 21u15	Fonteintjes	MaP,JVG
05.05	2 ex		Uitkerkse polder	W.Defruyt
15.05	1 ex		Fonteintjes	MaP
16.05	1 ex	NO 9u20	Fonteintjes	MaP
17.05	1 ad	NO 6u30	Fonteintjes	MaP
26.05	5 ex	20u + 2 juv	18u45 slaappleats	MaP
			polders Blankenberge	

- Zwin + omgeving :

21.03	3 ex	NO	Heist	PaL
24.03	1 ex	NO 11u30	Zwin	FDS
10.05	5 ex		Zwin	JNM
12.05	5 ex		Zwin + Dievegat	JNM,JM,PBu,FDR, JVi,FW,MM,RDJ
27.05	1 ad	TP	Zwin	GDP,TDS

- Ramskapelle/Achterhaven :

Telkens 1 ex op 25,29 en 30.06 op het asterveld (WLT,FDR,TDF, HS,FW,JVi).

- Binnenland :

29.04	1 ad	NW	18u47 Rijselsestraat St-Mich.	FW
16.05	3 ex		12u50 St-Andries centrum	FDS

- andere :

24.04	1 ex	ZW	Kleiputten Oudenburg	RDJ
-------	------	----	----------------------	-----

KLEINE ZILVERREIGER (*Egretta garzetta*)

=====

De wnm concentreerden zich hoofdzakelijk in het Zwin en directe omgeving (Dievegat, De Vrede, Da Costa), met slechts enkele gegevens uit de Achterhaven van Zeebrugge.

- Zwin :

Vanaf 17.06.84 bijna permanent 1 ex in het Zwin en omgeving, met wnm tot 16.09. Deze exemplaren (exemplaar ?) werden door zeer veel verschillende waarnemers gezien (FDR,FW,RDJ,GBu, P.Beirens,F.Bogaert,JM,Aves,PBu,PT,FDS,HS,NE,SK,JN,TDF,FLS,MM).

Vanaf 06.06.85 verbleef opnieuw 1 ex in het Zwin (GBu).

- Achterhaven :

Vijf wnm in juni 1985 :

16.06	2 ex		FDR
17.06	1 ex		FDR
20.06	1 ex		FDR
25.06	1 ex	Asterveld	FW,HS

PURPERREIGER (*Ardea purpurea*)

=====

Slechts 6 wnm, 3 in het voor- en 3 in het najaar, alle uit polder- of kuststreek.

Najaar 1984

11.08	1 ex		Ramskapelle	P.Beirens,F.Bogaert
07.10	1 ex	ZW	Blankenberge 9u45	JVG
14.10	1 ex		Hoeke vliegend Lapscheure	DO,CW,NE

Voorjaar 1985

Op 15,16 en 17.05 resp.	3x1 ex	NO	Fonteintjes	MaP,PeL,JVG, DC,W.Defruyt
-------------------------	--------	----	-------------	------------------------------

BLAUWE REIGER (*Ardea cinerea*)
=====

Verspreide wnm van overvliegende ex over binnenland :

Tillegem kasteel, St-Michiels, Villa St-Andries in aug '84,
o.a. op 10.10 en 17.01 (vorsttrek), steeds 1 ex (FW).
Novotel St-Michiels : resp. 1 ex op 23.05, 29.05 en 01.06 (FW).

Trekwnm Fonteintjes :

Op 04,10 en 19.04 resp. 3 ex NO (8u), 1 ex NO (9u) en 3x1 ex
NO (8u30,9u30,9u50) (MaP).
Op 06,15 en 27.05 resp. 1 ex NO (6u30), 1 ex NO (8u), 2x1 ex
NO (7u30) (MaP).

De wnm van de Blauwe reiger staan hier maar pro forma.
Nog steeds zijn de gegevens zeer onvolledig en geven geen
beeld van de werkelijke situatie. Te weinig mensen noteren
deze soort.

OOIEVAAR (*Ciconia ciconia*)
=====

Slechts 3 voorjaarswnm, waarvan één in het binnenland :

10.04	2 ex	ZW	Polder Blankenb.	MaP
april	1 ex		St-Lodewijkscollege	RDJ
			St-Andries	
19.04	1 ex	NO	Fonteintjes	17u08 DC

KWAK (*Nycticorax nycticorax*)
=====

De Kwak is, gezien hij een nachtreiger is, een moeilijk
waar te nemen soort. Eénmaal werd een ad ex overdag opgemerkt
aan de Put Blauwe Toren (10.07: MS). Alle overige wnm werden
opgetekend in de Zwinbosjes en lopen van 4 tot 22 ex.
Gezien de plaats waar deze uitgezette kolonie broedt en/of
overdag verblijft, is een totaal overzicht van tegen
zonsondergang uitvliegende vogels quasi onmogelijk op te
stellen. Wel interessant om weten is dat er gedurende het
broedseizoen 15 à 18 nesten bezet waren en dat een koppel
gemiddeld drie jongen grootbrengt (mond.med.GBu).

ROERDOMP (*Botaurus stellaris*)

=====

Werd in verschillende gebieden waargenomen van okt tot april, vnl in de Fonteintjes waar één ex overwinterde (JVG) en zelfs werd waargenomen gedurende de periodes van bar winterweer met temperaturen tot -18°C aan de kust en dus dichtgevroren plassen.

13.10	1	Fonteintjes	JVG, MaP
14.10	1	Fonteintjes	DC
13.11	1	Wenduine-kleiputten	JVG
05.01	1	Heist	TDS
13.01	1	Fonteintjes	GDP
10.02	1	Fonteintjes	NE
26.02	1	Hoeke-kleiputten	LDq, FW
19.03	1	Fonteintjes	MaP
16.04	1	Zwinbosjes	PaL

Literatuur

Anselin, A.: 1985 . Het voorkomen van grote waadvogels in NW-Vlaanderen tijdens de periode juli 83 - juli 84. Veldornith. Jb. van NW-Vl.

ZEE - EN KUSTVOGELS

W A A R N E M I N G E N V A N P L E I S T E R E N D E
M E E U W E N E N S T E R N S

door Christoph Wintein

Jammer genoeg zijn deze vogels voor de meeste waarnemers het bekijken niet waard. Dit resulteert dan ook in het beperkt aantal doorgegeven wnm. Van vele toch min of meer algemene soorten zijn er slechts weinig wnm.

Het is dan ook niet verwonderlijk dat er op gebied van meeuwen en sterns nooit iets spectaculairs gezien wordt. Daarom hier een oproep aan iedereen om eens wat meer aandacht te schenken aan deze toch wel prachtige vogels.

ZWARTKOPMEEUW (Larus melanocephalus)

=====

Buiten het Zwin zijn er dit jaar zeer weinig wnm. De meeste Zwin-wnm zijn echter zeer onvolledig omdat er meestal slechts een klein aantal van de aanwezige ex wordt gezien.

Maar dat het de soort steeds beter voor de wind gaat, is wel overduidelijk. Het aantal koppels dat in 1985 in het Zwin tot broeden kwam ligt 150 % hoger dan vorig jaar. Van deze 15 koppels was er één gemengd koppel met een Kokmeeuw.

Alle losse wnm zijn afkomstig uit het voorjaar. Het eerste ex werd gezien op 17.03 (LMa, BBu).

Andere wnm:

08.07	1 ex	Voorhaven	GDP, GO
25.07	1 ad	Strand Blankenb.	MaP
22.09	1 ex	Zeebrugge	VW Gent
		(tweedejaars winterkleed)	
29.09	1 ad	Zeebrugge	VW Gent
		(in winterkleed)	
26.03	1 ad	Blankenberge NO	MaP
04.04	2 ad	Achterhaven	GDP, TDS
19.04	2 ad	Fonteintjes ZW	MaP

DWERGMEEUW (Larus minutus)

=====

Voorlopig is nog steeds de Achterhaven van Zeebrugge de plaats bij uitstek om grotere groepen te zien. Buiten dit gebied zijn er slechts weinig wnm van pleisterende ex.

De beste periode om Dwergmeeuwen waar te nemen is augustus-sept terwijl er in het voorjaar bijna geen wnm zijn.

a) Achterhaven Zeebrugge: maxima per halve maand

juli 1	05.07	1 ex	FW, JM, RDJ
juli 2	27.07	50 ex	LMa
aug 1	04.08	78 ex	FW, FDR, NE
aug 2	16.08	85 ex	GDP
sept 1	02.09	300 ex	GDP, GO, TDS
		(Voorhaven)	
sept 2	27.09	15 ex	FV

b) Andere najaarswnm:

30.07	2 ex	Zwin	JM
eerste decade aug: constant in de polders van Blankenberge			
		max 80 ex op 09.08	MaP
28.08	17 ex	Zwin	JM
26.09	20 ex	Staketsel Blankenb.	FV

c) Voorjaarswnm:

08.04	7 ex	Achterhaven	CW, NE
20.04	12 ex	Fonteintjes	CW, NE
28.04	2 ad	Rokseput	PBu
27.05	1 ex	Zwin	GBu, LMa
02 en 03.06	1 juv	Rokseput	PBu, PT

GROTE BURGEMEESTER (Larus hyperboreus)

=====

Ook dit jaar werd er terug 1 ad ex te Blankenberge waargenomen. (05.01: MaP). Daarnaast werd er op 08.09 een ex in tweedewinterkleed gezien te Zeebrugge (VW Gent).

DRIETEENMEEUW (Rissa tridactyla)

=====

Van deze typische kustvogel is er ook dit jaar weer een dood ex gevonden in het binnenland. Op 08.07.84 werd s'morgens een dood ex aangetroffen in een stuk nylon vissersnet waarin het was verstrikt. Naast deze vondst zijn er ook nog enkele wnm van pleisterende ex:

16.09	2 juv	Achterhaven	VW Gent
16.12	1 juv	Zwin	LMa
	4 ex	Voorhaven Zeebr.	VW Gent

KLEINE MANTELMEEUW (Larus fuscus)

=====

28.08	600 ex	Achterhaven	Aves
02.09	1 ad ex	van de ondersoort L.f.intermedius	
		Achterhaven	VW Gent

GEELPOOTMEEUW (Larus cachinnans)

=====

Ook dit jaar zijn er weer weinig wnm van deze meeuwesoort. Deze meeuw is zeker algemener dan uit de wnm blijkt. Vooral het strand met zijn golfbrekers en de Voorhaven zijn plaatsen waar de Geelpootmeeuwen graag verblijven.

10.08	1 dood ex	Wenduine	JVS
14.08	1 ad	Zeebrugge	FDR
02.09	1 ad	Blankenberge	JVG
	3 ex	Zeebrugge	GDP, GO, TDS
08.09	2 ad	Zeebrugge	VW Gent
21.10	1 ex	Zeebrugge	GDP, GO
10.11	2 ad	Zeebrugge	VW Gent

VORKSTAARTMEEUW (Xema sabini)

=====

Van 25 tot 28.11 verbleef er een eerstejaars ex in het Zwin (GBu, BBu, TDS, GDP, FB, VW Gent).

RINGSNAVELMEEUW (Larus delawarensis) onder voorbehoud

=====

Op 25.04 werd door Yves Baptiste een vreemde meeuw opgemerkt tussen een groep Zilvermeeuwen en Stormmeeuwen op een verzamelplaats tussen Blankenberge en Wenduine.

Het zou om een mogelijke wnm van een Ringsnavelmeeuw gaan. Een uitvoerige beschrijving van deze meeuw is terug te vinden in Ornis flandriae 1985/3 p 85-88.

De Ringsnavelmeeuw is een Amerikaanse soort die de laatste jaren nogal eens de Atlantische Oceaan oversteeft en in het voorjaar langs deze kant van de oceaan naar het noorden trekt. In Engeland zal de soort zelf van de lijst van de te homologeren soorten geschrapt worden, omdat het aantal wnm ieder jaar verder stijgt (in 1983 reeds 84 wnm).

Voor België zou het om de (mogelijke) eerste wnm van de Ringsnavelmeeuw gaan.

GROTE STERN (Sterna sandvicensis)

=====

In de zomer zijn vooral het Zwin en Zeebrugge de pleisterplaats van enkele ex. Interessant is wel de wnm van 3 ex op 03.11 in de Voorhaven van Zeebrugge (VW Gent).

DWERGSTERN (Sterna albifrons)

=====

Ook dit jaar weer enkele wnm van deze sierlijke vlieger die zijn dichtste broedplaats op de Hoge Platen in de Westerschelde heeft.

13.07	3 ex	Zwin	LMa
05.08	1 ex	Zwin	FW, TDF, MM, FB, PB
17.08	1 ex	Achterhaven	LMa
02.09	3 ex	Voorhaven	GDP, GO, TDS
16.09	2 ex	Zwin	JM, FDS, GBu, BBu, LMa

NOORDSE STERN (Sterna paradisaea)

=====

Dat deze soort moeilijk is te onderscheiden van het Visdiefje zal er wel de oorzaak van zijn dat er toch betrekkelijk weinig wnm gedaan worden van deze stern, die toch constanter moet aanwezig zijn dan uit de wnm blijkt.

27.07	1 ex	Zwin	LMa
	1 ex	Achterhaven	LMa
30.07	1 ex	Achterhaven	FDR, FW
24.08	3 ex	Zwin	BBu, JvM
25.08	1 ex	Achterhaven	FDR
07.10	2 juv	Zeebrugge	VW Gent
03.11	1 ad + 1 juv	Zeebrugge	VW Gent

VISDIEFJE (Sterna hirundo)

=====

Nog steeds wordt er weinig aandacht geschonken aan deze algemene stern. Vooral wnm uit het Zwin en de Achterhaven zijn zeer schaars in vergelijking met het voorkomen van het Visdiefje aldaar.

08.07	1 ex	Katlijnepoort Brugge	JD
27.07	1 ex	Vloetenveld NO	PBu
05.08	1 ex	Roksempuut	FDS
28.08	30 ex	Zwin	JM
08.09	400 ex	Voorhaven TP	JM, TDF
03.11	7 ex	Voor-en Achterhaven	VW Gent
08.04	12 ex	Achterhaven	CW, NE
13.04	7 ex	Zwin	LMa
01.05	20 ex	Roksempuut	PBu
01.06	1 ex	Beernem O	WIG

DOUGALL'S STERN (Sterna dougallii)

=====

Terug was er een broedgeval tussen een Dougall's stern en een Visdiefje in het Zwin. Het ex werd o.a. waargenomen op 12 en 13.07.84 (JM, LMa, e.a.).

ZWARTE STERN (Chlidonias niger)

=====

Meer dan de helft van de wnm komen uit Roksem, ook de enige plaats waar de Zwarte stern regelmatig in grotere groepjes te zien was. Dit jaar komen de meeste wnm uit het najaar.

13.07	min 20 ex	Zwin	LMa
05.08	1 ex	Roksempuut	FDS
08.08	1 ex	Achterhaven	FW, TDF, e.a.
15 tot 26.09	1 à 2 ex	Roksempuut	PBu, JD
21.04	1 ex	Zwin	BBu
05.05	16 ex	Roksempuut	JM
16.05	3 ex	Vrede	PDM, MSS, PaL
03.06	25 ex	Roksempuut	PBu, PL
04.06	2 ex	Dievegat	PDM

WITVLEUGELSTERN (Chlidonias leucopterus)

=====

Dit jaar noteren we 5 ex in 7 wnm. Buiten de Achterhaven werd er alleen te Roksem ook een ex van deze stern gezien. De soort blijft dus nog steeds een schaarse verschijning in onze regio.

08 en 11.08	1 juv	Achterhaven	PB, PBu, FB
28.08	1 ad (winterkl.)	Achterhaven	FDR, PB
02.09	1 ex (overgangskl.)	Achterhaven	FDR
16.09	1 ad (winterkl.)	Achterhaven	FDR
02 en 03.06	1 ad (zomerkl.)	Roksempuut	PBu, PT, PL

WITWANGSTERN (Chlidonias hybrida)

=====

Eén wnm van deze toch wel zeldzame sternesoort:

08.08	2 ex	Boudewijnkanaal Herdersbrug	HDB
-------	------	-----------------------------	-----

BROEDGEVALLEN ZEE - EN KUSTVOGELS

door Jan Seys

Uit het Zwin kwamen volgende gegevens (mond. med. G.Burggraeve) :

- Kokmeeuw : ca 3000 kp
- Zwartkopmeeuw : 15 kp (w.o. één gemengd met Kokmeeuw)
- Stormmeeuw : 2 kp
- Kleine mantelmeeuw : 2 kp gemengd geroofd !!
1 kp
- Visdief : 235 kp

In de Achterhaven van Zeebrugge kwamen ca 10 kp Visdief tot broeden.

Dit jaar was er ook een broedpoging van de Dwergstern in BLOK 2 (mond. med. GDP).

** erratum Jaarboek '83-'84 : één geslaagd broedgeval Dwergstern in BLOK 2, i.p.v. één broedpoging Dwergstern in Achterhaven.

Inleiding

Het seizoen 1984-85 is de zwarte bladzijde uit de geschiedenis van de zeetrek geworden. Het aantal doorgegeven uren bedraagt slechts 25 in het najaar terwijl we ook eens enkele voorjaars-wnm binnenkregen (8 uur).

Hopelijk zal er weldra een heropleving van deze toch wel zeer bijzondere vorm van vogelwaarnemen zijn.

Bespreking per soort

DUIKER spec (Colymbus sp.)

=====

23.10	1 ex	NO
23.03	2 ex	NO

FUUT (Podiceps cristatus)

=====

07.08	2 ex	ZW
21.03	1 ex	ZW
	1 ex	NO
25.03	7 ex	NO
27.03	2 ex	NO

VAAL STORMVOGELTJE (Oceanodroma leucorhoa)

=====

11.09	5 ex	ZW
-------	------	----

NOORDSE STORMVOGEL (Fulmarus glacialis)

=====

28.08	1 ex	NO
11.09	1 ex	ZW
	1 ex	NO
15.09	1 ex	Zeebrugge TP

GRAUWE PIJLSTORMVOGEL (Procellaria grisea)

=====

11.09	3 ex	ZW
06.10	6 ex	ZW

NOORDSE PIJLSTORMVOGEL (Procellaria puffinus)

=====

11.09	67 ex	ZW
15.09	2 ex	ZW
25.09	1 ex	ZW
	1 ex	NO
06.10	3 ex	ZW
	1 ex	NO

JAN VAN GENT (Sula bassana)

=====

07.08	1 onv + 1 ad ex	NO
11.09	28 eerste jaars	ZW
	2 onv ex	ZW
	8 ad ex	ZW
	11 ex	ZW
	9 eerste jaars	NO
06.10	2 ad ex	ZW

AALSCHOLVER (Phalacrocorax carbo)

=====

31.07	1 juv	ZW
12.08	16 ex	NO
15.09	3 ex	ZW
06.10	20 ex	ZW
26.10	2 ex	ZW
19.03	36 ex	NO
21.03	23 ex	NO

BLAUWE REIGER (Ardea cinerea)

=====

03.07	2 ex	ZW
08.08	2 ex	ZW

BERGEEND (Tadorna tadorna)

=====

15.09	47 ex	ZW
19.03	19 ex	NO

SMIENT (Anas penelope)

=====

19.03	3 ex	NO
21.03	1 ex	NO
25.03	9 ex	NO
27.03	4 ex	NO

WINTERTALING (Anas crecca)

=====

27.03	3w	NO
-------	----	----

SLOBEEND (Anas clypeata)

=====

19.03	9 ex	NO
25.03	2m	NO
27.03	23 ex	NO

KRAKEEND (Anas strepera)

=====

21.03	2m+1w	NO
27.03	3 ex	NO

PIJLSTAART (*Anas acuta*)

=====

27.03 6 ex NO

MIDDELSTE ZAAGBEK (*Mergus serrator*)

=====

27.03 1m+1w NO

GROTE ZEEEEND (*Melanitta fusca*)

=====

25.12 1 ex NO

21.03 1w NO

ZWARTE ZEEEEND (*Melanitta nigra*)

=====

03.08 4 ex ZW

10 ex NO

08.08 6 ex ZW

11.09 10 ex ZW

6 ex NO

21.10 9 ex ZW

25.03 4 ex NO

EIDEREEND (*Somateria molissima*)

=====

25.03 2 ex NO

GRAUWE GANS (*Anser anser*)

=====

19.03 33 ex NO

21.03 55 ex NO

ROTGANS (*Branta bernicla*)

=====

19.03 11 ex NO

GROTE JAGER (*Stercorarius skua*)

=====

28.08 1 ex ZW

1 ex NO

08.09 1 ex NO

11.09 1 ex ZW

22.09 1 ex ZW

06.10 1 ex ZW

1 ex NO

MIDDELSTE JAGER (*Stercorarius pomarinus*)

=====

26.10 4 ad lichte fase ZW

KLEINE JAGER (Stercorarius parasiticus)

=====

28.08	2 ex	ZW
11.09	3 ex (1l+2d.fase)	ZW
06.10	2 ex	ZW
21.10	2 ex	ZW
04 01	4 ad	NO

KLEINE of MIDDELSTE JAGER

=====

07.08	1 juv	ZW
11.09	15 ex	ZW
06.10	1 ex	NO
	2 ex	ZW
21.10	3 ex	ZW

DWERMGEEUW (Larus minutus)

=====

07.08	12 ex	ZW
	61 ex	TP te Blankenberge
08.09	107 ex in 1 uur	ZW

DRIETEENMEEUW (Rissa tridactyla)

=====

11.09	2 ex	ZW
15.09	3 ex	ZW
22.09	1 ex	ZW

VISDIEFJE (Sterna hirundo)

=====

03.08	14 ex	ZW
07.08	13 ex	ZW
08.08	13 ex	ZW

VISDIEFJE of NOORSE STERN

=====

Dit jaar werd er geen sterke doortrek waargenomen wegens het veel te weinig aantal teluren. Het max bedroeg 50 ex per uur op 22.09.

GROTE STERN (Sterna sandvicensis)

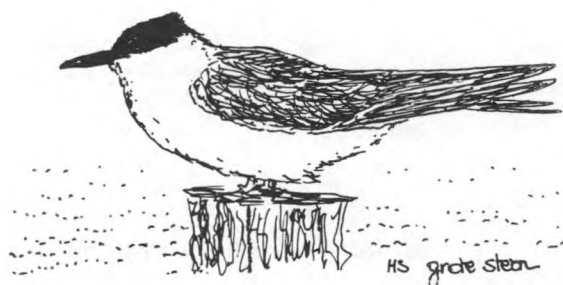
=====

03.08	6 ex	ZW
24.08	9 ex	ZW
08.09	2 ex	ZW
06.10	2 ex	ZW

DWERGSTERN (Sterna albifrons)

=====

07.08	14 ex	ZW
22.09	1 ex	ZW

LACHSTERN (Gelocheidon nilotica)

=====

08.09 1 ex ZW

ZWARTE STERN (Chlidonias niger)

=====

03.08 2 ex ZW

07.08 4 ex ZW

05.05 8 ex NO

STEENLOPER (Arenaria interpres)

=====

11.09 8 ex ZW

TURELUUR (Tringa totanus)

=====

11.09 20 ex ZW

KEMPHAAN (Philomachus pugnax)

=====

11.09 1 ex ZW

OEVERLOPER (Tringa hypoleucos)

=====

08.08 11 ex ZW

SCHOLEKSTER (Haematopus ostralegus)

=====

07.08 24 ex ZW

19.03 17 ex NO

21.03 8 ex NO

KLUUT (Recurvirostra avosetta)

=====

19.03 76 ex NO

27.03 99 ex NO

GRUTTO (Limosa limosa)

=====

21.03 12 ex NO

ROSSE GRUTTO (Limosa lapponica)

=====

07.08 15 ex ZW

11.09 64 ex ZW

WULP (Numenius arquata)

=====

19.03	66 ex	NO
21.03	45 ex	NO
	1 ex	ZW
27.03	20 ex	NO

REGENWULP (Numenius phaeopus)

=====

03.08	65 ex	ZW
07.08	68 ex	ZW

BONTBEKPLEVIER (Charadrius hiaticula)

=====

21.03	1 ex	NO
-------	------	----

BONTE STRANDLOPER (Calidris alpina)

=====

07.08	16 ex	ZW
19.03	42 ex	NO
21.03	36 ex	NO
27.03	66 ex	NO

KANOETSTRANDLOPER (Calidris canutus)

=====

19.03	12 ex	NO
-------	-------	----

DRIETEENSTRANDLOPER (Crocethia alba)

=====

27.03	4 ex	NO
-------	------	----

ZEEKOET (Uria aalge)

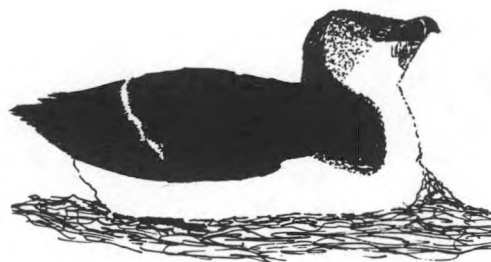
=====

06.10	1 ex	ZW
21.10	1 ex	ZW

ALK of ZEEKOET

=====

21.10	1 ex	ZW
25.03	4 ex	NO

Na deze volledige lijst van alle doorgestuurde zeetrekwnm, volgt nog een woord van dank aan Marc Peeters, Yves Baptiste, Patrick Lust, Dirk Vercammen, John Van Gompel, Luc Maerten, Jan Seys en alle andere voor het doorgeven van hun wnm.

SPERWER (Accipiter nisus)

door Leo Declercq

Inleiding

We beschikken dit jaar over ca 850 wnm. Dat zijn er flink wat meer dan vorig jaar. De Sperwer zit nog steeds in de lift.

Najaarstrek '84

In totaal 90 ex op trek. Opvallend is de piek door het weekend 30 en 31.10.

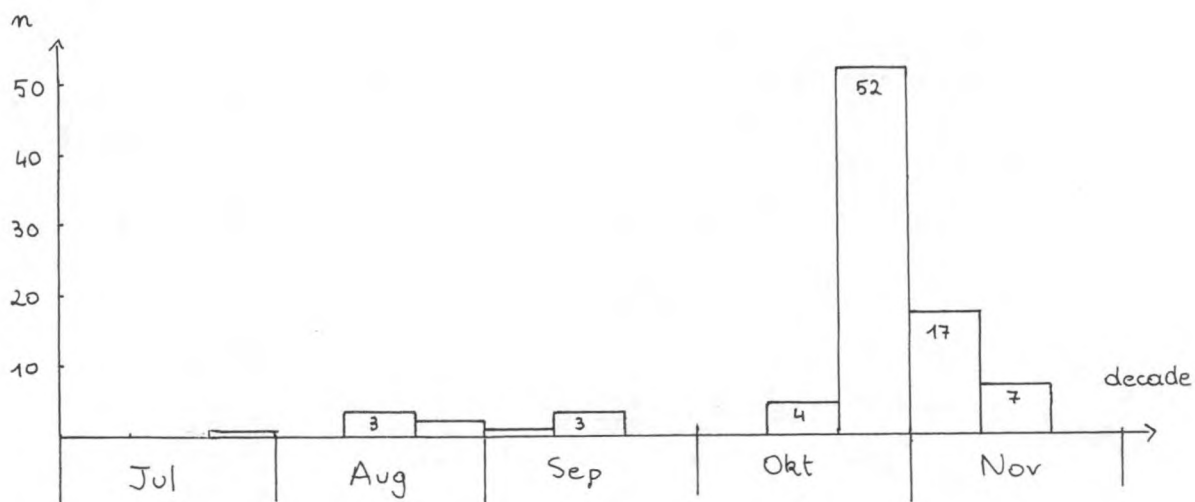
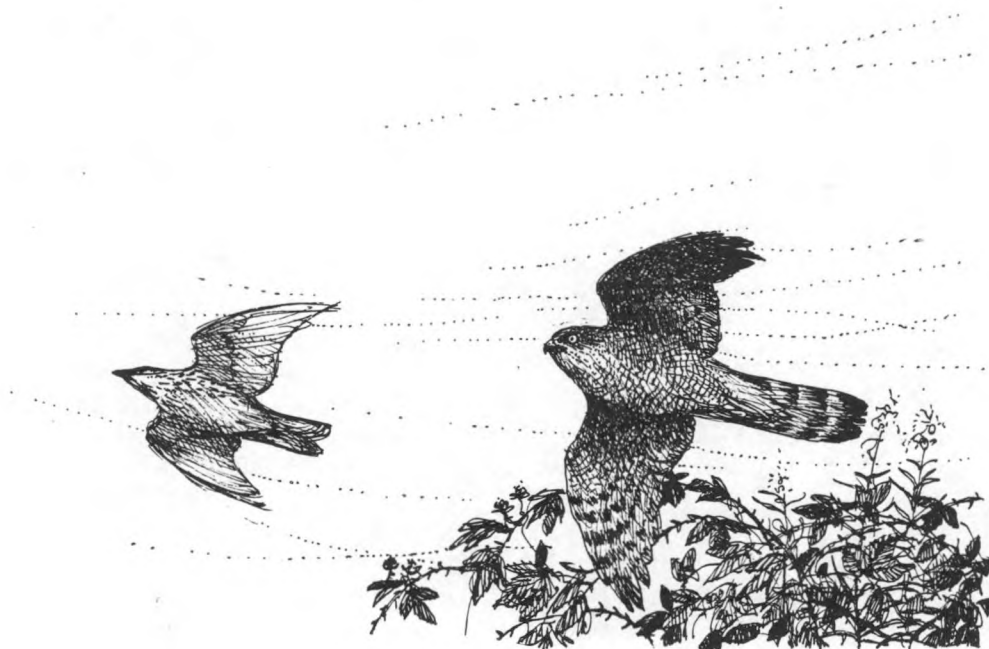

Fig : Najaarstrek per decade.

Wnm tijdens het winterhalfjaar

a) Zwin en omgeving (72 wnm)

Op 15.08 (FW,FDR,HS) wordt een eerste ex waargenomen, daarna op 20.08 (PBu,RDJ). Niettegenstaande deze vogels ter plaatse bleven, gaat het waarschijnlijk wel om de eerste trekkers. In sept (4 wnm) wordt het eerste m gezien : 27.09 (GDP,FV). Vanaf begin okt worden 2 tot 3 ex genoteerd. In nov hebben we als dagwnm 3 ex, waaronder 1 m (JNM-Heist). Begin dec blijft deze situatie constant, maar daarna daalt het aantal wnm sterk (4 wnm in decade 2 en 3 van dec). Voor de periode jan-febr-maart zijn de wnm schaars. Overdag wordt maar zelden meer dan één Sperwer gezien. Zeker het vermelden waard is dat 21 Sperwers werden geringd (GBu). Dit toont goed aan hoe sterk we de aantallen kunnen onderschatten. Op de slaappleats komt een eerste ex op 26.09 (PS). De gegevens zijn eens te meer slecht gespecificeerd, waardoor slaaptellingen moeilijk te onderscheiden zijn. Voor eind okt niet meer dan één ex. Maxima : 11.11 2 ex + 1 m (JNM-Heist), 27.11 3 ex (PDM,DVT), 02.12 3 ex (BBu,MS,TDF,GBu,FW); 10.01 1 w + 1 m + 1 ex (PDM), 03.02 3 ex (BBu,GBu), 13.02 en 17.03 3 ex (PDM,JNM-Heist). We nemen aan dat het telkens om slaaptellingen ging.

b) Westkapelle (11 wnm)

Van 20.11 - 27.03 (BBu) één ex. Enkel op 17.01 2 ex (BBu).

c) Damme-Oostkerke (28 wnm)

Eerste wnm op 06.10 1 w (CW), laatste op 31.03 1 m (HS). Op 08.11 3 ex (CW). Eén daarvan gaat slapen in de stadswallen van Damme, één ervan gaat richting Fort Beieren of 't Zuidervaartje en een derde ex vliegt richting Malehoek. Op 03.12 (CW) opnieuw 3 Sperwers. Op 19.12 : 1 m (FV). In jan en febr sporadisch enkele wnm te Damme. Op 13.01 2 ex (RV) en 1 ex in het centrum (FDS). Tijdens de maand maart gebeurden de wnm meer te Oostkerke; in die periode werd daar 1 juv, 1 w en 1 m gezien (GBu,LMa,HS,LDq,ID,JNM). Op 29.11 werd een gekwetst wijfje uit Oostkerke bij John Van Gompel binnengebracht.

d) Hoeke (12 wnm)

Eerste wnm op 26.10 1 w (FV), laatste op 02.04 1 w (HS). Meestal wordt een w gezien. Op 02.12 1 w, 1 onvolwassen m en 1 ex (JS) en op 24.03 1 ex en 1 w (TDF,JN,FW,LDq,ID,FDR).

e) Achterhaven Zeebrugge (43 wnm)

Op 23.09 (JM) wordt een ex ter plaatse gezien. Het blijft zeer moeilijk tot 11.11 om trekkers en pleisterraars uit elkaar te houden. Een eerste m op 28.10 (GDP,GO). Maxima : 12.11 3 ex (FV) en 28.11 2 ex (FV,PDM,DVT).

In dec twee wnm van 1 ex (FV,WLT). Voor januari : 06.01 3 ex (FV,FW,TDF,WLT), 11.01 3 ex (FV), 17.01 1 m + 2 w (FV,GDP,TDS); 23.01 1 w (FV).

In febr en maart nooit meer dan 1 ex. Laatste m op 17.03 (GDP), op 10.04 1 ex (JN,TDF,JM).

f) Koolkerke (7 wnm)

In jan het meest gezien van 13.01 tot 20.01 : 1 w. Aan de Pathoekeweg op 20.04 : 1 m (FW).

g) St-Pieters (12 wnm)

Vooral in nov regelmatig een ex. Vermoedelijk sliep het in Zeveneke (HDB).

De wnm zijn van erg uiteenlopende aard. Opmerkelijk is de wnm van 1 m op 23.07 in de Groenstraat (GDP). Op 24.03 : een kp baltzend (HDB,ADL). Verder nog slaaptrekwnm en enkele ex jagend overdag.

h) Speien-Bloemendale-Waggelwater (38 wnm)

Op 21.10 te Speien : 1 ex (GDP) en één ex op slaaptrek te Bloemendale (MS,BDC). In nov komt regelmaat in de wnm.

Een eerste m op 10.11 (TDF,FW). Op 25.11 : 3 ex (TDF).

Voor dec noteren we : op 21.12 2 ex te Bloemendale (FV) en 1 w te Speien (TDF,FW,LDq), en op 25.12 3 ex te Bloemendale 's avonds (FW,TDF,JN,RDJ,JM). In jan, febr en maart veel minder wnm : nog éénmaal twee ex op 23.02 (FW,HDB,BC). Een laatste ex (op slaaptrek) : 17.04 (FDS).

i) Meetkerke-Houtave (51 wnm)

Eerste wnm op 28.10 1 ex (MS,MaS), laatste op 23.03 1 w (FW,FDR). Van 10.11 af 2 ex (JM), eind nov 3 ex (o.a. 26.11 : FV,BJ).

Op 04.01 : 3 à 4 ex (TDF,JM,JN). In jan, de 27 ste, wordt voor het eerst een m gezien (HDB). Enkel op 18.02 nog 1 m (FV).

In febr worden max 3 ex genoteerd tot 10.02, daarna 1 w (FV). In maart vier wnm van 1 w.

ii) Zuierenkerke-Hagebos (23 wnm)

Eerste wnm op 28.10 aan de Vagevuurput, nl 1 m (MaS,MS), en laatste ex, een w, op 24.02 (LDq,ID).

Het belangrijkste is wel de slaappleats in het Hagebos :

10.11	4 ex	JM
26.11	4 à 5 ex	FV
30.11	5 ex	MS
22.12	5 ex	JNM
26.12	min 5 ex	TDF,FW,HS
30.01	5 ex	TDF,LDq
02.02	4 ex	TDF,RDJ,FW
19.02	3 w	TDF,JM,PLa

Een m overdag op 30.10 en 12.12 (MS, MaP). Soms wordt 's avonds maar gedurende korte tijd geteld, waardoor kleinere aantallen verkregen worden. Deze gegevens worden niet altijd gespecificeerd als slaapplaatsstelling. Dat maakt het onderscheid tussen dag- en avondtellingen erg moeilijk.

iii) Uitkerke-Nieuwmunster (29 wnm)

Eerste wnm op 10.11 1 w (TDF, FW), en laatste wnm op 15.03, nl 1 ex (PS). Telkens 1 w in nov. Op 13.12 : 1 m (MaP), 25.12 : 1 w + 1 m (FW). Maximum : 27.01 3 ex (LDq, ID). Op 13.02 : 1 m + 1 w (MaP), daarna telkens 1 w.

j) Fonteintjes (9 wnm)

Op 19.11 : 1 w (LDq, KD) en op 22.03 : 1 ex (MaP). Telkens 1 ex.

k) Roksem (44 wnm)

Eerste wnm : 27.10 1 w (PBu), laatste : 30.04 1 w (PBu). Vanaf 18.11 : 2 ex (PBu). Op 09.01 : 2 w + 1 m (PBu, JM). Aan de Roksempuut worden regelmatig 2 ex waargenomen.

l) Ettelgem-Zerkegem (7 wnm)

Eerste : 28.10 1 ex (LD), laatste : 24.02 1 w (JM). Te Zerkegem kwamen er op 23.12 4 w slapen (PBu). Op 07.11 werden daar overdag 2 à 3 ex waargenomen (LD).

m) Varsenare (5 wnm)

Het gaat om wnm nabij het centrum; tussen 05.10 en 04.04 telkens 1 ex (KV, PBu).

n) Bossen St-Andries (120 wnm)

Op 21.08 : 1 w (FDR) en op 27.08 reeds 1 w + 1 m (FW, FDR). Op 29.08 opnieuw een koppel (WLT, FDR). F. De Ruwe noteert die dag nog 5 ex waaronder 1 m.

Max per decade :

sept 1	2	WLT, TDF
sept 2	2	LD, KD
sept 3	4 à 5	RDJ, FW, TDF, FDR
okt 1	2 à 3	WLT, RDJ
okt 2	1	FV
okt 3	min 3	FW, TDF
nov 1	2	LD
nov 2	-	
nov 3	-	
dec 1	1 m, 1w	FW
dec 2	-	
dec 3	-	
jan 1	-	
jan 2	-	
jan 3	-	

febr 1	2	FDS
febr 2	-	
febr 3	-	
maart 1	-	
maart 2	1	FW
maart 3	1 w	FDR,FW,TDF,RDJ
apr 1	3 w, 1 m	FW,RDJ,FDR,MM,HS
apr 2	2 à 3	JM,PBu
apr 3	2 w, 1 m	FW,TDF
mei 1	3 à 4	JM,TDF
mei 2	1 w	diverse wnm-ers
mei 3	1 w	FW,LDq,TDF

Al deze gegevens betreffen pleisterende vogels. Het is daarbij geen eenvoudige klus om trekvogels daarbuiten te houden. Het hoeft daarbij zeker niet steeds om dezelfde vogels te gaan. Vooral langs de Doornstraat werd opnieuw slaaptrek genoteerd.

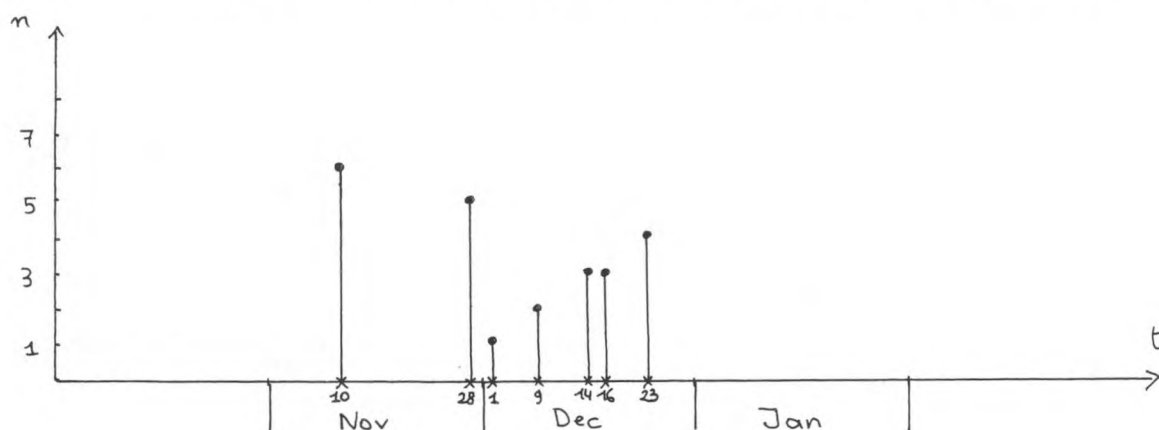

Fig : Slaaptrek aan de Doornstraat. Opvallend is de afwezigheid (van tellers ?) na december.

o) Vloetenveld (49 wnm)

Eerste : 19.08 1 w (PBu,RDj), laatste : 06.04 : 1 ex (LD).
Op 03.10 : 1 m (LD), ook op 21.11, 23.12, 14 en 16.01, 06.03 en 22.03 (LD). Zeer regelmatig 1 w. Op 09.12 : 3 ex (JNM).
Ook op 04.04 : 2 à 3 ex (LD).

p) Loppem-Zedelgem (9 wnm)

Vrij regelmatig 1 ex gedurende het winterhalfjaar. Op 19.01 : 2 ex (WLT). Het gaat om vogels die ook elders pleisteren.

q) Jabbeke (16 wnm)

Eerste op 10.10, 1 w (RDJ), laatste op 03.03 1 ex (RDJ).
Op 10.11 : 2 à 3 ex (FDS,RDJ). Op 14.12 op drie plaatsen 1 ex (RDJ). Op 16.01 : 2 ex (RDJ). Overigens telkens 1 ex.

r) Wijnendale (3 wnm)

Op 31.03 : 1 w (BC), op 28.04 : 1 ex (RV,FV,BJ).
 Net zoals vorig jaar slechts zeer weinig wnm in dit gebied
 omdat het zeer weinig bezocht wordt.

s) St-Michiels dorp + Tillegembos (26 wnm)

Eerste wnm op 07.11 : 1 ex aan de Witte Molenstraat (FW),
 laatste wnm op 10.04 met 1 w aan Novotel (SK) en 1 w aan
 de Dianadreef (FW).
 Regelmatig 2 ex in Tillegem. Op 28.01 : 1 m (FW), zo ook op
 24.02 (FW). Op 29.03 : 1 kp baltsend Rijselsestraat (WLT).

t) Brugge stad (19 wnm)

Langs de vestingen en in de binnenstad worden regelmatig
 Sperwers waargenomen tussen 24.09 (HDO) en 24.04 (JD).
 Het ging telkens om wnm van 1 ex (w).

u) Assebroekse Meersen (10 wnm)

Eerste : 13.10 1 ex (FDS,EW), laatste 26.04 1 w (SK).
 Op 24.10 : 1 w + 1 juv m (LDq). Tot 31.01 : 2 w (LDq) ver-
 bleven er meerdere Sperwers. Daarna werd het gebied vrijwel
 niet meer bezocht.

uu) Assebroek (8 wnm)

Eerste : 01.11 1 ex (GS,BC), laatste : 24.03 1 w (BC).
 Telkens 1 ex (w).

v) Rijckvelde (9 wnm)

Van 18.11 2x1 ex (BC) tot 31.03 1 ex (FDS,EW). Eén à twee
 ex werden waargenomen. Eigenaardig is het wijfje op 30.06
 (JNM-Brugge).

w) Oostkamp

Kaleshoek : eind okt - febr :
 1 w (PK)
 Kampveld : eind okt - febr :
 2 w (PK)
 Leiemeersen : één ex op 26.12
 (KD) en op 10.04
 (FV).

x) St-Kruis (22 wnm)

Eerste : 13.10 1 ex (FDS),
 laatste : 31.03 1 w (HS).
 De meeste wnm (1 ex) gebeur-
 den aan de Malehoek (CW) of
 aan de Pijpeweg (FDS).

Raaijen
 jagers & sperwer
 HS

y) Baasveld-Merkenveld (4 wnm)

Op 14.10 : 1 ex (LD), op 10.02 : 1 ex (LD).

z) Bulskampveld (24 wnm)

Van 30.09 tot 24.03 minstens 2 w (DXR,WIG). Op 01.11 : 1 m.

z') Beverhoutsveld

Regelmatig 2 w (DXR). Op 01.11 : 1 m (DXR,WIG).

z'') Beernem zandwinningsgebied-St-Joris (15 wnm)

Van 09.09 tot 23.03 : 1 w (DXR,WIG).

z''') Beernem E5 en omgeving (8 wnm)

Van 04.11 tot 17.03 : 1 w (WIG).

z''''') Beernem dorp (4 wnm)

Viermaal 1 w (WIG).

Voorjaarstrek '85

Heel wat trek in maart en april gebeurt ongezien. Toch is de piek begin mei opmerkelijk t.o.v. voorgaande jaren.

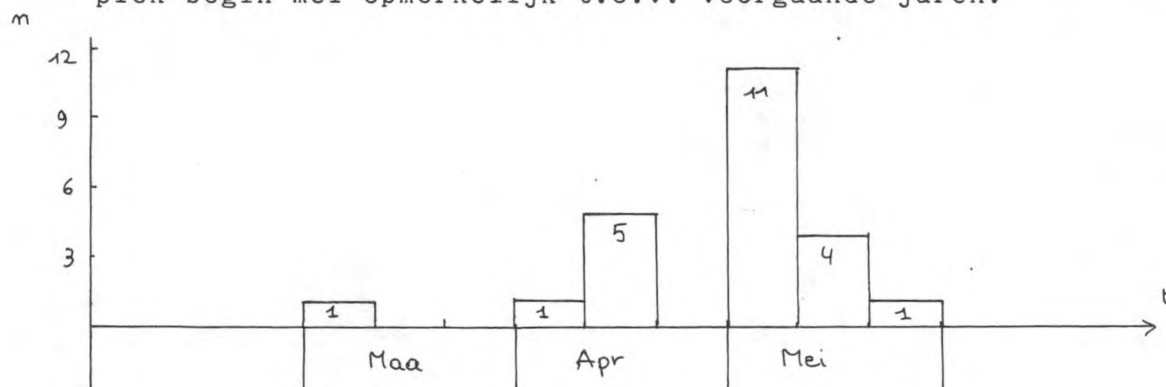

Fig : Voorjaarstrek per decade.

Broedgevallen

Voor het eerst waren er diverse broedgevallen (3 à 4) in de regio. In het kader van het afschot van 5 ex tijdens het winterhalfjaar '84-'85 geven wij geen nadere informatie.

WESPENDIEF (*Pernis apivorus*)

door Johan Maeckelbergh

=====

Inleiding

Zoals in het vorig jaarboek reeds duidelijk werd aangetoond, is de Wespendif een uitgesproken 'hoogvlieger'.

Thermiek is voor deze soort een onontbeerlijke factor om ongehinderd het Vlaamse landschap over te trekken.

Zo wordt een trekkende Wespendif meestal bij zonnig en/of warm weer gezien. Toch blijkt de Wespendif niet zo algemeen te zijn in ons Vlaamse landschap. De broedgevallen voor de beide Vlaanderen beperken zich ongeveer tot deze in de Brugse regio! In de Antwerpse Kempen is de soort een zeer schaarse broedvogel, terwijl de meer traditionele gebieden zoals de Limburgse Kempen en het Brabantse slechts een lage densiteit vertonen.

Na de terugval van het aantal wnm in 82-83 en in mindere mate in 83-84, blijkt de Wespendif in 84-85 terug wat algemener geworden te zijn. We ontvingen 71 wnm betreffende 92 ex (cfr 83-84: 70 ex; 82-83: 32 ex).

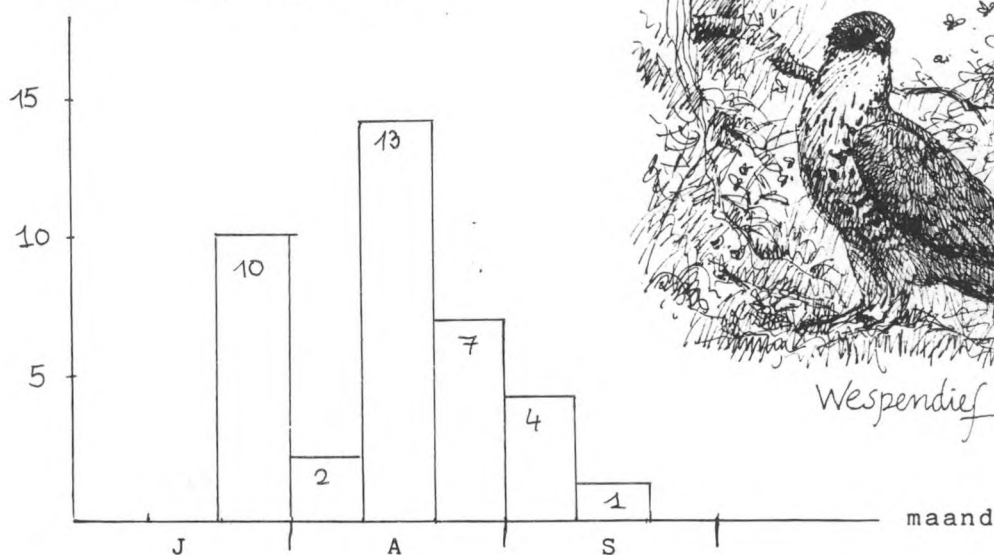
Najaarstrek

De eerste najaarstrekker werd op 21.07 gezien in Hoeke (FDS), wat als normaal kan genoemd worden. Van 24 tot 26.07 verbleef er 1 ex in het Beernemse (WIG). Op 29 en 30.07 pleisterde een ex rond het Zwin. Eind aug verbleven er tenslotte ook nog 2 ex aan de Villa. Op 19.08 werd 's morgens één ex gezien op een dode boom met prooi (WLT). 's Avonds werd diezelfde boom dan gebruikt door 2 ex om er op te slapen (JM).

De laatste trekker vloog op 19.09 aan de Villa ZW (FW).

In totaal werden 37 ex op najaarstrek gezien. In 83-84 waren dat er 36 ex.

aantal ex op najaarstrek

Wnm-ers : FDR, WLT, FW, TDF, PBU, FDS, JM, MM, KV, RDJ, PS, BBu, GBu, e.a.

Voorjaarstrek

De Wespendif liet in 1985 extra lang op zich wachten. Het duurde tot 01.05 vooraleer men de eerste Wespendif over onze contreien zag vliegen, nl 1 ex aan het OTBR (FW, RDJ).

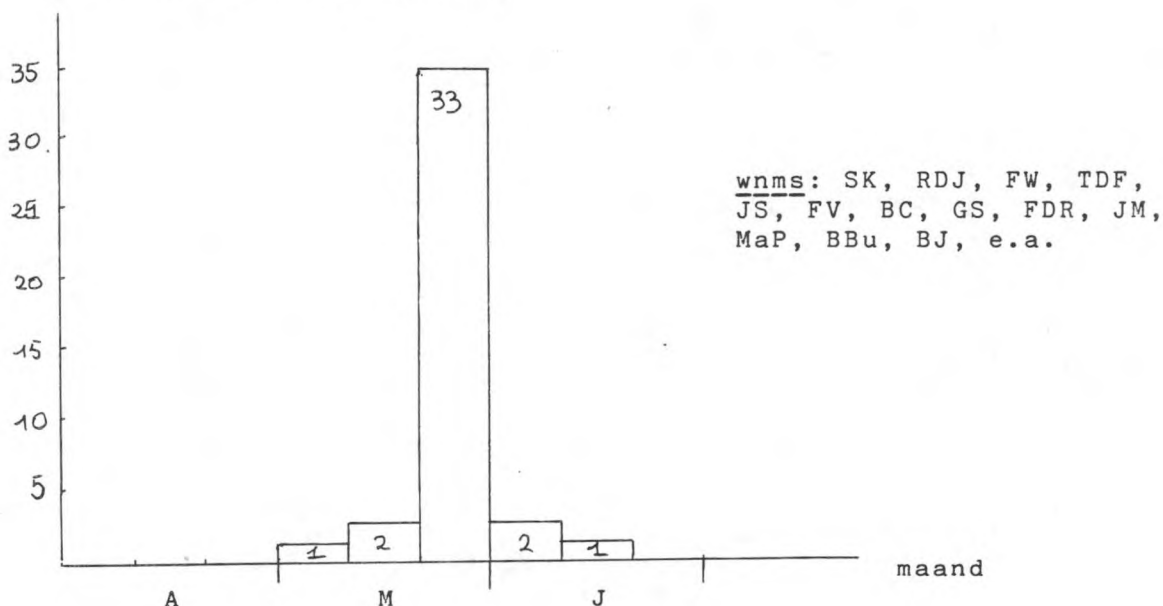
Mei was dit jaar dé maand bij uitstek voor Wespendifeven-trek, t.o.v. juni vorig jaar. De laatste trekker was een adult ex boven Ter Straten te St-Andries, vliegend in zuidelijke richting en dit op 12.06 (JS).

In totaal werden 39 ex op voorjaarstrek gezien.

Een heel opvallende wnm is die van 5 ex die op 27.05 rond 11u00 in groep over het JNM-lokaal (Brugge centrum) voorbijtrokken. Wespendifeven gaan dus blijkbaar de stad niet ontwijken tijdens hun doortocht.

Topdagen waren ongetwijfeld 26 en 27.05 met resp. 11 ex en 17 ex op doortrek!!

aantal ex op voorjaarstrek

Doortrekplaatsen

De voornaamste doortrekplaatsen zijn de bossen van SA en de omgeving van Hoeke en het Zwin.

Broedgevallen

BLOK 3: Voor de derde opeenvolgende keer krijgen we hier een succesvol broedgeval. Er werd slechts 1 juv waargenomen (TDF, FW). Met wat geluk kan men hier de prachtige pronkvluht van de Wespendif zien, waarbij hij met zijn vleugels een zestal keer snel achter elkaar klapt boven zijn rug. Bij uitzondering doet hij dit ook nog wel eens tijdens de najaarstrek.

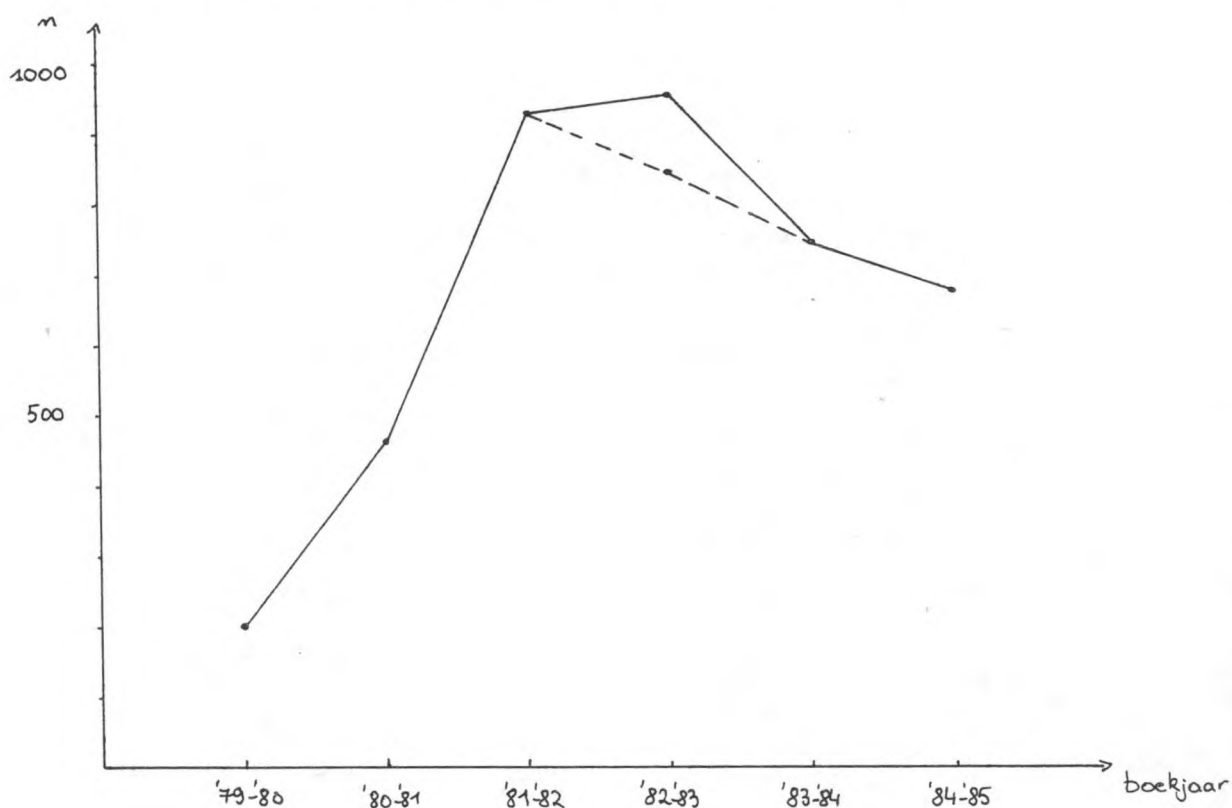
- Literatuur:
- Breeding birds in Flanders, 80-81 Wiel. 51, 185-202, 1985
 - De Coninck B., De Wespendif, Veldorn.jb.82-83
 - Maeckelbergh J., De Wespendif, Veldorn.jb. 83-84

Inleiding

Bij de inleiding geven we doorgaans al kort een algemene tendens aan. Gebruikelijk formuleren we iets over de hoeveelheid wnm en het waarnemersaantal. We doen dat hier opnieuw, maar in het licht van de huidige evolutie plaatsen we het in een ruimer kader. Hierbij vind je de grafiek van het aantal wnm, voor de Buizerd dan wel, van de zes Jaarboeken. Vergelijken gaat, voor zover het de definitie van een wnm betreft. Telkenmale werd die eenduidig opgevat. Waar het echter over het aantal waarnemers gaat en de densiteit van het waarnemen (methode e.d.) zijn er grote verschillen, die vergelijken niet zondermeer mogelijk maken.

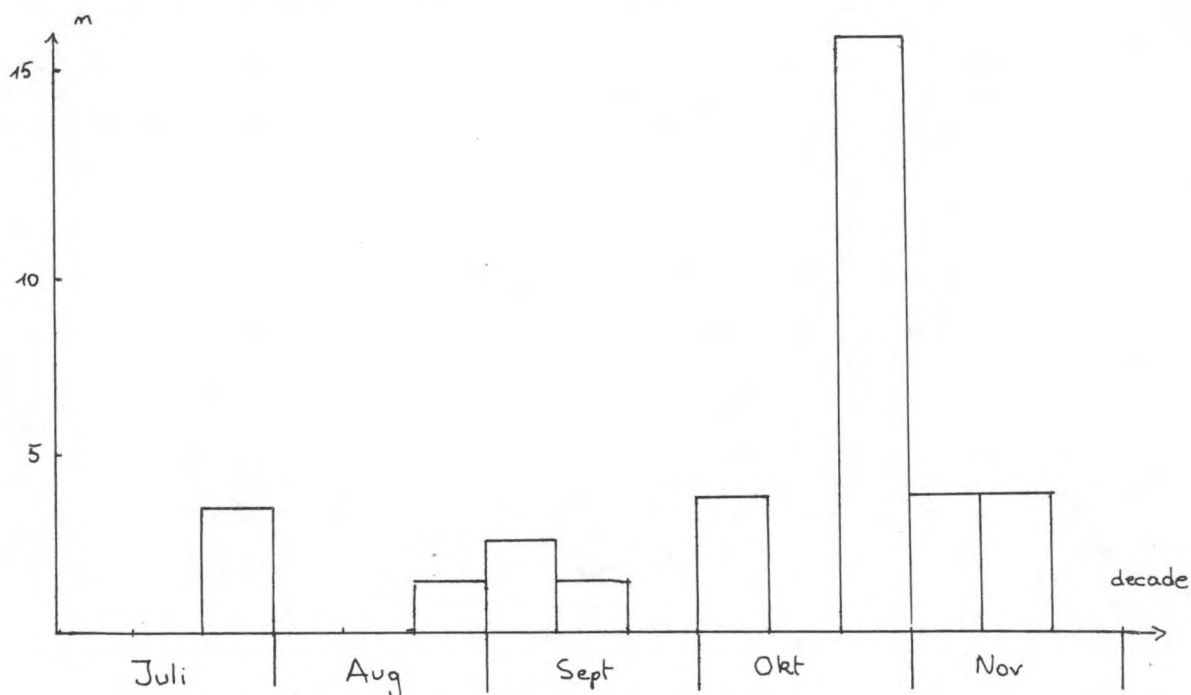
Wanneer we de grafiek volgen dan start die in de laagste positie. Onmiddellijk dient daarbij vermeld dat het eerste Jaarboek vrijwel alleen de gegevens van B.J.N. Brugge bundelde. Uiteraard drukt dat aardig het totaal aantal wnm. Sindsdien (Jb 2) sloten J.N.M.-afdelingen Blankenberge en Heist, de Wielewaal, V.W.G. Serinus en diverse particuliere waarnemers die we (onze excuses) niet allemaal kunnen noemen, zich aan. Niettegenstaande het waarnemersveld vanaf dat ogenblik stabiel lijkt, doet zich in '81-82 toch nog een flinke verschuiving voor. Wellicht speelt, naast een reële toename van waarnemers, dat jaar ook het enthousiasme in het zoeken naar Buizerden mee (de regio werd gespreid en intensief onderzocht). Daarbij komt het onloochenbare feit dat er zeer veel Buizerden zijn (vergelijking traditionele overwinteringsgebieden). Het volgende jaar schijnt dat even goed te doen, maar het beeld wordt met een honderdtal gegevens vertekend door het BTK-project van de Uilenspiegelvereniging. In feite hing de daling toen al in de lucht. Vorig werkjaar daalde het aantal wnm naar een punt waarvan we hoopten dat we daarrond zouden stagneren. Dit jaar zette die daling zich verder en om die reden maakten we de inleiding lijviger dan gebruikelijk. Het wordt immers duidelijk dat we die vermindering niet moeten afschuiven op de waarnemers, maar op een achteruitgang van onze buizerdstand. Deze gang van zaken heeft zich afgelopen winterhalfjaar nog doorgezet. Aan de vrij spectaculaire stijging van de Buizerd, en roofvogels in het algemeen, is blijkbaar een einde gekomen. De oorzaken zijn nog niet zo duidelijk. Misschien heeft de Buizerd een nieuw evenwicht gevonden waarrond zich fluctuaties voordoen, maar even waarschijnlijk klinkt de hypothese dat na een verbetering die zich situeert op het vlak van pesticiden en respect voor de prooivogels in het algemeen, de Buizerd toch nog verdwijnt door intensieve, industriële gebruiksvormen van onze open ruimten. Binnen de context van het huidige natuurbehoud in Vlaanderen en dat van noor West-Europa is alertheid meer dan ooit geboden.

Waarnemingen van de Buizerd over zes boekjaren.

Najaarstrek

Eind juli komt de trek op gang. Daarna wordt er maar weinig duidelijke trek opgemerkt. Tijdens de overgang aug - sept valt nog iets te beleven maar het hoogtepunt ligt duidelijk eind okt. Met slechts 31 ex scoren we zeer laag en moeten we terug naar de voor-jaarboekperiode ('79) om zo laag te vallen.

Overwinteringena) Zwin en omgeving (53 wnm)

De eerste Buizerden vertoeven hier vrij vroeg : 02.09: 1 ex in Zwinbosjes (TDF,FDR,SK) en vanaf 26-27.09: 3 ex (GDP,FV,LMa,PS). Okt levert weinig gegevens; max op 27.10 met 2 ex op slaaptrek (PS,LMa) en overdag op 04.10 eveneens 2 ex (FV). Deze trend zet zich verder in nov met als uitschieter 14.11: 3 ex (GBu,BBu), overdag tot 4 ex (GBu,BBu,JNM). Gedurende de hele maand minstens 3 ex in de Hazegraspolders en de Zwinbosjes of daartussen. Van andere plaatsen zeer weinig wnm.

Tijdens de koude jan- en febr-maand wordt slechts 1 ex gemeld dat er bleef tot 24.03 (LMa). Slaaptrekgegevens weerspiegelen goed de klaarlichte dagtellingen; het cijfer schommelt rond 2. In het hele gebied zouden een viertal verschillende vogels de winter hebben doorgebracht.

b) Groot Damme (Damme-Oostkerke-Hoeke-Moerkerke) (52 wnm)

Het gros van de wnm gebeurt gewoontegetrouw in de ganzeweiden te Damme. Een opvallend witte vogel is als eerste aanwezig : 14.10 (CW). Deze witte fase blijft tot 27.03 (FDR,FW). We noteren volgende maxima : 26.11: 2 ex (LDq), 02.12: 3 ex (JS), 29.01: 4 ex (FV), 10.02: 3 ex (HS), 26.02: 2 ex (LDq,FW) en het allerlaatste ex op 07.04 (CW).

Sporadisch gebeurden enkele wnm te Hoeke. Op 02.12 in het hele Hoekse krekengebied een drietal Buizerden (JS,FW,TDF,MS). Later op 26.02: 1 ex (LDq,FW) en 02.03: 1 ex (TDF,FW) nog een vogel aanwezig. Van de uithoeken enkel een wnm te Vyvekapelle op 27.01: 1 ex (BC).

c) Achterhaven-Lissewege-Brugs havengebied (29 wnm)

Vanaf 08.08 (WLT,RDJ,TDF,FDR,FW,SL) worden pleisterende Buizerden gezien. Doorgaans worden ze een korte tijd opgemerkt. We veronderstellen dat het hier doortrek betreft.

Vanaf 30.10: 2 ex (FV) krijgen we meer continuïteit. Dec-wnm blijven echter achterwege. Vooral jan en febr geven de indruk van een korte overwintering van 2 Buizerden. Mogelijk is dit onder invloed van vorsttrek. Max op 19.01: 3 à 4 ex (PDM,BV,TDF,FW,FDR,RDJ). Meer naar Brugge toe regelmatig een ex na dec, 2 ex op 17.02 (WLT).

d) Meetkerke-Speien-Bloemendale-Witte Paters-St-Pieters (175 wnm)

Van half sept tot begin okt enkele wnm van 1 ex (PVDB,JM), waar- bij het waarschijnlijk nog om doortrek gaat. Op 02.10 toch 1 ex op slaaptrek naar Bloemendale (TDF). Begin nov (02.11) 2 ex (FV,BJ) en vanaf 12.11 in dit gebied een viertal Buizerden. Eind nov tot half dec daalt het aantal wnm sterk, o.i.v. de examens ? Daarna worden zowel in de Moeren, als in Bloemendale 4 à 5 ex opgemerkt. In Speien valt een vrij wit ex op. Het is zeer moeilijk uit de gegevens schattingen naar voor te brengen. Dat het om meer dan 5 verschillende ind. gaat, is wel duidelijk.

In de koude van jan krijgen we een gevoelige daling. In de drie hoofdgebieden wordt meestal maar één vogel gezien. Febr geeft dan opnieuw hoge cijfers. In de tweede decade worden enkele malen 7 ex waargenomen (16 en 19.02 : JM,RDJ). Begin maart ziet TDF nog 4 ex in de Moeren (01.03). Andere excursies in die periode leveren ook dergelijke aantallen op. Tot het einde van de maand blijven 2 ex in de Moeren en te Bloemendale. Laatste wnm Bloemendale 03.04 : 1 ex (TDF). In de Moeren op 16.04 : 1 ex (HDB).

e) Zuierenkerke, Hagebos (56 wnm)

Van 07.11 (FDR), 2 en vanaf 30.11 (FDR), 3 ex die regelmatig worden gezien. Een laatste ex op 25.02 aan de Copsweg (LDq). Slaaptellingen bij het Hagebos leveren, op uitzonderingen na, drie Buizerden op. Op 09.12 sliepen er 4 ex (PK,BC), op 12.12 zelfs 6 (MaP).

f) Uitkerke (Uitkerke-Wenduine) (4 wnm)

Van 11.01 tot 24.02 regelmatig 1 ex (MaP,PS).

g) Stalhille-Jabbeke (11 wnm)

18.11 : 1 ex Jagersput (JM)
15.03 : 1 ex Oostendse vaart (PS)
16.12 : 2 ex Jabbeke A 10 (RDJ)

De gegevens vertonen grote parallellen met die van vorige winter.

h) Roksem-Ettelgem (4 wnm)

Weinig wnm liggen voor op 13.01 en 16.02 : 1 ex (PBu) te Ettelgem. Op 13.01 ook een Buizerd aan Rokseput (PBu). Op 30.12 : 1 ex slaaptrek naar Zerkegem (TDF,FW,PBu).

i) Westkerke (3 wnm)

Voor het eerst enkele schaarse gegevens van deze uithoek van de regio. Aan de reigerskolonie op 27.12 : 1 ex (LDq,ID). Op 09 en 10.02 : 1 ex aan de put (PBu).

j) Assebroekse Meersen (10 wnm)

Zeer vroeg verblijven hier enkele pleisteraars :

08.07	2 ex	JJ
23.07	1 ex	JJ
31.08	1 ex	HD

Tot 11.11 ontbreken dan wnm. Aangezien ook in verschillende voorgaande jaren vroege overwinteraars aanwezig waren, kan een lange aanwezigheid niet volledig worden uitgesloten. Tijdens het winterhalfjaar worden op het grondgebied Assebroek-Oostkamp max. 2 ex gezien; een laatste maal op 24.02 (DXR,WIG).

k) Oedelem

Regelmatig werden 1 à 2 ex opgemerkt. Wnm tussen 23.12 en 09.03 (DXR,WIG). In dit en voorgaande gebied overwinteren 3 à 4 Buizerden. Dit jaar was er een opvallend licht gekleurd ex (DXR,WIG).

1) Ryckvelde (14 wnm)

Van 28.10 tot 14.02 : 1 ex (CW). Enkele malen, 24.11 (FDS,EW) en 31.01 (LDq), verblijven er 2 ex. Van nabije gebieden (Ten Torre en Oedelemberg) waren geen gegevens. Misschien zat daar traditiegetrouw toch wat ?

Een zeer late wnm op 30.06 : 1 ex (JNM).

m) Beernem-Wingene (38 wnm)

In het Bulskampveld overwinteren minstens 2 ex (DXR,WIG). Dit jaar aanwezig van 30.09 tot 24.02. Te Beernem verblijft van 17.11 tot 25.02 één ex (VWG).

Andere wnm :	05.11	1 à 2 ex	Drie Koningen	LDq
	02.11	2 ex	Reigerlo	MaS,JzV
	13.11	1 ex	E5	MaP

Te Wingene op 02.11 : 1 ex aan het Blekkersbos (MaS,JzV).

Naar Ruddervoorde toe op 24.02 : 2 ex Kortekeer (BC) en 2 ex diezelfde dag aan de Zurkelhoek (BC).

In het late voorjaar op 13.05 (KD) en 23.06 (JNM) : 2 ex aan de Vagevuurbossen.

n) Wijnendaele (4 wnm)

Het aantal gegevens raakt weer in het slop. Geen winterwnm, wel enkele uit het voorjaar :

08.04	2 ex	RV,FV
29.05	4 ex	LDC

o) St-Michiels (Wulgebroeken-Tillegem) (4 wnm)

07.11	Wulgebroeken	1 ex	FDR
24.12	Tillegem	1 ex	FW,MN
04.01	Tillegem	1 ex	FW
09.01	Tillegem	1 ex	FW,FDR

p) Oostkamp (10 wnm)

Te Kampveld overwintering van 2 ex (PK): o.a. 2 ex op 08.11 (LDq). Te Moerbrugge 1 ex van 10.01 tot 24.02 (DXR).

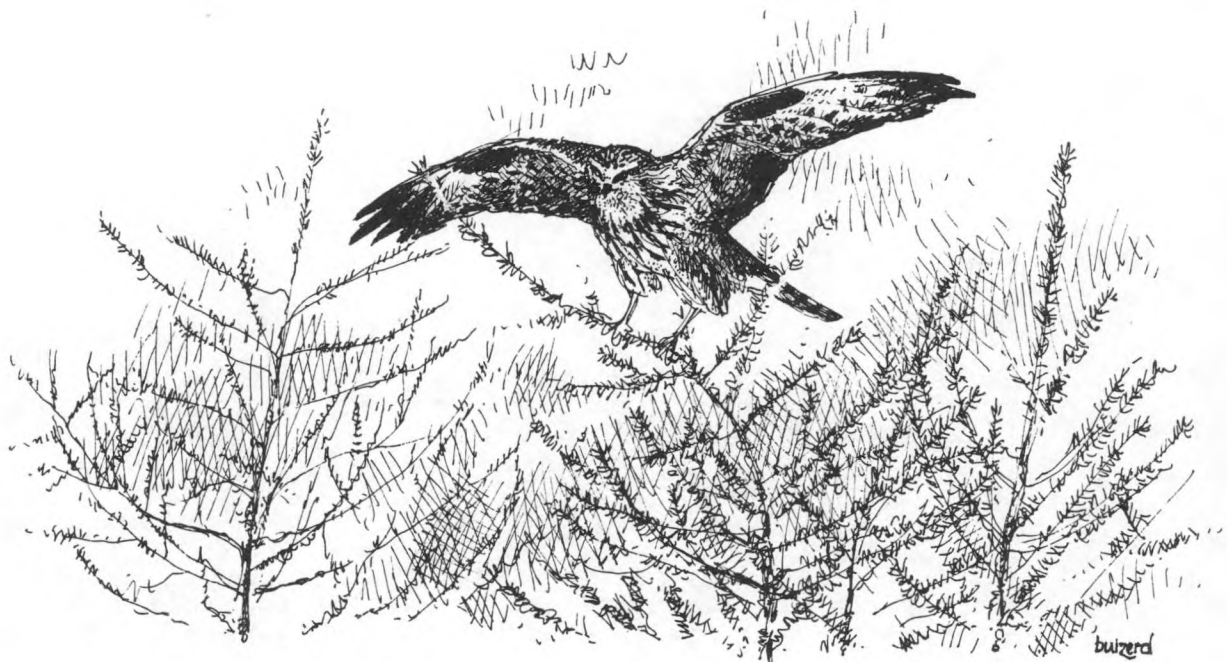
q) St-Andries (Duvelsgat-Zevenkerke-Beisbroek-St-Anna ter Woestijne-Tudor-Pereboom) (139 wnm)

Tijdens de zomermaanden juli en aug wordt meestal 1, soms 2 Buizerden aangetroffen. Vanaf sept worden onder invloed van de najaarstrek 3 ex gezien : 01.09 (TDF,WLT). Op 05.09 zijn het er zelfs 4 à 5 (WLT). Waarschijnlijk pleisteren deze vogels even alvorens door te trekken. Gedurende de rest van sept tot eind okt worden hooguit 2 ex genoteerd, éénmaal 3 ex op 12.09 (WLT,RDJ). Op 27.10 telt men 5 ex (WLT,TDF,FW). Het valt op dat de grote aantallen samengaan met goede trekdagen.

In nov zien we 1 tot 2 Buizerden. Begin dec (09.12) opnieuw 3 à 4 ex (JNM Brugge). Naar we mogen aannemen blijft dit aantal behouden tot 03.02 (FDS,TDF). Na wnm van 1 of 2 ex gedurende febr en maart, kent 31.03 : 5 ex (TDF,WLT,RDJ). In april verblijven er minstens 2 vogels. Van dan af kunnen we het woord wintervogels best schrappen.

r) Vloetenveld (34 wnm)

Van eind aug (31.08 TDF, FV) 1 ex, op 13.09 vergezeld van een tweede (LD). In okt 1 ex (LD) en vanaf 20.11 regelmatig 2 ex (LD). Op 30.01 komt er een hoogtepunt met 3 à 4 ex (LD), daarna tot 06.04 : 1 à 2 ex (LD). Opvallend was de afwezigheid van 29.12 tot 23.01. Op deze laatste datum werd voor het eerst sinds het begin van de vorst, terug een ex gezien (LD).

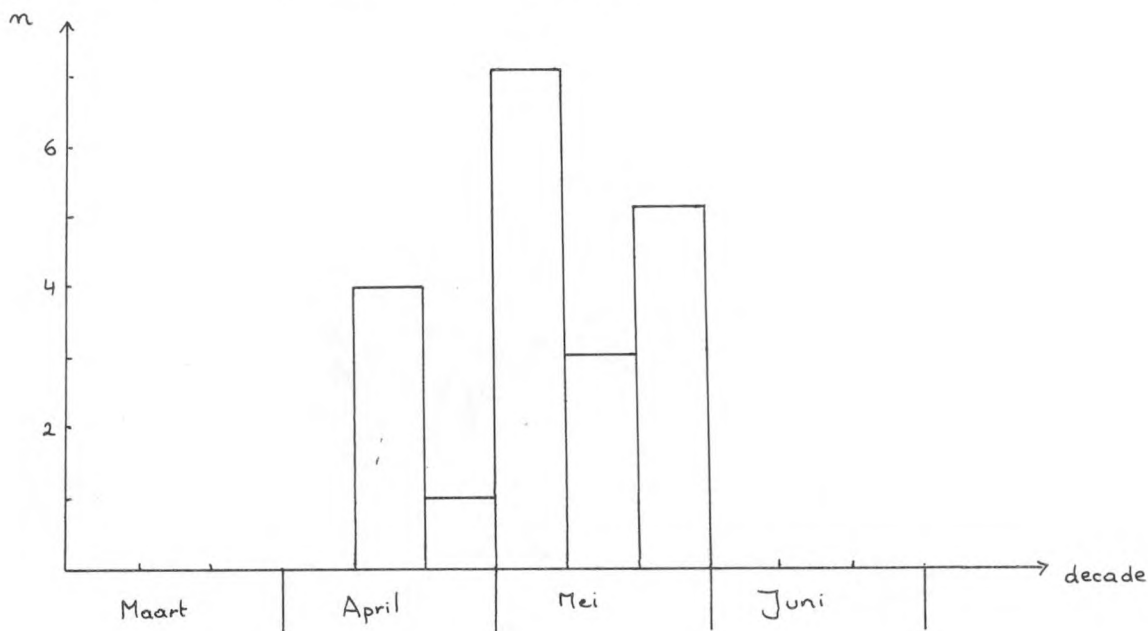
Slaaptrek vanuit de polder naar de bosrijke gebieden te St-Andries

De eerste slaper betreft wellicht een pleisterende vogel op 02.10 te Bloemendale (TDF). Tot 10.11, een controletelling van FDS, passeren geen Buizerden de Doornstraat. Op 25.11 wordt aan de Koude Keuken een slaaptrekkend ex gezien (TDF). Daarna wordt op 09.12 één ex aan de Doornstraat waargenomen (JNM). Op 14.12 zijn het er 2 (FW). Ook op 23 en 26.12 noteert men 2 ex.

Opvallend is dat langs de Oostendse Vaart te Bloemendale ('t Boompje) van 18.12 tot 25.12 2 tot 4 Buizerden slapen. Daarna van 28.12 tot 20.02 verblijven regelmatig 2 ex in de Witte Paters. Bij deze vogels is het niet altijd zeker of ze blijven slapen of verder vliegen. Op 03.01 ziet men er twee bij de Witte Paters (TDF) en drie aan 't Boompje (JN). Enerzijds komen minder Buizerden naar de bossen te St-Andries (max 2), maar anderzijds lijkt het erop dat Buizerden eerder slapen in de kleine bosjes langs de Oostendse Vaart.

Voorjaarstrek

Duidelijke trek wordt pas in april genoteerd. Opmerkelijk zijn de hoge mei-aantallen. Invloed van een harde winter ? Een totaal van 20 ex is erg laag.

Broedgevallen

De gegevens van de waarnemers laten niet toe zekere broedgevallen vast te stellen. In blok drie 1 à 2 waarschijnlijke broedsels.

Afschot

Voor het eerst in meer dan tien jaar kregen we melding van 2 Buizerden die te Meetkerke werden afgeschoten. Deze praktijken betreuren we en waakzaamheid blijft ook op dit vlak geboden.

Samenvatting

Tijdens de trek en winter worden beduidend minder Buizerden gezien t.o.v. de afgelopen jaren. Met een veel groter aantal waarnemers halen we soms amper de resultaten van 79-80. Een 40-tal overwinteraars kunnen registreren, betekent een serieuze afname (ca 20 ex) t.o.v. vorig jaar.

Voorts willen we alle waarnemers bedanken voor hun vele veldwerk. Toch moeten we erop wijzen dat het noteren, en dat zo nauwkeurig mogelijk, een goede spreiding over de regio en een regelmaat bij het tellen, sterk bijdragen tot de mogelijkheden (vergelijkbaarheid e.d.) van de jaarboekartikels. We hopen dat de gegevens in de komende jaren zo een kleine hulp zullen zijn bij het natuurbehoud.

RUIGPOOTBUIZERD (*Buteo lagopus*)

door Jan Seys

=====

Inleiding

Vorig winterhalfjaar ('83-'84) was er slechts één wnm van de Ruigpootbuiser, dit jaar zijn het er niet minder dan 30 !! Daarmee wordt nog maar eens duidelijk hoe invasief het verschijnen van deze soort is in onze contreien, en dit waarschijnlijk o.i.v. relatief voedselgebrek in noordelijker streken. Koude winters als deze van dit jaar, doen zeker en vast het aantal wnm bij ons toenemen, maar de koude alleen kan de grote onderlinge verschillen tussen opeenvolgende jaren niet verklaren. Sluitend bewijs daarvan is het feit dat de Ruigpootbuiserden die de ganse winter vertoefd hebben rond het Hagebos te Zuienkerke, hier reeds aanwezig waren in de tweede week van november, dus lang voor er van een koude-inval sprake was !

Waarnemingen

a) Meetkerke-Klemskerke-Uitkerke :

Uit dit gebied kwamen 2/3 van het totaal aantal wnm. Reeds op 07.11 werd een ex gezien aan het Hagebos (FDR) - een plaats die blijkbaar extra aantrekkingskracht heeft op deze vogels - en op 10.11 kwam hier een ex slapen (FW,TDF). Diezelfde dag rond 11u is er sprake van 1 ad ex in de polders tussen Zuienkerke-Houtave (JM). Op 11.11 worden 2 ex biddend waargenomen te Houtave (KV). Daarna is het wachten geblazen tot 25.12 (FV : 1 ex 't Smisje) alvorens opnieuw regelmatig ex worden gezien. Zo komt op 26.12 alweer 1 ex slapen in het Hagebos (HS,FW,TDF) en in die dagen zijn er ook wnm in Speien en te Houtave (FDS,EW,MaS en YB). Tussen 04 en 24.01 zijn er geen wnm (geen excursies vanwege ontoegankelijkheid) maar we mogen onderstellen dat er wel degelijk ex aanwezig waren. Vanaf 24.01 met 1 ex te Nieuwege (LDq,FV) neemt het aantal wnm weer toe : zo signaleren LDq,FV,BJ en TDF op 26.01 aan het Klein Middelhof te Houtave 3 ex, op slaaptrek richting Hagebos !! Dit is tevens het max aantal tesamen waargenomen in onze streek. Ook in febr zijn er wnm en dit tot 24.02 met 1 ex te Klemskerke (LDq,ID).

b) Oudenburg-Roksem-Westkerke :

Volgens Luc Boudolf zouden in de omgeving van het Pompje te Oudenburg 1 à 2 ex verbleven hebben van 05 tot 24.02. Zo zijn er wnm van solitaire ex op 16 (PBu,Geert Backers,Luc Boudolf) en 24.02 en op 18.02 worden hier 2 ex gezien. Waarschijnlijk kan de wnm van 1 ex aan de Put van Westkerke op 09.02 in dit kader worden ingepast (PBu,Geert Backers).

c) Zwin :

Eén ex op 26.11 aan het Zwin (GBu); overigens af en toe 1 ex gedurende de winter (mededeling GBu).

d) Achterhaven Zeebrugge :

Uit dit gebied bereikten ons twee trek-wnm :

02.11	1 juv ex Z	13u08	MS
20.02	1 ex NO	Nieuwe Zeesluis Zeebrugge	PBu

e) Wnm onder voorbehoud :

20.01	1 ex	Put Zevenkerke overvliegend 15u	JDM
02.05	1 ex	Stortput Roksem NO	PBu

SMELLEKEN (Falco columbarius) door Jan Seys
=====

Inleiding

Tussen begin sept en eind mei werden 143 wnm van het Smelleken verricht in onze streek. Van de 230 waargenomen ex, werden er 65 gedetermineerd als wijfje, 18 als mannetje en de overige ex werden niet gesext.

Meer dan de helft van de wnm komen alweer uit de Zwinstreek, de enige plaats in de regio trouwens waar een vaste slaapplaats is gevestigd. Daarnaast blijkt ook het weidecomplex van Meetkerke-Uitkerke terug een sterke aantrekkingskracht uit te oefenen.

Bespreking per gebied (niet trek-wnm)a) Zwin + omgeving :

Traditioneel werden de eerste ex hier gesignaleerd in de tweede week van sept : op 11.09 waren zeker nog geen Smellekens aanwezig op de slaapplaats (PS), maar op 13.09 meldt PS 2 ex samen aan de Zwinnebosjes. Ook op 16.09 arriveert hier 's avonds 1 w of onv (met prooi) (PS). Van dan af worden regelmatig slaapplaatstellingen verricht, met volgend resultaat :

26.09	2 à 3		LMa, PS
07.10	3	jagend op vinken	PS
08.10	3		PS
13.10	4 à 5		PS
14.10	6 (2 m)		PS, FV, BJ
20.10	6 à 7		PS
27.10	6 à 7		PS, LMa, TDF, JM
31.10	4		LDq, ID
01.11	4		NE
15.11	4 à 5		LMa
02.12	6 à 8		BBu, GBu, FW, TDF, MS, e.a.

26.12	3 w + 1 m		LMa
27.12	4 ex om 17u00		CW,FV,BJ
28.12	5 à 6		BBu,GBu,JG
30.12	8 à 9	= MAXIMUM	PS
13.01	5 ex		PDM,AG,BV,EE
10.02	1 w + 2 m		LMa
03.03	8	alle samen in weide vóór slaapplaats	PS
10.04	1 m TP om 20u	= laatste wnm ex TP	FDS

Het maximum van 8 à 9 ex wordt dus bereikt op 30.12 (PS), hoewel ook 20 en 27.10, 02.12 en 03.03 hoog scoren. De sterke aantalschommelingen wijzen er nogmaals op hoe moeilijk het is een juiste telling te maken van deze snelle valkes op hun slaapplaats.

Overdag worden vooral in de Hazegraspolder en rond Westkapelle Smellekens gezien.

b) Meetkerke-Uitkerke-weidecomplex :

De eerste wnm van een niet trekkend ex valt op 21.10, nl 1 w te Zuienkerke (FW,FV,TDF,BJ,HS). Tot eind dec wordt dan regelmatig 1 w of 1 ex gesignaleerd, en op 23.12 is er sprake van 2 ex te Uitkerke (YB), zo ook op 27.12 met 2 w (YB). Pas op 12.01 wordt het eerste m opgemerkt (Hoge Moeren : FV), en verder ook op 23.01 (1 m : Nieuwege JM) en 24.01 (1 m + 1 w Zuienkerke FV,LDq). De laatste wnm dateert van 17.03, met 1 w te Stalhille Pompje (RDJ).

Waar er vroeger reeds sprake was van eventuele slaapplaatsen van deze valk in dit weide-gebied, werd dit jaar geconstateerd hoe 1 w op 19.11 in de Fonteintjes kwam slapen (JVG) !! Interessant in dit verband, is dat ook in de winter '85-'86 zeker 1 m kwam slapen in ditzelfde gebiedje (JS). Overigens zijn er nog enkele wnm die wijzen op slaaptrek van Smellekens in deze polders :

22.12	1 w	Eendekooi Wenduine TP tot ca 17u	FV,FW,BJ
06.02	1 w	Oosternieuwweg Meetkerke 's avonds	JM
		vliegend richting Houtave-Stalhille	
19.02	1 w + 1 ex	Hagebos slaaptrek NO richting	TDF,JM,PLa
		Vagevuur	

c) Achterhaven Zeebrugge :

In verhouding tot het aantal excursies, ligt het aantal wnm hier eerder aan de lage kant, wat erop wijst dat dit gebied niet zo geschikt is voor het Smelleken. Het eerste ex, een w, wordt door VW Gent opgemerkt op 13.10. Tot begin januari zijn er af en toe meldingen van 1 w of 1 ex, en op 08.01, bij het begin van de eerste koudegolf dus, worden 2 w gesignaleerd aan de dokken (FV). Daarna krijgen we tot 08.03 opnieuw gespreide wnm van solitaire ex, met uitzondering van 1 m op 12.01 (FV) alle wijfjes.

Merkwaardig - en typerend voor dit landschappelijk gecastreerde gebied - is het juv mannetje dat tegen een kraan vloog te

Zeebrugge (op 10.01 binnengebracht bij John Van Gompel) en na verzorging, op 27.01 terug werd gelost in het Zwin !!
Te oordelen naar de genomen maten zou hier sprake geweest zijn van een Yslands ex.

d) Overige gebieden :

Damme : 1 ex op 17 en 21.11 (FV,BJ en BBu,GBu)
Hoeke : 1 ex op 10.11 (NE) en 21.12 (CW)
Moerkerke : 1 w op 27.01 (BC)
Roksem : 1 w op 11 en 18.11 (FDS-JNM en PBu,PT)
Eernegem : 1 m op 22.12 aan de Statieput van Eernegem TP (PBu)

Trekwnm

Dit jaar konden 13 wnm als trek-wnm worden beschouwd :

Najaar :

02.09	1 m	Meetkerke Structo	JM
26.10	1 w ZW	Blankenberge polders	MaP
11.12	1 w ZW	Zeebrugge havendam 13u45	JVG

Voorjaar :

13.03	1 m	Meetkerke-Zuierenkerke	FW
18.04	1 ex NO	Fonteintjes 20u10	MaP
30.04	1 ex	Moerbrugge-Oostkamp	DXR
04.05	1 w	Meetkerke	JVS
05.05	1 ex NO	Zwin	TDS
12.05	1 w ZO	Dievegat 13u41	FW,MM
	1 ex	Blauwe Toren	MaP
15.05	1 ex NO	Fonteintjes 7u50	MaP
16.05	1 w NO-0	Fonteintjes 9u17	JM,TDF,FW, NE,CW,PB
26.05	1 w NO-0	Zwin ingang 10u20	JNM-FDS

Uit deze wnm komen een aantal zaken naar voor :

- 1) Alle wnm, op één na, komen uit de polder- en kuststreek, wat niet verwonderlijk is gezien de voorkeur van het Smelleken voor meer open gebieden.
- 2) De eigenlijke kuststrook neemt 8 van de 13 wnm voor zijn rekening. Zo zijn de Fonteintjes en het Zwin jaarlijks goed voor doortrekkende Smellekens, vooral dan in het voorjaar (noot : ook voor '85-'86 is dit terug het geval).
- 3) De voorjaarsstrek blijkt zoals steeds terug haar maximum te bereiken in de maand mei. Mogelijks is dit echter ook te wijten aan het feit dat er in de mei-maand frequenter wordt getrekteld aan onze kust, dan in de maanden maart en april bijvoorbeeld.

TORENVALK (Falco tinnunculus)
=====

door Christoph Wintein

Inleiding

Ook dit jaar werd er weer veel aandacht geschonken aan deze prachtige stootvogel. Er werden niet minder dan 1729 wnm doorgegeven. De beste gebieden zijn nog steeds de polders rond Meetkerke-Spie en Groot-Damme en de Havenuitbreiding te Dudzele-Zeebrugge. Het totaal aantal waargenomen vogels bedraagt iets minder dan 3000 ex.

Trekwnm

Het probleem met al dan niet doortrekkende Torenvalken blijkt dit jaar nog even groot te zijn als voordien. Veel doortrekken- de Torenvalken blijven voor een kortere of langere tijd pleis- teren alvorens door te trekken met als gevolg dat deze vogels als pleisterde ex werden doorgegeven en niet als trekkers. Dit jaar zijn er slechts 18 trekwnm, tegenover 37 in de vorige periode:

a) najaarswnm

15.08	1 ex	O	12u00	Internat. dijk Zwin
03.10	1 ex	Z	15u30	Brugge centrum
21.10	1 ex	ZW	8u03	Malehoek-St-Kruis

b) voorjaarswnm: aantal wnm per decade

april 1	2 wnm	mei 1	4 wnm
2	3	2	0
3	1	3	5

Bespreking per gebied

a) Achterhaven Zeebrugge-Dudzele

In dit uitgestrekte en gevariëerde gebied komt de hoogste dicht- heid aan Torenvalken in de regio voor. En omdat het tevens één van de drukst bezochte gebieden is, zijn er dan ook niet min- der dan 287 wnm. De grootste concentraties kwamen voor tussen half juli en eind sept. Gemiddeld zijn er in die periode zo'n 15 ex aanwezig met een max van 25 ex op 17.08. Tot het einde van het jaar schommelt het aantal dan rond de 8 ex met een abrupte val bij het begin van de koudegolf in januari, er zitten dan nog slechts 2 ex. In het voorjaar zijn er steeds een viertal Torenvalken in de Achterhaven te vinden.

b) Groot-Damme

Een tweede gebied waar er veel Torenvalken zitten en de excu- siesdichtheid tamelijk hoog is. Het gebied kunnen we in drie delen verdelen: ten eerste het gebied beneden de Stinker en Blinker met als voornaamste gebied de polders rond Damme (het Broek, Stadswallen en de Romboutswerve). Het tweede deel ligt tussen Oostkerke en Hoeke en het derde deel beslaat de kleiputten van Hoeke en de polders rond

Lapscheure. We noteren 235 wnm, dit is 47 meer dan vorig jaar (188).

- Damme : Het gehele jaar door worden er hier een tweetal Torenvalken gezien, met uitzondering van dec-jan toen er 4 ex aanwezig waren.
- Oostkerke-Hoeke (dorp) : Ook in dit gebied jaar in jaar uit aanwezig, meestal een drietal ex. In het najaar was er een piek van 8 ex (14.10).
- Lapscheure-Hoeke (kleiputten) : Hier waren er constant 5 ex aanwezig.

Besluit: In Groot-Damme zijn er het gehele jaar door een tiental Torenvalken aanwezig. Sommige delen worden er echter zelden of nooit bezocht, alhoewel ook hier Torenvalken moeten aanwezig zijn. Voornaamste hiaten zijn de gebieden op de as Lapscheure-Moerkerke-Sijsele. Ook is er over mogelijke slaappleatsen niets geweten.

c) Westkapelle-Vrede-Zwin

Ook in dit gebied worden nogal wat Torenvalken waargenomen maar het aantal mensen dat in deze streken rondrijdt ligt wel lager in vergelijking met de twee vorige gebieden. We kregen 328 wnm doorgegeven voor dit zeer uitgestrekte gebied.

- Polders rond Westkapelle : steeds een tweetal ex.
- Vrede-Hazegegras-Zwin : tijdens het najaar een 12-tal ex, tijdens de winter en in het voorjaar een 1-5 ex. Het dient natuurlijk niet gezegd te worden dat er een constante uitwisseling is tussen deze gebieden onderling.
- Heist : in de kleiputten werd er regelmatig één ex gezien. Hier komen een tweetal ex voor.

d) Poldercomplex blok 1

Blok 1 omvat alle polders van Speien, Meetkerke, Zuienkerke, Uitkerke, Wenduine, Blankenberge, Vlissegem en Houtave. In het gehele gebied werden er 549 wnm verricht. Hieruit zijn volgende resultaten af te leiden:

- Speien-Bloemendale : 3 ex
- Meetkerke-Nieuwege : 5 ex
- Zuienkerke : 6 ex
- Uitkerke-Wenduine : 10 ex
- Houtave : 6 ex

In totaal komen we in het volledige gebied aan een gemiddelde aanwezigheid van 30 Torenvalken.

e) Roksem-Jabbeke-Bekegem

Ook hier is de Torenvalk geen zeldzaamheid. We kregen 116 wnm binnen uit dit gebied. Hieruit kunnen we afleiden dat er in dit gebied min 5 ex verbleven.

f) Bossen van St-Andries

Een laatste plaats waar tamelijk wat Torenvalken worden waargenomen. De voornaamste wnm-plaats is de 'Villa' langs de Diksmuidse Heerweg. De 66 wnm leren ons dat er zo'n 4 ex aanwezig zijn.

g) Plaatsen waar af en toe wnm van Torenvalken worden verricht

Tot slot nog de gebieden waar maar weinig wnm van Torenvalken zijn. Dit is meestal te wijten aan het weinig bezoeken van de gebieden die nochtans niet oninteressant zijn. De aantallen slaan op het aantal ex dat er gemiddeld aanwezig is.

- Lissewege : 3 ex - 6 wnm
- OTBR : 2 ex - 18 wnm
- St-Pieters-Blauwe Toren : 2 ex - 13 wnm
- Brugge centrum : 1 ex - 4 wnm
- St-Kruis-Malehoek : 1 ex - 9 wnm
- Tillegem-St-Michiels : 2 ex - 30 wnm
- St-Andries : 1 ex - 4 wnm
- Assebroekse Meersen-Ryckvelde : 3 ex - 9 wnm
- Beernem-Hertsberge : 3 ex - 10 wnm
- Loppem : 2 ex - 9 wnm

Broedgevallen

Dit onderdeel genoot dit jaar ofwel minder belangstelling ofwel stuurde men zijn gegevens niet door, want 15 zekere en 3 waarschijnlijke broedgevallen is toch wel erg weinig. Broedgegevens ontbreken uit Zeebrugge, Brugge, Knokke-Heist, Groot-Damme en de polders van Uitkerke-Wenduine-Meetkerke. Alle broedgevallen per blok:

- blok 1 geen broedgevallen doorgestuurd
- blok 2 3 zekere + 1 waarschijnlijk
- blok 3 10 zekere + 1 waarschijnlijk
- blok 4 2 zekere + 1 waarschijnlijk

In het seizoen 1984-85 werden er in onze regio ook 4 wijfjes Torenvalk met opzet gedood!

Tot slot nog een woordje van dank aan alle medewerkers en in het bijzonder aan MaP, SK, TDS, JM, PBu, FDS, RDJ, TDF, JN, FDR, GDP, BC, LD, WIG, EW, JNM-Brugge, MS, MaS, NE, FW, LDq, WLT, ID, KV, JDM, BBu, GBu, JvD, LMa, CW, PS, JVG, PDC, HS, JVi, JS, FV, RV, PeL, HDB, BJ, e.a....

Bibliografie

- Bultinck P., 1985 : De Torenvalk (Falco tinnunculus) in NW-Vlaanderen, periode VII 1983-84 ;
in Orn. Jb. NW-Vlaanderen 1983-84
p 100-105.

Inleiding

In het najaar werden gewoontegetrouw de meeste wnm weer verricht rond de bossen, waar de oudervogels met hun jongen tot ver in sept bleven pleisteren.

Het broedseizoen 1985 was echter een dieptepunt voor onze Boomvalkpopulatie. Na een steeds stijgend aantal broedgevallen tijdens de voorbije jaren (8 kp in 1981 tot 14 kp in 1984), noteren we dit jaar slechts 7 zekere broedgevallen. Grote boosdoener was waarschijnlijk het overwegend natte en koude weer. Wel werden op alle broedplaatsen van 1984 Boomvalken gezien.

Najaarstrek '84

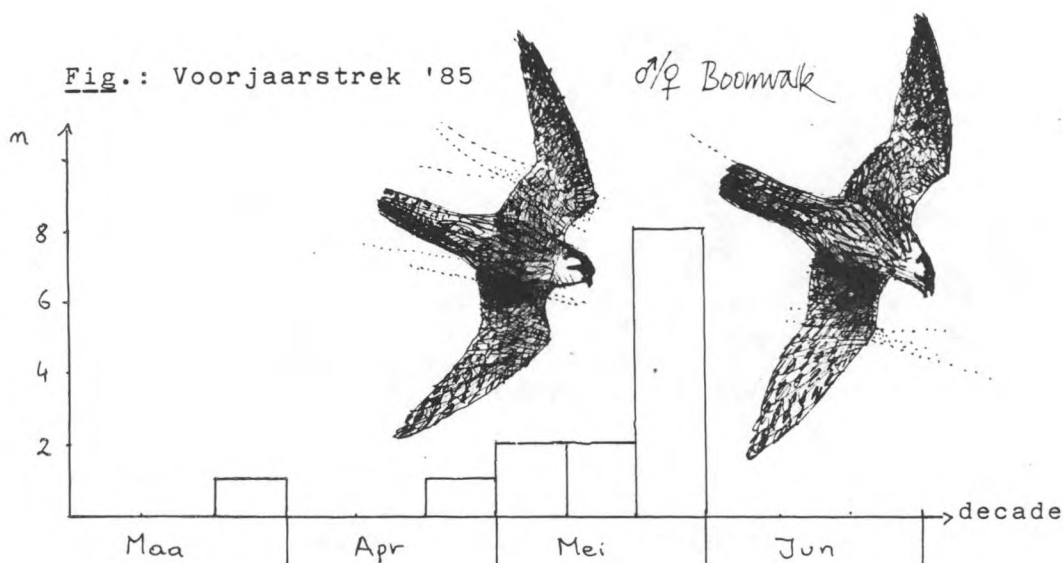
Dit najaar werd er slechts elf maal gerichte trek waargenomen van Boomvalk, steeds betrof het een solitair ex. Uit de bossen zijn er 4 wnm, de rest komt uit de polder en kuststreek. Daarnaast werden hier en daar ook pleisterende ex gezien die waarschijnlijk toch doortrekkers zijn (Damme, Dudzele, Achterhaven) en verbleef er gedurende langere periode één ex rond het Zwin. De laatste Boomvalk werd in Loppem waargenomen, 1 ex op 19.10 (FDR).

Voorjaarstrek '85

De eerste valk werd op 29.03 in Heist waargenomen (1 ex NNO : PeL). In april zijn er slechts sporadisch Boomvalken te signaleren en het is wachten tot de tweede decade van mei vooraleer de Boomvalk weer frequent gezien wordt. Het probleem bij het onderscheiden van trek en voedselvluht verplicht ons ertoe om slechts de wnm van de kuststreek weer te geven in de volgende grafiek. We noteren op die manier 14 ex. Sterke doortrek vond plaats op 26.05. Die dag trokken er minstens 8 ex door.

Fig.: Voorjaarsstrek '85

Broedgevallen

Zoals in de inleiding reeds vermeld werd, waren er dit jaar zeer weinig broedende Boomvalken te noteren. De meeste broedplaatsen waren echter wel bezet. Misschien zullen de gegevens uit het najaar nog wat meer broedgevallen aan het licht brengen. Van slechts 3 kp werden er juv waargenomen (of doorgegeven?).

- zekere broedgevallen :

- * Vloetenveld : 2 kp LD, e.a.
- * Bossen St-Andries : 3 kp (o.a. 3 juv en 2 à 3 juv) FV, JS, e.a.
- * Bulskampveld : 1 kp WIG, DXR
- * Wingene : 1 kp (3 juv) VSM

- mogelijke broedgevallen :

- * Rijckevelde : 1 kp veel wnm van o.a. HS, JNM-Brugge, e.a.
- * Bloemendale en omgeving : 1 kp veel wnm van o.a. JN, e.a.

Besluit

De Boomvalk is nog steeds een zeldzame broedvogel in onze regio en is blijkbaar sterk afhankelijk van goed en warm zomerweer. Dit zal wel nauw samengaan met de aan- of afwezigheid van zwaluwen en insekten die bij slecht weer beiden inactief zijn of zelfs wegtrekken zoals de Gierzwaluw. Ook dank aan de vele waarnemers.

SLECHTVALK (Falco peregrinus)

door Thomas Defoort

=====

Inleiding

Niet minder dan 34 wnm ontvingen we dit jaar van deze sensationele stootvogel, wat een verdubbeling betekent t.o.v. vorig jaar ! Daarvoor waren er jaarlijks slechts één of enkele wnm . De opgang van deze soort is vanzelfsprekend te danken aan het herstel van het bestand elders in Europa.

Trekwnm

Twee wnm, beide afkomstig uit de Zwinstreek (het zijn trouwens de enige wnm uit dit gebied) :

13.09	1 ex	Zwarte Polder Nieuwvliet	15u46	Z	MS
05.05	1 ex	Zwin		NO	TDS

Winterwnm- Dudzele-Zeebrugge (5 wnm) :

Geen pleisterraars, vorig jaar verbleef hier nog een subadult gedurende een halve maand.

02.10	1 ad		TDS
24.10	1 ad w		FV
17.11	1 ad		DNG
15.01	1 ex		C.Neusens
03.03	1 ex		GDP,GO

- Zuienkerke (3 wnm) :

28.10	1 onv	Blankenbergse Dijk	MS, MaS
03.12	1 ex	Hagebos Strooienhaan	FV
30.12	1 ex	Hagebos TP 's avonds	FDR

Het is best mogelijk dat de (overwinterende?) Slechtvalk uit Meetkerke af en toe een uitstapje maakte in deze richting, gezien voor dergelijke snelle vliegers nauwelijks afstanden bestaan.

- Meetkerke (9 wnm) :

Gedurende geheel de winterperiode wordt hier een juveniele Slechtvalk gezien, maar er zijn niet genoeg evenwichtig gespreide wnm om uitsluitel te geven over een overwintering :

07.11	1 juv	Meetkerke	FDR
14.11	1 ex	Molen Meetkerke	FW
21.12	1 ex	Tussen Nieuweghe en Varsenare	FW, HS
03.01	1 juv w	Eendekooi	JM
04.01	1 ex	Nieuweghe	JN

23.01	1 juv w	Eendekooi	JM
30.01	1 juv w	Lage Moere en overkant vaart	LDq, TDF, RoP, PBu
02.02	1 juv w	Lage Moere richting Witte Paters	TDF
31.03	1 juv w	Eendekooi richting Nieweghe	TDF, FW

- Bloemendale (10 wnm) :

In dit kleinschalig landbouwgebied, met akkers en weiden afgewisseld met bosjes, verbleef van half dec tot begin jan een Slechtvalk. Het dier kwam hier, zoals ook in Flevoland het geval is, op een hoogspanningsmast slapen. Meestal kwam hij vrij laat in de schemering toe, waardoor de kleuren moeilijk te zien waren (wel was hij duidelijk klein). JM zag hem éénmaal overdag en determineerde hem als een subadult mannetje. Dat betekent dat ongeveer tegelijkertijd 2 verschillende ex verbleven in de twee dichtbijeenliggende gebieden Meetkerke en Bloemendale. De aanwezigheid van deze opmerkelijk schuwe Slechtvalk in het eerder klein gebied van Bloemendale heeft allicht te maken met de overvloed aan Houtduiven aldaar.

Uiterste data : 16.12 1 ex TDF, LDq, ID en 02.01 1 ex JN

- Villa (5 wnm) :

Gedurende de maand april, wat vrij laat is op het jaar, pleisterde een juv Slechtvalk in dit gebied, waarschijnlijk een w. Uiterste data : 01.04 1 juv etend op een knotwilg FDR en 22.04 1 ex WLT.

- Losse wnm :

06.12	1 juv w	Uitkerke	JM
30.01	1 juv	Pompje Oudenburg	Luc Boudolf

Opmerkingen

- Het is moeilijk om bij ons van overwintering te spreken. De Slechtvalken die hier opgemerkt worden zijn misschien eerder zwervende ex die nu en dan een tijdje blijven hangen op een plek. (cfr Bloemendale, de Villa, en de Achterhaven vorig jaar).
 - Opmerkelijk is ook dat de meeste wnm niet afkomstig zijn uit de echte open kustpolders (Uitkerke, Achterhaven, Zwinstreek) maar wel uit de meer gevarieerde gebieden die meer in het binnenland gelegen zijn (Villa, Bloemendale, Meetkerke). Het zou echter voorbarig zijn hier vergaande conclusies aan vast te knopen.

BLAUWE KIEKENDIEF (Circus cyaneus)

door Jan Seys

=====

Inleiding

Dit winterhalfjaar werden in onze regio weer heel wat blauwe kiekendieven waargenomen. Er werden 460 wnm van 720 à 745 ex ingezonden, wat vergelijkbaar is met de tot nu toe beste kiekendievenwinter 1981-82!

We kunnen nu ook het percentage mannetjes berekenen, dat t.o.v. het totaal aantal ex werd waargenomen:

1979-80	154 wnm van 218-221 ex	(32m=14%)
1980-81	164 wnm van 254-261 ex	(20m=8%)
1981-82	460 wnm van 806-826 ex	(115-118m=14%)
1982-83	450 wnm van 840-860 ex	(110m=13%)
1983-84	268 wnm van 386-397 ex	(9m=2%)
1984-85	460 wnm van 720-745 ex	(64m=9%)

Daaruit blijkt dat er, in vergelijking met voorgaande winters, een eerder matig aandeel aan mannetjes werd signaleerd. Niettegenstaande de winter 1984-85 in ons geheugen zal gegrift blijven als één van de strengste winters van deze eeuw, heeft dit dus toch geen aanleiding gegeven tot een zeer hoog percentage mannetjes, wat in de winters van 1979-80, 1981-82 en 1982-83 wel het geval was.

Toen schoof de wintergrens verschillende malen over ons land, gevolgd door dooiperiodes (met uitzondering van de eerder zachte winter van 1982-83).

Daaruit kunnen we mogelijk afleiden dat in onze streek het meest mannetjes van de blauwe kiekendief kunnen worden waargenomen, als strenge vorst- en dooiperiodes elkaar regelmatig opvolgen, d.i. als de wintergrens zich over onze streek heeft gevestigd. Dit geldt trouwens evenzeer voor het totaal aantal aanwezige ex.

Verder is het betreurenswaardig vast te moeten stellen dat ook dit jaar opnieuw de bescherming van deze prachtige vogel niet altijd au-sérieux werd genomen. Volgende misdrijven konden worden vastgesteld:

- 1) op 09.11 wordt 1w door jagers beschoten, aan de eendekooi van Wenduine (verliest er haar staart bij)!
- 2) te Meetkerke werd 1m neergeknald.
- 3) te Wingene werd in februari 1w neergeschoten en daarna openbaar verkocht in een plaatselijk café voor een paar honderden franken!!!!

Na het overzicht van de verschillende overwinteringsgebieden, volgt een bespreking van de trekgegevens.

Bespreking Overwinteringsgebiedena) Hoeke-Sluis-Oostkerke-Damme-Westkapelle:

De eerste kiekendief werd hier signaleerd op 14.10, nl 1w te Hoeke (CW,NE). Ook op 21.10 en 26.10 werd hier telkens 1w waargenomen (CW en FV,BJ).

Dan was het wachten geblazen tot eind november, alvorens

regelmatig kiekendieven werden gezien in deze streek.
 Uit deze periode komen ook de enige twee slaapplaattellingen
 die hier werden verricht:

25.11 1m+4w (FDS,EW)
 02.12 2w (JS)

In beide gevallen sliepen de kiekendieven op de traditionele
 slaapplaats nr 1 (cfr vorige jaarboeken).

Opmerkelijk is ook de wnm van het mannetje, gezien hier in
 de voorbije jaren bijna nooit mannetjes werden vastgesteld.
 Tot eind maart werden overdag regelmatig ex (1 à 2w) gezien,
 langs het traject van het kanaal Brugge-Sluis, en aan de
 'Boomgaard van Damme' werd op 19.12 1w+1m gesignaleerd (FV).
 Overigens zijn er zo'n vijftiental wnm uit de streek van
 Westkapelle, waaronder nogal wat mannetjes (BBu,GBu,HDO,JVD).
 Zo werden op 26.01 2m geobserveerd in de weiden ten zuiden
 van Westkapelle (BBu,GBu).

Het is niet uitgesloten dat deze ex 's avonds in het Zwin
 gaan slapen.

b) Zwinstreek:

Op 06.10 werd door verschillende ornithologen 1w opgemerkt
 in de onmiddellijke nabijheid van het Zwin (PS,PeL,JVS,PDM,EE).
 Dit is alweer een zeer vroege winterwnm, wat zo langzamerhand
 een traditie blijkt te worden voor het Zwin.

Gedurende de maanden oktober en november werden regelmatig
 1 à 3w opgemerkt, waaronder ook 2w op slaapplaats op 02.11 (BBu).
 Vanaf begin december dan, werd hun gezelschap vervoegd door een
 mannetje, dat ook regelmatig in de Hazegraspolder werd waarge-
 nomen (JS,BBu).

Begin januari, bij het invallen van de eerste strenge vorst,
 namen de aantallen niet noemenswaardig toe. We noteren max
 3 à 4w + 1m (D00,VOV,VOL) op 04.01, als ook 3w + 1juv m' op
 20.01 (BBu,GBu,JVD).

Op 27.01 werd zowel aan het Zwin (GBu,LMa), als aan de
 Graaf Jansdijk (LMa) 1m opgemerkt, maar misschien was dit wel
 één en hetzelfde ex.

Ook in de tweede strenge vorstperiode, van begin tot eind
 februari, bleven de aantallen zeer laag.

Enkel op 02.02 werd 1m+1w waargenomen (BBu,JVD).

Tot begin maart werden tenslotte nog regelmatig 1 à 2w
 opgemerkt in de omgeving van het Zwin.

Tegenover deze vrij lage aantallen gedurende gans de winter,
 staat de mededeling van G.Burggraave, als zouden 12 ex over-
 winterd hebben in het Zwin en omgeving.

Jammer genoeg werd daarbij niets verduidelijkt, zodat we in
 het ongewisse blijven over de werkelijke gang van zaken.

c) Achterhaven Zeebrugge:

Tussen half oktober en half april werden hier bijna continu
 kiekendieven geobserveerd.

Op 13.10 vloog 1w rond in de achterhaven (PaL), alsook op
 17.10 en 24.10 (FV en TDF,JM).

Vanaf 27.10 werden overdag regelmatig 1m, 2w en 1juv ex gezien
 (FW,TDF,FV,BJ,VWG-Gent,GO,e.a.), en op 11.11 kwamen 3w of juv

slapen op een verruigd stukje grasland (JS,DD).
 Het m, dat het laatst werd opgemerkt op 06.11, was dus niet aanwezig op de slaapplaats. Het zou trouwens duren tot 21.11, alvorens opnieuw een mannetje werd waargenomen (GO). Intussen liep het aantal ex op tot max 6w op 26.11 (PDM,DVT). Vanaf eind december werden nu ook regelmatig tellingen gehouden van de slaapplaats (cfr 11.11):

29.12	1m+3w	(TDF,JM)
02.01	1m+3à4w	(FDR,FW)
03.01	1m+6w	(WLT,PB,FV)
04.01	1m+3à4w	(WLT,JLT)
05.01	1m+3w minimum	(FW,TDF,FDR)
11.01	7w op slaaptrek	(FV)
12.01	3à4w	(FW,TDF,RDJ,FDR)
23.01	2m+1w	(FV,BJ)

Uit deze gegevens blijkt nogmaals hoe sterk de aantallen kunnen fluctueren, binnen een kort tijdsbestek. Dit wijst er op, dat er waarschijnlijk een tweede slaapplaats moet gelegen hebben binnen hetzelfde gebied, die de kiekendieven toeliet van tijd tot tijd te veranderen van slaapplaats. Bovendien zijn slaapplaatsstellingen de beste methode om exacte aantallen roofvogels te kunnen vastleggen, en zeker en vast als dit gecoördineerd en op verschillende plaatsen tegelijk gebeurt!

Vanaf begin februari werden geen mannetjes meer waargenomen in het achterhavengebied (laatste m. op 02.02 door RBi), maar wel nog 1à4w of juv tot begin maart, en 1à2w of juv tot half april.

d) Uitkerke-Zuierenkerke-Nieuwmunster-Wenduine-Meetkerke-Houtave:

De eerste kiekendieven werden hier waargenomen op 28.10, d.i. op het ogenblik dat de aantallen in de achterhaven van Zeebrugge duidelijk omhoog gingen, wat dus wijst op de aankomst van noordelijke vogels.
 Tot half december werden, verspreid over het ganse gebied, regelmatig zo'n 3à6w opgemerkt.
 Op 09.11 werd door J.Van Gompel waargenomen hoe 4w+1juv m toekwamen in de eendekooi van Wenduine om er te gaan slapen. Het laatste ex werd echter beschoten door jagers, maar wist nog weg te vluchten - zij het zonder staart - gevolgd door de drie andere ex die al neerzaten in het riet! De dieren vlogen allen richting NO.
 Op 13.11 was het dan ook nauwelijks te verwonderen dat er geen kiekendieven meer kwamen slapen aan de eendekooi (JVG)! De nieuwe slaapplaats bevond zich aan het stort van Uitkerke, waar op 30.11 6 ex kwamen invallen (JVG). Bij die zes, werd o.a. het w opgemerkt dat de staart werd afgeschoten. Dit ex werd ook nog waargenomen op 14.11 te Uitkerke (TDF, LDQ,JM,RDJ), en op 11,12 en 13.12 (JVG,MaP) eveneens te Uitkerke.
 De slaapplaats op de vuilnisbelt, werd nog éénmaal bezocht door 2 ex, nl op 01.12 (JVG), maar op 08.12 lag ze er alweer verlaten bij (JVG).
 De kiekendieven bleken hun vrees overwonnen te hebben en ze kwamen opnieuw slapen aan de eendekooi van Wenduine, nl 1w

zonder staart op 11.12 (JVG) en 5w (o.a.wijfje zonder staart) op 13.12 (MaP).

Op 15.12 vervolgens, kwamen 4w of juv zich 's avonds neerzetten op een kort grasland bij een boerderij te Nieuwmunster om er te blijven slapen (PS)!

Het lijkt dan ook heel waarschijnlijk dat de kiekendieven aan de eendekooi voor de tweede keer werden verjaagd!

Na half december, werd het wijfje zonder staart nergens meer opgemerkt.

Overdag werd nu ook van tijd tot tijd een m waargenomen, zo o.a. op 23.12 (JVG,YB), 07.01 en 23.01 (JVG), telkens te Uitkerke, en verspreid over de streek jaagden zo'n vijftal wijfjes rond. Op 27.12 werd ook 1juv m opgemerkt te Uitkerke (JVG,YB).

Bij het invallen van de eerste grote vorstperiode in januari, bleven de aantallen nagenoeg gelijk (of zelfs lager), evenals in de tweede februari-koude golf.

Op 26.01 vlogen 2w aan de Leeuwstraat (juist ten zuiden van Nieuwmunster kerk), op slaaptrek richting Klein Middelhof-Vlissegem (TDF,FV,BJ,LDQ), en op 02.02 werd een analoog gedrag vastgesteld van 1m+2w aan het Klein Middelhof, maar dan richting Zuinkerke (FW,RDJ,TDF).

Die dag (02.02) werden overigens op meerdere plaatsen wnm van mannetjes verricht, nl 1m aan Structo te Meetkerke TP (FW,TDF), 1m Klein Middelhof (zie hoger) en 1m te Uitkerke (RDJ). Dit was tevens de laatste datum waarop mannetjes werden opgemerkt in dit gebied. Tot half maart werden wel nog 3à5w gezien, en tot begin april bleef nog 1w aanwezig.

Waar de kiekendieven op 26.01 en 02.02 gingen slapen, blijft alsnog onduidelijk, maar zeker is dat op 14.02 opnieuw 5w kwamen slapen in de eendekooi van Wenduine (GDP,TDS)!

Dit betekent dus dat de kiekendieven tot tweemaal toe teruggekeerd zijn naar hun eerste slaappleats, nadat ze daar telkens opnieuw werden verjaagd!!!!

Dat wijst er nogmaals op, hoezeer dit weidcomplex te kampen heeft met een gebrek aan geschikte slaappleatsen.

In nauwelijks vier jaar tijd, werden er zeker zes verschillende slaappleatsen gebruikt!!

Veelal betrof het hier begroeiingen die nooit meer dan één jaar aanwezig bleven, zoals luzernevelden, radijzevelden of produktiegraslanden. De enige permanent geschikte slaappleats, nl de eendekooi van Wenduine met zijn mooie rietstukken, wordt zo sterk verstoord door jacht, dat de kiekendieven ze vaak noodgedwongen moeten verlaten!

e) Ettelgem-Roksem-Jabbeke:

Op 31.01 werd 1w gesignaleerd te Jabbeke (RDJ).

Op 23.02 kwam 1w slapen aan de put van Ettelgem (PBu), en op 24.02 kwam 1m toe in ditzelfde rietmoerasje, om er te blijven slapen (PBu,JM)!

Volgens eerstgenoemde waarnemer was het ditzelfde mannetje dat hij op 02.03 opmerkte aan de stortput te Roksem.

Waarschijnlijk betreft het hier rondzwervende ex, die eerder toevallig terechtgekomen zijn op deze 'slaappleats'.

Doortrekgegevens

Vooreerst bleken ook dit jaar weer kiekendieven te pleisteren in onze streek gedurende de maand augustus:

1) Aan het Zwin werd op 05,15,21,23,24 en 25.08 telkens 1w of juveniele blauwe kiekendief opgemerkt, die daar dus klaarblijkelijk zo'n drietal weken moet hebben verbleven.

De waarnemers waren BBU,GBU,PS,LMA en JM.

2) In de achterhaven van Zeebrugge werd op 04,05,08,11,15,16, 18,19,20,24,26.08 en 06.09 telkens 1w of juv waargenomen, en op 07,13 en 17.08 zelfs 2w of juv. De waarnemers hier waren: FW,FDR,TDF,BBU,GDP,HDB,RDJ,WLT,SL,PBU,PBe,FB,MM,HS,CW,NE,JM, GO,en verschillende mensen van de VWG van Gent.

Op 03.08 werd bovendien 1w of juv gezien over de weiden tussen Ramskapelle en Knokke (PBU,Piet Van Poucke).

Het is dus niet uitgesloten dat deze ex heen en weer vlogen tussen het Zwin en de achterhaven, maar gezien de veelheid van gegevens in beide gebieden, lijkt het aannemelijker te geloven dat dit niet het geval was (tenzij in beperkte mate). Deze augustuswaarnemingen sluiten absoluut niet aan met de wnm van 'overwinterende ex', daar deze pas optreden vanaf begin oktober. Tussenin werden immers geen blauwe kiekendieven gezien! Dit wijst erop dat de augustus-kiekendieven waarschijnlijk juvenielen zijn van Nederlandse broedkoppels, die het broedgebied verlaten hebben om wat rond te zwerven. Pas vanaf oktober komen dan bij ons de noordelijke kiekendieven toe, met de eerste koudeinval in het noorden.

De overige trekwnm verdelen zich als volgt over de loop van het winterhalfjaar:

	aantal ex	aantal m	overwegende trekrichting
AUG	0	0	/
SEP	0	0	/
OKT	5	2	Z-ZW
NOV	5	0	ZW (11.11) en O (21.11)
DEC	4	2	?
JAN	5	3	ZW (12 en 19.01), NW (05.01) en NO (26.01)
FEB	2	1	?
MAA	5	3	?
APR	17	3	NNO-O (vn1), ZO (10.04), NW (09.04) en ZW (05.04)
MEI	9	0	NO (vn1) en ZO (26.05)

totaal: 52 ex waaronder 14m, 32w of juv en 6ex die niet werden gesext

- We merken dus nogal wat trekkende kiekendieven op in de maand april en in mei. Op 05.05 trokken 6 ex over het Zwin richting NO (TDS) en op 17,18 en 19.04 werden in totaal 5w+1m waargenomen op trek NO (RDJ,JM,TDF,FV,WLT,JBu).
- De helft van de 52 trekkers werden waargenomen over de Zandstreek, en de andere helft over de polders of langs de kust.
- Van de 19 trekwnm die met uur werden doorgegeven (herleid tot winteruur), vallen er 7 tussen 13u en 15u, en 4 tussen 10 en 12u.
- Het m. dat op 05.01 NW trok over de Assebroekse Meersen had een afhangende poot.

GRAUWE KIEKENDIEF (Circus pygargus)

=====

door Frederik Willemyns

Inleiding

Het schijnt de Grauwe Kiekendief duidelijk voor de wind te gaan, want in de lijn van vorig jaar werden opnieuw heel wat wnm verricht. Er werden 6 ex waargenomen in het najaar en 10 ex in het voorjaar.

Dit najaar pleisterde er waarschijnlijk geen ex in de omgeving van het Zwin.

Najaarswnm

04.08	1 w	Achterhaven		FB, PB
19.08	1 w	Villa SA	18u48	JM
26.08	3 w !	Internat. Dijk Zwin		Aves (Joe)
31.08	1 w	Internat. Dijk Zwin		Aves

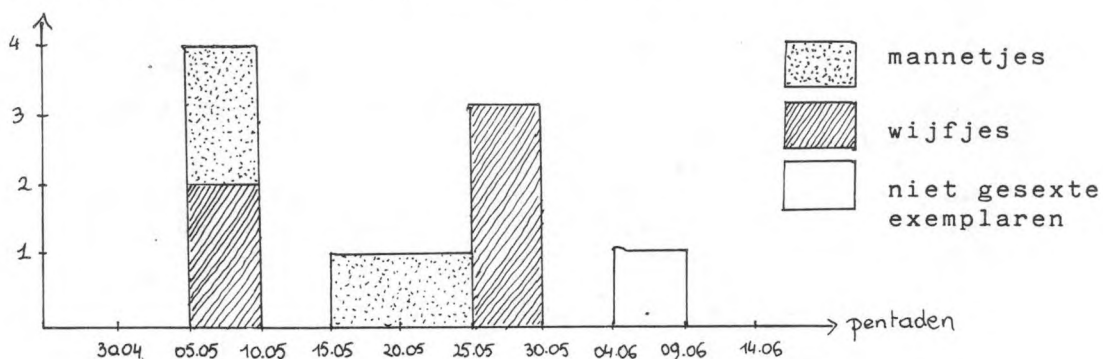
Een topdag was ongetwijfeld 26.08 met 3 wijfjes.

Op 29.07 werd 1 w Blauwe of Grauwe Kiekendief waargenomen op trek aan het Zwin (GBu, BBu, LMa, PS).

Voorjaarswnm

05.05	1 m NO	Heist	14u10	TDS
	1 w	Achterhaven		FDR
07.05	1 w TP	Zwinweiden	12u48	DC
08.05	1 m	Zwinnebosjes foer.	18u00	PaL
16.05	1 m NO	Villa SA	12u00	FDS
24.05	1 m	Kraenepoel jagend	14u29	SK
26.05	1 w/juv	Zwinnebosjes W	11u00	JNM-Brugge
	1 w	Internat. Dijk Z	12u50-54	JNM-Brugge
	1 w	De Vrede NO	17u20-22	JNM-Brugge
08.06	1 ex	OTBR NW	14u37-45	FW

- Grafiek: Aantal wnm per pentade in het voorjaar

- Het hoogtepunt van de voorjaarstrek situeert zich duidelijk in de periode van 05 tot 10.05 en op 26.05. Dit voorjaar werden er 4 mannetjes gezien, wat 40% van de wnm bedraagt.

BRUINE KIEKENDIEF (Circus aeroginosus)

=====

door Frank De Scheemaeker

Inleiding

We ontvingen dit jaar 279 wnm betreffende 403 à 412 ex. Zowel het aantal wnm als het aantal ex per wnm stegen in vergelijking met vorig jaar, maar bleven toch ver onder de resultaten van de twee daaraan voorafgaande jaren. We noteerden 1 zeker broedgeval in de regio, 2 zekere op de grens ervan, 1 zekere en 2 mogelijke broedpogingen.

Najaarspleisteraars

Minimum 1 ex overzomerde in de regio, naast de broedende ex. We noteerden 142 wnm betreffende 231 à 239 ex van pleisterende ex. Vooral de wnm in de omgeving van het Zwin, de Zeebrugse achterhaven en Meetkerke namen toe.

a) Zwin en omgeving tot de Vrede:

In de polders rond het Zwin kwam, zoals in het Jaarboek 83-84 reeds gemeld, één koppel met succes tot broeden. Deze vogels werden dan ook door verschillende ornithologen in de maanden juli en augustus opgemerkt. Het was dan ook niet makkelijk om deze vogels van de najaarspleisteraars te onderscheiden. Toch menen we te mogen stellen dat tot 15.08 hoogstens één pleisteraar in het gebied verbleef. Tussen 15 en 31.08 waren constant 3 à 4 pleisteraars aanwezig. Opnieuw werd geen slaappleats gevonden. In september slechts 2 wnm van solitaire ex. Op 01.10 plots 3m+1w in het gebied. Laatste wnm op 02.11. Volgende wnm van najaarspleisteraars liggen voor: 2 juli-, 38 aug-, 5 sept-, 1 okt- en 1 nov-wnm, in het totaal 49 wnm betreffende 74 à 75 ex: 20m, 15w, 15juv, 3w of juv en 11 à 12 ex.

b) Dudzele-Zeebrugge:

In de achterhaven overzomerde zeker één ex. Vanaf 24.07 tot 31.07 dagelijks 1juv aanwezig. Op 02.08 één w, op 04.08 één m en twee juv en op 05.08 één m en drie juv. Tot eind aug bedraagt het aantal ex per wnm 3 à 4, vnl juv. Uitschieters zijn 08.08 met 6 à 7 ex en 18.08 met 5 à 6 ex. Van 20.08 tot 02.09 steeds 1w+3juv in het gebied. Na 02.09 loopt het aantal wnm en het aantal ex per wnm fel terug. Het laatste ex dateert van 24.10. We beschikken over 5 juli-, 39 aug-, 9 sept- en 5 okt-wnm, betreffende 4m, 17w, 13w of juv, 46 à 50ex en 37 à 40 spec. In het totaal 58 wnm betreffende 117 à 124 ex.

c) Meetkerke:

Uit deze prachtige polder liepen 10 aug- en 1 sept-wnm binnen. (vnl geconcentreerd tussen 24.08 en 01.09) De eerste op 16.08: 1juv (FW,FDR,HS); de laatste op 01.09: 1w+1w of juv. (MaS,JzV). Maximum 2 ex per wnm. In het totaal 11 wnm betreffende 13 ex (1m, 1w, 9juv, 1w of juv, en 1 ex).

d) Uitkerke-Zuierenkerke-Blankenberge:

Hier kwam waarschijnlijk 1 koppel tot broeden in een gerstveld. Zo werd op 07.08 o.a. 1w+2juv opgemerkt.(JVG)
Verder slechts 2 juli- en 2 aug-wnm van solitaire ex.

e) Houtave-Nieuwmunster-Klemskerke:

Een weinig druk bezocht gebied in het najaar: 4 wnm betreffende 5 ex: 1 juli-, 1 aug-, 1 sept- en 1 nov-wnm.

f) Westkapelle-Hoeke:

Na het geslaagde broedgeval te Hoeke noteerden we er nog 3 aug-wnm en 2 aug-, 2 sept- en 1 okt-wnm te Westkapelle, telkens solitaire ex.

g) Jabbeke-Stalhille-Oudenburg:

Uit dit mooie gebied langs de Oostendse Vaart kregen we 1 juli-, 2 aug- en 1 sept-wnm binnen, 3 maal 1juv en 1w.

h) Opgespoten Terrein Brugge:

Toch nog 2 wnm uit dit drooggelegde gebied: op 16.08 één juv en op 25.08 één w.

WAARNEMERS van de najaarswnm zijn (meer dan 10 wnm): FW, TDF, FDR, HS, BBu, JM, FV. Verder ook van BSF, JDM, LMa, RBi, HDB, GDP, GO, PDM, PBu, MM, WLT, RDJ, PDM, AVES, DRN, BOP, VBF, GBu, HDo, SK, FDS, PS, FB, TDS, MS, KVi, MaS, JzV, JS, LDq, ID.

Najaarsdoortrekkers

- Het najaar 1984 bracht ons 29 wnm betreffende 40 ex. Hoogtepunten waren de derde decade van augustus met 9 wnm en de eerste decade van oktober met 8 wnm. Eerste wnm: 01.08 Zwin 1m NW (TDF,FV); laatste wnm: 11.11 Uitkerke 1juv 0 (FW,FDR).

- Tabel 1: najaarsdoortrekkers per decade, leeftijd en geslacht

tijdsinterval	m	w	w of juv	juv	ex	totaal
1° dec aug	1			2	1	4
2° dec aug		1			2	3
3° dec aug	1	5	6	3	1	16
1° dec sept						0
2° dec sept				1		1
3° dec sept	1				1	2
1° dec okt	2	3		5	2	12
1° dec nov					1	1
2° dec nov				1		1
totaal	5	9	6	12	8	40

- Doortrekplaatsen: langs de kust noteerden we 11 wnm betreffende 12 ex (vnl Zwin), in de polder 12 wnm betreffende 21 ex en in de bossen slechts 6 wnm betreffende 7 ex.

- Waarnemers: TDF, FV, PS, GDP, GO, JM, LMa, FDR, FW, MS, RDJ, WLT, JVG, LD, TDS, VWG BN.

Winterwaarnemingen

Naast 2 wnm begin november: 1 juv op 02.11 te Nieuwmunster en 1 ex op slaappleats in het Zwin, eveneens op 02.11. Verder liep er nog 1 dec-wnm binnen uit Hoeke, nl 1 ad m op slaappleats aan het Lapscheuregat op 02.12, en de melding van een overwinterend wijfje te Uitkerke (geen exacte data vermeld: JVG, YB).

Voorjaarsdoortrekkers

- In het totaal noteerden we 54 wnm betreffende 72 ex. De eerste trekker op 21.03, nl 1 immat. 0 te Meetkerke (GDP). Hoogtepunt van de trek viel in de eerste decade van mei met als topdagen 05.05: 23 wnm betreffende 35 ex (TDS, LMa) en 16.05: 10 wnm betreffende 12 ex (verschillende wnmrs). Laatste ex op 28.05: 1w of juv NO te Blankenberge (MaP).

- Tabel 2: voorjaarsdoortrekkers per decade, leeftijd en geslacht

tijdsinterval	m	w	w of imm	imm	ex	totaal
3° dec maart		2		1		3
1° dec april	1					1
2° dec april		1	1			2
3° dec april					1	1
1° dec mei	2	7	5	2	19	35
2° dec mei	5	9	9	1	1	25
3° dec mei		1	1	2	1	5
totaal	8	20	16	6	22	72

- Doortrekplaatsen: het gros van de wnm werd langs de kust verricht: niet minder dan 36 wnm betreffende 51 ex. Daarna volgden de bossen ten Z van Brugge met 10 wnm (13 ex) en de polder met 8 wnm (8 ex). Hoofddoortrekplaats was ongetwijfeld het Zwin.

- Uurfrequentie: een eerste kleine piek tussen 9 en 13 uur, daarna een grote tussen 15 en 17 uur. Deze laatste wordt in de hand gewerkt door de fameuze trekdag op 05.05, waar tussen 15 en 16 uur 8 ex en tussen 16 en 17 uur 21 ex doortrokken (TDS).

- Waarnemers: meer dan de helft van de ex werden door TDS opgemerkt. Zonder zijn 34 ex op 05.05 boven het Zwin, zou de doortrektafel er anders hebben uitgezien. Verder wnm van GDP, PaL, FDR, MaP, JM, FW, LMa, PB, NE, MM, FDS, JS, MaS, HS, WLT, TDF, SK.

Voorjaarspleisteraars

We noteerden 41 wnm betreffende 47 à 48 voorjaarspleisteraars uit 11 verschillende gebieden: 10 wnm uit de Zwinstreek, elk 7 uit Hoeke en Dudzele-Zeebrugge. Verder noteerden we ook 5 wnm uit het uitgestrekte poldercomplex van Meetkerke-Uitkerke-Nieuwmunster en 4 wnm uit het gebied langs de Oostendse Vaart tussen Stalhille en Oudenburg.

Waarnemingen waren van HDB, JM, FV, JM, FDR, RDJ, FW, HS, FDS, EW, AVi, KVi, PDM, JVG, TDF, BJ, GBu, BBu, Jvd, LMa, TDS, Mss, PaL, PB, PBu, MM, RB, WLT, JVi, EE, BV, GO.

Broedgevallen

In Blok 2 noteerden we deze zomer slechts 1 broedgeval. Een traditionele broedplaats in Blok 2 waar de soort sinds 1977 onafgebroken met succes broedde, leverde dit jaar slechts een broedpoging op. Aan de rand van Blok 1 werd melding gemaakt van 2 zekere broedgevallen. Eén traditionele die net buiten de regio ligt en daarom niet vermeld werd in vorige jaarboeken, en één nieuwe broedplaats net op de grens. Op andere plaatsen in dezelfde blok werd gewag gemaakt van 2 mogelijke broedpogingen.

Waarnemingen komen van PBu, PS, FDS, JVG, e.a...

P.S: Gelieve te verbeteren in Jaarboek 82-83 blz 81:
broedgevallen: Blok 2 i.p.v. Blok 3.

ZWARTE WOUW (Milvus migrans) door Nicholas Endriatis
=====

Het is algemeen geweten dat de Zwarte wouw bij ons een schaarsere doortrekker is dan de Rode wouw. In vergelijking met de voorgaande jaren is het aantal wnm van de Zwarte wouw enorm gedaald. Dit jaar zijn er slechts 5 ex, zowel in voor- als najaar waargenomen. Dit zijn er 9 minder dan verleden jaar en maar liefst 12 minder dan twee jaar geleden. Waaraan is dit te wijten??

Er is maar één najaarswnm:

02.09	1 ex	Zwinnebosjes	14u14	FW, FDR, JN, TDF, SK
-------	------	--------------	-------	-------------------------

Er zijn vier voorjaarswnm:

06.04	1 ex	Waggelwater O-ZO	10u00	FDS
05.05	1 ex	Hoeke St-Donaas ZO	15u00	FW, RDJ
06.05	1 ex	Kraenepoel O	14u07	SK
18.05	1 ex	Fonteintjes O	8u12	FW, CW

Er kan toch opgemerkt worden dat bijna alle wnm gebeurden in de eerste helft van mei.

RODE WOUW (Milvus milvus)

door Nicholas Endriatis

=====

In het najaar '84 werden 2 of 3 Rode wouwen waargenomen.
Alle drie werden ze gezien in de polders Zuierenkerke-Uitkerke-
Blankenberge.

Najaarstrek (of winterwnm?) 1984

28.10	1 ex	Copsweg Zuierenkerke NW	15u00	MS, MaS
14.11	1 ex	Polders Blankenberge	14u15	MaP
	1 ex	Uitkerke		JVG

Waarschijnlijk gaat het op 14.11 om hetzelfde ex.

Het voorjaar leverde 13 wnm op. Dit zijn twee wouwen meer dan verleden jaar. Er werden er 4 in de polder, 6 boven de bossen en 3 boven Brugge gezien. Van de 13 wouwen werden er 7 in de tweede helft van mei gezien. De piekdagen waren 26 en 27.05.

Voorjaarstrek 1985

10.03	1 ex	Waterlandkerkje N		JNM
22.03	1 ex	Hoeke NO	15u35	FW, LDq
08.04	1 ex	Kampveld, OK	ZO 11u30	PK
19.04	1 ex	Polders Bl'berge NO	14u05	MaP
15.05	1 ex	Ter Straten SA	O 12u25	JS
21.05	1 ex	Heideveldje SA		FV
25.05	1 ex	Vijverhof SM	Z 12u38	SK
26.05	1 ex	Krakelebrug Brugge W		GDP
	1 ex	Warandesas Brugge W	11u00	GDP
	1 ex	Damse Vaart Siphon N	17u00	FDR, RDJ
27.05	1 ex	Torhoutse steenw.SM W	11u45	FW
	1 ex	Villa SA	ZW of TP 16u19	FW, LDq, MM, TDF, FDR
17.06	1 ex	Zevenkerkebos	TP 19u45	JS

VISAREND (Pandion haliaetus)

door Nicholas Endriatis

=====

Inleiding

In onze regio is de Visarend een vrij schaarse, maar toch jaarlijkse doortrekker. Voor deze periode zijn er 15 wnm, betreffende 12 à 15 ex. Er zijn 8 wnm uit het najaar '84 en 7 uit het voorjaar '85. Ze gebeurden zowel in de polders (5 wnm), in de bossen (7 wnm) als over zee (kust) (3 wnm).

Najaarstrek

23.08	1 ex	Insteekdok Zeebrugge TP van 15u05 tot 15u25, dan W	GDP, FDR, RDJ, WLT
29.08	1 ex	Herdersbrug 14u10-14u14 W	FW, FDR
	1 ex	Roksem 16u25 ZO	LD
09.09	1 ex	Ramskapelle	VW Gent
12.09	1 ex	Ramskapelle	VW Gent
13.09	1 ex	Novotel St-Michiels TP 13u41	MaS
	1 ex	Villa St-Andries 9u57	SK
18.09	1 ex	Bulskampveld NO 19u25	WIG

De najaarstrek is opvallend geconcentreerd in de eerste helft van sept.

Voorjaarstrek

03.04	1 ex	Villa St-Andries	FDR, MM
13.05	1 ex	Novotel St-Michiels O 20u15-20u19	FW
	1 ex	Kleyne Vlakte Zwin	PaL
18.05	1 ex	Vijverhof St-Michiels 14u52 richting NO	SK

visarend 45

25.05	1 ex	Villa St-Andries ca 19u40	O FW
27.05	1 ex	Zwin Internat. Dijk 11u08	NO GDP, TDS, GBu
02.06	1 ex	Villa St-Andries 14u09	N FW, RDJ

STEPPENKIEKENDIEF (*Circus macrourus*) door Frederik Willemyns
=====

In het najaar 1984 werd deze zéér zeldzame roofvogel waargenomen in de Achterhaven van Zeebrugge-Dudzele. Van 02 tot 04.09 verbleef er 1 subadult mannetje. Het was tevens de eerste keer dat een Steppenkiekendief zo lang ter plaatse bleef (vóór 1970 zijn in België 18 meldingen van deze soort en de wnm beperkte zich dan telkens tot één datum).

De vogel jaagde bij voorkeur boven de luzernevelden en de resterende landbouwgronden. Voor een gedetailleerde beschrijving van het ex verwijs ik naar Doedeljoe, jaargang 8 nr 4/9 1984, pag. 8-9.

Waarnemers: TDS,FW,PS,TDF,JM,FDR,LDq,ID,Aves,PDM,RB,DVT,SK,
PB,BBu,e.a....

ROODPOOTVALK (*Falco vespertinus*) door Frederik Willemyns
=====

Voor dit seizoen liggen er 2 wnm voor:

25.05	1 m	Villa SA	NO	16u58-17u03	JM
04.06	1 ex	Achterhaven			VW Gent

De wnm van 25.05 is zeker opmerkelijk, want voor zover ik weet, is het de eerste keer dat er een Roodpootvalk wordt waargenomen in de bossen van St-Andries. In de periode 25.05-27.05 werden trouwens grote aantallen roofvogels op trek waargenomen in de regio.

HAVIK (*Accipiter gentilis*) door Bruno Callebaut
=====

Tegenover vorig jaar is over de havik weinig nieuws te melden. Uit het Zwin komen berichten van een overwintering (GBu), o.a. ook 27.10 en 18.12 (LMa).

Het Duvelsgat (St.-Andries) zet zich door als wnm-gebied:

02.09 1 ad w, en opnieuw een late wnm: 05.05 (JM).

Uit het Vloetenveld geen wnm dit jaar.

Verder chronologisch: 13.11 1m Fonteintjes (JVG)
19.12 1 ex polders Roksem (PBu)
1 ex Vijverhof St.-Michiels (JDM)
02.02 1w Nieuwmunster (vorsttrek?)
(FW,TDF,RDJ)
05.05 zie hoger
15.05 1 ex Speien naar oosten (GDP)

RANSUIL (Asio otus)

door Christoph Wintein

=====

Dit jaar waren er merkkelijk minder wnm dan vorig jaar. Buiten Damme en het Zwin zijn er alleen sporadische wnm binnengekomen. Het overzicht heeft dus naar alle waarschijnlijkheid een sterk onderschat beeld van ons huidig Ransuilen-bestand, zowel als overwinteraar als die van broedvogel. Grote oorzaak is ongetwijfeld het nachtelijke leven van deze vogel, een moment waarop slechts weinigen op excursie gaan.

Winterwnm- Slaapplaatsen :

- + Stadswallen Damme : hoogste aantallen werden gezien in dec, met een max van 8 ex op 21.12 (CW). In maart nog een viertal ex en het laatste ex werd gezien op 02.04 (FW,e.a.).
- + Zwinnebosjes : zeer weinig wnm die bijna allemaal betrekking hebben op één ex met uitzondering van 3 ex op 17.10 (PDM,RB,e.a.).
- + Blankenberge stadspark : hier overwinterden een 5-tal ex (MaP,FV).
- + Vloetenveld : regelmatig 1 ex waargenomen. Op 30.12 zelfs 2 à 3 ex aanwezig (LD).

- Overige wnm :

01.10	1 ex	Vuurtoren Heist	VW Gent
29.10	1 ex	Jabbeke	RDJ
03.11	1 ex	Vuurtoren Heist	VW Gent
18.11	1 ex	St-Andries	TDF
28.11	2 ex	Blauwe Toren	GDP
19.12	1 ex	Grote Moerstraat	RDJ
23.12	1 ex	Bos van Heist	PeL,KR
06.01	1 ex	Zeventorentjes	LDq,ID
02.02	1 ex	Jabbeke	RDJ
23.02	1 ex	Bos Bekegem	PBU
10.03	1 ex	Hoeke	RDJ
18.03	1 ex	St-Andries Expressweg	JVG
29.03	1 ex	St-Michiels	FW

Broedgevallen

Bulskampveld	3 kp	WIG
Blauwe toren	1 kp	MaP
Vloetenveld	3 kp (1+1+3 juv)	LD
Kasteel Tudor	1 kp (2 juv)	LD
Peereboom	1 kp (2 juv)	LD
Diksmuidse Heirweg	1 kp (1 à 2 juv)	LD
Zedelgem		

Damme	1 kp (1 juv)	LD, e.a.
Varsenare	1 kp	FDR
Tillegem	1 kp (4 juv)	FW, FDR
Zwinbosjes	1 kp	PeL, PaL, SF
Waggelwater	1 kp (2 juv)	MS
Bloemendale	1 kp (2 juv)	MS, FS

Besluit : we tellen 16 kp, een minimum want uit vele gebieden zoals o.a. de streken van Hertsberge-Wingene kwamen geen gegevens binnen.

Tot slot

Tijdens de wintermaanden werden er ongeveer een tiental Ransuilen in onze regio opzettelijk gedood (med. FDR).

VELDUIL (*Asio flammeus*)

door Jan Seys

=====

Inleiding

Ook dit jaar opnieuw, blijkt uit de waarnemingen heel duidelijk hoe kieskeurig de velduil wel is voor wat betreft zijn biotoopkeuze. Op een tiental waarnemingen na, werden alle velduilen opgemerkt in het Zwin, in de achterhaven van Zeebrugge en in het weidcomplex van Uitkerke-Nieuwmunster.

In totaal werden 143 wnm van 311 à 317 ex verricht.

Overwinteringsgebiedena) Zwin:

In het Zwin zelf, werden dit jaar slechts drie wnm gedaan van de velduil, nl. op 27.IO: 2 ex (TDF, JM)

10.II: 1 ex (MS, BBu)

04.OI: 1 ex (JNM-Kortrijk)

Op laatstgenoemde datum, vloog er ook een ex rond aan het radio-geleidingsstation Da Costa (HDo, BBu) en op 13.O2 vertoefde een velduil in de weiden van Westkapelle (JVD, BBu).

De laatste jaren waren het aantal wnm in en rond het Zwin reeds sterk afgenomen - zij het met een lichte heropleving vorige winter - maar deze winter lijken we een absoluut dieptepunt te hebben bereikt! Met slechts drie wnm (waarvan twee vòòr half november) kunnen we nog bezwaarlijk van een vaste overwinteringsplaats spreken. De reden daarvoor lijkt me alsnog onduidelijk.

b) Achterhaven Zeebrugge:

In dit gebied alleen werden méér dan de helft van het totaal aantal wnm gedaan voor onze regio. De zeer talrijke excursies naar dit gebied zijn daar zeker niet vreemd aan!

Opmerkelijk is ook dat hier zelfs meerdere zomer- en lentewnm werden verricht van de velduil, nl. op :

06.07: 1 ex (PBe, FB)

31.08: 1 ex (PBe, Aves)

01.04: 1 ex Kleiputten Heist (PDM)

03.04: 1 ex Kleiputten Heist (PDM)

10.04: 1 ex Kleiputten Heist (PDM)

18.04: 1 ex Kleiputten Heist (PDM)

25.05: 1 ex (PDM, BV, EE, RB)

31.06: 1 ex TP 2IuI7 (FW, GDP)

Op 06.IO werd het eerste ex gezien (FW, JM, SL, TDS) en van dan af bleken steeds min. 1 à 3 ex aanwezig te zijn tot eind december. Enkele uitschieters waren:

24.IO: 5 ex (TDF, JM)

13.I2: 4 ex (GDP)

16.I2: 6 ex (VWG-Gent: BOP)

27.I2: 4 ex (JM, FDR)

Begin januari, met het begin van de eerste strenge vorstperiode, gingen de aantallen fors de hoogte in. Zo telde FV een IO-tal ex op 03.OI, en er werden verschillende malen 6 à 7 ex geteld gedurende die koudeperiode (FW, TDF, FDR, FV, CW, NE, WLT, JNM).

Bij het intreden van de dooi, en ook daarna, in de tweede

koudegolf in februari, lagen de aantallen een stuk lager, nl.

max 4 à 5 ex op I9.O2 (JM, TDF, FDR, RDJ), 4 ex op 24.OI (GDP, MS, MaS)

en 4 ex op 13.02 (LDQ). Na 20.02 werden nog hoogstens 2 ex geteld in het achterhavegebied, en dit tot 17.03.

c) Uitkerke-Nieuwmunster-complex:

Bijna alle wnm, nl. 4I van de 46, werden gedaan in de weiden tussen Uitkerke en Nieuwmunster. Van die overige vijf, situeren er zich twee tussen Meetkerke en Houtave, nl. telkens 1 ex op 29.I0 en 28.I2 (JM).

Ook aan de Kwetshage, langs de Oostendse Vaart, werd tweemaal een velduil opgemerkt, nl. op 12.II en 20.II (PK), en op 12.II werd een ex gesignaleerd aan het pompstation te Meetkerke (PK). De eerste wnm in het weide-complex Uitkerke-Nieuwmunster, gebeurde op 27.I0, nl. 3 ex (FV,BJ,TDF,FW).

Tot begin januari, werden regelmatig 2 à 3 ex opgemerkt. Een uitschieter voor deze periode stellen we vast op 12.I2. Toen telde JVG min 4 ex langs de kuststrook, en min 2 ex aan de 'Reigersweiden' te Uitkerke.

Tijdens de eerste koude-invasie in januari, werden max 5 ex (of meer) geteld, nl. op 05.0I (JVG).

En op 11.02 waren er meer dan 10 ex aanwezig in de Uitkerkse polders (JVG). Dit betekent dat we hier, in tegenstelling met de situatie in de Achterhaven van Zeebrugge, geen lagere aantallen vaststellen in de tweede februari-koudeperiode t.o.v. de eerste januari-koudegolf.

Het is echter lang niet uitgesloten dat dit effect veeleer veroorzaakt is door onjuiste tellingen.

Op 24.02 en 13.03 werden de laatste 2 ex in dit gebied waargenomen.

d) Alleenstaande wnm:

18.I0: 1 ex Fonteintjes (JVG)

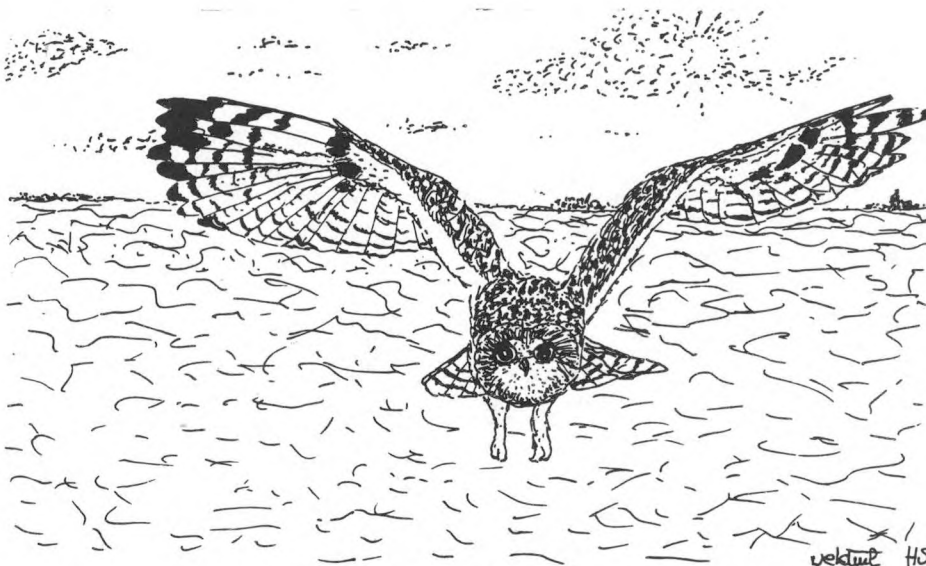
01.II: 1 ex Zwarte Kiezel De Haan (FV)

07.II: 1 ex Roksempuut TP (PBu,RDJ)

17.II: 1 ex Roksempuut TP (PBu)

06.I2: 1 ex Oudenburg langs spoorweg (PK)

Vermoedelijk betreft het hier allemaal trekkende en tijdelijk pleisterende ex.

KERKUIL (Tyto alba alba)

door Christoph Wintein

=====

Dit jaar werden er weer weinig wnm verricht van deze nachtelijke vlieger. Een onderzoek naar het aantal broedgevallen is er helemaal niet verricht zodat we dit jaar naast 13 wnm en 2 dode vogels slechts zekerheid hebben van 1 broedgeval. Het is dus wenselijk dat deze vogelsoort eens wat meer aandacht krijgt, want anders zal bescherming van deze bijna verdwenen soort niet mogelijk zijn.

a) Waarnemingen:

11.07	1 ex	Blankenberge	MaP
10.10	1 ex	Jabbeke	RDJ
11.10	1 ex	Torhout station	FDR
13.10	1 ex	Jabbeke brug A 10	RDJ
02.11	1 ex	Heist	VW Gent
16.11	1 ex	Jabbeke kerk	RDJ
25.11	1 ex	Expressweg-Witte Molenstr.	FDR
26.11	1 gekwetst ex,	binnengebracht uit Den Haan	JVG
01.12	1 ex	Varsenare Molenstraat	EVR
14.12	1 ex	Jabbeke brug A 10	RDJ
20.12	1 ex	St-Kruis Malehoek	CW
22.02	1 ex	Westkapelle	BBu
01.06	1 ex	St-Kruis Malehoek	CW

Op 30.10 vond PBU braakballen van Kerkuil aan de Roksempuut.

b) Verkeerslachtoffers:

Tweemaal werd de Expressweg het toneel voor een gesneuvelde Kerkuil. Op 23.03 en 29.04 werd daar telkens één ex dood gevonden (FDR, MaP).

c) Broedgevallen:

Dit jaar werd slechts één zeker broedgeval genoteerd, nl in blok 2 (mond. med. HS). Van andere broedparen zijn er dit jaar geen wnm voorhanden.

BOSUIL (Strix aluco)

door Jan Seys

=====

Dit jaar werden van deze soort enkele zeer interessante wnm verricht, die er op lijken te wijzen dat de Bosuil zijn broedgebied uitbreidt tot in onze regio:

Op 03.04 nl, werd door FW, FDR en MM een poging ondernomen om Ransuilen te inventariseren in Tillegembos. Daarbij werd gebruik gemaakt van een casetterecorder, waarop zowel de roep van Ransuil als van Bosuil te horen was. Eigenaardig genoeg bleek een uil spec (wijfje) te reageren op de baltsroep van Bosuil maar niet op die van Ransuil!

De volgende dag werd opnieuw het Tillegembos ingetrokken en nu werd op een andere plaats (ca 1 km van eerste plek) de roep van drie mannetjes Bosuil gehoord, en dit uit verschillende richtingen! Vermits de twee waarnemers (FW,MM) allebei drie verschillende ex meenden te horen, lijkt hier niet direct sprake te zijn van inbeelding. De roep was duidelijk beverig, meer-lettergrepig en luid. Interessant om te vermelden i.v.m. deze wnm te Tillegem is dat in nov 1983 een Bosuil ontsnapt is te St-Michiels. Dit ex was als nestjong meegebracht uit de Ardennen en werd hier opgevoed, maar ontsnapte!

Deze wnm wijzen er op dat er dringend behoefte is aan een degelijke uilen-inventarisatie in de bossen ten zuiden van Brugge, en dit het best in de maanden jan-maart, gezien de Bosuil dan het meest 'zingt'. Wie weet, komen er dan nog niet meer wnm aan het licht van deze oprukkende uilesoort.

PROOIVOGELS SPEC
=====

door Frederik Willemyns

- Kiekendief spec

03.04	1 ex	Verbrandingsoven Dudzele 19u45	GDP
05.05	2 ex	Internat.Dijk Zwin op trek	TDS
najaar 84	1 ex	geschoten omgeving Zedelgem	

- Valk spec

04.07	1 ex	Spijkerkasteel St-Kruis	HS
01.11	1 ex	Kampveld (wschl. juv Slechtvalk)	BC,GS
05.05	2 ex	Internat. Dijk op trek	TDS
	1 ex	Damme 13u24	FW,RDJ
	1 ex	Damme 13u30	FW,RDJ
		(heel wschl. wijfje Smelleken)	
	1 ex	Hoeke St-Donaas 14u52	FW,RDJ
26.05	1 ex	Internationale Dijk 14u20	FW,TDS,e.a.
	1 ex	Internationale Dijk 15u24	FW,TDS,e.a.

- Prooivogel spec

26.05	2 ex	Internationale Dijk ZO 11u44	FW,TDS,e.a.
-------	------	------------------------------	-------------

ZANGVOGELS & VARIA

IJSVOGEL (Alcedo atthis)
=====

door Johan Maeckelbergh

Inleiding

Omstreeks 1982 schatte Beulens de Vlaamse populatie Ijsvogels op ca 270 kp. Na de strenge winter 1978-79 had het bestand zich gedeeltelijk hersteld maar bereikte niet het niveau van het begin van de jaren zeventig.

In de vorige jaarboeken haalden we reeds aan dat het al of niet aanwezig zijn van Ijsvogels in de regio bijna volledig afhankelijk is van de weersomstandigheden. Het zachte winterweer in 1982-83 en 1983-84 stuurde het aantal wnm pijlsnel de hoogte in. Voor dit boekjaar kregen we 85 wnm binnen, t.o.v. 198 wnm in 1983-84. Op 03.01 krijgen we de eerste pakken sneeuw toegestuurd en op 05.01 volgt de eerste strenge nachtvorst, die de koudeperiode inluidt. Na 05.01 zijn de Ijsvogels dan ook volledig uit onze regio verdwenen!

Najaarswnm (juli-nov)

a) Plaatsen frequent bezocht door de Ijsvogel:

- Put Blauwe Toren: 1 ex aanwezig op 20.07 (MaP), 08.08 (MS, CVr), 04.10 (GDP) en 28.10 (MS, MaS).
- Spoorwegput Steenbrugge: 1 ex op 19.07 (JDM), 12.09 en 18.11.
- Put St-Pieters: 12 wnm tussen 19.08 en 29.09 (MS, GDP, WLT, JLT).
- Eendekooi Lissewege: 1 ex op 20.08 en 13.10 (MS, HDB).
Dit plasje is ideaal voor Ijsvogels maar wordt bijna niet bezocht.
- Zwin: 5 wnm tussen 26.08 en 31.10 (Aves, LMa, JM, TDF, LDq, ID).
Hier worden ze vaak waargenomen aan het beekje langs de Internationale Dijk.
- Achterhaven: Slechts 5 wnm (t.o.v. 24 wnm in 83-84) in dit gebied tussen 17.08 en 24.10. Het betrof op één uitzondering na telkens 1 ex.
- Put Roksem: 1 ex op 13.10 (PBu, JM) en 07.11 (LD).
- Meetkerke Lage Moere: 1 ex op 26.10 (FDR), 01.11 (MS) en 14.11 (FW).
- Speien: 1 ex tussen 11.11 en 14.11.

b) Andere wnm-plaatsen:

juli: Hoeke Steenbakkerij.

aug: Boudewijnkanaal, Waggelwater, Put Zerkegem, Kraenepoel, Spoorwegputten Oostkamp, Hoeke St-Donaas, Witte Paters Varsenare, Droseraputje.

sept: Stalhille Jagersputje, Assebroekse Meersen, Nieuwe Vrede.

okt: Bunkerfonteintje, Hoeke Damse Vaart, Herdersbrug, Kerkebeek Loppem.

nov: Zeveneke St-Pieters, O.T.Br. beekje.

c) Mogelijk broedgeval:

In blok 1 was er in de zomer van 1984 een zeer waarschijnlijk broedgeval van de Ijsvogel. Zo werd op 19.08 in dit gebied de wnm van 5 ex verricht! Ook de 4 ex (waaronder 2 juv) op 29.08 en de 2 ex op 14.09 wijzen in die richting.

Winterwnma) Plaatsen frequent bezocht door de Ijsvogel:

- Speien: 1 ex verbleef hier van 21.12 (JM) tot 05.01 (LDq, ID). In totaal liggen 6 wnm voor.
- Meetkerke Lage Moere: 1 ex op 09.12 (JM). Van 03.01 tot 05.01 zijn er 2 ex aanwezig (JM, TDF).
- Achterhaven: Op 01.01 wnm van 1 ex (JDM). Op 05.01 zelfs 3 ex (GO). Ook hier weer geen wnm meer na 05.01.
- Put Roksem: Op 22.12 en 23.12 telken 1 ex (PBu). Op 30.12 en 31.12 verbleven er 2 ex aan de put (JM, PBu). Van 03.01 tot 05.01 tenslotte werd telkens 1 ex waargenomen (PBu, RDJ, LD).
- Steenbrugge spoorwegput: 1 ex op 05.01 (SK).

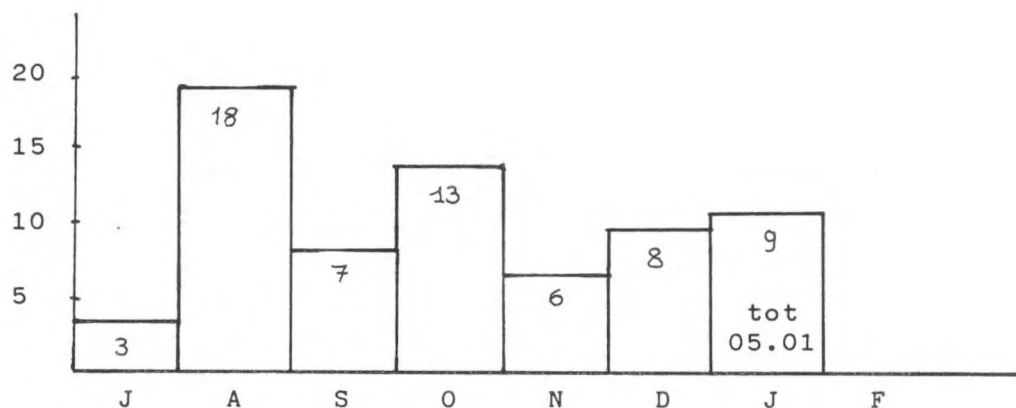
b) Andere wnm-plaatsen:

dec: Zielebrug Zuierenkerke, Blauwe Torenstraat Meetkerke, Assebroekse Meersen.

Na 05.01 blijkt de Ijsvogel verdwenen te zijn uit de regio. Bij strenge winters als deze kan wel 90% van de populatie omkomen!

Grafiek: Verschillend aantal ex aanwezig per maand

ex

Opm: Aug was dit jaar abnormaal goed. Net als vorig jaar zijn de maanden oktober en januari de uitschieters.

Dank aan de waarnemers: MaP, TDF, JDM, MS, HDB, Aves, VW Gent, FW, HS, MM, FDS, PBu, FV, GDP, WLT, JLT, CW, NE, BBu, GBU, JS, JN, FDR e.a.

HOP (Upupa epops)

door Frederik Willemyns

=====

Na het 'supervoorjaar' van 1984 (8 wnm) zit de Hop wat in een 'dieptepunt'. Dit jaar werden er 'slechts' 3 wnm verzameld: alle in mei en alle in de Zwinbosjes.

De wnm :	12.05	1 ex	Kleyne Vlakte	PaL
	13.05	2 ex	Kleyne Vlakte	PaL
	18.05	heel waarschijnlijk 1 ex gehoord in de Zwinnebosjes (FW,CW). De roep was een duidelijk 'oep-oep-oep'. Of was het een Ruigpootuil ??		

KWARTELKONING (Crex crex)

door Frederik Willemyns

=====

Na een paar jaar afwezigheid is er dit jaar 1 wnm en 1 vondst voorhanden. Deze zeer zeldzaam geworden vogel heeft als uitgesproken biotoop vochtige weiden, grazige moerassen, hooiland en bouwland, graanvelden en klaverakkers. Reeds lang geleden werd er in grote delen van Europa een teruggang vastgesteld, vooral ten gevolge van het toenemend mechanisch maaien, waardoor vele nesten worden uitgemaaid en vele vogels sterven. Uitgemaaide vogels trekken echter meestal weg. Andere oorzaken van afname zijn onkruidverdelging en hooghangende draden. Fluctuaties in aantallen zouden door het opschuiven van de populaties in vele delen van Europa veroorzaakt worden.

De wnm :	05.07	1 ex	langdurig geobserveerd in de Achterhaven (FW,JM,RDJ)
	22.09	1 ex	overreden in de Achterh. (VW Gent)

De wnm van 05.07 zou betrekking kunnen hebben op een uitgemaaid vogel. De vogel verbleef in elk geval in zijn favoriete biotoop (hooiland + ruig terrein). De afstand tussen de wnm en de vondst bedroeg amper een 150 m. Waarschijnlijk ging het tweemaal om dezelfde vogel.

Bibliografie

Lippens L., Wille H., 1972. Atlas van de vogels van België en West-Europa - Lannoo Tielt.

KWARTEL (Coturnix coturnix)

door Frederik Willemyns

=====

Voor de Kwartel was 1984-85 maar een pover jaar : er werden slechts 3 wnm verricht :

01.09	1 ex	Achterhaven	TDS
05.09	4 ex !!	Achterhaven luzerneveld	VW Gent
25.05	1 ex	Polders Blankenberge	MaP

Het minder goede voorjaar is misschien een verklaring voor het lage aantal wnm .

ZWARTE SPECHT (Dryocopus martius)

=====

door Frederik Willemyns

Net zoals vorig jaar kwamen er weer wat wnm binnen van deze schuwe, doch prachtige spechtachtige. Er zijn opnieuw wnm voorhanden uit het Bulskampveld (Beernem) en uit de 'Villa' (St-Andries). Tevens was er één geslaagd broedgeval.

Villa

- Najaarswnm : 03.08 2 à 3 ex Pompstation TDF
08.08 1 ex roepend FDR
- Winterwnm : Volgens een oud-Wielewaler, die temidden de bossen woont, werd er tijdens afgelopen winter geregeld 1 ex waargenomen.
- Voorjaarswnm : Ondanks de talrijke en intensieve bezoeken werden er - gek genoeg - geen wnm verricht.

Bulskampveld

Voor het tweede opéénvolgende jaar werd er een geslaagd broedgeval opgetekend (DXR,WIG,e.a.). Dit broedgeval werd bevestigd door Gilbert Van Avermaet.

- Andere wnm :-14.11 1 ex Gulke putten Wingene (Doe 9:1,24)
-vanaf 16.04 werd er geregeld 1 ex waargenomen in het Bulskampveld (LD).
-19.04 1 ex roepend Bulskampveld-Hertsberge (BC)

Besluit

Het is duidelijk dat de Zwarte specht zich gevestigd heeft in het Bulskampveld. Verder is het opvallend dat er geen voorjaarswnm werden verricht, ondanks de vele bezoeken van talloze waarnemers (Villa). Misschien spelen klimatologische factoren een belangrijke rol.

DRAAIHALS (Jynx torquilla)

door Frederik Willemyns

=====

Dit boekjaar werden er betreurenswaardig weinig wnm binnengebracht. Verschillende personen gaven hun wnm niet door ! Slechts 7 wnm bereikten me, waarvan 2 najaarswnm beide uit het Zwin. Dit jaar werd er echter wel een geslaagd broedgeval opgetekend.

Najaarswnm

26.08	2 ex	Zwinnebosjes	DH, PPI
27.08	2 ex	Zwinnebosjes	DH, PPI

Met twee wnm is het evenwel onmogelijk om een juist beeld te schetsen van het verloop van de najaarstrek.

Voorjaarswnm

04.05	1 ex	Zwinnebosjes	BBu, JvD, HDo
10.05 (±)	1 ex	Westkapelle	FB
11.05	1 ex	St-Andries	FW
	1 ex	Vuurtoren Heist	FB, PB
12.05	1 (2?) ex	Zwinduintjes	Aves

Het is duidelijk dat het hoogtepunt van de voorjaarsstrek gesitueerd moet worden rond 11.05.85.

Broedgeval

Dit jaar werd één geslaagd broedgeval vastgesteld in de kuststreek (mededeling GO).

KLEINE BONTE SPECHT (Dendrocopus minor) door Kris Decleer
=====

Inleiding

We beschikken over 41 wnm, een flink aantal minder dus dan verleden jaar (70 wnm). Ook het broedseizoen was blijkbaar povertjes. Slechts 4 mogelijke of zekere broedgevallen werden in onze regio designaleerd (9 in 1984). Is het mogelijk dat de strenge winter hier haar tol heeft geëist ?

Activiteit

Het najaar van 1984 levert nog heel wat Kleine bonte spechten op : 27 wnm. Eind juli en aug vertonen een piek, sept is met 4 wnm abnormaal kalm, okt terug volop (8 data), geen nov-gegevens en van dec tenslotte liggen 3 wnm voor.

In januari, februari en maart laat de Kleine bonte specht zich niet horen of zien. De luidruchtige balts komt laat op gang. De eerste tekenen van leven krijgen we pas op 08.04 te horen. Nog 4 april-wnm volgen, mei en juni leveren resp. 3 en 4 keer een Kleine bonte specht op in de directe omgeving van de broedgebieden (van twee broedgebieden werden de voorjaarswnm echter niet volledig doorgegeven).

Bespreking per gebieda) Kuststreek :

Voor 1984 : Eén ex in de Zwinnebosjes op 01.10 (PaL, PeL). Een juveniel wordt geringd in de Fonteintjes op 13.10 (JVG, e.a.).

Voor 1985 : Eén broedgeval in de Zwinnebosjes (diverse wnm : PaL, PeL, DC, e.a.). Merkwaardig zwerf- of trekgedrag langs de Internationale dijk (Zwin) op 26.05 : om 10u57 en om 15u18 telkens 1 ex. De geciteerde vliegrichtingen spreken elkaar tegen : Z (RDJ, TDS, ...) en O of NO (FDS, TDF, FW). Op 10.06 in Blankenberge-park eveneens een 'trekkend ex' (?) (Kathleen Laporte).

b) Omgeving Oostendse Vaart - Bloemendale - St-Pieters :

Een traditionele waarnemingsplaats, desondanks slechts één gegeven : Zeveneke 1 ex op 30.10 (MS).

c) St-Andries :

Villa : 1 ex op 27.10 (FW).

Ter Straten (omgeving Olympia-zwembad) : 1 ex op 20.04 (JS).

d) St-Michiels :

Dianadreef : 1 m + 1 ex
op 07.10 (FW).

Station Brugge en Groene

Poort : 1 ex op 3,17 en 19.12
(PBu, FDR).

e) Brugge-stad :

Omgeving Wijngaardplein en
Begijnhof : verschillende
wnm in aug en sept 1984 (JD).
Normaal een traditioneel
broedgebied (vesten).

f) Oostkamp :

Langs de Legeweg in een
hoogstamboomgaard (Kasteel
Kevergem) één waarschijnlijk
broedgeval. Diverse wnm in
april en juni (KD).

g) Loppem :

Voor 1984 : één ex in de
Bessendreef (omgeving 'Park
van Loppem') op 14 en 28.07
en 16.10 (RV).

Voor 1985 : op dezelfde plaats één ex op 18 en 20.04 en 23.06
(RV). Vermoedelijk was er hier opnieuw een broedgeval.

h) Beernem :

Voor 1984 : Op 29.07 roept 1 ex in het Bulskampveld (JNM).

Voor 1985 : WIG meldt een broedgeval in Bulskampveld (juni-wnm).

i) Overige gebieden :

Alleen wnm in 1984 : Vloetenveld : 1 ex op 21.10 (JM)
Roksempuut : 1 ex op 14.10 (PT)

BOOMKLEVER (*Sitta europea*)

door Hans Soete

=====

Zoals reeds vermeld in de Roerdomp n° 6 werd een broedgeval van de boomklever vastgesteld te St-Kruis (Rooigem). Op 27.06 werd een koppel met 2 juvenielen waargenomen. (HS)
Na dit uitzonderlijk broedgeval was het net of de vogels gevlogen waren en het duurde dan ook een hele tijd voordat deze ex terug werden waargenomen.

Ondertussen was er 1 ex gezien te St-Joris Beernem op 28.08 (Chris Carels).

Op 17.11 werd dan toch nog een roepend ex waargenomen te Rooigem en op 14.12 werd daar één ex gezien.

Graag wou ik nog Patrick Keirsebilck danken omwille van zijn hulp bij het weergeven van de verspreiding van de boomklever in Vlaanderen.

H6 14/12/85
Boomklever

KUIFMEEES (*Parus cristatus*)

door Peter Sys

=====

Alle wnm:

11.08	4 ex min	Zevekerke bos	FDR
25.11	1 ex	Duinbosjes Den Haan	JD
24.03	1 ex	Bulskampveld	DXR, WIG

BOOMLEEUWERIK (Lullula arborea)

door Patrick Keirsebilck

=====

a) Najaarstrek:

De herfst van 1984 was eerder onopvallend wat najaarsbewegingen van de Boomleeuwerik betrof:

05.10	1 ex	Vloetenveld	trekkend W	LD
20.11	4 ex	Rijckevelde		LDq

b) Overwinteraars:

Tijdens de afgelopen winter 84-85 werd in het Kampveld te Oostkamp, klassiek een overwinteringsgebied, speciaal op Boomleeuweriken gelet. Dit resulteerde in 12 wnm, alle in de maand december:

03.12	eerste wnm	42 ex	PK	
07.12	maximaal	51 ex	PK	
07 tot 23.12		ca 30 ex, daarna afnemend		PK
31.12	laatste wnm	2 ex	PK	

De invallende koude maakte een voortijdig einde aan het verblijf van deze groep, waarvan de grootte zo ongeveer een record voor de regio moet betekenen...

In een artikel dat rond het tijdstip van het verschijnen van dit jaarboek zal gepubliceerd worden, werd gepoogd enkele van de factoren te achterhalen die deze vogelsoort zowat iedere winter weer in het Kampveld doen opduiken.

Na het samenleggen van de zowat 60 wnm uit zeven winter-halfjaren bleek dat de Boomleeuwerik hier vooral een voorkeur aan de dag legde voor rapenakkers, die door de manier van rooien er 's winters zowat braak bijliggen: de vogels vinden een rijke voedselbron in de talrijke onkruidzaden op dergelijke akkers. Tevens werd er gretig gebruik gemaakt van bomenrijen en bospercelen langs deze akkers als dekking bij gevaar of verstoring.

De combinatie rapenakkers-bomenrij komt hier nog redelijk veel voor, zij het dat de oprukkende maïsculturen en het niet vervangen van gekapte bomenrijen wel eens voor problemen zou kunnen zorgen. Tenzij de soort zich hieraan aanpast natuurlijk...

België en Nederland vormen voor de Boomleeuwerik de uiterste noordgrens van zijn overwinteringsgebied. Wanneer sneeuwval of vorst hen van de voedselbron (onkruidzaden) afsnijdt, verdwijnen de vogels dan ook vrij prompt naar zuidelijker regionen. Dat was deze winter vrij goed merkbaar: de eerste dagen van januari, toen alles ondergesneeuwd lag, verdwenen alle vogels uit het Kampveld; daarnaast werden er in die dagen meerdere solitaire vogels gezien, alle pal zuid trekkend:

04.01	Kaleshoek Oostkamp	PK
05.01	Wulgenbroeken Oostkamp	PK
	Heist	DST
	Zwin	PDM, BV

Tussen de twee koudeperiodes in volgde een waarschijnlijke wnm van 45 à 50 ex op een akker te Jabbeke (JM, FDS). Dit zou voor de tweede keer dit winterseizoen een recordaantal betekenen!

c) Voorjaarstrek:

Twee wnm, allebei eerder laat:

10.04	1 zingend ex	Zeebrugge	PaL
17.04	1 ex NO	Villa	TDF, RDJ

Gebruikte Literatuur

- Declercq L., De Boomleeuwerik, De Roerdomp jg. 18, 1978 p 80
- Declercq L., De Boomleeuwerik in NW-Vlaanderen, Veldorn. Jb 1980-1981 p. 166
- Keirsebilck P., De Boomleeuwerik in NW-Vlaanderen, Veldorn. Jb 1982-1983 p. 196
- Lippens & Wille, Atlas van de vogels van België en W-Europa 1972, Lannoo, Tielt
- Maes P., Meeuws H. & Voet H., Het huidig voorkomen van de Boomleeuwerik Lullula arborea als broedvogel in Vlaanderen, De Wielewaal jg. 50, 1984, p. 209-219
- Pätzold R., Heidelerche und Häubenlerche, 1971, Neue Brehm-Bücherei, Wittenberg Lutherstadt
- Roerdomp, jg. 13 tot 26

GOUDVINK (Pyrrhula pyrrhula)

=====

Van deze soort zijn alle wnm voor het seizoen 1984-85 spoorloos verdwenen ! We zouden dan ook alle waarnemers willen vragen alle wnm van Goudvink uit de periode juli 84 - juli 85 nog eens opnieuw door te geven. Dit kan dan eventueel gebeuren samen met de wnm voor het seizoen 85-86. Dank bij voorbaat !

BARMSIJS (*Carduelis flammea*)

door Jan Demulder

=====

In totaal werden slechts 9 wnm doorgegeven. De eerste wnm viel op 01.08 te St.-Michiels. De laatste wnm aan de Roksempuut op 05.01.

Vier wnm waren afkomstig uit de Dianadreef te St.-Michiels. Op 01, 05, 10 en 20.08 werd telkens 1 ex gezien dat voedselvluchten ondernam (foeragerend in berken). Op 01.08 werd het ex tot zeven maal in één uur tijd gezien. We mogen hier een broedgeval veronderstellen. Dit is trouwens het enige (mogelijke) broedgeval dat werd medegedeeld (FW, FDR). De andere wnm hebben betrekking op doortrek:

05.11	1 ex	Fonteintjes (LDq)
10.11	2 ex	Zeebrugge strand (GelW)
25.11	2 ex	Zwin (GBu, JvD, BBu)

Op 02 en 05.01 werden er resp. 2 en 1 ex gezien te Roksempuut (PBu, LD).

Er zijn geen meldingen van voorjaarsstrek.

KLEINE BARMSIJS (*Carduelis flammea cabaret*)

=====

door Jan Demulder

Van deze ondersoort bereikte ons slechts één wnm., nl 1 ex op 22.07 aan de Zwinnebosjes-weiden (PDM, DVT, RB, BV, PA, AG). Deze soort is waarschijnlijk algemener dan uit de wnm blijkt.

IJSGORS (*Calcarius lapponicus*)

door Jan Demulder

=====

Deze doortrekker en wintergast wordt steeds meer waargenomen. Hij foerageert vooral op schorren, slikken, weiden en akkers (stoppelvelden).

Een zeer vroege wnm valt op 26.08 te Westkapelle.

a) Zwin en omgeving (3 wnm)

26.08	2 ex	Westkapelle	GBu, BBu
31.10	1 ex	Oude Hazegraspolder	PS
30.12	1 ex	Zwin	BBu

b) Achterhaven Zeebrugge-Dudzele (10 wnm)

30.10	1 ex		FV
06.11	1 ex		FV
17.11	3 ex		VW Gent
28.11	1 ex		FV
03.01	5 ex		FV, BJ
05.01	2m+2w		TDF, FW, FDR
06.01	1m		FW, TDF, FDR

c) Polders Uitkerke (13 wnm)

10.11	1 ex		FW, TDF
09.12	1-2 ex		PS
10.12	2 ex		JVG
	1+2+5 ex		PS
22.12	4 ex		FW, FV, BJ
26.12	2 ex		LDq, ID
29.12	1 ex		PS
27.02	1 ex		LDq, FW

d) Andere (4 wnm)

05.12	2 ex	weiden Damme	GBu, BBu
26.12	1 ex	eendekooi Wenduine	TDF, FW, HS
	4 ex	Meetkerke	PS
26.01	1 ex	Meetkerke	HS, FW

SNEEUWGORS (Plectrophenax nivalis) door Jan Demulder
=====

Dit jaar bereikten ons slechts 13 wnm. De meeste hebben weer betrekking op de Achterhaven van Zeebrugge-Dudzele, dat nu blijkbaar definitief de rol van het Zwin als overwinteringsgebied heeft overgenomen.

Er waren 4 okt-, 3 nov-, 2 dec-, 2 jan- en 1 feb-wnm.

a) Achterhaven Zeebrugge-Dudzele (10 wnm)

07.10	1m winterkleed		VW Gent
13.10	8 ex		VW Gent
29.10	1m		VW Gent
17.11	4 ex		VW Gent
28.11	1w		FV
05.12	1 ex		FV
30.12	1 ex		JDm
14.01	2w		FV

b) Andere wnm (3 wnm)

04.11	7 ex	Zwin	GBu, HDo, BBu
03.01	1w	strand ts Oostende en Wenduine, richting ZW	FW, FDR, BN
14.02	1 ex	golfbreker Knokke	PS

STRANDLEEUWERIK (*Eremophila alpestris*) door Jan Demulder
=====

Slechts 8 wnm bereikten ons uit 2 gebieden, traditioneel het Zwin en de Achterhaven van Zeebrugge. Deze laatste gaat meer en meer een rol spelen als overwinteringsgebied voor deze soort.

a) Achterhaven Zeebrugge:

23.09	1 ex		JDM
07.10	1 m + 1 w	in zomerkleed	VW Gent
13.10	6 ex		VW Gent
02.11	1 ex	(zeer mak, op ca 1m)	PS

b) Zwin:

04.11	2 ex	GBu, HDo
02.12	4 ex	FW, TDF, MS, e.a.
23.12	6 ex	HDo, GBu
04.01	7 ex	HDo, GBu

Door de plotse intrede van de wel strenge winter, zijn verder geen wnm gesignaleerd.

FRATER (*Carduelis flavirostris*) door Jan Demulder
=====

Deze wintergast komt in grote aantallen in onze regio voor. In dit werkboekjaar werden echter minder grote concentraties waargenomen dan het vorige jaar. Ook het aantal wnm liep terug, 27 t.o.v. 42 verleden jaar. De overwinteringsplaatsen blijven traditioneel het Zwin en de Achterhaven van Zeebrugge. De eerste wnm viel erg vroeg nl op 17.08 nabij de Zeesluis te Zeebrugge. Door de weersomstandigheden viel de laatste wnm op 20.02.

a) Achterhaven Dudzele-Zeebrugge (21 wnm)

17.08	1 ex	spoorwegputten nabij zeesluis	FDR, FW
27.10	4 ex		FV, BJ
29.10	10 ex		JM, PW, BJ, TDF, FV
01.11	36 ex		VW Gent
04.11	60 ex		PBu, VW Gent
20.11	15 ex		FV
05.12	1 ex		FV
29.12	30 ex		WLT
02.01	19 ex		FW, FDR

10.01	75 ex	Nieuwe muur	MaP
19.01	45 ex	TP Boudewijnkan. tss	
		Herdersbrug en Brugge	JM
20.02	80 ex		CW, NE

b) Zwin (4 wnm)

31.10	80 ex		LDq, ID
04.11	10 ex		GBu
11.11	60 ex		GBu, BBu, JvD
18.11	90 ex		GBu, BBu, e.a.

c) Andere wnm (2 wnm)

17.12	50 ex	Weiden Roksem	PBu
28.12	30 ex	Oudenburg zwaaaidok	RDJ

VUURGOUDHAANTJE (Regulus ignicapillus)

=====

door Nicholas Endriatis

Voor deze periode kwamen slechts 20 wnm betreffende 37 ex binnen. Dit is maar liefst 50% minder dan vorig jaar. Waar- aan deze sterke achteruitgang te wijten is, is voor mij on- bekend. Waarschijnlijk vinden 'vogelaars' het overbodig deze kleine vogeltjes te noteren. Er kan misschien ook een natuur- lijke achteruitgang zijn.

Najaarstrek

De najaarstrek kwam op gang rond begin okt en duurde tot einde nov.

Voorjaarstrek

Er is slechts één voorjaarswnm, nl :

02.04	1 zp	Tillegembos (kasteel)	FW
-------	------	-----------------------	----

Winterwnm

Er zijn wel veel wnm uit de periode dec - jan - febr, wat duidt op een overwintering in klein aantal.

13.12	1 ex	Dianadreef St-Michiels	FW
14.12	1 ex	Roksempuut	PBu, RDJ
22.12	5 ex	Roksempuut	PBu
30.12	1 ex	Roksempuut	PBu
01.01	1 ex	Dianadreef St-Michiels	FW
03.02	1 ex	Roksempuut	PBu
08.02	1 ex	Elsenstraat Beernem	WIG

ROODKEELPIEPER (Anthus cervinus)
=====

door Hans Soete

Deze zeldzame piepersoort werd éénmaal waargenomen:

26.08 1 ex in zomerkleed Oude Vrede Westk. JM

DUINPIEPER (Anthus campestris)
=====

door Hans Soete

Dit jaar verbleven er 2 ex op 01 en 02.09 te Zeebrugge (Palingpotten) en op 03.09 werd nog 1 ex waargenomen. Waarnemers waren: FDR, RDJ, TDS, JM, PB, FB, e.a. In het voorjaar werden ook nog 2 ex gezien aan de Zwinnebosjes (TDS), nl op 13.05.

GROTE PIEPER (Anthus novaseelandiae)
=====

door Hans Soete

Deze pieper kan in onze regio beschouwd worden als een zeldzame zwerver die jaarlijks in klein aantal doortrekt. Toch werd hij, vergeleken met vorig jaar, meer waargenomen:

02.09	1 ex	Zeebrugge	PB
14.09	1 ex	Zeebrugge	VW Gent
14 tot 28.10	1 ex	Zeebrugge	TDS ,VW Gent, e.a.

WATERPIEPER (Anthus spinoletta spinoletta)
=====

door Jan Demulder

Van deze soort bereikten ons 16 wnm, waarvan 8 uit het Zwin en 8 uit het Achterhavengebied van Zeebrugge. De eerste wnm viel op 13.10 te Heist: 1 ex (TDS). In het Zwin stellen we wnm vast tussen 10.11 en 30.12 met een max van 8 ex. De waarnemers waren: MS, BBu, GBu, JvD, GelW, DvD en LM. Buiten die ene reeds hogerop vermelde wnm, situeren alle wnm in het Achterhavengebied zich in het voorjaar, nl van 08 tot 17.03 verbleven 1 à 2 ex of in het Achterhavengebied zelf, of aan de kleiputten van Heist (TDS).

OEVERPIEPER (Anthus spinoletta littoralis)

=====

door Jan Demulder

De eerste oeverpieper is gezien op 02.09 aan de put van St.-Pieters (MS). Vanaf eind september worden ze dan regelmatig waargenomen. Gedurende september en oktober is dat uitsluitend in de Achterhaven van Zeebrugge. De groepjes variëren in grootte van 1 tot 20 ex. Alle nov- en dec-wnm komen uit het Zwin. De groepsgrootte varieert hier van 50 tot 250 ex. In januari worden nog slechts enkele ex gezien in de Achterhaven en op 11.01 worden de laatste twee ex gezien aan de haven van Blankenberge (JVG). De extreme weersomstandigheden zullen ook hier niet vreemd aan zijn. Toch overwinterden enkele ex in het havengebied van Blankenberge (MaP).

ENGELSE GELE KWIKSTAART (Motacilla flava flavissima)

=====

door Peter Sys

Alle wnm:

07.04	2 m	Villa SA op een akker temidden de bossen samen met 30 Witte kwikstaarten	JM
08.04	4 m	Achterhaven Zeebrugge	CW,NE
17.04	3 ex min	Ramskapelle	FW,FDR
19.04	2 m	Fonteintjes	MaP
20.04	2 ex	Ramskapelle	FW
	4 ex	Kleiputten Hoeke	WLT,JVi,FDR
	7 ex	Kleiputten Hoeke	FDR
21.04	3 ex min	Ramskapelle	FW
	1 m	Put Roksem	PBu
22.04	1 m	Zwinnebosjes NO	PaL,SF,BV,EE
24.04	±8 m	Weiden Ramskapelle	TDF,FLS
	1 m	Put Roksem	PBu
28.04	2 m	Put Roksem	PBu,e.a.
01.05	1 m	Put Roksem	PBu
05.05	9 m	Put Roksem	JM,HM
15.05	1 m	Achterhaven Zeebrugge	CW,NE
	1 m ?	Oude Vuurtoren Heist	FW,FDR
	1 m	Put Roksem	PBu
16.05	1 m	Kleiputten Hoeke	TDF,FLS
17.05	1 m	Vuurtoren Heist	JM,PBu
18.05	2 m	Oude vuurtoren Heist	CW,FW

Opmerkelijk is de eerste wnm op 07.04. Doorgaans worden de Engelse gele kwikstaarten samen met andere vormen van de Gele kwikstaart gezien. Groepen van Engelse gele en Witte kwikstaarten zijn eerder ongewoon.

NOORDSE GELE KWIKSTAART (Motacilla flava thunbergi)

=====

door Peter Sys

Alle wnm:

05.05	13 ex	Put Roksem	JM, HM
09.05	1 m	Zwinbosjes	PaL
12.05	3 m	Zwinweiden	PaL, PeL
	3 m min	Oude vuurtoren Heist	FW, MM
15.05	1 m	Fonteintjes	MaP
	4 m	Zwinweiden	PaL, PeL
	2 m	Put Roksem	PBu
16.05	2 m	Vuurtoren Lissewege	TDF
	1 m	Zwinbosjes	PaL
17.05	regelmatige doortrek NO	Fonteintjes	MaP
	1 m	Oude Vuurtoren Heist	PBu, JM
18.05	6 m	Oude Vuurtoren Heist	FW, CW

Overeenkomstig vorige seizoenen werden de in de lente waargenomen Noordse gele kwikstaarten in een nauwe tijdspanne opgemerkt; in ons geval bedroeg dit nauwelijks 14 dagen. Duidelijk is dat deze soort niet enkel in het kustgebied waargenomen wordt, ook meer inwaarts kunnen opmerkelijke aantallen genoteerd worden (Put van Roksem).

BALKAN GELE KWIKSTAART (Motacilla flava feldegg)

=====

door Peter Sys

Enige wnm:

12.05	1 m	Zwinweiden	PeL, PaL
-------	-----	------------	----------

Zich steunend op nieuwe determinatiecriteria (zie o.m. het artikel van Van den Bergh en Oreel in British Birds: 'Field identification and status of black-headed Yellow Wagtails in Western Europe' Jg 78, nr 4: 176-183) heeft Herroelen (in Ornis Flandriae nr 1, maart 1982: 'De Balkan Gele Kwikstaart Motacilla flava feldegg ten onrechte op de Belgische lijst') alle wnm (een 30-tal) van deze vorm van de nationale lijst afgevoerd.

De wnm in de Zwinbosjes betekent niet de eerste claim voor onze regio; in het vorig seizoen 83-84 werd ook al gewag gemaakt van 1 ex aan de Put van Roksem (Lammerant, in Veldorn. Jb. NW-VI 83-84: p 165).

Het gebruik van de traditionele vogel'gidsen' (Peterson, Bruun, Heinzel,...) geeft altijd onvoldoende zekerheid over de determinatie !

GROTE GELE KWIKSTAART (Motacilla cinerea)

=====

door Roland Vannieuwenhuyze

Aantal wnm

Het aantal wnm evolueerde de laatste vijf jaar als volgt (gegevens van vorige jaren komen uit vorige jaarboeken):

winter	aantal wnm
1980-1981	75
1981-1982	78
1982-1983	143
1983-1984	129
1984-1985	75

Het aantal hierboven vermelde wnm is het aantal wnm dat weerhouden werd om het aantalsverloop af te beelden. Wnm op een welbepaalde plaats, werden dus per maand slechts één maal weerhouden, tenzij het duidelijk om andere individuen gaat.

We zien op bovenstaande tabel dat we na twee winters van hoge aantallen (tot het dubbele van de eerste twee jaren) terug op het 'normale' peil vallen. Hoewel het moeilijk te bewijzen is, geloof ik wel dat dit het gevolg is van een werkelijke geringere aanwezigheid van de Grote gele kwikstaart in onze streek, en bijvoorbeeld niet (of niet geheel) te wijten is aan een vermindering van de oplettendheid van de waarnemers. Tijdens de waarnemingsperiode zelf, hoorde ik namelijk van verscheidene waarnemers dat er 'niet zoveel' Grote gele kwikstaarten aanwezig waren als de jaren voordien, wat laat vermoeden dat er wel even goed op de soort gelet werd als voordien.

In Roerdomp 25,1:11 meldden FV en MS dat er 'begin okt 84 echt opmerkelijke stuwtrek was langs de kust'. Nochtans werden voor de eerste helft van okt in totaal slechts 8 ex op stuwtrek doorgegeven. Dit zou er dan kunnen op wijzen dat er toch een aantal van de waargenomen ex niet zijn doorgegeven, maar het is ook mogelijk dat er te vlug van 'echt opmerkelijke stuwtrek' werd gesproken.

Groepsgrootte

De Grote gele kwikstaart wordt meestal als solitaire vogel waargenomen. Hoogstens wordt hij in heel kleine groepjes gezien, zoals blijkt uit de volgende 'frequentietabel', gebaseerd op de wnm van de laatste drie winters.

	1982-83	1983-84	1984-85
Aantal wnm van 1 ex	134	109	67
Aantal wnm van 2 ex	6	18	8
Aantal wnm van 3 ex	3	2	-
Totaal aantal wnm	143	129	75

Aantalsverloop

Het aantal waargenomen ex per maand voor de laatste vijf winters wordt weergegeven in onderstaande tabel:

maand	1980-81	1981-82	1982-83	1983-84	1984-85
juli	-	-	-	-	1
aug	1	1	-	-	1
sep	10	9	17	26	9
okt	37	17	46	38	25
nov	27	29	47	20	16
dec	7	15	21	30	18
jan	5	11	6	9	11
feb	11	5	8	20	1
maart	1	3	7	8	1
april	1	2	1	-	-
mei	2	-	2	-	-

Het ligt voor de hand even na te gaan of de vermindering van het aantal wnm t.o.v. vorige winters (zie hierboven onder 'aantal wnm') zou kunnen verklaard worden door de strenge winter. Reeds vroeger werd dikwijls vastgesteld dat de afname in de loop van de winter grotendeels onder invloed van vorstperiodes gebeurt (Vannieuwenhuyze 1974 en 1984). Maar als we de tabel van het aantalsverloop bekijken, dan zien we onmiddellijk dat de zeer strenge winter 1984-85 niet de enige oorzaak kan geweest zijn van het geringe aantal wnm. De aantallen in sep, okt, nov en dec waren namelijk reeds ondermaats, terwijl de winter pas na de jaarwisseling Siberische allures kreeg. De lage aantallen na de jaarwisseling kunnen wel het gevolg zijn van het langdurig toevriezen van de putten. Op 08.01 zat 1 ex op het ijs op het Reitje achter de Vissemarkt te Brugge (FDS). Dit was blijkbaar een zeer volhardend ex dat van geen wijken wilde weten, want de meeste Grote gele kwikstaarten trekken weg als er geen ijsvrije waters meer zijn (Vannieuwenhuyze 1974 en 1984). Op 03.01 zat weer een ex in een smal grachtje in de Lege weg te St-Andries. Op deze plaats houdt de sterke stroming het beekje nog lang vrij van sneeuw en ijs. Reeds in 81-82 en 82-83 werd hier in dezelfde omstandigheden 1 ex gezien (Vannieuwenhuyze 1984), evenals in 1980-81 (FDS).

De algemene lijn in het aantalsverloop over de gehele winter, is toch weer als andere jaren: grotere aantallen in de herfst en daarna een afbrokkeling van het bestand vanaf januari. Het aantal sep-okt-wnm is wel wat kleiner dan andere jaren. We hebben één juli-wnm: 31.07 met 1 ex langs de Gentse Vaart (PK). Tot nu toe hadden we in de regio nog maar één juli-wnm: 02.07 met 2 ex te Oedelem-Sijsele en dit in 1974 (GS en P. Van Dousselaere). Volgens Lippens (1972) is nog maar één juli-trek-wnm gekend. Er is dit seizoen ook één aug-wnm: 02.08 met 1 m in de Achterhaven te Ramskapelle (FW, FDR, NE). Aug-wnm zijn eveneens zeer zeldzaam in onze streek.

Plaatsen

Ook dit jaar weer werden de Grote gele kwikstaarten voor het grootste deel bij allerlei waters gezien (vaart, plassen, vijvers). Zeer typisch is o.a. de reien in de Brugse binnenstad. Mensen die regelmatig de binnenstad doorkruisen kunnen de soort moeilijk missen. Alle wnm doorgegeven door JD (3 wnm) en CW (10 wnm) gebeurden in de binnenstad! Wat kunnen de Grote gele kwikstaarten nog vinden langs die stenige oevers?

Literatuur

- Lippens/Wille (1972): Atlas van de vogels in België en West-Europa
- Vannieuwenhuyze (1974): Waarnemingen van de Grote gele kwikstaart, *Motacilla cinerea*, in het Brugse. Roerd. 15,2:20-24.
- Vannieuwenhuyze (1984): De Grote gele kwikstaart in Veldorn. Jaarboek van NW-Vlaanderen 1982-83.

ROUWKWIKSTAART (*Motacilla alba yarrellii*) door Peter Sys
=====

Er bereikten ons ternauwernood twee gegevens die zich bovendien situeren in een voor de soort ongewone periode:

18.11	aantal ex ?	Gentbrugge	DNG
16.05	1 m	Damse Vaart Siphon	CW

Waar bleven de stuwtrekgegevens in maart en april ?

WIELEWAAL (Oriolus oriolus) door Luc De Cat
 =====

Broedgevallen 85

- Zwinbosjes : 1-2 kp	HDB, LMa, JNM, FW, TDS, PB, FB, PDM, PS, e.a.
- St-Kruis : 1 kp	HS
- St-Pieters : 1 kp ? (OTBR en Zeveneke)	JN, FDR, FW, RDJ, WLT, TDF (4 wnm)
- Ryckvelde : 1 kp	HS
- Blauwe Toren : 1 kp ?	MaP (1 wnm op 20.07)
- St-Andries : 1 kp Villa-Duvelsgat	TDF, FW, LDq, HS, JM, FDR, WLT
- St-Andries : 1 kp Bloemendale-t'Boompje	TDF, JN
- Varsenare : 2 kp	JM, AV, KV
- Beernem-Bulskamp : 1 kp	WIG
- Veldegem Merkenveld : 1 kp	LD
- Zedelgem Vloetenveld : 6 kp	LD, FDR, FW, RDJ

In het totaal geeft dit dus 15 tot mogelijks 18 broedgevallen voor de regio (17-18 kp in 84 en in 83 werd de populatie op 35 à 40 kp geschat).

Van heel wat gebieden kwamen er geen gegevens binnen of te weinig om een broedgeval te kunnen afleiden, zo bijvoorbeeld :

Wijendale
 Gulke putten
 Waardamme bossen
 Ruddervoorde bossen
 Oostkamp bossen

Eerder toevallige bezoeken schijnen ook te lage cijfers met zich mee te brengen, zo werden er in Vloetenveld-bos niet meer dan 2 zangposten opgegeven, maar een inventarisatie brengt hier 6 kp aan het licht.

Andere wnm

Fonteintjes : 06.05	1m	trek ZW	9u50	MaP
15.05	1m	trek NO	8u15	MaP
16.05	1m	trek O	7u15	FW, NE, MM
	1m	trek NO	10u40	MaP, PeL, FW, NE, PB, MM
17.05	1m			MaP
19.05	2m	trek NO	7u50	MaP
27.05	1 ex	trek NO	6u00	MaP
Nieuwege (Varsenare) : 19.05	1m			JM, AV, KV
Nieuwenhove (Oostkamp) : 22.05	1 zangpost			LD

BEFLIJSTER (Turdus torquatus)

door Frederik Willemyns

=====

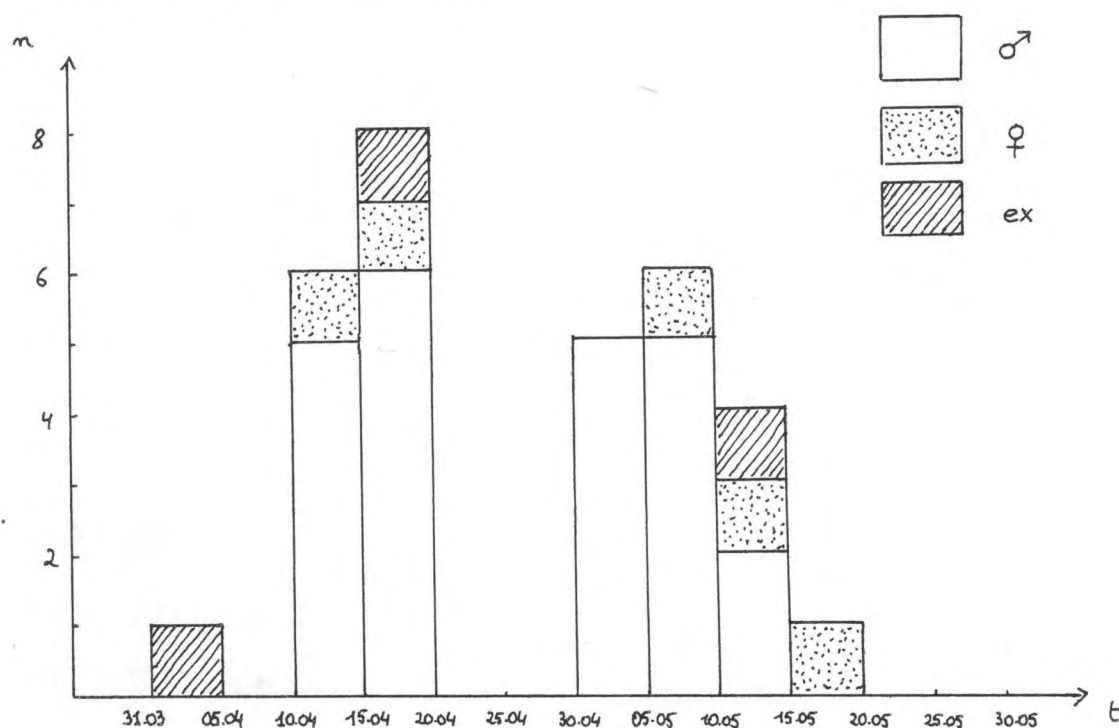
Inleiding

In tegenstelling tot vorig jaar werden er deze keer slechts 18 wnm, betreffende 31 ex, verzameld. Dit is nog geen derde van vorig jaar. Dit jaar werden er ook geen najaarswnm doorgegeven.

Voorjaarswnm

De eerste Beflijster werd op 03.04 gezien, terwijl de laatste op 17.05 werd genoteerd. Voor een overzicht van de voorjaarswnm verwijs ik naar volgend grafiekje :

Waarnemingen per pentade

Uit de grafiek zijn er duidelijk twee hoogtepunten af te leiden : een eerste van 10 tot 20.04 (14 ex), een tweede van 30.04 tot 15.05 (15 ex).

Sex-ratio : mannetjes : 74% = 23 ex
 wijfjes : 16% = 5 ex
 niet-gesext : 10% = 3 ex

Waarnemingen per gebied- Zwinbosjes :

Traditioneel komt het leeuwenaandeel van de wnm uit deze omgeving. Alle wnm :

11.04	1 m + 1 w	BBu, HDo .
15.04	1 m	PaL, DC
09.05	1 m	PaL
	3 m + 1 w	PeL
12.05	2 m + 1 w	PeL
15.05	1 ex	BBu
17.05	1 w	TDF, FDR, RDJ

- Knokke-Heist :

Ook hier werden er enkele ex gezien :

15.04	1 m	NO	Polder Cloedt	PDM
01.05	2 m		Zegemeer	PBu

- Fonteintjes :

Nog zo'n traditionele plaats om Beflijsters waar te nemen :

18.04	1 m	JVG, MaP
19.04	1 m + 1 ex	MaP
06.05	1 m (min)	MaP

- Damme :

Dit jaar kwam één wnm uit dit gebied :

03.04	1 ex	Stadswallen	NE, TH
-------	------	-------------	--------

- Roksempuut :

Ook hier enkele wnm :

04.05	2 m	PT
05.05	1 m	JM

- St-Michiels :

Op een braakliggend terrein aan het Novotel, werden er dit jaar 5 ex genoteerd :

17.04	3 m	NO	21u00	FW, GO
19.04	1 m + 1 w		20u30	GO

- Ten zuiden van Brugge :

12.04	2 m	Moerbrugge-Oostkamp	DXR
-------	-----	---------------------	-----

TAPUIT (Oenanthe oenanthe) door Johan Maeckelbergh
 =====

Inleiding

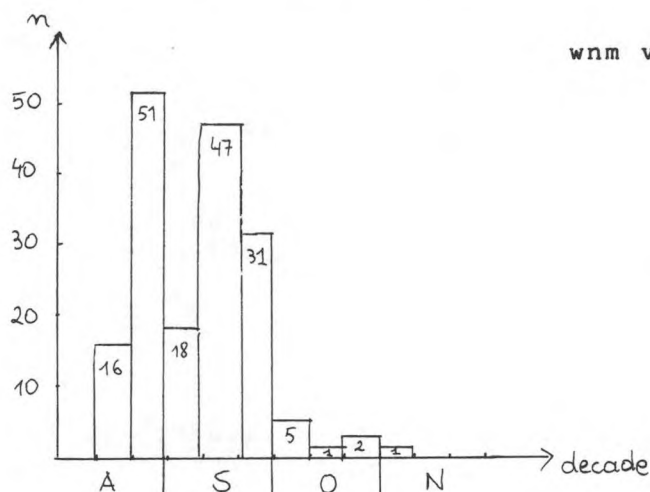
We ontvingen dit jaar precies 115 wnm wat bijna hetzelfde is als vorig boekjaar (111 wnm). Ook de verhouding najaars-voorjaarswnm vertoont een opvallende gelijkenis met vorig boekjaar. Er waren 56 najaarswnm (55 wnm in 83-84) en 59 voorjaarswnm (56 in 83-84). De afname van de Tapuit is reeds lang aan de gang in Vlaanderen. Hierbij speelt vooral het biotoopverlies een belangrijke rol. Men schat dat de Vlaamse populatie met niet meer dan 100 paar vertegenwoordigd is, waarvan de helft zich in de kuststreek bevindt en zelfs één derde in het Zwin.

Najaarstrek

Bij het opstellen van de grafiek werden wnm uit het Zwin achterwege gelaten omdat het niet mogelijk is broedende ex van trekkende te onderscheiden. Net als vorig jaar valt de piek in de derde decade van augustus. Het is merkwaardig hoe goed de pieken elk jaar overeenkomen met het trekverloop van het Paapje! De vorige twee boekjaren waren de grafieken van het Paapje en de Tapuit bijna helemaal gelijk, zowel in het voor- als in het najaar. Ook dit jaar valt de piek in de derde decade van augustus samen met die van het Paapje. Vorig jaar werd ook een gemengde slaappleats ontdekt in de Uitkerkse polder van deze twee soorten. De Tapuit trekt vaak door in kleine groepjes. Iets grotere groepen waren:

25.08	13 ex	Heist	TDS
	15 ex	Zeebrugge westdam	TDS
02.09	10 ex min	Achterhaven Zeebrugge	TDF, JM, e.a.
22.09	8 ex	Blankenberge	CW, NE

De eerste Tapuit trok door op 11.08: 1 ex in de Achterhaven (TDS). De laatste Tapuit werd gezien op 01.11: 1 ex in de Achterh. (MaP). Plaatsen die we niet tot de polders of kust rekenen werden met stippellijn onderstreept.

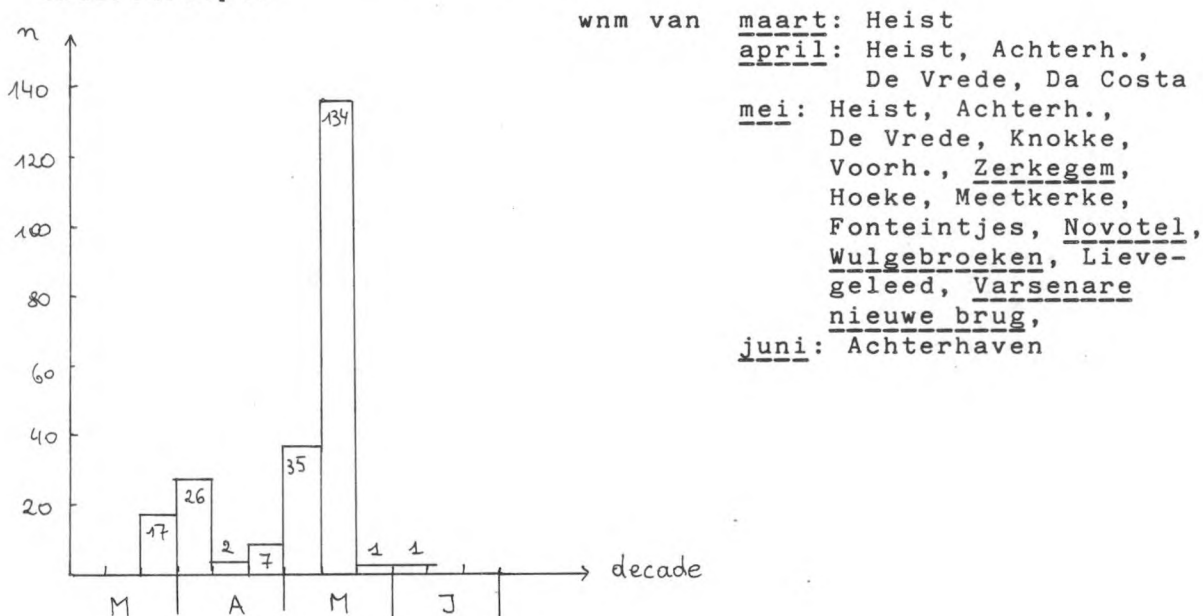
wnm van aug: Achterhaven,
 Voorhaven, Heist,
 Speien, Beernem
sept: Achterh., Voorh.,
 Heist, Lege Moere,
Aartrijke, Damme,
 Westkapelle,
 Blankenberge,
 Zuikerkerke
okt: Achterh., Voorh.,
 Heist, Damme
nov: Achterhaven

Voorjaarstrek

Ook hier weer werden de ex uit het Zwin achterwege gelaten. De eerste wnm gebeurde op 24.03 : 1 m + 2 w Kleiputten Heist (TDS). Ook hier weer vertoont de grafiek een opvallende gelijkenis met die van het Paapje. Ook hier stoppen de wnm op 17.05 (op twee enkelingen na). De laatste wnm is afkomstig van de Achterhaven: 1 w op 03.06 (TDS). Grote groepen werden gezien op:

13.05	34 ex	Heist	TDS
16.05	18 ex	Heist	TDS

Plaatsen die niet tot de polders of kust kunnen gerekend worden werden in onderstaande grafiek met stippellijn onderstreept.

Broedgevallen

Zoals reeds in de inleiding vermeld kaapt het Zwin elk jaar een derde van het aantal broedgevallen van Tapuit in Vlaanderen weg. In 1985 hebben er in het Zwin en omgeving opnieuw een 30-tal paartjes gebroed (BBu). Ook in de Voorhaven van Zeebrugge was er dit jaar een broedgeval (TDS).

Om te besluiten nog een speciaal woordje van dank aan TDS die dankzij systematische tellingen aan de kust, meer dan de helft van het aantal waargenomen ex voor zijn rekening nam. Verder ook dank aan de vele andere wnms die hun steentje bijdroegen zoals: MS, CW, NE, JVi, WLT, TDF, KV, FW, RDJ, FDR, JM, PBu, HS, FV, PDM, SK, BBu, MaP, LD, Aves, e.a.

Literatuur

- Breeding birds in Flanders, 1980-82: Wielewaaal 51: 185-202
- Keereman S., Tapuit Veldorn.jb van NW-Vlaanderen 1983-84
- Maeckelbergh J., Tapuit Velorn.jb van NW-Vlaanderen 1983-84

PAAPJE (Saxicola rubetra)

door Johan Maeckelbergh

=====

Inleiding

De Vlaamse populatie van Paapje is het laatste decennium drastisch verminderd. Men schat de Vlaamse populatie in 1982 niet hoger dan 50 paar. Uit verschillende streken is de soort zelfs totaal verdwenen als broedvogel. Vorig jaar kregen we voor het eerst sinds lang terug een broedgeval in onze regio. Dit jaar konden we ons opnieuw verheugen op een broedgeval, zij het op een andere plaats dan vorig jaar. Ook het aantal wnm steeg op spectaculaire wijze. In 1982-83 werden er zo'n 80 ex waargenomen (dieptepunt). In 1983-84 een kleine 200 ex. Dit jaar werden maar liefst een goeie 350 ex waargenomen.

Najaarstrek

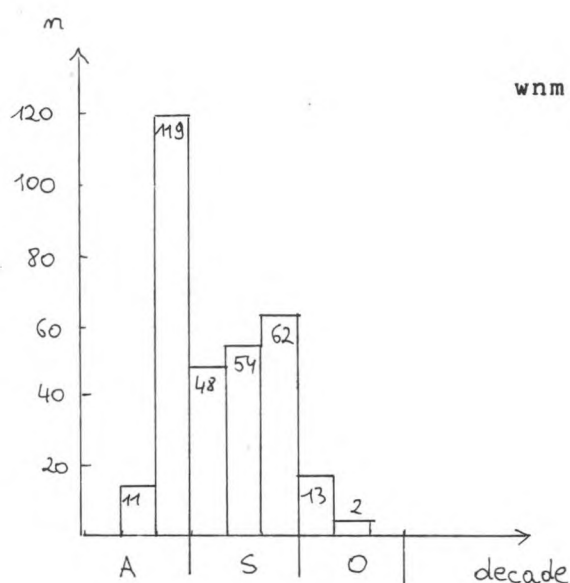
De najaarswnm situeren zich tussen 11.08 (3 ex Achterhaven TDS) en 13.10 (1 ex Meetkerke MS). Net als vorig jaar krijgen we een piek in de laatste decade van augustus. Bijna alle wnm zijn afkomstig uit de polders of uit de kuststreek. De uitzonderingen hierop zijn:

31.08	2 ex	Kwetshage Varsenare	TDF
12.09	3 ex	Aartrijke	LD
01.09	1 ex	Nieuwege Varsenare	MaS, JzV
	1 w	Expresswegput SA	FDR, TDF

Merk op dat de grafiek van het Paapje elk jaar een opvallende gelijkenis vertoont met die van de Tapuit!

Van een gemengde slaappleats was dit jaar geen sprake.

De groepjes waren dit jaar erg klein en bedroegen nooit meer dan 16 ex tesamen.

wnm van aug: Achterhaven (max van 16 ex op 28.08 FDR), Voorhaven, Speien, Kwetshage, Heist, De Vrede, Westkapelle, Zwin

sep: Achterh., Voorh., Heist, Damme, Zwin, Blankenberge, (max 12 ex op 22.09 door CW, NE), Aartrijke, Meetkerke, Nieuwege, Expresswegput SA, Speien, PSP, Fonteintjes

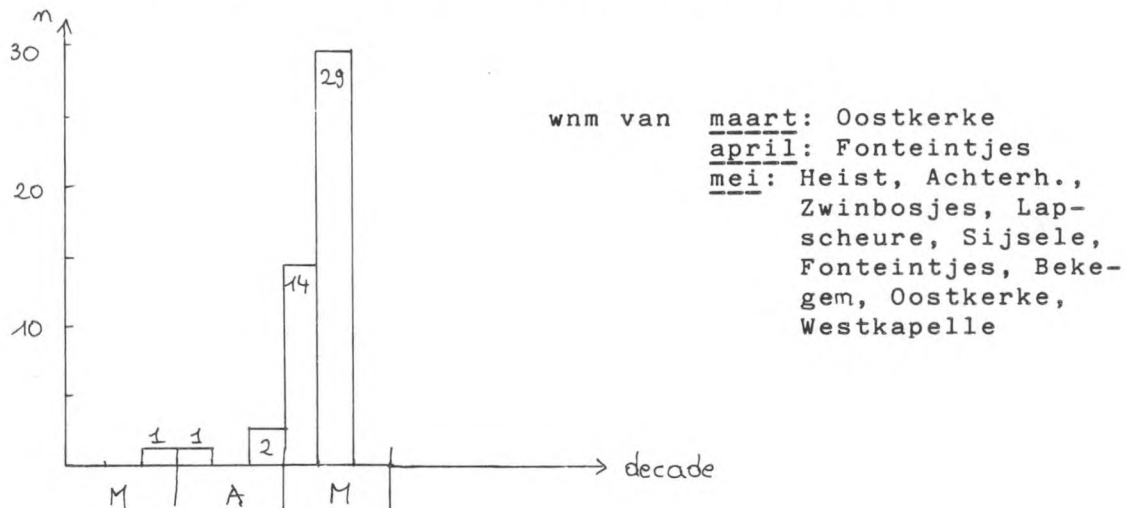
okt: Hazegras, Meetkerke, Fonteintjes, Achterh.

Voorjaarstrek

Vermeldenswaardig is de uitzonderlijk vroege wnm op 29.03 (1 m Kleiputten Oostkerke CW). Ook nu weer blijkt mei de traditionele doortrekmaand te zijn en polders en kust de traditionele doortrekplaatsen. Uitzonderingen hierop zijn:

04.05	1 m	Sijsele	FDS
05.05	1 m	Bekegem	PBu

De laatste ex werden gezien op 17.05, nl 1 m in de Achterhaven (PBu, JM) en 1 ex aan de Vrede (TDF, FDR, RDJ).

Broedgeval

Na een broedgeval vorig jaar in de Zwinbosjes kregen we in 1985 een broedgeval in het natuurreservaat de Fonteintjes. De eerste wnm gebeurde er op 24.04 (JVG).

Dank aan de vele wnms: TDS, FW, GDP, GO, PBu, JM, FDR, NE, HS, Aves, VW Gent, TDF, MS, CW, HDB, JVG, FDS, PaL, PeL, PDM, MaS, JzV, FV, BJ, BBu, e.a.

Literatuur

- Breeding birds in Flanders, 1980-82; Wielewaal 51: 185-202
- Callebaut B., Paapje in Veldorn. jb van NW-Vlaanderen 83-84
- Keereman S., Paapje in Veldorn. jb van NW-Vlaanderen 82-83
- Maeckelbergh J., Gemengde slaappleats van Paapje en Tapuit, Veldorn. jb 83-84 p 169

ROODBORSTTAPUIT (*Saxicola torquata*) door Johan Maeckelbergh
 =====

Inleiding

In 1983 lanceerde FDS een uitgebreidere inventarisatie in de regio om zodoende een beter beeld te krijgen van de broedpopulatie van de Roodborsttapuit. Dit had onmiddellijk een groter aantal wnm en een stijgend aantal waargenomen broedgevallen tot gevolg. Dit jaar echter krijgen we een terugloop zowel wat betreft het aantal wnm als het aantal broedgevallen. Enkel de winterwnm stegen.

Najaarswnm

In aug 84 had nog een laat broedgeval plaats aan de put van St-Pieters: 1 kp met 4 juv (MS). De laatste wnm was die van 1 juv ex in Ramskapelle op 24.11 (FV,BJ). Enkel vanaf oktober krijgen we wnm van doortrekkende ex. Dit aantal blijft echter beperkt tot een 4-tal ex.

Winterwnm

Een 5-tal wnm liggen voor. De koudeperiode begin januari deed tenslotte ook de laatste nog resterende ex uit de regio verdwijnen.

28.12	1 m	Zuierenkerke	CW,FV,TDF,FDR
22 tot 28.12	1 m	Kwetshage Varsenare	JM
03.01	1 m	Steenbakkerij Hoeke	CW

Voorjaarswnm

De meeste wnm hebben betrekking op aanwezige broedkoppeltjes. Voorjaarswnm waar geen broedgeval plaatsvond komen uit:

maart: Herdersbrug, Meetkerke Lage Moere, Fonteintjes,
 Stortput Roksem
april: Koestraat SA, Nieuw Gevang SA
mei: Kerkebeek St-Michiels

Broedgevallen

Vóór 1983 werd aan de Roodborsttapuit weinig of geen aandacht geschonken. Een terugblik geeft ons:

1980	4 kp
1981	14 kp
1982	19 à 20 kp
1983	25 à 27 kp (+ twee waarschijnlijke)
1984	24 à 25 kp (+ negen waarschijnlijke)

Eerder een toename dan een afname dus alhoewel het stijgend aantal broedgevallen vooral te wijten is aan de grotere aandacht. Het jaar 1985 zorgde echter voor een terugval. Dit is mogelijk te wijten aan de harde winter. Dit jaar kregen we 13 à 15 zekere en 4 mogelijke broedgevallen binnen. Daarenboven werden de broedplaatsen van vorig jaar bijna niet meer aangedaan.

a) zekere broedgevallen:

Hoeke steenbakkerij	1 kp	FDS, HS, NE, FV
Zeebrugge Filipisdok	1 kp	CW, TDF
St-Michiels	4 kp	FW, JVi, PDC, GO
Vloetenveld	1 à 2 kp	FW, RDJ, TDF
Jabbeke	min 2 kp	FW, FDR, RDJ
Waggelwater Brugge	1 kp	FDS, JM, HDB
Kwetshage Varsenare	min 1 kp	JM, FW
Expresswegput SA	min 1 kp (3 juv: 19.05)	TDF, JN, FDS, e.a.
Beernem kanaal naar Gent	1 à 2 kp	WIG

b) mogelijke broedgevallen:

Zedelgem	1 kp	FW, RDJ, TDF
Noordermeers Sijsele	1 kp	FDS, EW
Kleiputten Heist	1 kp	PDM
Ettelgem brug	1 kp	JM, PBu

EUROPESE KANARIE (Serinus serinus)

door Jan Seys

=====

De broedgevallen van dit kleine zangertje werden blijkbaar zeer onvolledig genoteerd en doorgestuurd dit jaar, gezien het zeer beperkt aantal meldingen die we binnen kregen: amper 7 à 17 kp zouden hebben gebroed in de regio, terwijl er ook nog sprake is van een algemeen voorkomen in de Oosthoek te Knokke. Ziehier alle wnm:

Dianadreef-Nachtegalendreef St-Mich.	1 à 2 kp	FW
Betferkerkelaan St-Andr.	1 à 2 kp	FW
Gistelse steenweg St-Andr.	1 kp	JM
DH bakkerij St-Andr.	1 à 2 kp	WLT, JS
Ter Straten St-Andr.	1 à 2 kp	JS
Legeweg St-Andr.	1 kp	PI
Gistelse steenweg Varsenare	1 kp?	JM
Nieuwe St-Annadreef St-Andr.	1 à 2 kp?	TDF, FDS
Torhoutse steenweg Tillegem St-Mich.	1 kp?	FDR
Zeeweg Varsenare	1 kp?	FDR
Pastoriestraat St-Andr.	1 kp?	FDS
Beernem	1 kp	WIG

Verder zijn er nogal wat losse wnm uit de streek van het Zwin en uit de omgeving van St-Andries.

De eerste Europese kanarie werd signaleerd op 04.03 aan de Dianadreef te St-Michiels, waar op 16.03 al 2 kp worden gemeld (FW)!

Alle overige wnm situeren zich van half april tot in juli.

BONTE VLEGENVANGER (Ficedula hypoleuca)

door Peter Bultinck

In totaal werden er dit jaar 88 verschillende wnm verricht.
Dit zijn er heel wat meer dan vorig jaar.

Najaarstrek

De eerste najaarstrekker werd op 11.08 gemeld te Heist (TDS), de laatste op 06.11 (!) aan de Westelijke havendam te Zeebrugge (TDS). Het gros van de doortrekkers passeerde tijdens de laatste decade van augustus en de eerste van oktober. Hieronder volgt een bespreking per gebied:

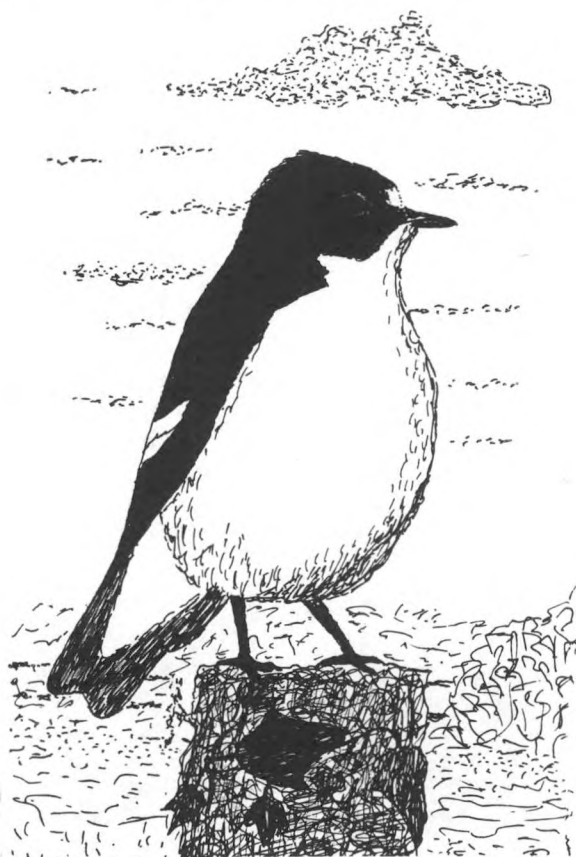
- Zwin en omgeving: In totaal werden hier 14 van de 61 wnm verricht. Tussen 15 en 31.08 waren hier zeker dagelijks 1 à 2 ex aanwezig. Het hoogste aantal betrof 4 ex op 19.08 (FW, FDR) en op 30.08 (JM).
- Heist en havengebied Zeebrugge: Hier werden heel wat wnm verricht, nl 26. Vanaf 11.08 tot en met 06.11 werden er waargenomen. Het hoogste aantal betrof hier 15 ex in Heist op 30.09 (DNG).
- Blankenberge: min 1 ex in het park op 19.08 (JS).
- St-Pieters: Tussen 25.08 en 15.09 werden aan de Oude Oostendsesteenweg 6 wnm van één ex door MS en MaS verricht. Het betreft hier wel een uitzonderlijk lange pleisteraar (21 dagen) of betrof het hier niet steeds één en hetzelfde exemplaar ?
- Meetkerke: 1 ex op 13.09 (PVDB)
- Bossen St-Andries, St-Michiels en Loppem: Tussen 22.08 en 05.10 werden in dit bosrijk gebied 8 wnm verricht. Er werden nooit meer dan 2 ex tesamen gezien.

Voorjaarstrek

De eerste voorjaarstrekker wordt op 10.04 in de Zwinbosjes gesignaleerd (PDM), de laatste op 30.05 in Zevenkerke (WLT,JS). De doortrek was opvallend geconcentreerd in de eerste decade van mei, nl 19 van de 28 wnm. Melden we nog dat er in april slechts 2 wnm voorhanden zijn. Hieronder volgt de bespreking per gebied:

- Zwin en omgeving: Hier wordt terug het grootste gedeelte van de Bonte vliegenvangers gemeld, nl 15 wnm. Het eerste ex, een wijfje, verscheen er op 10.04 (PDM) en de laatste op 12.05, een koppel (PDM,MSS,BV) en 2 m in het bos van Knokke (TDS). Wat ook het grootst aantal waargenomen ex was.
- Fonteintjes Blankenberge: Op 05.05 waren hier 1 à 2 m aanwezig (LMa,DC,JVG) en op 06.05 één w (KD).
- Duinbosjes Wenduine: 1 w op 05.05 (DC).
- Hoeke-Lapscheure: 1 m aan het Zuid-over-de-Lievegeleed op 05.05 (FW,RDJ).
- Assebroek: Op 29.04 aan de Pr.Karellaan 1 m en op 12.05 1 ex (BC).
- Zevenkerke: Van 15.05 tot en met 30.05 werd hier 1 zingend mannetje waargenomen (WLT,JS).
- Beernem: Op 05.05 stelde men vast dat er minstens 2 zp en 2 koppels aanwezig waren (VWG Beernem).
- Snellegem: op 08.05 verbleef 1 m in Vloetenveld en op 09.05 1 w op dezelfde plaats (LD).
- Roksempuut: Op 15.05 was hier 1 m aanwezig (PBu).

Broedgevallen

Dit jaar werd terug 1 zeker broedgeval vastgesteld in een nestkast in Beernem. Het aantal juveniele vogels is onbekend (DXR,WIG).

Verder hebben we nog de wnm van een zingend m aan de Diksmuidse Heirweg nabij Zevekerke (zie Zevenkerke). Dit zou op een mogelijk broedgeval kunnen wijzen hoewel na 30.05 niets meer werd opgemerkt van de Bonte vliegenvanger hier (niettegenstaande herhaalde bezoeken JS).

GRAUWE Vliegenvanger (Muscicapa striata) door Peter Bultinck
 =====

De Grauwe Vliegenvanger is bij ons een doortrekker in vrij groot aantal tijdens voor- en najaar. Ook als broedvogel is hij nog goed vertegenwoordigd. Niettegenstaande dit feit werden voor deze periode slechts het belachelijke aantal van 11 wnm doorgegeven. Hoogstwaarschijnlijk wordt het grootste gedeelte (om maar niet te zeggen alle) van de wnm niet genoteerd en opgeschreven. Het is dan ook onmogelijk om vast te stellen of de soort in aantal toe- of afneemt. Een oproep voor volgend jaar?

Broedgevallen:

In totaal werden er 19 broedgevallen doorgegeven wat als absoluut minimum moet gezien worden. Alle gegevens:

Damme	3 kp	RDJ, CW, HS
Sijsele	1 kp	HS
St-Kruis	5 kp	HS
Rijckeveld	1 kp	HS
Vloetem-Snellegem	2 kp	LD, HS
Roksem	2 kp	PBu
Beernem	5 kp	VWG-Beernem

NACHTEGAAL (Luscinia megarhynchos) door Peter Sys
 =====

Wnm die wijzen op broedgevallen of pogingen:

- Zwinbosjes: 1 ex op 15 en 18.04 en op 12.05 (WLT,PDM)
 8 ex op 17.05 (JM,PBu)
 22 ex (=zp) op 01.05 (BBu)
- Bulskampveld: 5 zp, 1 zeker broedgeval (DXR-WIG), nog 2 zp
 op 16.06 (DXR,WIG).
 Ook 1 zp op 19.04 en 27.05 (BC)
- Villa SA: 1 zp op 19.04 (JS), 01.05 (WLT) en op 02.06 (JN)
 2 zp op 07.05 (JS) en op 16.05 (FDS)
- Boudewijnkanaal: 2 zp op 18.05 en op 13.06 (CW,NE)
 1 zp op 06.06 aan de Jagersput Lissewege

Losse wnm:

- Fonteintjes: 1 zp op 07.05 (JS)
- Oostkerke Spegelsweg: 1 zp op 16.05, nadien niet meer gehoord
 (CW)
- Eernegem: 1 ex (waarnemer?)
- Varsenare berm autostrade E5 - Ransuilbos e.o. min 1 zp (JM)

FLUITER (*Phylloscopus sibilatrix*) door Bruno Callebaut
=====

FDR meldt vanaf 07.04 tot 09.04 een zangpost uit de Jagerstraat te St.-Michiels.

Dan is er trek op 12.05 en 13.05 aan de kust: 'Sparrebos' (PDM, MSS, BV en PDM); op 13.05 te Zeebrugge (PL) en op 16.05 eveneens te Zeebrugge (FW)

Beisbroek herbergt op 19.05 twee zangposten (FDS, EW) en zowel Bulskampveld als de bossen rond de Villa (St.-Andries) leveren zangposten op resp. 16.06 en 18.06 (DXR-WIG en JS).

De enige melding van langdurige zangposten die tot broedgeval-
len kunnen doen besluiten, komt van LD uit Vloetenveld (ook
wnm van FW, FDR, RDJ op 02.06 en van PBu op 14.06.)

Het is twijfelachtig dat we hiermee een volledig beeld hebben,
zowel van doortrek als van broedgevallen in de regio (ook in
vergelijking met vorige jaren).

Zoniet blijft het dit jaar op de 2 à 3 broedkoppels in Vloetenveld.

ORTOLAAN (*Emberiza hortulana*) door Jan Seys
=====

We kregen slechts één wnm binnen van deze soort :

16.05 1 w Zwinbosjes TDS

ORPHEUSSPOTVOGEL (*Hippolais polyglotta*) door Hans Soete
=====

De Orpheusspotvogel vervangt de Spotvogel in het zuidwesten van Europa (Frankrijk, Italië en Spanje) en komt daar voor als algemene broedvogel. Bij ons is het een dwaalgast.

27.05 1 ex Blankenberge JVG

NOTEKRAKER (*Nucifraga caryocatactes*) door Hans Soete
=====

Deze vogel wordt als een onregelmatige invasiegast in ons land waargenomen, vooral dan in voedselarme jaren.

01.10 1 ex Zwinnebosjes PaL

BLADKONINKJE (Phylloscopus inornatus)

door Hans Soete

=====

Deze kleine zanger met zijn opvallende roomkleurige wenkbrauwstreep en de daaronder liggende donkere oogstreep, kan in onze streken als een vrij zeldzame doortrekker worden beschouwd. Nochtans komt het bladkoninkje in West-Europa zeer regelmatig voor.

Dit jaar werden alle wnm, op twee na, in het Zwin verricht:

30.09	1 ex	Zeebrugge marinebasis	TDS, PB, e.a.
02 en 03.11	1 ex	Zeebrugge-Heist	VW Gent, TDS
08.11 en later	1 ex	verbleef in het Zwin	GBu
16.11	1 ex	Zwin	LMA
27.11	2 ex	Zwin	GBu

BIJENETER (Merops apiaster)

door Hans Soete

=====

Deze prachtvogel die aan zijn vloeiende roep en zijn opvallend kleed gemakkelijk te herkennen is, heeft vooral voorkeur voor open terreinen met struikgewas. Om die reden werd hij dan ook in de twee belangrijkste duingebieden van onze regio waargenomen:

begin juli	1 ex	Da Costa	PD
29.07	1 ex	De Haan	KDS
24.05	1 ex	Zwin	GBu

KLEINE Vliegenvanger (Ficedula parva)

door Hans Soete

=====

Deze kleinste Europese vliegenvanger is even groot als de tjiftjaf en komt in onze regio als zeldzame doortrekker voor. Alle wnm werden verricht in het najaar:

30.09	1m	Heist	VW Gent
06 en 07.10	1w	Heist	VW Gent, GDP, PB, FB, TDS, PS
07 t.e.m. 09.10	1 juv	Zeebrugge	VW Gent, TDS

HALSBANDPARKIET (Psittacula krameri)

door Hans Soete

=====

30.12	1m roepend	Roksem	JM
-------	------------	--------	----

In dit hoofdstukje 'Rietvogels' worden een aantal soorten behandeld die in min of meerdere mate typische vertegenwoordigers zijn van rietformaties. Wel dient erop gewezen te worden dat de meer algemene soorten zoals bijvoorbeeld de Kleine karekiet en de Rietgors zijn weggelaten, vanwege het gebrekkig aantal wnm dat werd ingezonden.

WATERRAL (Rallus aquaticus)

=====

Heel wat minder wnm dan vorig jaar, maar de winter was dan ook te hard voor deze soort zodat ze wellicht verder trokken of misschien harde klappen hebben gekregen. Dit laatste is zeker niet uit te sluiten want vnl de voorjaarswnm zijn schaarser dan vorig jaar. Zo zijn er geen wnm in februari en slechts één in maart. Gedurende andere jaren is de Waterral tijdens deze periode reeds druk bezig zijn territorium te verkennen. Toch valt het broedbestand nogal mee. Een roepend m wijst na half april immers bijna steeds op een broedgeval. Zo is te vermelden: Zuid-over-de-Lievegeleed 1, Heist-Kleiputten 1, Achterhaven-Distrigaz 1, Lissewege-Eendekooi 1. Een zeker broedgeval werd vastgesteld in de Zwinbosjes (PaL) waarvan echter geen wnm-data werden ontvangen zodat deze ontbreken in onderstaande tabel:

26.08	1	Zwinbosjes	PDM, RB, DuT
22.09	3	Zeebrugge	VW Gent
29.09	1 ad + 1 juv	Zeebrugge	VW Gent
11.10	1	Fonteintjes	MaP
12.10	1	Fonteintjes	MaP
13.10	1	Fonteintjes	MaP, PDM, PeL, KR, BV, MP, FB
14.10	min 10	Fonteintjes	JVG
15.10	2 zp	Leiemeersen	KD
27.10	1	Hoeke Steenbakkerij	LW, NE
28.10	1	Blankenbergse dijk	FV
29.10	1 zp	Leiemeersen	KD
31.10	1	Zwinbosjes	PeL
	1 dood	tram Wenduine	MaP
05.11	1	Fonteintjes	LDq
10.11	1	Heist-vuurtoren	VW Gent
11.11	2	Zwinbosjes	PaL
17.11	3 ad + 1 immat	Zeebrugge	VW Gent
19.11	1	Fonteintjes	LDq, KD
20.11	1	Achterhaven	PDM, DvT
25.11	3	Zwinbosjes	JNM-Kneist
27.11	1	Damme molen	FV
	2	Zwinbosjes	PDM, DvT
01.12	1	Uitkerke	JVG
02.12	1 zp	Hoeks vaartje	JS
16.12	2	Zwinbosjes	PeL, KR, FB
17.12	1	Zwinbosjes	PeL, DH
26.12	1 zp	Leiemeersen	KD
04.01	1	Zwinbosjes	PDM

05.01	1	Zwinbosjes	PDM, BV
	1	Damme	HS
06.01	1	Fonteintjes	JVG
13.01	1	Tillegem	FW
17.01	1	Tillegem	FW
19.01	1 m dood	Lissewege-Eendekooi	FW, TDF, RDJ, FDR
31.03	1	Zwinbosjes	PeL
09.04	1	Duvelsgat	HS
10.04	1	Fonteintjes	MaP
05.05	1 zp	Zuid-over-de-Lievegeleed	FW, RDJ
18.05	1 zp	Heist-Kleiputten	LMa
23.05	1 zp	Achterhaven-Distrigaz	LMa
30.05	2	Damme stadswallen	GBu, BBu, JvD, RPi
06.06	1 zp	Lissewege-Eendekooi	LMa

GROTE KAREKIET (Acrocephalus arundinaceus)

=====

Vorig jaar waren er twee voorjaarswnm bekend. Dit jaar één najaarswnm, waardoor deze soort een zeldzame verschijning blijft:

11.08	1 ex	Achterhaven	PBu, PvP
-------	------	-------------	----------

CETTI'S ZANGER (Cettia cetti)

=====

Vorig jaar waren er geen wnm van deze soort. Dit jaar 1 ex, telkens in de Fonteintjes en enkel tussen 11 en 15.10:

11.10	1	Fonteintjes	JVG
12.10	1	Fonteintjes	MaP
13.10	1	Fonteintjes	PeL, PDM, KR, BV, MP, FB
15.10	1 zp	Fonteintjes	DC

SNOR (Locustella luscinioides)

=====

Drie wnm waarvan één gedurende twee opeenvolgende dagen. Het betrof hier duidelijk voorjaarstrek gezien de zeer karakteristieke zang anders ook later zou zijn waargenomen. Bovendien viel deze periode waarop de wnm werden genoteerd samen met doortrekgegevens in andere regio's. Vorig jaar werd slechts één wnm genoteerd, nl op 20.04:

23.04	1 zp	Zwinbosjes	PaL
24.04	1 zp	Zwinbosjes	PaL
10.05	1 zp	Achterhaven-Distrigaz	LMa
16.05	1	Heist kleiputten	PDM

PORCELEINHOEN (Porzana porzana)

=====

Vorig jaar waren er twee wnm, deze maal zijn er vier:

29.08	1 juv dood	Achterhaven	TDS
22.09	1 immat	Zeebrugge	DNG, VLF, VW Gent
11.12	1	St-Michiels	DO
16.05	1 zp	Achterhaven	FDR, RDJ

Andere wnm:

01.09	1	Hoeke	PB, FB
03.09	1	Blankenberge-Spuikom	MaP
05.09	1	Blankenberge-Spuikom	MaP

BLAUWBORST (Cyanosylvia svecica)

=====

Slechts één najaarswnm, nl op 22.07: 1 juv in de Achterhaven van Zeebrugge (TDF). De voorjaarswnm zijn vrij geconcentreerd van 02.04 (2 zp Hoeke: FDS, EW) tot 18.05 (1 w Achterhaven: FV). Daarna wordt nog slechts één juni-wnm doorgegeven: 2 zp + 3 ex Achterhaven (FDR, FW), nl op 27.06. Terwijl vorig jaar 8 à 9 kp werden gemeld, is er dit jaar geen duidelijk beeld op te hangen. Aldus blijft slechts significant het aanduiden van het max aantal zp in de verschillende potentiële broedgebieden:

Hoeke kleiputten	4 à 5	TDS
Achterhaven-Distrigaz	3	
Heist kleiputten	1	

Alle wnm bleven trouwens beperkt tot die drie gebieden. Zeker te vermelden: de ringvangst op 16.05 van een rood-gesternd 2°jaars m in de Fonteintjes (MaP, JVG, W. Defruyt).

BAARDMANNETJE (Panurus biarmicus)

=====

Alle wnm gebeurden in november:

02.11	3 ex	Heist kleiputten	DNG VW Gent
10.11	2 m, 2 w	Heist kleiputten	DNG VW Gent
17.11	4 ex	Zeebrugge	DNG VW Gent
19.11	1 m, 2 w	Achterhaven	FV
29.11	4 ex	Heist kleiputten	PDM, TDS
30.11	2 ex	Heist kleiputten	TDS

SPRINKHAANRIETZANGER (*Locustella naevia*)

=====

In de Zwinbosjes werden twee broedgevallen waargenomen (PaL,PeL,DC) waarvan zekerheid werd verkregen op 15.06. Het is sinds 1979-80 geleden dat een broedgeval werd vastgesteld, toen aan de Steenbakkerij te Hoeke. Het laatste mij bekende broedgeval in de Zwinbosjes dateert van 1974.

Het eerste zingend ex werd waargenomen op 22.04 in de Zwinbosjes en het laatst werd hier een zp gehoord op 26.06. Het max aantal zp bedroeg er drie, nl op 12.05. Buiten de Zwinbosjes werden slechts twee zp genoteerd, beide op 15.05, precies de periode van de derde zp in de Zwinbosjes, zodat half mei als hoogtepunt van de voorjaarsstrek kan worden beschouwd. Deze twee wnm buiten de Zwinbosjes luiden:

15.05	1	Fonteintjes	DC, MaP
	1 zp	Achterhaven	FDR

Najaarswnm waren er niet.

WAAIERSTAARTRIETZANGER (*Cisticola juncidis*)

=====

Vorig jaar werd deze soort slechts vier maal opgemerkt en dit tussen 21 en 23.08: tweemaal in de Zwinbosjes, éénmaal in het Zwin en in de Fonteintjes.

De periode van dit jaarboek werden op 20 verschillende dagen wnm verricht van juli t.e.m. november (met uitz. van okt): de eerste maal op 22.07 in het Zwin (GBu), de laatste maal op 11.11 aan de eendekooi van Wenduine, vliegend NW (FDR,FW). Dit is vrij laat doch ook op 08.11 werd nog een ex genoteerd in het Zwin (GBu).

De meeste wnm komen evenwel van Meetkerke-Structo (van 19.08 tot 13.09 : JVS,KV,FW,LDq,ID,FDR,WLT,RDJ,MS,JM,PBu,TDF,JzV) en in de Achterhaven tussen de Palingpot en Distrigaz (van 11.08 tot 23.09 : FB,FV,GDP,GO,HDB,Aves,PB,LDq,ID,JM,TDS,FDR,FW,JNM-Kneist,HS,TDF,WL). Voor dit laatste gebied is sprake van een mogelijk broedgeval: op 12.09 werd een vogel gezien met de bek vol insekten (FW,FDR) en Aves spreekt van een 'preuve de nidification' halfweg september. Terecht vermelden zij hier wel bij: te homologeren. De Waaierstaartrietzanger is immers een mediterrane standvogel. Doch de vele wnm duiden voor het seizoen 84-85 op een sterke uitspreiding naar het noorden.

De periode van het mogelijk broedgeval stemt overeen met deze in normale omstandigheden: eind aug - begin sept; vrij laat dus voor een zangvogel (mond. med. GBu). Ook het biotoop stemt overeen met de normale broedplaatsen: niet direct gebonden aan rietvelden, doch een vogel 'van natte en droge terreinen, korenvelden, met grove grassen begroeide vlakten en moerassen' (Peterson). Volgens het boekje is het waarnemen van een vogel die insekten fourageert een zeer goede indicatie voor een broedgeval. Verdere aanduidingen zouden kunnen zijn: het transport van ontlastingspakketjes, afleidingsgedrag, wnm van jongen, aanbrengen van nestmateriaal of een nestvondst. Dit laatste is bij deze soort evenwel zeer moeilijk, gezien het nest zeer goed verborgen wordt opgehangen in hoog gras of dergelijke. Besluitend: een mogelijk broedgeval.

K L A U W I E R E N

door Hans Soete

Van de vijf soorten klauwieren die in West-Europa voorkomen, vinden we er drie in ons land. Deze schaarse (en in aantal afnemende) vogels hebben een voorkeur voor open terreinen met verspreide bomen en struiken. Het zijn agressieve vogels die op insecten, knaagdieren en kleine vogeltjes jagen, die ze vervolgens op doornen vastprikken.

GRAUWE KLAUWIER (Lanius collurio) =====

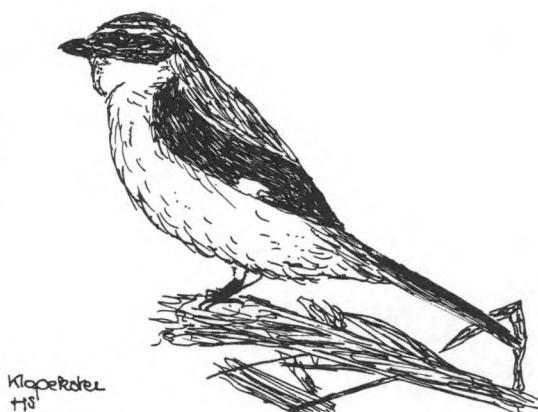
11 en 12.10	1w	Fonteintjes	JVG, TDS, GDP DC, DVG
13.05	1 kp	Kleine Vlakte Zwin	PaL
15.05	1w	Moerkerkse steenweg Malehoek (14-14u30)	CW, NE
17.05	1 ex	Kleine Vlakte Zwin	PaL
	1w	Assebroekse Meersen	DXR

KLAPEKSTER (Lanius excubitor) =====

06.10	1 ex	Heist	VW Gent, TDS
-------	------	-------	--------------

ROODKOPKLAUWIER (Lanius senator) =====

12.10	1 ex	Fonteintjes	JVG
-------	------	-------------	-----

F E N O L O G I E V O O R J A A R 1 9 8 5

door Hans Soete

LEPELAAR

21.03	3 ex	Heist	PaL
04.04	2 ad	Blankenberge	MaP

PURPERREIGER

15.05	1 ex	Fonteintjes	JVG
16.05	1 ex	Fonteintjes	MaP

ZOMERTALING

07.03	1 kp	Speien	FW
04.04	1 m	Fonteintjes	MaP

BRUINE KIEKENDIEF

18.04	1 w	Fonteintjes	MaP
13.05	1 m	Speien	FW

GRAUWE KIEKENDIEF

08.05	1 m	Zeebrugge	PaL
-------	-----	-----------	-----

WESPENDIEF

18.05	1 ex	Villa St-Andries	HS, TDF, WLT, JM
26.05	1 ex	Zwin ID	HS, JNM
	1 ex	De Vrede	HS, JNM

RODE WOUW

19.04	1 ex	Blankenberge	MaP
-------	------	--------------	-----

ZWARTE WOUW

05.05	1 ex	Hoeke ZO 15u-15u09	FW, RDJ
18.05	1 ex	Fonteintjes 0 8u12	FW, CW

VISAREND

13.05	1 ex	Zwin	PaL
-------	------	------	-----

BOOMVALK

29.03	1 ex	Heist	PaL
15.04	1 ex	Diksmuidse Heirweg St-Andr.	JS

KLEINE PLEVIER

25.03	2 ex	OTBR	FW, LDq
09.04	2 ex	Ettelgem	LD

STRANDPLEVIER

25.03	1 ex	OTBR	FW, LDq
10.04	1 ex	Blankenberge	MaP

GRUTTO

25.02	17 ex	Peereboom St-Andries	FW
14.03	1 ex	Blankenberge	JVG

REGENWULP

28.12	1 ex	Dudzele = winterwnm !	HS, FW
17.04	1 ex	Blankenberge	MaP
19.04	1 ex	Speien	FW, NE

OEVERLOPER

enkele winterwnm :

24.12	1 ex	St-Michiels	MM, FW
06.01	1 ex	Damme	FW, WLT, TDF
19.01	1 ex	Zeebrugge	FW, TDF, FDR, RDJ
01.05	3 ex	Zeebrugge	FW, RDJ

DRAAIHALS

11.05	1 ex	Tussen Villa en Vloetenveld	FW
-------	------	-----------------------------	----

BOOMLEEUWERIK

19.03	1 ex	Fonteintjes	MaP
10.04	1 zp	Zeebrugge	PaL

BOERENZWALUW

29.03	2 ex	Zuierenkerke	JVG
30.03	1 ex	Speien	FW

enkele late wnm :

21.10	2 ex	Wenduine	HS, FW, TDF
	2 ex	Gentpoort Brugge	CW, NE
25.11	1 ex	Zwin	GBu, BBu, e.a.

HUISZWALUW

04.04	2 ex	Blankenberge	JVG
18.04	2 ex	Fonteintjes	MaP

OEVERZWALUW

10.04	1 ex	Fonteintjes	MaP
11.04	min 2 ex	Hoeke St-Donaas	FW, NE

GIERZWALUW

19.04	1 ex	Fonteintjes	MaP
21.04	1 ex	Zwin	GBu

BOOMPIEPER

19.03	2 ex	Zeebrugge	PaL
04.04	3 ex	Fonteintjes	MaP

GELE KWIKSTAART

19.03	1 ex	Zwinnebosjes	PaL
01.04	1 ex	Zwinnebosjes	MaP
02.04	1 ex	Hoeke St-Donaas	HS,FW

NOORDSE GELE KWIKSTAART

12.05	min 3 m	Vuurtoren Heist	FW,MM
-------	---------	-----------------	-------

DUINPIEPER

geen enkele voorjaarswnm.

BEFLIJSTER

15.04	1 m	Zeebrugge	PaL,DC
17.04	3 m	St-Michiels	FW,GO

ROOBBORSTTAPUIT

09.03	1 m	Herdersbrug Dudzele	FW
	1 w	Zeebrugge	JVG

TAPUIT

04.04	1 ex	Blankenberge	MaP
	1 m	Achterhaven	WLT,JVi

PAAPJE

24.04	2 ex	Achterhaven	JVG
-------	------	-------------	-----

GEKRAAGDE ROODSTAART

10.04	1 zp	St-Andries	JN
16.04	1 zp	Katelijnepoort Brugge	FW

ZWARTE ROODSTAART

28.03	1 ex	Zedelgem	LD
04.04	1 zp	St-Andries	JN

NACHTEGAAL

13.04	3 zp	Zwinnebosjes	PaL,DC
19.04	1 zp	Villa St-Andries	JS
25.04	1 ex	Fonteintjes	MaP

BLAUWBORST

09.04	2 zp	Kleiputten Hoeke	JN
17.04	2 m + 1 w	Dudzele	FW, FDR

roodgesterde vorm :

16.05	1 ex	Fonteintjes	MaP
-------	------	-------------	-----

SPRINKHAANRIETZANGER

22.04	1 ex	Zwinnebosjes	PaL, SF, BV, EE
04.05	1 zp	Zwinnebosjes	PaL, DC

SNOR

23 en 24.04	1 zp	Zwinnebosjes	PaL
-------------	------	--------------	-----

KLEINE KAREKIET

11.04	1 zp	Hoeke	FW, NE
-------	------	-------	--------

BOSRIETZANGER

01.05	3 zp	Zwinnebosjes	PaL, DC
16.05	1 zp	Blauwe Toren	FW

RIETZANGER

04.04	enkele ex	Fonteintjes	MaP
09.04	1 zp	Zwinnebosjes	PaL

SPOTVOGEL

30.04	1 zp	Zwinnebosjes	PaL
15.05	1 zp	Herdersbrug Dudzele	FW

ZWARTKOP

31.03	1 m	Zedelgem	LD
04.04	1 m	Villa St-Andries	FW, e.a.

Eén winterwnm : op 10.01 een juv m geringd te Blankenberge (JVG).

TUINFLUITER

04.05	2 zp	Zwinnebosjes	PaL, DC
06.05	1 zp	St-Michiels	FW

GRASMUS

24.04	1 ex	St-Michiels	FW
01.05	1 ex	Zeebrugge	JVG

BRAAMSLUIPER

20.04	1 zp	St-Andries	FDS
22.04	1 ex	De Haan	FV

FITIS

31.03	1 ex	Zwinnebosjes	PeL
02.04	1 ex	Zedelgem	LD

TJIFTJAF

18.03	1 ex	Loppem	LD
23.03	1 zp	AZ St-Jan	FW, FDR
	1 ex	Blankenberge	MaP

Verder talrijke winterwnm, komende uit de Fonteintjes, Blankenberge, Heist, Roksem en St-Kruis.

FLUITER

06.05	1 ex	Zedelgem	LD
13.05	2 zp	Zwinnebosjes	PaL

BONTE Vliegenvanger

01.05	1 m	Zeebrugge	PaL, DC
05.05	1 ex	Zeebrugge	JVG

GRAUWE Vliegenvanger

15.04	1 zp	Zeebrugge	PaL
-------	------	-----------	-----

KOEKOEK

03.04	1 zp	Zeebrugge	PaL
09.04	1 ex	Zedelgem	LD

TORTELDUIF

19.04	1 ex	Fonteintjes	MaP
30.04	1 ex	Zedelgem	LD

HOP

12 en 13.05	1 ex	Zeebrugge	PaL
-------------	------	-----------	-----

KWARTEL

27.05	1 ex	Blankenberge	MaP
-------	------	--------------	-----

BOSRUITER

06.05	1 ex	Blankenberge	MaP
-------	------	--------------	-----

GROENPOOTRUITER

17.04	1 ex	Lissewege	FW, FDR
	1 ex	Ramskapelle	FW, FDR
30.04	1 ex	Ramskapelle	PaL

GROTE STERN

18.04	1 ex	Zwin	GBu
26.05	1 ex	Zwin	FW, FDR, RDJ

VISDIEF

18.03	1 ex	Zeebrugge	PaL
04.04	1 ex	Zwin	GBu

NOORDSE STERN

Deze stern is moeilijk te onderscheiden van de Visdief, maar komt meestal op hetzelfde ogenblik aan in onze streken.

ZWARTKOPMEEUW

31.03	2 ex	Zwin	PaL
09.04	1 ex	Zeebrugge	PaL

